

ČESTITAMO ZA PRAZNIK

Delavska Lisca

Ze peto prvomajsko srečanje - Govoril bo Franc Setinc

Ze pred vojno je bila Lisca priljubljen planinski vrh, kjer so se za 1. maj shajali delavci, posebno rudarji iz zasavskih revirjev. Zadnja leta je to še posebno slovesno, ko sindikati in SZDL iz sevniške občine prirejajo te shode organizirano. Tokratni 1. maj v nedeljo bo že peti tak shod zapored.

Ob 10. uri je napovedan začetek osrednje proslave delavskega praznika pred Tončkovim domom. Pričakujejo, da bo zbrani množici spregovoril Franc Setinc, predsednik republiške konference SZDL. Podelili bodo letošnje srebrne znake OF in Zveze sindikatov. V kulturnem delu spreda bodo nastopili mešana pevska zbor Jutranjke in Lisce, delavska pihalna godba sevniških gasilcev, recitatorji in ritmična skupina Odra mladih, boštanjka folklor in učenci osnovne šole Sava Kladnika.

Prireditelji želijo, da bi se na prijeten dan v naravi kar največ ljudi odpravilo peš, za kar pripravljajo celo posebno tekmovalje med kolektivi. Po kulturnem programu bodo na Lisca zabavne prireditve, med drugim tudi tekmovalja v vlečenju vrvi. Številni izvajalci programa se bodo lahko okrepčali s partizan-skim golažem iz kotla teritorialcev.

A. Z.

PRAZNIČNI DELAVSKI SHOD NA DEBENCU NAD MIRNO

Ob delavskem prazniku 1. maja bo na Debencu nad Mirno spet praznični shod delavcev. Ob tej priložnosti bodo tam podelili srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije, slavnostni govornik pa bo Jože Mozetič, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije, slavnostni govornik pa bo Jože Mozetič, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije, slavnostni govornik pa bo Jože Mozetič, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije, slavnostni govornik pa bo Jože Mozetič, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

RAZSTAVA MARXOVH DEL

V avli novomeškega Doma JLA so minulo sredo odprli razstavo „Ob 100-letnici smrti Karla Marxa“, ki sta jo pripravila Studijska knjižnica Mirana Jarca in Medobčinsko študijsko središče za Dolenjsko. Na ogled so bila številna dela Karla Marxa, izdana v nemščini, srbohrvaškem prevodu in vsa, ki so do zdaj izšla v slovenskem jeziku. Kot je poudarila upravnica Studijske knjižnice Mirana Jarca prof. Nataša Petrov, razstava med drugim opozarja, da Slovenci še vedno nimamo prevedenih vseh del tega začetnika marksizma. Obiskovalci so po otvoritvi prisluhnili mag. Levu Kreftu iz Ljubljane.

PRIZNANJA OF IN SINDIKATA

V počastitev 27. aprila, dneva OF, in 1. maja je bila v ponedeljek v Kulturnem domu Edvarda Kardelja v Metliki akademija in slavnostna seja OK SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov. Na slovesnosti so podelili tudi letošnja občinska priznanja OF in srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije. Priznanja Osvobodilne fronte so prejeli: Anton Grašič, Anton Matjašič, Niko Zupanič, vsi iz Metlike, ter gasilski društvi Grabrovec in Suhorju, ki praznujeta letos 50-letnico delovanja. Srebrni znak Zveze sindikatov pa so prejeli: Ivan Štravs in TGP, Jože Peričak iz Beti, toz Metraža, in OO sindikata osnovne šole XV. SNOUB Belokranjske iz Metlike.

TITO JE BIL, TITO JE, TITO BO - 4. maja mineva tri leta od smrti Josipa Broza-Tita. Naložena nam je vloga dedičev njegove epohe, ki ni pomenila veliko samo za nas, ampak za ves svet, ki se priteva k svobodi, miru in dobri volji med ljudmi in narodi. Kako bomo kos tej nalogi, ne bi smelo biti vprašanje. Toliko temeljnih stvari, ki zadevajo in opredeljujejo bivanje jugoslovanskih narodov in narodnosti, je dobilo revolucionarne in materialno trdne oblike, da je Titova Jugoslavija v bistvu nespremenljiva. V težavah in dilemah, ki so vedno bile in bodo nujen sopotnik države, družbe in človekovega življenja, se ne moremo več zanašati, da imamo Tita. Prav zato se moramo v časih preizkušenj še bolj kot kdaj okleniti samoupravnih socialističnih idealov, dokazati moramo, da hočemo in znamo živeti lepše in bolje. Tudi v imenu Tita, ki je in ostane simbol vseh jugoslovanskih delovnih ljudi.

Josip Broz-Tito se je rad mudil med dolejnimi ljudmi. V spomin na te ljube obiske objavljamo še neobjavljeno fotografijo Titovega sprehoda po novomeškem Glavnem trgu. Bilo je leta 1953, pred domala 30 leti. S predsednikom SFRJ in ZKJ je tesno povezano življenje in delo številnih Dolenjcev. Eden med njimi je Ivan Kužnik iz Dobindola, Titov osebni voznik. Del njegovih spominov na maršala objavljamo v današnji Prilogi.

Konec je družbenega varstva

Delegati treh zborov novomeške občinske skupščine so podprli sanacijski program IMV, o katerem bo končno besedo izrekla maja republiška skupščina

Ob zaključku enoletnega dela sta delegatom občinske skupščine poročala Janez Šter kot predsednik začasnega kolegijskega poslovnega organa IMV in Marjan Simič kot podpredsednik tega organa, ki pa je natančneje razložil še sanacijski program.

Sanacijski program - delegati so ga v celoti podprli - je zadnja in ačiča prvotne zamisli o sanaciji tovarne, ki pa so jo v zadnjih mesecih tako po vsebini kot po obsegu potrebnih sredstev za izpeljavo, bistveno oklestili. Predvideno je, da bo IMV v bodoče zastavil proizvodnjo v treh smereh: proizvodnja prikolic naj bi bila po predlogu IMV v glavnem zastavljena na Suhorju, avtomobilska proizvodnja v Novem mestu in proizvodnja avtomobilskih delov, tako imenovani program IMV III, na Mirni. O tej lokaciji je bilo sicer nekaj pomislekov, toda v IMV menijo, da je vsestransko proučena in najbolj ustrežna.

IMV, ki je za zdaj res še v hudih težavah, saj ima od leta 1980 722

milijonov din izgube, od leta 1981-1251 milijonov primanjkljaja

in še od leta 1982 kar 1598 milijonov din sicer načrtovane izgube, katere večji del je še nepokrit ali zadržno pokrit s kratkoročnimi krediti, ima po besedah razlagalcev

(Nadaljevanje na 3. strani)

POŠTA POTUJE V VARNIH ROKAH - V teh dneh so oživele pionirske kurirske poti. Pošta s pozdravi pionirjev predsedstvu SFRJ TV-Dolenjska varno potuje mimo zased po novomeški občini, prej pa so jo nosili trebanjski pionirji. Povsod, kjer so se pionirji s kurirskovo torbo za hip ustavili, so jim vrstniki marsikje tudi ob prisotnosti pravih vojni kurirjev in borcev ter domačinov pripravili prisrčen sprejem. Ponekod so se slava spremenila v prave mitinge z bogatim kulturnim programom, kot na primer pri osnovni šoli Milke Sobar-Nataše, od koder je naš posnetek. (Foto: J. Pavlin)

Če komunisti dobro delajo, imajo delegati več besede

Z obiska skupine CK ZKS v brežiški občini

V brežiški občini so se komunisti na srečanju z delovno skupino CK ZKS v minulem tednu kritično zazrli v svoje delo in opozorili, kako uveljavljajo stališča ZK in kje so premalo storili za spreminjanje razmer.

Tako na primer družbene usmeritve zelo dobro uresničujejo v Tovarni pohišta v Brežicah, kjer se zelo hitro prilagajajo novim razmeram in kljub težavam povečujejo izvoz. Ta obsega že 50 odst. proizvodnje, čeprav zneso to komaj četrtino ustvarjene vrednosti. S podvojenimi močmi se bodo morali posvetiti nagrajevanju, ker jim zaradi pičlih finančnih rezultatov grozi uravnilovka.

V tozdu trebanjskega Trima v Dobovi so se komunisti dotaknili slabosti informiranja. Povzročajo jim kratke stike, zato so sklenili temu napraviti konec. Kritizirali so kratkoročno usmerjenost delovne organizacije in neuresničevanje sklepov samoupravnih organov tozda. To vzbujajo med delavci malodušje. Povedali so, da jih je januarski kolektivni dopust spravil ob sapa, saj so že lani naročili skupnim službam, naj izdelajo program za čase, ko bo primanjkovalo reprodromateriala. Poslej bodo za povezovalje več naredili predvsem na ravni ZK in sindikata in do jeseni poenotili poglede na nadaljnji razvoj.

Skupina je obiskala tudi dve krajevni skupnosti, artiško in bizejsko. Medtem ko v Artičah komunisti uspešno delujejo v vseh celicah življenja KS, pa jih na Bizejskem precej stoji ob strani. Najbolj aktivni so še borci NOV. V prihodnje se nameravajo pogosteje sestajati, organizacijo pa pomladiti. Tiste, ki ne želijo več delati v ZK, bodo črtali. Sicer pa se letos krajanoj obeta nadvse živahno leto z gradnjo vodovoda in napeljavo telefonskega kabla. Sklenili so se bolj povezovati s pišečko KS.

SPOROČILO BRALCEM

Naslednja številka Dolenjskega lista bo zaradi prvomajskih praznikov izšla 12. maja. Prav tako ima današnja enodnevno zamudo, ker so imeli včeraj tudi v Tiskarni ljudske pravice v Ljubljani praznični dan.

Sestanek s skupino CK ZKS in predstavniki DPO ter skupščine je bil hkrati napoved za normalizacijo razmer z občino. Poslej bodo dali prednost akcijam, ki družijo, ne problemom, ki jih ločujejo.

Na razširjeni seji predsedstva OK ZKS v Brežicah so bili udeleženci enotnega mnenja, da komunisti niso dovolj napravili za krepitev delegatskega sistema in da pozabljajo, da je to voda na mlino pretiranega administriranja. Tudi v občini bi ga bilo lahko manj, če bi bile delegacije bolj aktivne.

JOŽICA TEPPEY

MARINIČ NOVI PRESEDNIK MS SZDL LJUBLJANSKE REGIJE

Na zadnji seji Medobčinskega sveta SZDL ljubljanske regije, ki je bila 21. aprila, so izvolili za novega predsednika tega sveta Milana Mariniča, ki je bil doslej sekretar predsedstva občinskega komiteja ZK v Kamniku. Dosedanji predsednik Medobčinskega sveta SZDL Emil Tomc je bil izvoljen za sodnika Temelnega sodišča Ljubljana.

V Kočevju zbor pionirjev Jugoslavije

Tudi bo 21. maja tudi zaključek letošnje kurirčkove pošte

Pionirji-kurirji se vse bolj približujejo z zaupno pošto občini Kočevje, kjer bo 21. maja tudi velik zbor pionirjev iz vse Jugoslavije, ki se ga bo predvidoma udeležilo okoli 3.000 pionirjev. Zbor bo posvečen 40-letnici AVNOJ, 40-letnici Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju in 40-letnici ustanovnega kongresa Zveze slovenske mladine, ki je bil v Kočevski Reki.

V kočevsko občino se bo letos steklo vseh pet prog „Kurirčkove pošte“. Prva bo prispela iz Koroške in jo bodo 13. maja ob 10. uri sprejeli pionirji osnovne šole Struge. V Kočevju bodo svečano sprejeli vse proge Kurirčkove pošte 20. maja ob 10.30 v Parku narodnih herojev.

V okviru Zbora pionirjev Jugoslavije bo že v četrtek, 19. maja, ob 20.30 predsednik občinske skupščine Kočevje Jože Novak v avli osnovne šole sprejel goste in mentorje. V petek, 20. maja popoldne, pa bo na stadionu v Kočevju prireditve.

Prireditelji pričakujejo, da se bo zboru pionirjev udeležilo 900 do 1.000 pionirjev iz Slovenije in ostale Jugoslavije in še okoli 2.000 pionirjev iz sosednjih slovenskih in hrvaških občin ter s Kočevjem pobratenih občin.

J. P.

Delu v resnici vso čast in oblast!

Ob delavskem prazniku

Delu čast in oblast. Naš delavec je danes res gospodar, oblast je v njegovih rokah, in vendar se pojavlja še veliko slabosti, ki so posledica naših in svetovnih gospodarskih razmer, predvsem pa lastnih napak. Razmere in težave na Dolenjskem so podobne kot drugod, v nekaterih primerih pa še večje. Med delavci prevladuje spoznanje, da je od njihovega boljšega dela in racionalnejšega gospodarjenja z družbenimi sredstvi odvisen njihov osebni standard ter njihova materialna in socialna varnost. Na rezultate našega gospodarjenja močno vplivajo preveliko administriranje in večkrat se spreminjajoči pogoji gospodarjenja, ki so v veliki meri posledica neuresničenih dogovorjenih planskih obveznosti, kar se v organizacijah združenega dela ne da nadoknaditi z boljšim delom in dobrim gospodarjenjem.

Problemi izgub v združenem delu so pri nas še posebno težki, predvsem izguba in sanacija IMV, ki je brez pomoči celotnega združenega dela Slovenije ni mogoče rešiti. Le celoviti in kvalitetni sanacijski programi, katerih nosilci morajo biti delavci, zagotavljajo socialno in materialno varnost delavca. Toda brez odprave nekaterih znanih vzrokov, ki vplivajo na gospodarsko učinkovitost, se ne bomo rešili izgub.

Ekonomskim odnosom s tujino dajemo še poseben poudarek. Naše gospodarstvo je močno izvozno usmerjeno, pa tudi uvozno odvisno. Žal v prvih mesecih letošnjega leta izvoznih načrtov dovolj ne uresničujemo, čeprav nam mora biti jasno, da brez izvoza ne bo dela. Zato v bitki za izvoz ne smemo popuščati.

Letošnja aktivnost ob sprejemanju zaključnih računov, ki je bila večja kot prejšnja leta, je v ospredje postavila osebne dohodke. Velike podražitve, uvajanje novih davkov na osnovne prehranske izdelke, upadanje realnih osebnih dohodkov ter dejstvo, da več tisoč delavcev prejema zajamčeni osebni dohodek, vpliva, da življenjski standard v naši regiji še močneje upada kot v ostali Sloveniji. Ugotavljamo tudi, da niti dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka za letošnje leto ne spodbuja dovolj delavcev k doseganju večje proizvodnje, produktivnosti, ekonomičnosti, izvoza, zato pričakujemo nekatere spremembe. Vendar si ne smemo ustvarjati iluzij. Zavedati se moramo, da lahko delimo le tisto, kar ustvarimo.

Družbenoekonomski položaj delavcev je težji. To zahteva od sindikata in vseh drugih družbenih dejavnikov sprotno analizo razmer v združenem delu ter ustrezno akcijo. Krepitev mora zaupanje delavcev v samoupravno odločanje. Vrsto problemov je, ki jih morajo rešiti delavci v lastnem okolju in v povezovanju ter združevanju z drugimi delavci.

Naj ob koncu zaželim ob 1. maju, prazniku dela, vsem delovnim ljudem veliko delovnih uspehov z željo, da bi s skupnimi močmi storili korak naprej na vseh področjih dela in ustvarjanja.

JOŽE MOZETIČ

VINICA: REGIJSKI KVIZ

Na regijskem tekmovanju „Tito-revolucija-mir“, ki je bilo v soboto, 23. aprila, na Vinici, so izbrali ekipo, ki bosta zastopali Dolenjsko na republiškem tekmovanju v Ljutomeru. V ekipi osnovnih šol so Klavdija Mestnik, Mateja Sotler, obe z OŠ Grm, ter Franc Trček z OŠ Vinica. V ekipi srednjih šol in krajevnih skupnosti pa bodo tekmovali Zdenka Žagar iz doma za učence Majde Silc iz Novega mesta, Andrej Skrinjar s srednje šole tehnične usmeritve Novo mesto ter Anica Štukej, članica OO ZSMS Kot-Brežje.

VREME

Ob koncu tedna se bo nadaljevalo suho in toplo vreme.

Parolam je zdavnaj odklenkalo

S seje MS ZSSS za Dolenjsko: ni ostalo veliko od t. i. dolenjskega go-spodarskega čudeža

Kadar je govor o družbeno-ekonomskem položaju delavcev ali o žgočih gospodarskih vprašanjih, ne bi smeli obiti dejavnosti sindikata, vprašati bi se morali, ali je sindikalno politično delo dovolj razredno obravnavano, ali ni morda zatajila politična odgovornost sindikata. Delavci so že tolikanj osveščeni, da parolam ne verjamejo več; moralno, politično moč sindikata bo mogoče okrepiti le tedaj, ako bo delavec verjel, da se sindikat res bje zanj.

Gornje misli smo povzeli iz razpravljanja Franca Šalijsa na seji, ki jo je prejšnji teden v Novem mestu medobčinski svet Zveze sindikatov SI ovenil za Dolenjsko posvetil družbeno-ekonomskemu položaju delavcev, in sicer v luči lanskih gospodarskih dosežkov - pa prvih podatkov o tem, kako se dolenjsko združeno delo znajdeva v letošnjih, nič bolj rožnatih možnostih za gospodarjenje.

S prodornim spraševanjem o (ne)moči sindikata seja ni postregla, a v tej smeri so bile dovolj pomenljive naslednje ugotovitve. Nesporno so usmeritve za delovanje, ki jih je pred dvema tednoma dal republiški sindikalni svet, tehtne in obvezujoče, toda vprašanje je, kako naj sindikat v posameznih okolišjih zastavi akcijo, da bo uspešna npr. pri zaviranju rastočih cen, padanju standarda, izboljšanju socialne varnosti ipd. Ob sicer dobro izvedenih razpravah o zaključnem računu se je marsikje pokazalo, da je vodilnim delavcem ustreznega delitev po delu drugotnega pomena, zanje je v ospredju proizvodnja.

V položaju, ko je gospodarjenje že bolj stvar iznajdljivosti posameznikov, manj pa možnosti in znanja, kakor se je slikovito izrazil eden od razpravljalcev, tudi za sindikat ni veliko manevrskih prostorov. O čedalje več zadevah odloča administracija, gospodarstvu pohaja sapa, ob morebitnih dobrih dosežkih pa se je treba vprašati, ali niso takšni na račun cen, ne pa dobrega dela. Zdi se, da od nekdanjega t. i. dolenjskega gospodarskega čudeža ni ostalo veliko, o tem zgovorno priča to, da vztrajno pada dohodek na delavca. Ni dovolj le ugotavljati stanje, vzroki za slednje so tako rekoč na dlani, zato je treba nemudoma zastaviti akcijo, da bi slabo preobrnilo na dobro. A temu sindikat sam ne bo kos.

Člani medobčinskega sveta so razpravljali še o lanskem delu novomeškega sodišča združene dela, na katerem so v velikem zaostanku pri reševanju spornih zadev. K delovanju kaže pritegniti še več zunanjih sodelavcev, tako hitro in najceneje odpraviti zamudo, dolgoročno pa je nujno urediti prostorske razmere sodišča in ga kadrovsko okrepiti. Ne nazadnje; pokazalo se je, da iz občin in delovnih organizacij, kjer imajo urejeno pravno pomoč, prihaja na sodišče manj zadev, zato je ena od nalog sindikata, da poskrbi za tovrstno svetovanje, sploh pa da teži k odpravljanju vzrokov za spore; med drugim so kamen spotike samoupravni akti, ki niso v celoti usklajeni z zakoni.

D. RUSTJA

V MUZEJU RAZSTAVA SINDIKALNEGA TISKA

V Dolenjskem muzeju so v torek, 26. aprila, odprli razstavo „Slovensko strokovno sindikalno časopisje od konca 19. stoletja do Delavske enotnosti“. Ta „sprehod“ po sindikalnem tisku so pripravili v Zvezi sindikatov.

„Dnevni redi“ preveč vseobsežni?

MS ZKS za Dolenjsko meni, da so občinske programske konference ZK dobro potekale, da pa zaradi prenatrpane problematike niso segle do dna vsem vprašanjem

Minuli četrtek so v Novem mestu sedli za mizo člani medobčinskega sveta ZKS za Dolenjsko in kritično pretresli nedavne programske partijske konference v črnomaljski, metliški, novomeški in trebanjski občini. Menili so, da jim je moč glede na priprave, sam potek, vsebino, način obravnave in usmeritve dati dokaj visoko oceno, čeprav je tudi res, da bi jim lahko očitali tudi slabosti oziroma pomanjkljivosti.

Kot je uvodoma ugotovil Boris Gaerč, sekretar medobčinskega sveta, je na konferencah izstopala celotna problematika, ki žuli posamezne občine. Razumljivo je, da je povsod tekla beseda o tem, kako uresničujemo stabilizacijske naloge, kako gospodarstvo izpolnjuje plane, se vključuje v izvozna prizadevanja. V zaostrenih razmerah ni lahko gospodariti, problematika je vsak dan hujska. Na konferencah je

zmagovalo spoznanje, da je moč izplačevati le z lastnimi močmi in sposobnostmi. O teh in drugih vprašanjih, še zlasti o divjanju cen, ki čedalje bolj ogrožajo življenjsko raven, uravnoliških težnjah pri osebnih dohodkih, neodgovornem vedenju posameznikov in okolij itd., so delegati odkrito razpravljali.

Kot rečeno, je tekla beseda na programskih konferencah o vseh področjih, zato je ostalo inarsikaj

nedorečenega. Po mnenju medobčinskega sveta bi se bilo prihodnje bolj osredotočiti na nekaj naj bolj perečih vprašanj in ta razrešiti, kot pa z dnevnimi redi zajemati vseobsežnost problematike. V Trebnjem so, denimo, takoj po konferenci ugotovili, da so posvetili premalo pozornosti kmetijstvu in kulturi, zato so se odločili ti področji posebej pretresti na sejah komiteja.

V razpravi je sodeloval tudi Franc Šali, član CK ZKS. Menil je, da so konference sicer pretrese problematiko in sprejele usmeritve za nadaljnje delo, da ni bilo nikjer odgovora na temeljno vprašanje, koliko se je izboljšal položaj delavca in delavskega razreda. Tovrstni premiki so preskromni, da bi bili lahko zadovoljni. Dotaknil se je tudi sklepov in stališč. Po njegovem mnenju ti sicer nakazujejo, kaj je treba spreminiti, ne pa, kako to narediti. V tem je njihova glavna slabost. Nadalje je menil, da je tako zato, ker „vsem nam primanjkuje ustreznega znanja“. „Bitke za boljši jutrišnji dan pa brez lastnega znanja, brez uporabe znanstvenoraziskovalnih izsledkov na vseh področjih družbenopolitičnega življenja ne bomo kar tako dobili,“ je poudaril Franc Šali.

I. ZORAN

Tudi ptt promet ostrižen

Največ pozornosti še vedno predvsem razvoju telefonskega omrežja v dolenjskih in posavskih občinah

Spremenjene gospodarske razmere so prisilile tudi razvojalce srednjeročnega: načrtovalce ptt prometa na območju skupnosti, ki združuje posavske in dolenjske občine, da so zarezali v plane in jih oklestili, kjer je bilo mogoče in še smiselno. Tako so delegati na zadnji seji skupščine OSIS za ptt promet Novo mesto, ki je bila v četrtek, 21. aprila, v Novem mestu, sprejeli ustrezne osnovne akte, ki spreminjajo srednjeročni plan razvoja skupnosti in združevanje sredstev za njihovo uresničitev.

Rez je bil globok predvsem v naložbe, ki so ožjega pomena, medtem ko v skupne naložbe, brez katerih bi bila ogrožena redna dejavnost, ni bilo mogoče ostro zarezati. Program je torej skrčen, predvideva pa pomembnejše naraščanje telefonskih storitev, ker je prav v telefoniji razkorak med potrebami in zmogljivostmi največji. Manjša bo rast storitev v telegrafskem in poštnem prometu. Ze letos naj bi šle iz prometa vse ročne telefonske centrale, tako da bodo vsi naročniki vključeni v avtomatsko telefonsko omrežje. S povečanjem števila avtomatskih central na 47 bodo zmogljivosti povečane na 30.960 priključkov, kar pomeni povečanje števila telefonskih naročnikov od 11.237 na 20.500, se pravi, da bo prišlo 12 naročnikov na sto prebivalcev, kar je manj, kot bo slovensko poprečje. Več bo tudi telefonskih govornic - 158.

Za uresničitev programa je predvidena zbiritev 374.747.000 din, od tega bo šla večina denarja za širitev telefonskega omrežja, pri čemer bo največji investicijski zaloga glavna avtomatska centrala v Novem mestu, ki je že v letošnjem načrtu. V načrtu za letošnje leto, ki izvira iz spremenjenega srednjeročnega načrta, je tudi nova pošta v Novem mestu, 6 novih avtomatskih telefonskih central in povečanje zmogljivosti 17 ATC v različnih dolenjskih in posavskih krajih.

Tudi skrčeni programi postavljajo pred poštne delavce zahtevne naloge, ki jim bodo kos le z veliko zavzetostjo. Delegati skupščine so letos slišali nerazveseljive številke, ki so začele prevladovati v poslovanju Podjetja za ptt promet Novo mesto. Lani je bilo poslovanje še uspešno, letošnje prvo trimesečje pa kaže, da inflacija in zaostajanje cen poštnih storitev premočno najedata dohodek. Lahko se dogodi, da bo vsa dejavnost zašla v tako težak položaj, da bo treba v naložbene plane še zarezati.

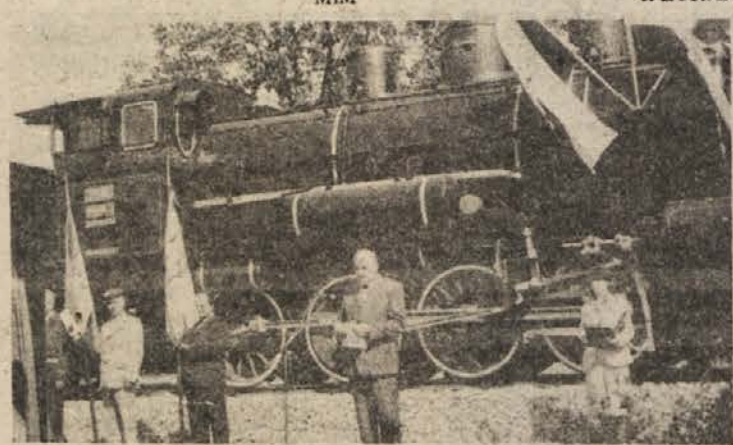
Na seji so sprejeli tudi nov predlog sklepa o višini in pogojih združevanja sredstev uporabnikov

SPOSOJENO TRNJE

— Stalno se vračamo na začetek. Mi ne moremo zaleti. (Iz Studenta)

ptt storitev, ki jasneje določa, kdaj telefonski naročnik plača 21.500 din kot soudeležbo za nov telefonski priključek, kdaj manj in kdaj ne.

MIM

LOKOMOTIVA KOT POMNIK NOB - V okviru praznovanja dneva železničarjev Jugoslavije, praznika OF in 1. maja so v soboto, 23. aprila, pri črnomaljski železniški postaji odkrili svojevrsten spomenik in pomnik NOB - parno lokomotivo serije 25018. Lokomotiva je od aprila 1944 do poletja 1945 delala paro za nekdanji Jugolet in Zoro, ki sta oskrbovala z električno energijo Črnomelj in okoliške vasi, v katerih so prebivali in delali organi oblasti. Po kapitulaciji Italije je namreč takratna oblast NDH prekinila dobavo električne energije iz elektrarne Ozalj, ki je oskrbovala Belo krajino z elektriko od leta 1939. Lokomotiva je bila po osvoboditvi obnovljena in je vozila do leta 1976, kot spomenik pa bo danes mladim pričala tudi o iznajdljivosti njihovih prednikov. Na sobotni slovesnosti sta govorila Jože Simonič, direktor Železniške transportne organizacije Novo mesto (na posnetku) ter predsednik izvršnega sveta skupščine občine Črnomelj Janko Gladek, ki je tudi odkril ploščo ob lokomotivi. (Foto: M. Bezek)

Največji strošek je neznanje

Zaman so drage tovarne in dobri programi, če ni ustvarjalnih, sposobnih ljudi

„Največji strošek je neznanje“, je poudaril na zadnji seji medobčinskega sveta ZK Ljubljana-okolica med razpravo o poročilu šole za vodilne kadre pri Gospodarski zbornici Slovenije direktor te šole Janko Brate.

Opozoril je tudi, da je v šoli prevelik osep. Največ udeležencev je iz tozdog, izogibajo pa se je vodilni iz delovnih organizacij in SOZ, češ da je zanje „prezinka“. Če so ti tovariši tako sposobni, bi jih lahko uporabili tudi kot predavatelje na šoli, je pikro dodal.

Zanimiva je bila razprava sekretarja Medobčinskega sveta ZK Ljubljana-okolica, ki je najprej poudaril, da v regiji primanjkuje dobrih, ustvarjalnih kadrov. Zato ti kadri ostajajo na ravni proučevanja gradiv višjih in drugih organov, ne morejo pa sami zaradi neznanja prispevati kaj ustvarjalnega. Predvsem ni mladih ustvarjalnih ekip. To je še

posebno zaskrbljujoče zaradi sedanjega težkega gospodarskega položaja, iz katerega se lahko re-imo le z ustvarjalnostjo.

PODELJENA PRIZNANJA OF

Na osrednji svečanosti ob dnevu OF in 1. maja, ki je bila 26. aprila v črnomaljskem kulturnem domu in na kateri je nastopil Partizanski pevski zbor iz Ljubljane, so podelili srebrne znake Zveze sindikatov ter občinska priznanja Osvobodilne fronte. Priznanja OF so prejeli Janko Bukovec, kmet, Rade Kordič, upokojenec, Požek Ivan ml., sekretar Integralovega tozda Promet ter Lojze Šterk, družbeni pravobranilec samoupravljanja za Dolenjsko.

O PRIPRAVAH NA MDA BELA KRAJINA

V Črnomlju je bila v ponedeljek, 29. aprila, prva seja skupščine republiške mladinske delovne akcije Bela krajina 83, na kateri so sprejeli samoupravni sporazum o medsebojnih obveznostih za izvedbo akcije in pravilnik o materialno-tehničnem poslovanju in odgovornosti na MDA. Beseda je tekla tudi o ureditvi stalnega brigadirskega naselja v Lokvah, pripravah delovišč, finančnem načrtu ter programu interesnih dejavnosti. Več o tem v prihodnji številki Dolenjskega lista.

Edini opozorili na nesamoupravno pot prispevkov

Samo Medobčinski svet ZK Ljubljana-okolica je opozoril na nesamoupravni način sprejemanja prispevnih sto-penj za SIS

Ugotovitev Medobčinskega sveta ZK Ljubljana-okolica, kamor spadata tudi občini Kočevje in Ribnica, da so bile prispevne stopnje za SIS sprejete na nesamoupravni način, je bila pravilna, so ugotovili na zadnji seji tega sveta 19. aprila v Logatcu.

Delavci namreč pri sprejemanju teh stopenj niso imeli besede in so bili zelo presenečeni, ko se jim je zaradi zvišanih stopenj zmanjšal čisti osebni dohodek. O tem nesamoupravnem sprejemanju so temeljito razpravljali na sejah družbenopolitičnih zborov občinskih skupščin, še posebno v Kočevju, Kamniku in Logatcu. Vendar so ponekod tudi zelo čudno reagirali. Ta ugotovitev je imela ustrezen odmev tudi v ostali Sloveniji in Jugoslaviji, dana pa so bila javna zagotovila, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

Medtem so prispevne stopnje že znižali.

Ko so razpravljali o oceni minulih partijskih konferenc, so ugotovili, da so najbolj dosledno ocenili delo osnovnih organizacij v Logatcu, Kočevju, Kamniku in Ribnici. Udeležba je bila povsod dobra. Letošnje konference so bile boljše od tistih pred letom dni, saj je bilo na njih izrečenih manj kritik navzven in danih več predlogov za reševanje zadev.

Izraženo pa je bilo mnenje, da bi morali na takih konferencah ocenjevati tudi delo Medobčinskega sveta ZK pa tudi višjih partijskih organov in seveda vodilnih delavcev v gospodarstvu in negospodarstvu. Predaha pri delu ne sme biti. Izboljšati je treba informiranje članstva. Osnovne organizacije ZK pa naj pošiljajo svoje pobude in predloge na višje organe ZK.

Na seji so razpravljali še o poročilu o usposabljanju v enotah teritorialne obrambe ter se dogovorili o vodenju javne razprave o gradivu za 7. sejo CK ZKS (ki bo predvidoma 16. maja) o aktualnih vprašanjih kadrovske politike in nalogah ZK.

J. P.

V loški vaji nihče le opazovalec

V Loki pri Zidanem mostu preizkusili delo KS na začasno zasedenem ozemlju - Učinkovita in hitra mobilizacija

Konec tedna so na območju krajevne skupnosti Loka pri Zidanem mostu uspešno izpeljali večdnevne vojaške vaje. Pravzaprav je šlo za mnogo širše aktivnosti: preizkusili so delovanje vseh sestavin političnega sistema v ljudski obrambi in samozaščiti.

Preverili so izvajanje mobilizacije s posebnim poudarkom na delu krajevne skupnosti na začasno zasedenem ozemlju. Vajo so izvajali skupaj z enotami občinskega štaba TO, enoto v KS in vsemi civilnimi strukturami v tej skupnosti.

V krajevni skupnosti Loka so vajo vzeli zelo resno. To je bilo opazno že po zunanjih znakih. Prelepljeni so bili vsi prometni znaki in kapipoti, celo obeležja iz NOB, kominski plošči Trubarju in sadjarju Ripslu. Ob preizkusu nočne zatamnitve je vladala vsa potrebna natančnost. Pripadniki narodne zaščite so na luč opozorili celo štab „rumenih“, torej sodnikov vaje.

Zbrane ljudi so istočasno tudi usposabljali s posebnimi znanji, npr. RBK zaščito. Svoje delo so opravile tudi komisije, npr. za gospodarska vprašanja. Ločani so izdali več števil posebnega glasila „Bohor žari“. Skratka, vsi, od pionirjev do članov raznih društev, so natančno vedeli, kaj je komu treba storiti.

A. Z.

RIBNICA: PRIPRAVE NA REFERENDUM

V ribniški občini se hitro bližajo odločitvi o razpisu referenduma za novi samoprispevek. Javna razprava o razpisu samoprispevka bo v OZD še do 5. maja, v krajevni skupnosti pa do 8. maja. Če se bodo delovni ljudje in občani odločili za razpis samoprispevka, bo sklep o razpisu referenduma sprejela občinska skupščina že 11. maja, referendum pa bo še pred koncem maja. O predlogu za uvedbo samoprispevka so v ribniški občini razpravljali že vse od jesenskih zborov občanov in povsod so bili občani za razpis, saj so z dosedanjimi samoprispevki rešili vrsto perečih zadev na svojih območjih.

„REPUBLIKI ZA ŠTIRIDESET LET“

Na torkovi proslavi pod tem naslovom so v novomeški športni dvorani nastopili pevski zbori novomeških srednjih šol in doma za učence Majde Šilc ter peli ob spremljavi instrumentalnega ansambla glasbene šole Marjana Kozine. Sodelovali so še recitacijski krožek in instrumentalni ansambel srednje šole pedagoške in tehnično-naravoslovne usmeritve, ritmična skupina plesnega kluba, ritmična skupina in folklorna skupina doma za učence „Majde Šilc“, pevski duet kmetijske šole in drugi. Proslavo je organizirala srednja šola za gostinstvo in turizem.

SINDIKAT IN ZSMS POSTAVILA DELOVNE MEJNIKE

V teh dneh sta imeli problemski seji kar dve družbenopolitični organizaciji v brežiški občini. V ponedeljek, 25. aprila, je opredelil svoje naloge v novem obdobju občinski svet Zveze sindikatov, v soboto, 23. aprila, pa občinska konferenca ZSMS. Obe organizaciji sta hkrati sprejeli poročilo o izredno razvejani dejavnosti v minulnem letu.

Sproti reševati pritožbe

Krško; z regijskega posveta komisij za pritožbe

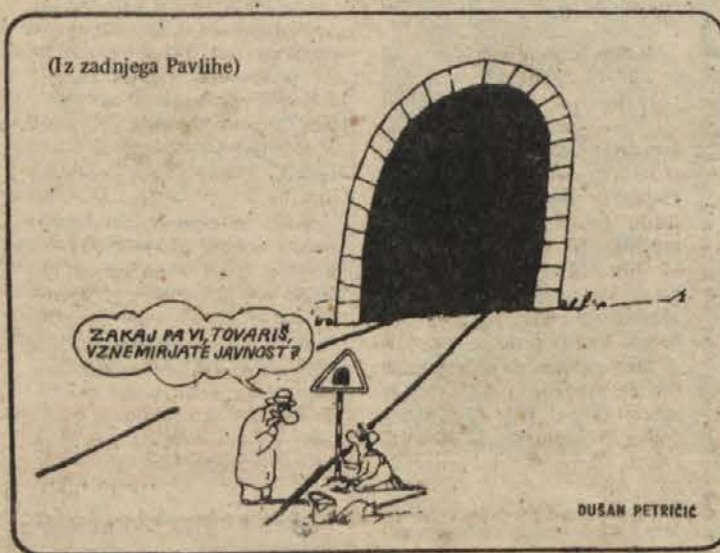
„Za to delo je potrebno tudi precej korajžje, ko so kršitelji določeni vplivni posamezniki ali celo organi republiške ali občinske uprave,“ je ob koncu daljšega uvoda v posvet predsednikov in tajnikov občinskih komisij za vloge in pritožbe Zasavja in Posavja v Krškem ponazoril nevhvaležno delo predsednik republiške komisije Janko Ževart.

Menil je še, da so komisije v preveliki anonimnosti, zato bi k obravnavi nekaterih zadev kazalo nritegniti tudi predstavnike sredstev javnega obveščanja, saj bi s pomočjo „javnega mnenja“ gotovo nekatere vloge hitreje reševali.

Sekretar republiške komisije Janez Pirnat je povedal, da je bilo

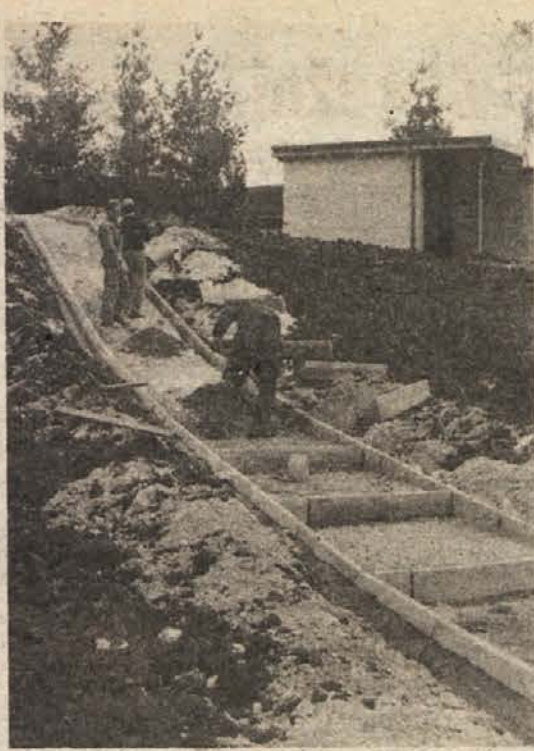
potrejn največ vlog in pritožb naslovljenih na kabinet maršala Tita, v zadnjem letu njegovega življenja celo 33.000 primerov. Sorazmerno je bilo in je še najmanj slovenskih vlog. Republiška komisija jih je lani obravnavala 888, gre pa za pritožbe, ki so jih občani pošiljali na različne naslove, od predsedstva in skupščine do izvršnega sveta in drugih. „Več kot polovico vlog rešujemo s pomočjo občinskih komisij,“ je poudaril Pirnat, dodal pa je še zanimivost, da gre spis ad acta šele tedaj, ko je zadeva dejansko rešena. Denimo, ko gre za stanovanjsko vprašanje, tedaj, ko stanovanje pritožbenik dejansko dobi, ne le na papirju! Tudi zato so roki reševanja zadev včasih zelo dolgi.

P. P.

IGRALCI OD PRVEGA RAZREDA - V eno izmed dveh dramskih skupin, ki delujejo na OŠ Metlika, so vključeni učenci nižjih razredov, ki so letos pod vodstvom mentorice Vide Stankovič nastudirali sodobno Rdečo kapico, s katero so se že predstavili učencem in staršem. (Foto: M. Bezek)

NEPRETRGOMA DELAJO - Te dni okrog Zdravilišča v Šmarjeških Toplicah ves dan urejajo okolje, da bi do 1. maja okolico novega hotela spravili v red. Postavljajo nove stopnice, sadijo okrasno drevje in cvetje, popravljajo poti in urejajo parkirišče. (Foto: Bačer)

DOBRO ZNANJE - V petek je bilo v Sevnici posavsko tekmovanje, znano pod imenom Tito-revolucija-mir. Najuspešnejši so bili Brežičani iz osnovne šole bratov Ribarjev. Na sliki: priznanje prejema Marjan Zorko (v sredini) iz brežiskega šolskega centra. (Foto: A. Železnik)

DOBROTE NA RAZSTAVI - Na Vinski vigradi so v Metliki pripravili tudi razstavo belokranjskih jedi. Številni obiskovalci so si z zanimanjem ogledali domače dobrote, ki so jih znale tako okusno pripraviti njihove mame in babice, dandanes pa tako poredko pridejo na mizo. (Foto: A. Bartelj)

KAKOVOSTNI BELOKRANJEC
Komisija za ocenjevanje vin, ki deluje pri Kmetijskem zavodu v Mariboru, je belokranjsko belo vino, letnik 1982, proizvod metliške Vinske kleti, ocenila s 16,4 točke in tako je „Belokranjec“ prvič dosegel kakovostno stopnjo, medtem ko je bilo to vino doslej v razredu namiznih vin z geografskim poreklom.

Sejmišča
NOVO MESTO: Velika ponudba in majhno povpraševanje sta tokrat zbila pujskom ceno za približno 1.000 dinarjev. Naprodaj jih je bilo 424, od teh pa je kar 232 ostalo neprodanih. Do 10 tednov stari pujski so veljali 4.800 do 5.800 din, od 10 do 12 tednov stari pa 6.000 do 8.000 din.
Na sobotni sejem so prodajalci pripeljali 499 pujskov, prodali pa so jih 356 po okrog 270 dinarjev za kilogram žive teže.

SPOSOJENO TRNJE
- Spet napadajo novinarje. Zakaj pa ne napadajo Marxa, ki je bil tudi novinar?
(Iz Večera, Skopje)

Kmetijski nasveti
Spet novi koruzni hibridi
Malo več samozavesti nam tudi ne bi škodilo, četudi je prav, da smo kritični, kadar se primerjamo z drugimi. V pridelovanju koruze, denimo, je Jugoslavija, če izvzamemo Sovjetsko zvezo, prva v Evropi in peta na svetu.
Resda to niso najnovejši podatki in da so v zadnjem desetletju nekatere dežele v tem zelo napredovale, vendar tudi pri nas nismo držali rok križem. Nismo se izkazali le z rekordnim, nad 10 milijonov ton velikim pridelkom, marveč tudi z vzgojo odličnih novih koruznih sort, ki jih zdaj kot seme - in s tem kot našo pamet - izvažamo tudi v tujino.
Temeljite genetične raziskave koruze so vnesle v pridelovanje pravo revolucijo. Neprecenljive vrednosti je zlasti tako imenovana hibridizacija, kar je preprosto, vendar genialno odkritje. Čisto na kratko obrazloženo: koruza je po naravi tujeprašnica; če jo nenaravno oprašimo z lastnim pelodom več let zapored, v rasti in rodnosti zelo nazaduje in se genetsko izčisti ter izenači. Če dve tako samozopojeni in izčiščeni liniji križamo med seboj, dobimo dvolinijski hibrid, ki je mnogo bolj bujen, zlasti pa rodovit, kot je bila prvotno vsaka koruzna sorta posebej. Možni so seveda večlinijski hibridi, ki pa ne dajejo bistveno boljših rezultatov kot dvolinijski.
Tako je bil vzgojen slavni koruzni hibrid wisconsin 270, ki smo ga pred 26 leti dobili iz Amerike in ki je s svojimi odlikami začel utirati pot pridelovanju hibridne koruze pri nas. Kasneje so ga mnogi novi hibridi posekali v rodnosti in primernosti za naše kraje, posebno še novovzgojene sorte, ki so jih pridobili v zemskem inštitutu.
Jugoslovanska sortna lista je po preizkusih v zadnjih treh letih (med njimi tudi v Sloveniji, v Jablah za osrednjo Slovenijo in v Rakičanu za severovzhodno Slovenijo) spet bogatejša za 40 domačih in 17 tujih hibridov. Med njimi so se zlasti izkazali naslednji: P x 14, BCSC 279, BC 392, ZPSK 309, pioneer 3906 in BC 483/0202. Pridelovalci koruze vedo, da številke pomenijo stopnjo ranosti koruze, ki po sklepu konference v Beogradu iz leta 1954 označuje zrelostni razred in znaša od 100 do 990, od najranjše do najpoznejše sorte.

Inž. M. LEGAN

Konec je družbenega varstva

(Nadaljevanje s 1. strani)
sanacije možnost novega vzpona. Z uresničitvijo sanacijskih programov bi v IMV lahko že leta 1987 dosegli toliko celotnega prihodka, kot ga je imela lani celotna novomeška občina.
V razpravi pa so poudarjali, da je hkrati s sanacijo nujno poskrbeti tudi za sistem nagrajevanja, ki bo zaposlene spodbujal k večji aktivnosti. Vsekakor je treba poskrbeti za boljše zasluzke, saj je ugotovljeno, da je lanski povprečni zaslužek znašal 10.145 dinarjev, kar je za 35 odst. manj, kot je znašalo poprečje v slovenski industriji; 22 odst. je bil zaslužek v IMV nižji od doseženega poprečja v panogi in je bil tudi za 29 odst. slabši od povprečnega zasluzka v novomeškem gospodarstvu.

sveta novomeške občinske skupščine, je občinsko vodstvo Zveze komunistov predlagalo, naj SZDL poskrbi za takojšnje evidentiranje kandidata za novega predsednika občinskega izvršnega sveta. Nasploh so pomembnost kadrovske zasedbe pri novih nalogah IMV vsekoli poudarjali in menili, da bo pomoč potrebna še z raznih strani.
RIA BAČER

Za hlevom še hiša
Prvi varčevalci so že podpisali pogodbe o varčevanju za stanovanje

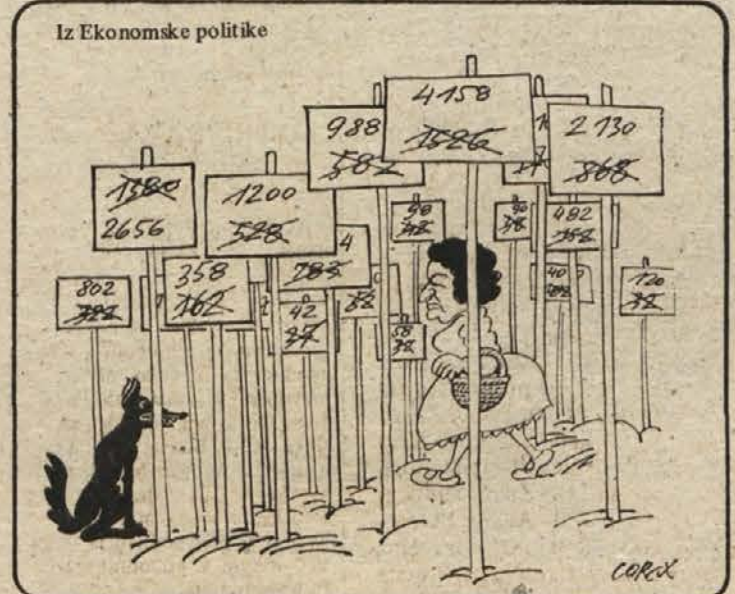
Ze bežen pogled na naše podeželje nam razkrije zanimivo neskladje: kmetje, ki so si s pomočjo raznih kreditov za pospeševanje kmetijstva postavili mogočne hleve, silose in druga gospodarska poslopja, so imeli kaj malo možnosti, da si uredijo lastna bivališča. To naj bi jim sedaj omogočilo stanovanjsko kreditiranje, ki ga je pred kratkim uvedla tudi Hranilno-kreditna služba Novo mesto in je novost na tem koncu Slovenije. V tej službi, ki pokriva enak prostor kot novomeška kmetijska zadruga, je sedaj vključenih 4752 hranilcev, včasoma pa 13-letni odplačevalni rok. Ostali pogoji za pridobitev in zavarovanje

posojila so enaki kot za posojila drugih bank.
Druga možnost, s katero tudi kmetje lahko pridejo do dolgoročnih stanovanjskih posojil, je vezava dinarskih sredstev. Ta je možna za dobo od 3 do 10 let, član HKS pa tako dobi pravico do posojila, ki znaša 250% od vezanih sredstev. Pogodbeno določena doba vračanja je v tem primeru enaka dobi vezave.
Za obe vrsti kreditiranja kmetijske stanovanjske izgradnje se kmetje zelo zanimajo, ker pa take vrste posojil še niso navajeni, jih je dosedaj le nekaj res podpisalo pogodbe.
J. T.

PROMET UPADA
V prodajalni „Spominkarstvo“ v Ribnici, kjer prodajajo turistične spominke in izdelke domačih obrti, ugotavljajo, da jim promet v trgovini nekoliko upada, medtem ko dobivajo približno enako naročil iz raznih krajev domovine. Večje pošiljke so že odposlali naročnikom iz Ljubljane, Orehovice, Lese, Bleda, Bohinja, Postojne, Kranja in Kopra. Iz tujine niso dobili naročil, saj tujci kupujejo tudi ribniške spominke kar pri nas.

PRICA KUJEJO DOBRO LETINO PŠENICE
V metliški občini naj bi letos oddali 312 ton tržnih presežkov pšenice. Glede predvidene površine, posejane s pšenico, so plan sicer presegli, vendar je do sedaj sklenjenih pogodb le za nekaj več kot polovico predvidene količine. Ker so posevki odlično prezimili, težav pa ni niti z gnojili za dognojevanje in potrebnimi škropivi in pričakujejo zelo dobro letino, bodo kmetje gotovo še v času žetve sklepali pogodbe.

GRADIJO CESTO
Skupni gradbeni odbor za cesto v Mirenski dolini (krajevne skupnosti Krmelj, Tržišče in Šentjanž) je spet v pomembni akciji. Gradijo namreč cesto v novem kraku od Krmelja preko Gabrijel do Pijavic. Cestarji so že skoraj poširili cesto do Krmelja.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...
Ureja: Tit Doberšek

Škodljivci vinske trte

Poleg boleznih napada trto veliko število raznih škodljivcev iz debla členonožcev, kamor spada 715.000 različnih živalic.
Škodljivci vinske trte so:
1. METULJI (Lepidoptera) s popolno preobrazbo. Gosenice imajo 3 pare oprsnih in 2 do 5 parov zadkovih nog, na obeh straneh glave pa 6 pikčastih oči.
Med metulje štejemo družino zavijačev (tortricidae), ki imajo zadnja krila širša, gosenice pa živijo v zvitih listih ali plodovih. Sem sodi križasti in enopasasti grozdni sukač, ki dela občutno škodo na grozdu vinske trte.
Med metulje štejemo še družino več, kamor sodita trsni sukač in družina pedicev, h katerim štejemo gosenco zemljemerko.
2. HROŠČI (Coleoptera), ki imajo grizalo. Sem spadajo trtni zavijač, trsni brazdasti rilčkar in trsni pisar.
3. KLJUNASTE ŽUŽELKE (Rynchota), to so vse vrste uši, med njimi trta uš.
4. PRŠICE (Acarinae) spadajo v razred pajkovec. Njihovo telo je sestavljeno iz dveh delov. Tipalnic nimajo. Odrasle pršice imajo 4 pare členastih nog na glavo prsu. Nekateri živijo na površini rastlin, druge v notranjosti rastlinskega tkiva, kjer povzročajo šiske in dlakove tvorbe. Taki sta trsna kodravost in trsna pršica.
Ker mnogi vinogradniki znake napada trsnih pršic zamenjujejo z znaki napada peronospor in ker se znaki pršic pojavijo na mladikah takoj v mavzorni dobi mladik, ko še ni sledu o peronospori, bom pršice podrobneje opisal in obenem seznanil vinogradnike s sredstvi, ki jih letos trgovina ima za zatiranje pršic.

Pojav povzročajo s sesanjem listnega tkiva drobne pršice, živeče v pegah med dlačicami na spodnji strani listov. Podobne so pršicam, ki povzročajo kodravost trte (glej poseben opis kodravosti), prav tako se tudi razmnožujejo in prezimijo.
O zatiranju pršic bom pisal ločeno. Tudi s samim zvepljanjem uničimo dosti pršic.
Trsna kodravost ali akarinoza
(Phyllocoptes vitis Nal. Acarina)
Po vinogradih naletimo tu in tam na trse, ki jim spomladi poganjki slabotno odganjajo. Zdravi poganjki so na primer dolgi že pol do 1 m, bolni pa do ene pedit. Listi na okrnelih poganjkih ostanejo majhni, pogosto so zaviti navzgor v obliki žlice, včasih se kodrajo in se od roba navznoter sušijo. Tudi kabrniki na takem poganku zakrnijo, se ne razvijejo v grozde in pogosto odpadejo. Navadno se posušijo celi poganjki in iz stranskih oči poženejo novi poganjki, ki so pa neplodni ali pa imajo okrnele grozdice. Zaradi novih poganjkov dobi trta metlasto obliko. Ker so poganjki kratki, so očesa postavljena na gosto. Zaradi slabe prehrane les pozno dozori in je nagnjen pozebam. Večleten močan napad škodljivca lahko trs uniči.
Opisano obolenje povzročajo majčkene, komaj desetinko milimetra dolge pršice, (Phyllocoptes viticolus - Epirimerus vitis), ki jih zato vidimo le s povečevalnim steklom ali drobnogledom. Na listih sesajo sokove, in ker jim teknejo le mladi, nežni listi, jih najdemo med dlačicami na spodnji strani najnežnejših listov, takoj ko listi odženejo, in na vrhu pogankov. Njihovo vbadanje povzroča majhne zvezdaste lise na listih, ker so v okolici žile osvetljene. Te lise so posebno značilne za pršice. Dobro jih vidimo, če lise opazujemo proti soncu. Pršice prezimijo pod brstnimi luskami ali pod skorjo starega lesa. Od tod splezajo spomladi na mlade liste, kjer se čez poletje razmnožijo. Zajedalke raznašamo tudi s cepiči, poleti jih raznašajo veter in ljudje.
Trsna kodravost zatiramo s predspomladanskim škropljenjem trt z oleodiazinomom, folidolom in podobnimi škropivi. Le če imamo večji pojav te pršice, je predspomladansko škropljenje trt, preden odženejo, priporočljivo, drugač pa to škropljenje na splošno ni potrebno. V času rasti pa uporabljamo proti pršicam druga sredstva.
T. DOBERSEK

Med pršice sodijo:
TRSNIA PRŠICA
(Eriophyes vitis Pgt.)
V vinogradih, ki so redko zveplani proti oidiju, najdemo dosti trt z značilnimi pegami na listju, in to zlasti na mladih listih, takoj ko se listi začno razvijati. Na spodnji strani lista so pege pogljobljene in preraščene z gostimi belimi dlakami, ki sčasoma dobijo rdečkasto rjavo barvo. Včasih je napad škodljivca tako močan, da so celi mladi listi zgrbančeni in rdečkasti. Na zgornji strani lista pege nabreknejo v mehurje, ki obdržijo zeleno barvo, list pa je mehurjast.

Petru Petruju v spomin

Minulo soboto smo na ljubljanskih Zalah pospremili na zadnjo pot slovenskega arheologa in muzealca dr. Petra Petruja, ravnatelja Narodnega muzeja. Neusmiljena bolezen sodobnega časa ga je pokosila dobesedno sredi delovnih naporov in ustvarjalnega dela. Prenehalo je biti preobremenjeno srce plemenitega prijatelja, srčno dobrega človeka in velikega strokovnjaka, ki je užival mednarodni sloves.

Znanstveno raziskovalno delo Petra Petruja je najtesneje povezano z Dolenjsko in Posavjem, zato si priključimo v spomin njegovo delo v tem prostoru. Še kot konzervator Zavoda za spomeniško varstvo je v letih 1956-1958 opravljal zaščitna raziskovanja ob gradnji avtoceste Ljubljana - Zagreb, v letih 1958-1960 je izkopal rimske grobove v Ribnici pri Mokricah, leta 1961 rimske grobove v Dobovi. Najobsežnejše raziskovalno delo pa je opravil v Drnovem pri Krškem. Od leta 1960 do 1967 je vsako leto v poletnih mesecih raziskoval ostaline rimskega mesta Neviodunum in njegovega pristanišča ob Savi. To so bile temeljne raziskave na tem območju, ki so prinesle nova spoznanja o obsegu in življenju tega največjega mesta v rimskem času na Dolenjskem. Rezultate tega dela je skupaj s soprogo Sonjo objavil v obsežni monografiji. Posebno pozornost je posvetil proučevanju hišastih žar, teh enkratnih grobnih posod, ki jih v rimskem času najdemo samo na Dolenjskem, v Beli krajini in v Posavju. Raziskovanje teh svojih posod ga je pripeljalo do spoznanja, da so v njih hranili pepel svojih rajnih keltski Latobiki, prebivalci antične Dolenjske. Z disertacijo Hišaste žare Latobikov je dosegel čast doktorja arheoloških znanosti, študija pa je bila objavljena tudi v samostojni knjigi. V zadnjih desetih letih se je posvetil raziskovanju poznoantične utrdbe in zgodnjekrščanskega središča na Ajdovem gradu nad vasjo Vranje pri Sevnici.

Svojo široko razgledanost in strokovno znanje pa je strnil v sintetični razpravi Arheološka obdobja Slovenije kot uvodno poglavje v Zgodovini Slovencev, ki je izšla 1979.

Odličan strokovnjak, sijajen organizator, poln ustvarjalnih idej in načrtov, je za zmeraj odšel od nas. Osiroteli smo, ker sta zamrla njegova vedri nasmeh in njegova iskrena prijateljska beseda. Neizmerno bridka je misel in še težja je beseda ob izgubi prijatelja, sošolca in strokovnega tovariša. Taki ljudje, kot si bil Ti, Peter, so med nami redko posejani. Sele sedaj, ko si nas zapustil, bomo dojeli, kakšnega človeka smo s Teboj izgubili. Za vse, kar si ustvaril in nam zapustil, hvala Ti!

TONE KNEZ

ODPOVEDANA RAZSTAVA

Na drugem mestu poročamo o obeležitvi spomina na preminulega ravnatelja Narodnega muzeja v Ljubljani in dobrega prijatelja sevnjske občine dr. Petra Petruja na skupščini kulturne skupnosti. Po njegovi prerani smrti je prišla iz muzeja odpoved za razstavo antične posode na sevnjskem gradu. Razstavo naj bi odprli prav v tem tednu.

PREJELI BODO SREBRNE ZNAKE SINDIKATA

Na prazničnem prvomajskem shodu delavcev, ki bo v nedeljo, 1. maja, na Debencu pri Mirni, bodo podelili srebrne znake sindikata delavcem iz trebanjske občine. Prejeli jih bodo: Stane Camloh, Stane Koštalj, Jože Novak, Jože Pravne in Elma TOZD Elektromaterial s Čateza.

Niko Zupanič - petdesetletnik

Pred kratkim je praznoval svoj življenjski jubilej znani metliški javni delavec Niko Zupanič, doma iz bližnjega Primostka.

Po končani srednji tehniški šoli se je zaposlil v gradbeništvu, bil dolga leta na domači občini referent za gospodarstvo, nato pa je prevzel vodstvo Transportno-gradbenega podjetja v Metliki, kjer je po združitvi z novo meškimi Splošnim gradbenim podjetjem Pionir ostal direktor tozda gradbene operative Metlika.

Ceprav je moral Zupanič na svoji poti premagovati vrsto težav, ki so zajela tudi naše gradbeništvu, pa je prav tu s svojimi sodelavci dosegel vrsto vidnih uspehov. Izkazal pa se ni samo v svoji delovni organizaciji, ampak tudi drugod, bodisi kot član izvršnega sveta skupščine občine Metlika bodisi kot predsednik Zveze rezervnih vojaških starešin ali kot prizadeveni delavec v raznih društvih. Dolga leta je vodil lovsko družino v Metliki, ki je pod njegovim vodstvom na široko zaživela in navezala bratske stike z lovsko družino iz Karlovc. Zupanič je sodeloval tudi pri vseh dosedanjih akcijah za ureditev in lepšo podobo mesta, delal je v domačem turizmu, pri raznih velikih prireditvah, praznovah in podobnem.

Tovarišu Niku Zupaniču, prizadevemu javnemu delavcu, tudi v prihodnje naše najboljšje želje!

MLADI DOPISNIK

PIONIRSKA KONFERENCA O PROSTOVOLJNEM DELU

Delegati vseh pionirskih odredov smo se prejšnji ponedeljek v Brežicah udeležili pionirske problemske konference. Navzoči so bili tudi mentorji, predstavniki brežiške občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, govorili pa smo o prostovoljnem delu. Izvolili smo dve delegatki za republiško pionirsko konferenco, ki bo 6. maja v Novi Gorici, posamezniki pa smo prejeli priznanja in diplome za uspešno sodelovanje na 12. JPI, ki so potekale pod naslovom „Rastemo pod Titovo zastavo“.

SABINA KUKOVICA
OŠ Artiče

POHOD K OBELEŽJU NAD TEŽKO VODO

Konferenca OO ZSMS Novomeškega Doma Majde Šilce je za učence 1. letnikov, ki bivamo v domu, prejšnji četrtek pripravila pohod k spominskemu obeležju nad Težko vodo, kjer je julija 1944 padla narodna herojinja, po kateri nosi naš dom ime. Pri obeležju smo izvedli krajši kulturni program, tov. Bambič pa nam je pripovedoval o bojih na Dolenjskem med NOB.

IVICA ANDRLIČ
in JANJA MODIČ

ZAHVALA NOVOTEKSU

Učenci novomeškega Doma Majde Šilce se zahvaljujejo delovni organizaciji Novotek, ki je podarila blago, da so popestrili oblečilo, v katerih nastopa njihova folklorna skupina.

SPOMINSKI POHOD

20. aprila, na dan naše šole, smo se planinci in taborniki odpravili na spominski pohod na Veliki Ban.

rojstvo vas narodnega heroja Martrina Kotarja, po katerem se imenuje naša šola. Pred herojevo hišo smo imeli krajšo svečanost, o hrabrih Kotarjevih otrocih pa nam je pripovedovala njihova sorodnica. Nad Volčkovovo vasjo smo se ustavili tudi ob drevesu, kjer je bila ubita mladinska aktivistka Nežka Kotar. BERNARDKA TURK
OŠ Šentjerneje

ne šole Podpreska v kočevski občini za prvomajске praznike uredili Titov spominski park za našo šolo. Pod vodstvom inženirja Toneta Prelesnika in pokroviteljstvom tozda Gozdarstvo Draga smo v Titovem parku posadili 88 Pančičevih omrik.

MLADI DOPISNIKI
OSNOVNE ŠOLE PODPRESKA

TONI GAŠPERIČ PODELIL BRALNE ZNAČKE

Tudi letos smo številni šolarji tekmovali za bralno značko. Vsem, ki smo prebrali zahtevano število knjig, je pred kratkim priznanja in značke podelil velik prijatelj mladih - TONI GAŠPERIČ. Z navdušenim ploskanjem smo ga sprejeli medse, pri postavljanju vprašanj nismo imeli treme, TONI pa nam je odgovarjal šaljivo, kakor zna le on. Tudi na svojo teto MARO ni pozabil.

NATALIJA LUNAR
novin. krožek
OŠ Crnomej

ZBRALI 5.630 KIL STAREBA PAPIRJA

Z veliko zagnanostjo smo se pred kratkim lotili akcije zbiranja starega papirja. Nihče ni hotel ostati praznih rok za papirjem smo stikali po blokih in domačih podstrešjih. Uspeh ni izostal, saj smo zbrali 5.630 kil papirja. Najbolj so se odrezali učenci 3. c razreda.

DARJA PETEK
OŠ Crnomej

ZA PET KONTEJNERJEV STAREGA PAPIRJA

Pred kratkim smo učenci novomeške osnovne šole Bršljin pripravili dvodnevno akcijo zbiranja starega papirja. Najbolj so se odrezali učenci 5. c razreda, ki so zbrali 670 kg. drugi je bil 6. c (484 kg), pa tudi ostali so se potrudili, saj smo skupaj zbrali za pet kontejnerjev papirja. Najboljši posamezniki so v zahvalo za prizadevnost dobili značko.

NATASA PADOVAN

TITOV PARK V KS DRAGA

Z ljubeznijo in spoštovanjem do predsednika Tita smo pionirji osnov-

Darko Potokarju v slovo

Kot nemiren metuljček si se podal s prijatelji nabirat spomladansko cvetje. Užival si na ozelenem travniku, ob poigravanju so ti sončni žarki slepili očke. V rokah si stiskal sopek strajček, ko si zasilal brnenje stroja. Buldozerja nisi videl vsak dan - in tedaj se je nenadoma pojavil na robu gozda. Preslišal si sepetajočo pesem gozda in se v mladostni zvedavosti pognal pred stroj, ki te je pokopal pod seboj. Onemeli smo, prizadelo nas je, da te ni več med nami. Strašno je bilo prvo srečanje s smrtjo, prvo razmišljanje o smrti. Zalujemo za teboj, dragi Darto.

BOŠTJAN STARINA
5. razred OŠ Krmelj

BOGDAN OSOLNIK

3

Spomini na ljudi in dogodke pred 40 leti

Bilo bi prav, da se bolj ukvarjate s tem, kako boste pomagali naši vojski, ne pa razprtijami.

Njegov očitek je bil gotovo utemeljen. Vendar je danes treba priznati, da je bilo tudi notranje razčiščevanje odnosov v OF potrebno in da je bila izjava zgodovinskega pomena. To, da smo že takrat postavili temelje enotni politični organizaciji slovenskega ljudstva, je omogočilo utrditev enotnosti, ki je bila predpogoj za zmago v vojni. Samo tako smo tudi prepričani, da se po osvoboditvi nismo ponovno znašli v vrtincu medstrankarskih spopadov in svetovno nazorskih obračunov. Življenje je pokazalo, kako tragične posledice je imelo za nekatere narode to, da sile, ki so skupno delovale v boju proti fašizmu, niso uspeli ali zmoglo zagotoviti tako stopnjo enotnosti, ki bi tudi v razmerah po vojni vzdržala napade domače in mednarodne reakcije. Prav v novejšem času smo pričeli pojavov podobnega združevanja naprednih sil v svetu brez ozira na verske in druge svetovnonazorske razlike, bodisi na osnovah evrokomunizma ali v raznih oblikah nacionalno-frontovskih in protimperialističnih nacionalnoosvobodilnih gibanj.

Spomladi in poleti 1943. leta se je zvrstilo na Dolenjskem veliko dogodkov, ki so bili izredno pomembni za politični in vojaški razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Sloveniji.

Osvobodilna fronta je doživela nov polet in se usposobila za še širše množično delovanje, zlasti potem, ko se je okrepila tudi njena notranja enotnost po Dolomitski izjavi ustanovnih skupin in po zboru aktivistov na Pugledu, ki je bil 29. in 30. aprila 1943. Malo predtem se je vodstvo OF in CK KPS ponovno vrnilo na Rog in začelo delovati z Baze 20.

Po hudih izgubah, ki jih je osvobodilno gibanje utrpelo v sovražnih ofenzivah jeseni 1942 in pod udarci okupatorjevega terorja in

domačih izdajalcev, potem ko je bilo veliko organizacij OF razbitih, njihovi člani pa so bili odgnani v ječe in taborišča ali celo usmrčeni, se je osvobodilna organizacija dokaj hitro obnovljala in se je oprla na žene in mladino. Na podeželju in v mestih so bili povsod vzpostavljeni novi odbori in mreže zaupnikov, da se je delo lahko nadaljevalo tudi v krajih, ki so bili kakor Novo mesto pod strogim nadzorstvom okupatorjev in domačih izdajalcev. Na

Razoroževanje divizije Isonzo v Novem mestu 10. septembra 1943.

ugodno politično razpoloženje je spomladi 1943 vplival tudi preobrat vojaškega položaja na velikih zavezniških frontah, pred Stalingradom in v Afriki, kjer so nemške in italijanske armade doživljale vse težje poraze.

Slovenske brigade so se okrepile z vrsto uspešnih akcij; posebno znamenita je bila zmaga pri Jelenovem žlebu 26. marca 1943, v kateri sta sodelovala dva bataljona Cankarjeve in bataljon Gubčeve brigade. 13. julija sta bili ustanovljeni prvi dve slovenski diviziji narodnoosvobodilne vojske. V prvo slovensko divizijo, ki je dobila v sklopu NOV in PO Jugoslavije oznako „Stirinjasta“, so bile vključene Tomšičeva in Sercejeva brigada, Primorska brigada Ivana Gradnika in Prešernova brigada iz Gorenjske. V drugo slovensko divizijo - v sklopu NOV in POJ „Petnajsta“ - pa so se vključili Gubčeva, Cankarjeva in Šlandrova brigada.

Ustanovitev divizij je bila znak, da je slovenska partizanska vojska do-

segla isto raven kot v drugih delih Jugoslavije in se usposobila za operacije večjega obsega. To dejstvo je bilo še posebno pomembno za nadaljnji razvoj dogodkov, ko je bilo pričakovati, da bo prišlo do kapitulacije fašistične Italije. Ko se je 8. septembra 1943 to res zgodilo, je partizanski vojski uspelo razorožiti na področju bivše Ljubljanske pokrajine tri kompletne italijanske divizije in dele treh drugih, zapleniti njihovo orožje in vojni material in to izkoristiti za nadaljnje boje proti nacistični Nemčiji in domačim izdajalcem.

Po kapitulaciji Italije so bile ustanovljene nove brigade, 14. septembra pa tudi tretja slovenska divizija, osemnajsta. V njo so bile vključene ob ustanovitvi Levstikova brigada, deveta brigada, ki je nastala iz Zapadno dolenjskega odreda, in deseta brigada, formirana s prostovoljci iz Ljubljane. Že ob koncu septembra so tako delovale v tem delu Slovenije tri divizije, v katerih je bilo petnajst brigad. Za vođenje operacij na Dolenjskem in Notranjskem je bil 3. oktobra 1943 ustanovljen Sedmi korpus NOV in POJ. Pred koncem tega leta pa je bil iz enot, ki so operirale v Slovenskem primorju in na Gorenjskem, formiran še Deveti korpus NOV in POJ, ki je imel v svoji sestavi dve diviziji (31. in 32.) in pet odredov. Naloga Devetega korpusa je bila pritiskati proti Trstu in proti železniškim progam Ljubljana-Trst in Ljubljana-Jesenice. Postal je osnovna vojaška sila v boju za osvoboditev vse Primorske, Istre in Trsta.

Osvoboditev Novega mesta ob kapitulaciji Italije je bila še posebno pomembna vojaški in politični dogodek. V letošnjem jubilejnem letu bi se morali še posebej spomniti pomena tega dogodka ne le za Dolenjsko, ampak tudi za vso Slovenijo.

POMEN OSVOBODITVE NOVEGA MESTA

Novo mesto je bilo ves čas vojne žarišče osvobodilnega gibanja na Dolenjskem. Da bi si prav predstavljali razmere, v katerih je delovala novomeška organizacija pod italijansko okupacijo, pa moramo povedati, da je bilo Novo mesto velika utrjena postojanka okupatorjev in njihovih beogradističnih pomagačev. V njem je bilo koncentrirano ogromno okupatorjeve vojske, med drugim cela divizija Isonzo, pripadnikov civilne policije, fašističnih črnosrajčnikov, karabinerjev in drugih okupatorskih služb.

(Nadaljevanje prihodnjic)

moj otrok je drugačen

Disfunkcija in vzgojne težave

II.

Nemirnost, včasih zelo huda, je pri možganski disfunkciji običajno v ospredju. Tej nemirnosti se večkrat pridružijo še vedenjske motnje. To vse poglabljamo z nepravilnim postopanjem in zaradi nepoznavanja problema. Vendar moramo tudi pri teh otrocih poiskati tisto, kar je v njih dobrega, dobre sposobnosti in te izkoristiti za posploševanje tudi na področjih, kjer je manj uspešen. Če otrok ni dober v slovensčini, je pa zato mogoče tovariški v razredu ali pa se posebno dobro izkaže pri petju in telovadbi. Če bo videl, da je uspešen v eni stvari, bo imel upanje in voljo, da bo z delom in trudom poizkušal doseči izboljšanje in uspeh tudi pri predmetih in dejavnostih, ki mu delajo težave. Tako kot drugi otroci imajo tudi ti v sebi gotovo kaj dobrega, kakšne posebne sposobnosti. Išči mo v njih te pozitivne lastnosti in jim jih tudi priznamo! Pohvale in priznanja jih bodo spodbujala in jim dajala zaupanje vase.

Ker so nevtrajni, nestrpni, nestalni, jim je potrebna še posebna opora, trden življenjski red in dosledna vzgoja. Trdnosti ne sme zamenjati togost. Če vidimo, da imajo slab dan, popustimo in ne silimo vanje. Naj gre otrok na svež zrak in se izeta, naskače ter sprosti svojo odvečno energijo zunaj na prostem. Zanj je stanovanje premajhno in ga utesnjuje. Ne spominjamo mu šole in učenja vsaj enkrat tedensko, ob sobotah ali nedeljah! Tudi mi se bomo takrat lahko od njega in njegove šole „odpočili“. Poskušajmo ga spet pridobiti za zbrano učenje in delo, ko se bo odpočil in sprostil.

V daljšem času - z večjo težavo - se bodo tudi ti otroci naučili vsega tistega, kar od njih pričakujejo starši, zahteva to od njih šola in družba. Postopno in potrpežljivo vcepiljamo vanje delovne in socialne navade, ki jih bodo v življenju potrebovali. Kadar pa so težave prevelike in se tem pridružijo še druge: močnejše postelje, bitenje hlač, jecjanje, nehotni zgbki, glavobol, motnje spanja itd., ter vsem tem vzgojnim in pedagoškim problemom sami nismo več kos, poiščimo pomoč v ustreznih vzgojnih in zdravstvenih ustanovah.

V nekaterih primerih se odločimo za „zdravljenje“ teh otrok s tabletami, ki jih jemlje otrok samo pred poukom. Vsa ta medikamentozna terapija je bolj podpornega značaja. Tablete otroku omilijo težave in zvečajo njegovo zbranost. Redno jemanje pod nadzorstvom onemogoča njihovo zlorabo. Zato naj nas ne bo strah zasvojenosti in tabletomanije. Ne smejo pa tablete zamenjati, oziroma postati nadomestek vseh ostalih vzgojnih in pedagoških ukrepov.

S skupnimi naporji, razumevanjem, strpnostjo staršev in šole ter ustrezno pomočjo strokovnih služb bodo ti otroci lahko izkoristili svoje poprečne ali celo nadpoprečne sposobnosti, se v življenju pozitivno uveljavili in dosegli svoj cilj.

Dr. GABRIJELA DEBELJAK,
pedopsihiater

IZDELKI IZ BETONA

NOVOTEHNA
prodajalna: Mala Bučna vas
tel.: 21 434

prodajata izdelke svojih članov:

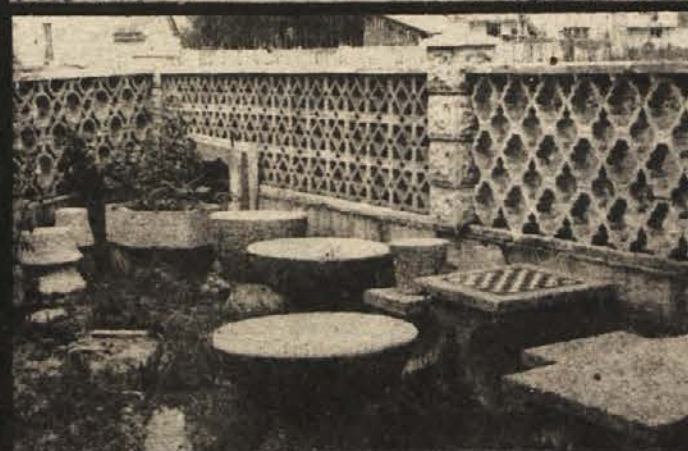
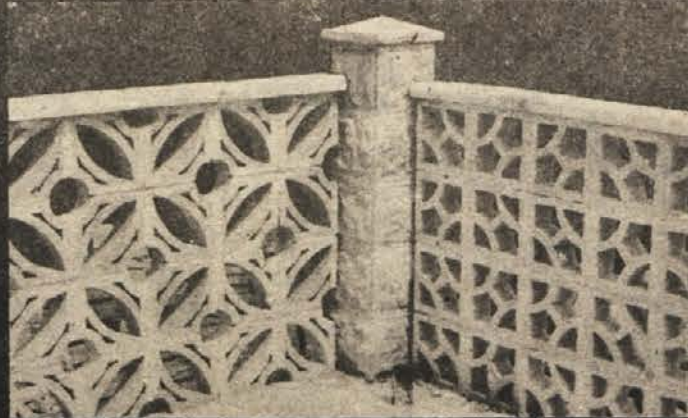
Avugst in Ana Gril, Grošuplje,
tel.: (061) 771 127, 772 126
Jože Gorec, Šentlovrenc 21, tel.: 44 772
Karel Kerin, Podbočje 10, tel.: 69 837
Jože Kic, Škocjan 6a, tel.: 85 217
Ludvik Praznik, Grmovlje 6, tel.: 85 238

hrast

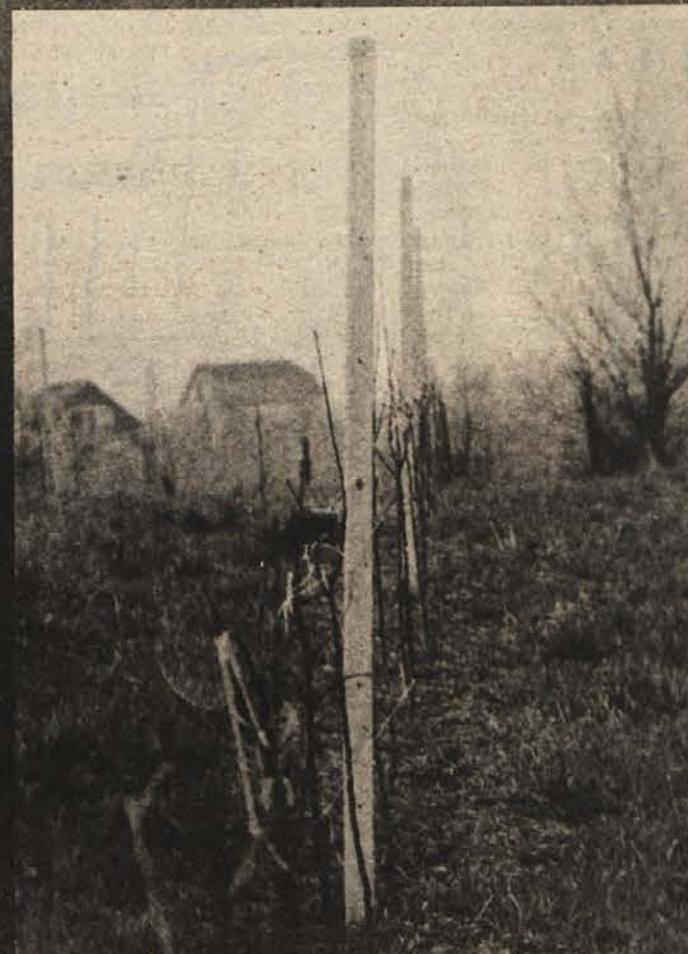
OBRтна ZADRUGA
Trdinova 4
tel.: 22 802 / 21 927

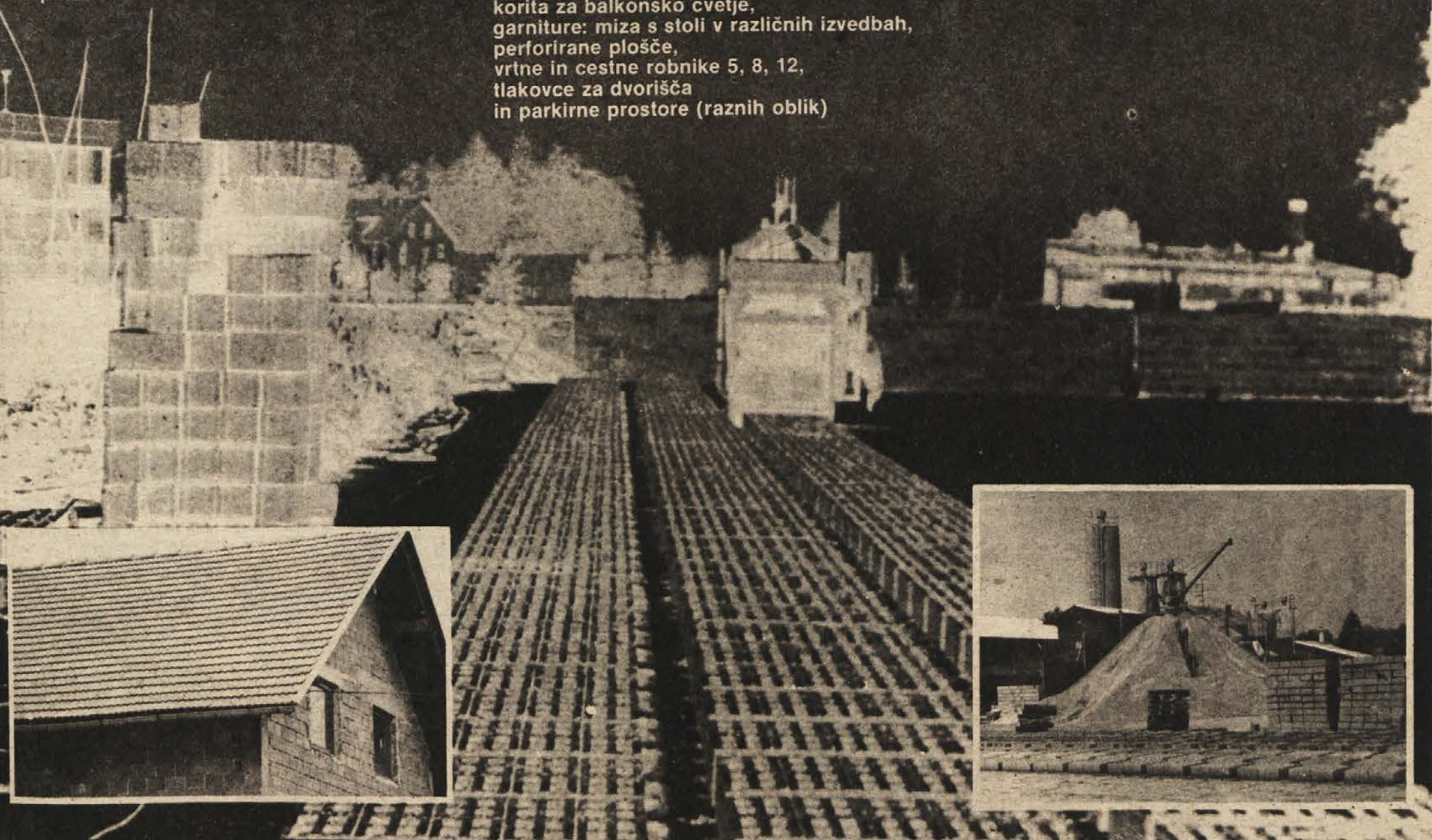
● za gradbeništvo proizvajamo:
vse vrste betonskih zidakov,
betonske vogalnice,
stropne nosilce in polnila,
betonske cevi od $\varnothing 100-1000$ mm,
betonsko strešno opeko
barvano ali nebarvano,
betonska okna različnih dimenzij,
drenažne cevi,
okenske police iz prane kamna,
fasadne obložne ploščice
iz umetnega kamna,
betonske jaške $\varnothing 1$ m z reducirkom
od 1 m na 0,6 m,
stopnice

● za opremo vrtov:
prane ploščice 40x40, 50x50 in 40x60,
razne okrasne ograje,
betonske stebričke za ograjo
ter okrasne stebričke,
teraco plošče 30 x 30, 40 x 40,
različne posode iz prane kamna
za cvetje in lepотно grmičevje,
korita za balkonsko cvetje,
garniture: miza s stoli v različnih izvedbah,
perforirane plošče,
vrtne in cestne robnike 5, 8, 12,
tlakovce za dvorišča
in parkirne prostore (raznih oblik)

● za kmetijstvo:
zidaki za gradnjo silažnih silosov,
betonska vratca za silažne silose,
stebre za kozolce,
betonske rešetke za hleve z gnojevko
betonske stebričke za vinogradništvo

Smo konkurenčni v cenah in kvaliteti! Se priporočamo!

Delovnim ljudem in občanom čestitamo ob prazniku dela 1. maju

OB PRAZNIKU DELA PREDSTAVLJAMO NOVO DEJAVNOST IN NOVO DELOVNO ZMAGO

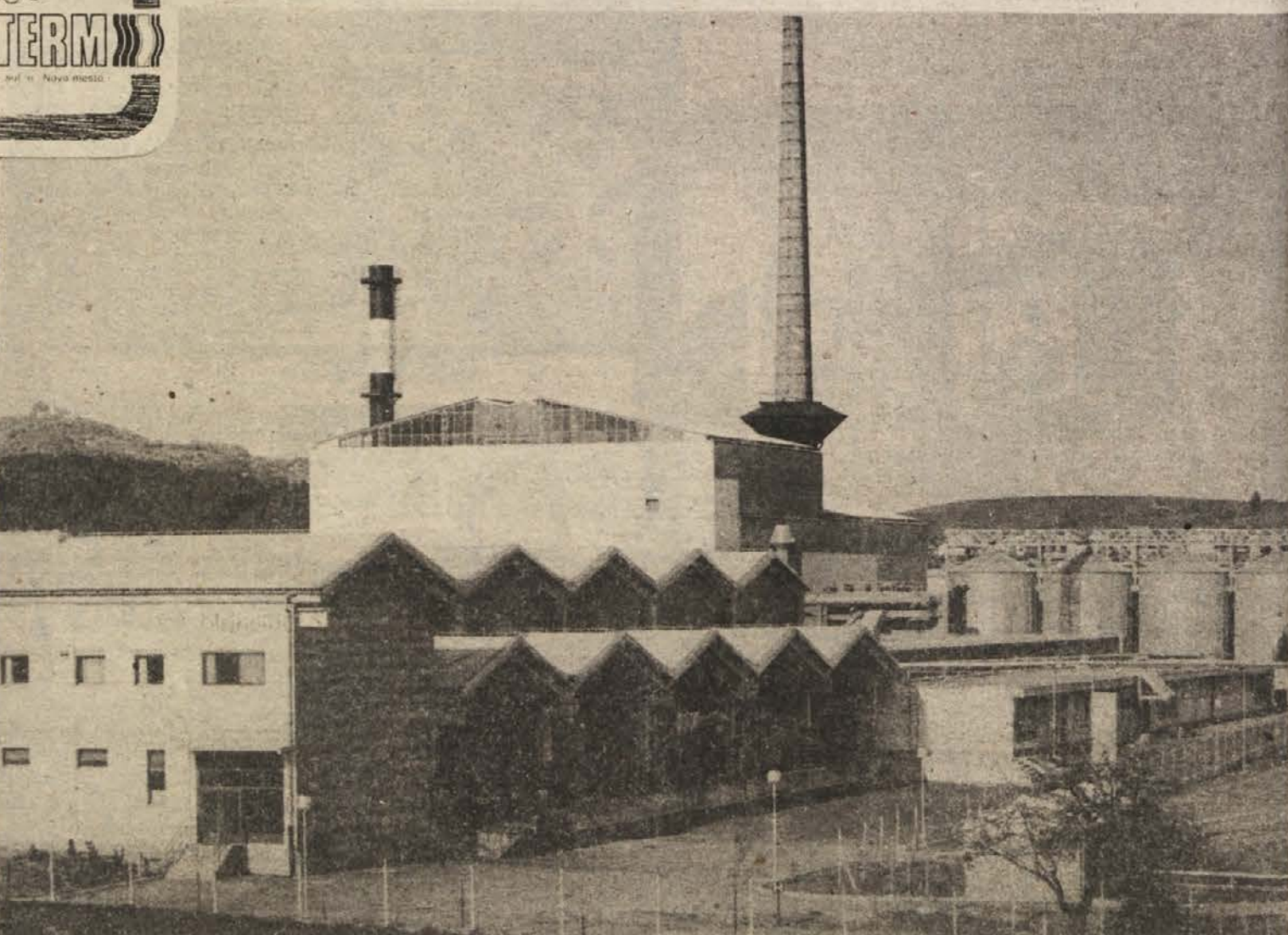

tovarno steklene volne

V NOVEM MESTU

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ČESTITAMO ZA 1. MAJ – PRAZNIK DELA IN JIM ŽELIMO VELIKO DELOVNIH USPEHOV!

Delavci tovarne zdravil KRKA

DEŽURNE PRODAJALNE

DELOVNI ČAS PRODAJALN MED PRVOMAJSKIMI PRAZNIKI

E mona – DOLENJKA, Mercator – STANDARD in KMETIJSKA ZADRUGA iz Novega mesta obveščajo potrošnike, da bodo prodajalne v času prvomajskih praznikov obratovala po sledečem razporedu:

V nedeljo, 1. maja 1983, bodo vse prodajalne zaprte. V ponedeljek, 2. maja 1983, bodo vse prodajalne zaprte, v torek, 3. maja, pa bodo v času od 7.30 do 10.30 dežurne naslednje prodajalne:

DOLENJKINE V Novem mestu

Samopostrežba pri mostu
Market Ljubljanska
Market Drska
Market Kristanova
Market Ragovska
Prod. kruha Gl. trg
Market C. herojev

V ostalih krajih

Samopostrežba Pod lipo v Črnomlju
Market Semič
Prodajalna Vinica
Samopostrežba Mokronog

MERCATORJEVE

Potroš. center Zagrebška
Prodajalna Šmihel
Potroš. center Ločna

Prodajalna Šmarjeta
Živila 17 in
Samopostrežba 2 v Trebnjem
Samopostrežba na Mirni
Samopostrežba v Velikem Gabru

KZ KRKE

Prodajalna mesa na tržnici
Blagovnica Žabja vas

Prodajalna Straža
Prodajalna Dvor
Prodajalna Žužemberk
Prodajalna Mirna peč
Prodajalna Škočjan
Prodajalna Dol. Toplice

VSEM POTROŠNIKOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA IN SE PRIPOROČAMO ZA NAKUP!

TELEVIZIJSKI SPORED

29. IV.

petek

1

17.20 POROČILA
17.25 RADENCI 83: PLESNI ORKESTER RTV SARAJEVO
17.55 TARZAN, ameriška risanka
18.25 OBZORNIK
18.40 INOVACIJE, KI ŽIVJO: IBI – NEPREKINJENO OD VLA-KEN DO GOTOVIH IZDELKOV
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 SKALA, dokumentarna oddaja
20.45 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.05 NOČNI KINO: NEPOTOLJIVA MOLLY BROWN, ameriški film
23.05 POROČILA

30. IV.

sobota

1

8.05 PRIŠEL JE PEVEC SLOVENSKE DEŽELE
8.25 CICIBAN, DOBER DAN: KNJIŽNICA IZ TRNOVSKEGA GOZDA
8.45 M. Pavlik – J. Pengov: TRIJE SNEŽAKI, predstava Ljubljanskega lutkovnega gledališča
9.05 TARZAN, ameriška risanka
9.30 ZVOKI GODAL: VIOLONČELO
10.05 ŽIVALI V GIBANJU
10.30 KRUH SKOZI STOLETJA: KRUHA IN IGER
11.05 DOLGO ISKANJE: 330 MILIJONOV BOGOV
12.10 LJUDJE IN ZEMLJA
13.10 POROČILA
15.00 JUGOSLAVIJA: BELGIJA, prenos tekme v rugbyju
16.35 POROČILA
16.40 RADNIČKI: HAJDUK, prenos nogometne tekme (med odmorom AEROBNA GIMNASTIKA)
18.30 GALAKTIKA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 NAŠE 24. SREČANJE
21.35 SAMO ENKRAT LJUBIS, jugoslovanski film

1. V.

nedelja

1

9.00 PRAZNIČNI ZVOKI
9.30 ŽIVŽAV, otroška matineja
10.30 625, oddaja za stik z gledalci
10.50 ZAJEC S PETIMI NOGAMI, jugoslovanski mladinski film
12.15 PESEM SONCU IN CLOVEKU, nastop Partizanskega pevskega zbora
13.00 FESTIVAL REVOLUCIJA IN GLASBA: M. Gabrijevič: PRELUDIJI, V. Ukmar: STARKA ZA VASJO
13.20 PRENOS HOKEJSKE TEKME
14.45 POROČILA
14.50 BITKA NA NERETVI, jugoslovanski film
17.35 NAŠ KRAJ: SOCERB
17.50 ŠPORTNA POROČILA
18.05 KINO PRIHODNOSTI SE JE ŽE ZAČEL, zahodnonemški dokumentarni film
18.50 NE PREZRITE, kulturna oddaja
19.05 ZLATA LADJA: USPAVAN-KA
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 NE ZAHTEVAM USMILJE-NJA, 2. del zagrebške dokumentarne drame
21.20 SPORTNI PREGLED
21.50 ŽELJEZNICAR: CRVENA ZVEZDA, reportaža o nogometni tekmi
22.20 ZAKAJ JE SAHEL LA-ČEN?, dokumentarna oddaja

2. V.

ponedeljek

1

9.15 O. Župančič: CICIBAN TEČE V ZELEN DAN, lutkovna predstava
9.40 PEDENIŽEP: ZMAJČEK RAZGRAJAJCEK
10.00 KLESAR IN SINOVA
10.30 UGRABITE ME, PROSIM, madžarski mladinski film
11.30 30 LET ANSAMBLA AVSE-NIK
12.00 POROČILA
13.55 VISOK PRITISK

14.55 PRENOS HOKEJSKE TEKME (med odmorom AEROBNA GIMNASTIKA)
17.25 URAD ZA UMORE, ameriški film
19.10 ZLATA LADJA: MUCE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA: AEROBNA GIMNASTIKA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 J. Gotovac: ERO Z ONEGA

3. V.

torek

1

9.20 F. Milčinski: BUTALSKE NOČI, lutkovna igra
9.45 P. Hacks: ŠUHU IN LETEČA PRINCESA
11.00 BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA
12.00 PESMI IN PLESI NARODOV JUGOSLAVIJE
12.30 POROČILA
14.55 N. Grafenauer: LOKOMOTI-VA
15.10 N. Grafenauer: ZA DEVETI-MI VRATI, lutkovna igra
15.40 CIGANSKI NAPEVI
16.10 PISANI SVET: PESNIKI O OTROCIH
16.40 POROČILA
16.45 ŠPANSKI BALET MARIA ROSA
17.05 VELIKO NEBO, ameriški film
19.05 ZLATA LADJA: BANANE
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 IZ OČI V OČI V NEAPLJU, dokumentarna oddaja
21.00 RDEČE ROŽE, glasbena oddaja

– Rečeno je bilo, da smo z uvajanjem pologa za prehod prek meje rešili državo pred škandalom. Tako je tudi treba. Klin se s klinom zbija, škandal s škandalom... (Iz-Pavlihe)

Kultura oživlja samostan

Otvoritev strokovno obdelane in urejene knjižnice kapucinskega samostana v Krškem in razstava nove kolekcije restavriranih slik bosta sredi junija

Ko so pred tremi leti predstavniki krške občine in krške kulturne skupnosti podpisali s kapucinskim provincialatom dogovor, da bodo s skupnimi močmi obnovili kapucinski samostan v Krškem, je to pomenilo dvoje: prvič, da bodo tako obvarovali zgradbo, sezidano sredi 17. stoletja, pred propadom, in drugič, da bo del prostorov v njej poslej služil tako imenovani posvetni dejavnosti oziroma krški kulturi. Pod tem je bilo zlasti misljeno, naj bi v samostan preselili Valvasorjevo knjižnico in čitalnico, uredili v njem kapucinsko knjižnico in galerijo samostanskih slik ter vse skupaj odprli za javnost.

Naloge iz dogovora niso ostale le na papirju, saj se je dr. Ivan Sedej takoj lotil temeljitejšega umetnostnega fonda v samostanu in predlagal ukrepe. Restavriranje slik so zaupali akademskemu slikarju in restavratorju Viktorju Povšetju, strokovno obdelavo samostanske knjižnice pa prof. Jaru Dolarju iz NUK v Ljubljani. Hkrati je stekla tudi nujna obnova prostorov.

Razstavo prve kolekcije slik, ki jih je Viktor Povše restavriral v svoji celjski delavnici, so si Krčani lahko ogledali lani, ko so ob tej priložnosti tudi prvič odprli samostan za javnost. V teh dneh končuje restavrator obnovo nadaljnjih desetih slik iz kapucinskega samostana. Delo pa dokončuje tudi knjižničar Jaro Dolar.

Tako na novo restavrirane slike in urejena samostanska knjižnica bodo predvidoma na ogled sredi junija. Na slovesno otvoritev, s katero bodo počastili praznik krške krajevne skupnosti, se že zdaj pripravljajo. Celotno akcijo vodi poseben odbor.

V akcijo so pritegnili številne krajevne dejavnike in še posebej delovne organizacije. Te bodo na svoje stroške opravile obnovitvena in druga dela v prostorih, kjer bo poslej knjižnica in tam, kjer bo kasneje galerija restavriranih samostanskih slik. Pomoči združenega dela so še zlasti veseli, saj bi kulturna skupnost sama nikakor ne zmogla vseh stroškov za gradbena, obnovitvena in strokovna dela. I. Z.

DRAGOCENA PRIDOBITEV – Posnetek kaže eno od strani ilustrirane bibliofilske izdaje pesnitve „Jama“ hrvaškega partizanskega pesnika Ivana Gorana Kovacića. Knjiga, ki stane nekaj starih milijonov, so nekatere novomeške gospodarske organizacije skupaj kupile za študijsko knjižnico Mirana Jarca. Knjižnica bo to dragoceno pridobitev razstavila, najverjetneje v srednji šoli tehniških usmeritev v Šmihelu.

GOSTOVALI SLOVENSKI PEVCI IZ ZAGREBA

Pretekli petek so v trebanjskem domu kulture sodelovali pevci Slovenskega doma iz Zagreba, ki že nekaj časa sodelujejo s pevskim zborom Trimo Kulturno-umetniškega društva Pavel Golia. Na celovečernem koncertu, ki je bil posvečen dnevu OF in 1. maju, so podelili tudi Gallusove značke. Žal je bila ta priložitev obiskana precej slabše kot nekateri pevski nastopi domačih pevcev. No, to nikakor ne bo vplivalo na to, da pevci ne bi še naprej navezovali stikov, ki bodo bržkone postali tradicionalni.

ZBOR ŽENSKIH GLASOV – V Stopičah je nastopil tudi ženski zbor iz Brusnic, ki ga vodi Ernest Jazbec.

Še en dokaz pevske množičnosti

V Stopičah in Dolenjskih Toplicah potekla tradicionalna občinska revija pevskih zborov

Da je zborovsko petje v novomeški občini najbolj razširjena in množična ljubiteljska kulturna dejavnost, je znova

dokazala pevska revija, ki jo je Zveza kulturnih organizacij Novo mesto priredila v počastitev dneva OF, 1. maja in 40-letnice drugega avnojskega zasedanja.

Revija je potekala v dveh delih. V nedeljo, 24. aprila, so v osnovni šoli Janeza Trdine v Stopičah nastopili: moški zbor iz Stopič, zbor Društva upokojencev iz Novega mesta, moški zbor Gasilskega društva Šmihel, ženski zbor iz Brusnic, moški zbor z Ruperč vrha, mešani zbor iz

Otočca, Sentjernejski oktet in mešani zbor Krke.

Drugi del je potekal v ponedeljek, 25. aprila, zvečer v kulturnem domu v Dolenjskih Toplicah. Nastopili so zbori iz Sentjerneja, Skočjana, Orehovice, Dolenjskih Toplic, Dolenjski oktet, mladinski zbor Glasbene šole Marjana Kozine ter zbor IMV in SGP Pionir.

Najboljši zbori se bodo ponovno predstavili 10. maja v novomeškem Domu JLA na zaključni prireditvi letošnje občinske revije.

Govorica „človeških lupin“

V Dolenjski galeriji razstavlja akademski slikar Tomaž Gorjup svoja najnovejša likovna dela

Od minulega petka je v obeh dvoranah Dolenjske galerije v Novem mestu na ogled 34 slik triintridesetletnega Tomaža Gorjupa, akademskega slikarja in likovnega pedagoga iz Ljubljane. Na otvoritvi razstave, ki se je udeležil tudi avtor, je imel uvodno besedo umetnostni kritik Brane Kovič. Nastopila je tudi mlada violinistka Petra Gačnik, učenka 7. letnika glasbene šole Marjana Kozine in ob klavirski spremljavi prof. Cvetke Hribar izvajala dela Kreisslerja in Beriota.

Gorjup pomeni za sodobno slovensko likovno umetnost nenavaden pojav. Pri iskanju resničnosti o človeku se ne poslužuje upodabljanja ljudi, marveč slika predmete, ki jih človek uporablja, v tako značilnem stanju oziroma gibanju, da gledalec zlahka „prepozna“ ne samo „človeka“, ampak tudi, kaj se z njim dogaja. Tako smo, denimo, pred štirimi leti gledali v Dolenjski galeriji razstavljeni Gorjupov cikel o čevljih. Že v tem obdobju so mnogi v Tomažu Gorjupu prepoznali izrazito miselnost, tudi učenega slikarja, s čimer so mu priznali njegovo odlično poznavanje upodobitvene tradicije.

Pričujoča razstava, ki obsega dela, nastala v letih 1981 do 1983, in so jo skupaj pripravili Mestni muzej v Idriji, Bežigradska galerija v Ljubljani, Dolenjski muzej v Novem mestu, Pilonova galerija v Ajdovščini in Gorenjski muzej v Kranju ter izdali skupni katalog (pomeni, da razstava kroži po teh mestih), je korak naprej v Gorjupovem iskanju že omenjene resničnosti o človeku.

Tokrat je umetnik na svojih platnih razgrnil pred gledalci nekakšne „človeške lupine“, oklepe, ki so „moralni“ popokati, a so potem še vedno „zadržali“ človeške lastnosti: držo, gibanje, čustveno razvejanost. Z najrazličnejšimi spleti lupinastih „človeških teles“, s poudarjanjem krhkosti in ranljivosti človeka kot takega je Gorjup dosegel tudi nenavadno dramatičnost, celo tragično človeka samega, ki ga lahko zasluhimo iz oklepov.

Razstava, ki doživlja nesporno odobravanje občinstva in visoke ocene umetnostne kritike, bo v Dolenjski galeriji odprta do 18. maja, nakar jo bodo prepejali v Bežigradsko galerijo v Ljubljani, kjer bo na ogled do konca junija.

I. ZORAN

NOVA RAZSTAVA V TREBANJSKI ŠOLI

V dvorani osnovne šole Jožeta Slaka – Silva v Trebnjem je na ogled nova likovna razstava. S svojimi deli, pretežno akvareli, se predstavlja dr. Avgustin Lah. V tem šolskem letu je bilo v tej šoli že več tovrstnih prireditev.

Cenijo kulturno dediščino

V Sevnici: muzejska zbirka, nato še zbornik

Minuli četrtek so v Sevnici na seji skupščine občine kulturne skupnosti počastili spomin na preminulega ravnatelja Narodnega muzeja v Ljubljani in znanega slovenskega arheologa dr. Petra Petruja, poudarjajoč pri tem njegove arheološke raziskave na območju sevniske občine. Dr. Petru je namreč vrsto let izkopal poznoantično naselbino nad Vranjem, znano kot Ajdovski gradec, in napisal poljudnoznanstveno brošuro o teh najdiščih.

V ljubljanskih konservatorskih delavnicah si še zdaj prizadevajo, kako bi zaščitili in ohranili ostanke starega lesa, dvignjenega iz nekdanje velikanske cisterne, odkrite pri izkopavanjih. Delo, ki ga je vrsto let opravil dr. Petru, bodo letos nadaljevali. Opravili bodo zaščitna dela odkritih zidov in same cisterne. Postavili bodo kažipote, da bi obiskovalci lažje našli Ajdovski gradec.

To pa ni vse, kar je bilo v sevniski občini narejeno v zadnjem času za kulturno dediščino. V sodelovanju s Posavskim muzejem iz Brezice in Muzejem revolucije iz Ljubljane si kulturna skupnost prizadeva za to, da bi v drugem nadstropju sevniskega gradu osnovali kulturno zgodovinsko zbirko „Sevnica skozi čas“. V organizacijskem smislu bi bila ta muzejska zbirka enota Posavskega

kultura in izobraževanje

Le dve razstavi ali celo nobena?

Galerija Krško, ki deluje pod okriljem Valvasorjeve knjižnice in čitalnice, letos še ni odprla vrat in vse kaže, da jih še lep čas ne bo. Kdaj jih bo in za koliko razstav, je odvisno od tega, koliko denarja ji bo v ta namen „odrezala“ občinska kulturna skupnost. Ta je sicer v predlogu denarnega načrta za leto 1983 predvidela, naj bi galerija dobila 40.000 dinarjev, ker pa načrt še ni sprejet, je tudi ta znesek negotov. Očitno ima kulturna skupnost velike težave z razdeljevanjem denarja, saj je njena možna znatno tanjša kot v minulih letih in bo denarja komaj za skromno preživetje.

Galerija si ne bo mogla kaj prida pomagati, četudi bo obljubljeni znesek dobila. Z njimi bo lahko pripravila komaj eno razstavo, dveh že ne, čeprav jih samo toliko načrtuje. V goste namerava namreč ponovno povabiti slikarja Marjana Pliberška, ki naj bi se tako že tretjič predstavil krškemu občinstvu, drugi razstavljalec pa naj bi bil domačin Vojko Pogačar, akademski slikar. Vodstvo galerije namerava letošnji razstavi načrt urediti v jesenskem delu sezone. Seveda jih že zdaj pesti vprašanje, kako in s čigavimi sredstvi, če od kulturne skupnosti pričakovana vsota ne bo zadostovala, oziroma če je sploh ne bo.

Ali po vsem, kakor je videti danes, Galeriji Krško grozi, da bo prvič, odkar je ustanovljena, vse leto zaprta? Čeprav se to ne bo zgodilo, pa je vendarle res, da galeriji še nikoli do zdaj ni šlo tako za nohte kot letos, ko je na nitki ne samo minimalni, ampak celo simbolični razstavi program.

I. ZORAN

muzeja. Snujejo tudi zbornik z naslovom „Sevnica skozi čas“. Poleg tega je kulturna skupnost sklenila pogodbo s celjskim Zavodom za spomeniško varstvo ter znanim restavratorjem in konservatorjem, akademskim slikarjem Viktorjem Povšetom za rešitev fresk v cerkvi na Čelovniku. Na tem strmem hribu blizu Loke pri Zidanem mostu so namreč odkrili baročne freske.

A. Z.

RAZSTAVA IN KNJIGA

V ljubljanski galeriji ARS so v torko odprli razstavo fotografij Bojana Radoviča in predstavili njegovo fotografsko knjigo. To je vsekakor lepo priznanje za mladega Novomeščana, ki je fotografijo študiral v Angliji kot štipendist novomeške kulturne skupnosti.

LAMUT GRE V SVET

Minuli ponedeljek so v Idriji odprli razstavo grafik akademskega slikarja Vladimira Lamuta. Po dolgih letih je to prva „izvodenjska“ predstavitev umetnika, ki je tragično preminil pred dvema desetletjema in je pokopan v Novem mestu. Iz Idrije bo razstava potovala še v nekateri druga slovenska razstavišča.

Neslovenski literati letos v Kočevju

Peto srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov iz drugih republik bo septembra, posvečeno pa bo tudi 40-letnici Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je te dni objavila, da bo peto srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, pripadnikov drugih narodov in narodnosti, ki stalno ali začasno bivajo v Sloveniji, septembra v Kočevju. To bo že drugo tovrstno srečanje na Dolenjskem, odkar neslovenski literati pri nas organizirano nastopajo. Pred dvema letoma je bil njihov shod z literarnim večerom v Novem mestu.

Iz razpisa povzemanj, da se srečanja v Kočevju lahko udeležijo vsi, ki še niso izdali nobenega samostojnega knjižnega dela, razen v samozaložbi, in pišejo pesmi, drame in prozna besedila. Ker organizatorji želijo, da bi jih udeleženci ne zasuli preveč z besedili, želijo od posameznikov: do šest tipkanih strani proze (črtice, novele, satire, humoreske, odlomka romana), tri do šest pesmi (epigramov, basni, aforizmov), do šest tipkanih strani dramskih besedil (dramskih prizorov, skečev, grotesk, TV iger, scenarijev itd.), prav tako dolgi pa bi naj bili tudi kritiški prispevki z vseh področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja.

Prireditelji srečanja posebej zahtevajo od udeležencev, naj pošljejo literarna besedila v njihovem materinem jeziku, torej nikakor ne v slovenščini, in sicer v treh izvodih,

vse pa pod šifro. V priloženi ovojnici bodo morali napisati kaj več o sebi (ime, naslov, starost, izobrazbo, narodnost, poklic, delovno organizacijo). Poslana besedila

Krajine in tihožitja

V Kočevju razstavljata domača slikarja Janez Arko in Ivan Geder

V kočevskem Likovnem salonu so od minulega petka na ogled slikarska dela, ki sta jih ustvarila domačina, 31-letni Janez Arko in 25-letni Ivan Geder, čhana likovne skupine Delavskega kulturno-umetniškega društva Svobode v Kočevju. Kot številni drugi likovniki, ki se s slikarstvom ukvarjajo ljubiteljsko, tudi Arko in Geder najčešče slikata krajino in tihožitja. Zato je njuna pričujoča razstava motivno in izpovedno dokaj enovita. Vsekakor pa je moč ugotoviti, da je starejši razstavljalec, Janez Arko, pri slikanju zanesljivejši, bolj iskalski. Pozna se, da gradi sliko na izkušnjah, ki so zlasti na področju krajinarstva že nič kolikokrat preverjene in potrjene. Poleg tega je Arko svojo dosedanja likovna pot lahko preveril na treh samostojnih razstavah in več skupinskih, ko se je predstavila likovna skupina kot celota. Seveda je treba reči, da se tudi Geder, mlajši ustvarjalec, uspešno prebija, vendar pa večjega števila njegovih del do zdaj ni bilo videti. Trikrat je nastopil v okviru skupinskih muzejev iz Brezice in celoviteje predstavlja prvič. Prikupen je njegov nekoliko vihravi, rekli bi impresionistični način slikanja. Razstava je zanimiva z več vidikov in bo nedvomno pritegnila obiskovalce. Odprta bo do 3. maja – vsak dan torej tudi ob nedeljah in praznikih.

bo obravnavala strokovna žirija in najboljšo stvaritev izbrala za literarni večer, ki bo v Kočevju, in za kasneje izdani bilten.

Kdor želi sodelovati na tem srečanju, mora svoje prispevke poslati do 10. junija Zvezi kulturnih organizacij Slovenije v Ljubljani.

LOVŠINOVA RAZSTAVA V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

V študijski knjižnici Mirana Jarca so pripravili razstavo „Preporodovec in planinski pisatelj Evgen Lovšin“. Z njo so izkazali pozornost Župančičevemu sorodniku prof. Evgenu Lovšinu, ki je pred dnevi podaril novomeški knjižnici več pisnega in fotografskega gradiva v zvezi z Otonom Župančičem. Lovšin je pred leti izdal leti knjigo „Rod in mladost Otona Župančiča“.

Tomaž Gorjup: AHIL, AHILA (tortura I), olje – platno, 1982.

dežurni poročajo

OB KASETOFON - Ciril Kuzma iz Pobrežja je prejšnji teden parkiral svoj osebni avto ob cesti v Briljah. Vozilo je obiskal vlomilec in iz avta odnesel kasetofon.

ODPELJAL KOLO Z MOTORJEM - Neznat tat je 17. aprila zvečer odpeljal izpred gostilne Veselič v Podzemlju kolo z motorjem, last Jožeta Križmana.

BRUSILKA IZGINILA - Tat je bil 20. aprila na obisku tudi pri Metličanu Branku Sulgi in mu iz delavnice odnesel električno brusilko, vredno kakih 15 tisočakov.

VDRL, PA NIČ ODNESEL - 20. aprila je nekdo vlomil v garažo Tilke Može v Vrbovcih pri Dobrniču. Vlomilec ni odnesel prav nič, čeprav ni manjkalo možnosti. Je pa z vlomom naredil nekaj škode, saj je za njim ostala razbita šipa na vratih.

RAZGRAJAL NA CESTI - Metliški miličniki so v nedeljo popoldne pridržali do izrečitve Bogdana O. iz Vodoteča. Možakar, ki ga je imel precej pod kapo, je razgrajal in oviral promet na Cesti bratstva in enotnosti. Čaka ga sodnik za prekrške.

OB BENCIN - V noči na nedeljo je Metličanu Dragu Dančuloviču izginilo iz avtomobila 35 litrov bencina. Podobno smolo pa so imeli tudi avtomobilisti, ki so svoja vozila pustili noči na 22. april na Dvoru. Dragica Koncilija je bila ob 20 litrov goriva, enako kot Branko Jarc, medtem ko je Roman Pajk prijavil le vlom.

ŠE ZMERAJ KUHA - Takšen pripomoček je odkril nedavni pregled nekaterih delovnih organizacij. Kuhalnik, skrpan na vse mogoče načine, po besedah delavcev še vedno dela. (Foto: B. B.)

S čeki reševal „krizo“

Sodišče obsodilo Jožeta Finka na pogojno kazen treh mesecev zapora - Izdal in vnovčil 22 nekritih čekov

Jože Fink, 47-letni Novomeščan, je eden od mnogih, ki skušajo izhod iz denarnih težav najti v nezakonitostih pri izdajanju nekritih čekov. Takšnih primerov je namreč zadnje čase vse več in nič čudnega, če so tožilci in kasneje sodišča s tovrstnimi spisi dobesedno zasipani.

Jože Fink je po navedbah obtožnice, ki jih je glavna obravnava te dni pred enoto novomeškega temeljnega sodišča potrdila, izdal nekrite čeke od 17. marca do 20. avgusta 1980. Fink je imel namreč od leta 1977 pri Ljubljanski banki -

TRČILA V KRIZIŠČU

36-letni Ivan Moškon iz Pišec se je 22. aprila peljal z osebnim avtom po Ulici 21. maja v Brezicah, v križišču s Cankarjevo cesto pa zavijal na levo, ne da bi nakazal sprememb o smeri. Prav zaradi tega je med njim in avtomobilistom Francem Strbulcem iz Brezic, ki je vozil za njim in ga pričel prehitovati, prišlo do trčenja, v katerem je nastalo kar za 200 tisočakov škode. Miličniki so posumili, da sta oba voznika vozila vlnjena, in so jima odredili odvzem krvi.

Črna trgovina s konji prinaša tudi boleznai

Opozorilo veterinarskega inšpektorja novomeške UIS kupcem konj iz sosednje Hrvaške - Nalezljiva malokrvnost

Konec lanskega leta, zlasti pa v prvih letošnjih mesecih je v novomeški in trebanjski občini močno porasel nakup konj, z njim pa seveda nezakonite kupčije, in kar je še bolj zaskrbljujoče, nalezljive bolezni. Prav zato je veterinarski inšpektor novomeške UIS za nepoučene kupce, ki v veliko primerov potegnejo krajši konec, pripravil o tem obsežnejšo opozorilo.

Glavni dobavitelj konj novomeškim in trebanjskim kupcem so Hrvatje, ki živali dobavljajo po naročilu, največkrat kar na dom. Seveda gre v večini primerov za prekupčevalce, ki konje prodajajo brez vsake dokumentacije, pripeljejo jih zvečer ali ponoči, edini „dokument“, ki ostane kupcu, je največkrat le na listku napisan naslov prekupčevalca. Po ugotovitvah veterinarskega inšpektorja sta pri tovrstnem prekupčevanju še posebej aktivna Drago Brajdič iz Kerestince 18 in Josip Jurkovič iz Žitarke 5. Prav onadva sta bila tista, ki sta letošnjega februarja v dveh primerih vnesla s konji k nam neozdravljivo bolezen, pravijo ji malokrvnost kopitarjev, konja pa je v takem primeru obvezno dati v zakol.

Da bi takšne in podobne nezakonitosti in nevarnosti preprečili, mora lastnik ob vsaki prodaji ali zamenjavi konja za žival dvigniti zdravstveno spričevalo in ga ob prodaji izročiti kupcu. Ta brez tega papirja živali ne sme sprejeti. Takšno zdravniško spričevalo velja 1 leto, pred kupčijo pa ga mora podaljšati pristojni organ, ki ga je izdal. Nadalje mora ob prodaji prodajalec kupcu izročiti tudi potrdilo o preiskavi krvi, lastnik tovrstnega, ki živali prevaža iz drugih občin ali republik, pa mora imeti potrdilo o razkužbi vozila in potrdilo o sanitarnem veterinarskem pregledu ob nakladanju živali. Ob raztovarjanju je kupec dolžan obvestiti novomeški, oziroma trebanjski Dolenjski veterinarski zavod, da opravi zahtevani pregled. Poleg vsega tega inšpektor kupce opozarja na to, da preverijo identiteto prodajalca, kajti nemalokrat se dogaja, da ti nastopajo s sposojnimi imeni.

Razumljivo, do so kupci dolžni ob najmanjšem sumu nezakonite kupčije obvestiti o tem postajo milice ali veterinarskega inšpektorja. B. B.

„Šlo je, kolikor se je dalo“

Zaradi hude prometne nezgode, povzročene v vinjenosti za volanom, je sodišče Veglja obsodilo na plačilo 38 tisočakov

Vinjenost in premajhne izkušnje za avtomobilskim volanom so 23-letnega Bojana Veglja iz Kostanjevice pripeljali na zatožno klop novomeške enote temeljnega sodišča, kjer se je moral zagovarjati zaradi povzročenega prometne nezgode.

17. februarja 1980 nekaj pred polnočjo se je Vegelj skupaj s tremi sopotniki peljal z osebnim avtom po regionalni cesti iz Ržišča proti Novemu mestu. Vegelj je za volanom sedel s pičlimi šoferskimi izkušnjami, poleg tega je bil močno vinjen, saj je imel še dve uri po nezgodi v krvi najmanj 1,25 promila alkohola.

Poleg vsega tega je Vegelj vozil prehitro, še posebej, ker je bila cesta ovinkasta in spolzka od dežja; tudi ni upošteval omejitve hitrosti, ko je zapeljal v Sentjernej. Tam ga je v blagem levem ovinku zaneslo in je silovito trčil v parkirani osebni avto Janeza Šelaka, od tam pa je avtomobil odbilo v hišo številka 6.

Pri nesreči sta se hudo poškodovala sopotnika Martin Berdik in Ivan Junkar, ki sta bila zaradi zadobljenih poškodb nekaj časa nezmožna za delo, Junkar pa ima posledice nezgode vidne še danes.

Na obravnavi je Vegelj sodnikom priznal krivdo in jo tudi obžaloval, poleg tega je povedal, da je bil ob avto, ki je bil povsem uničen in ga je zapeljal v jamo za odpadke. Seveda sodišče, ki je odločalo o kazni, le ni moglo mimo dejstva, da je bil Vegelj bolan in objesten za volanom, saj je ena od prič povedala, da je „šlo, kolikor se je pač dalo“. Senat je Veglja, ki je doslej še nekaznovan, poleg tega pa zaposlen v Zahodni Nemčiji in bi ga zaporna kazen spravila ob kruh, kaznoval s plačilom 38.000 din, prepovedjo vožnje motornih vozil B kategorije za eno leto in plačilom 1.500 din Selaku in 10 tisočakov Berdiku.

Sodniki namreč niso prezrli dejstva, da je bil zaradi vožnje pod vplivom alkohola Vegelj že pri sodniku za prekrške.

Do nezavesti pretepla gostitelja

Hudorovac in Kovačič napadla Franca Kristofa

24-letni Vinko Hudorovac in pet let mlajši Bojan Kovačič, oba iz romskega naselja pri Sentjernej, sta v soboto popoldne napadla in hudo poškodovala 32-letnega Franca Kristofa iz Površja 22 pri Raki.

Hudorovac in Kovačič sta tistega popoldneva prišla do hiše Kristofa v vprego in zahtevala od domačina hrane in pijače. Ko jima je postregel, sta že očitno vlnjena prišla še v kuhinjo in od Kristofa zahtevala lovsko puško. Ker jima je ni izročil, sta ga napadla, grozila z nožem in pištolo ter ga napolnili hudo pretepla, da je gostitelj obležal nezavesten na tleh. Nasilneža sta potem premetala vso hišo, Kristofa pa zvelkla na dvorišče in bi ga verjetno celo odpeljala s seboj, če ju ne bi zmotil prihajajoči traktor. Že naslednjega jutra so Kovačiča in Hudorovca prijeli krški miličniki. Oba sta dejanje tudi priznala, preiskovalni sodnik pa je zanj odredil pripor.

ŠTEVILO MRTVIH RASTE - Takšno razdejnanje je bilo po nezgodi, ki se je pred kratkim pripetila pri Odrgi in v kateri sta izgubila življenje brata Gorše. Že v petek je pri Stefanu prišlo do nove smrtno nezgode, o kateri poročamo na drugem mestu. (Foto: PPM Novo mesto)

Konfekcija na nezakonit kredit?

Nekaj zanimivosti iz lanskoletnega dela tržnih inšpektorjev novomeške uprave inšpekcijskih služb - Kršitev pri oblikovanju cen vse več - Standard in Varteks dajala kredite

Kar za preko 100 odst. se je v lanskem letu povečalo število izrečenih mandatnih kazni zaradi nepravilnosti pri oblikovanju cen blaga v prometu, poleg teh 92 ukrepov pa je bilo podanih še pet ovadb in ena prijava kaznivega dejanja zaradi nepravilnosti pri določevanju cen blaga v prometu na debelo in drobno v času veljavnosti zveznega in republiškega odloka o oblikovanju cen med 1. majem in 31. julijem lani. To je le ena od ugotovitev tržnih inšpektorjev o značilnostih dela v lanskem letu, medtem ko bomo o delu drugih služb novomeške UIS, zajetih v res vzorno pripravljenem poročilu lanskoletne dejavnosti, govorili kdaj kasneje.

Ker smo o lanskoletnih pripetljajih s kruhom, ki te dni dobivajo po vrsti tudi sodne epiloge, že pisali, pogledimo nekaj drugih značilnosti. Tako je bilo lani več prijav kupcev zaradi nepravilnosti pri reševanju reklamacij, tovrstni postopki pa so še posebej dolgotrajni, ko gre za proizvajalce iz drugih republik. In ko smo že pri trgovini: inšpekcijski

pregledi so lani ugotovili, da sta poslovni enoti zagrebske Standard konfekcije in varaždinskega Varteksa v Novem mestu dajali konfekcijo OOS na kredit v nasprotju z določili uredbe o potrošniških kreditih, kar je po oceni novomeških inšpektorjev privedlo tudi do nelojalne konkurence. No, zanimivo, da se je varaždinsko javno tožilstvo postavilo v bran svoje tovarne, ocenilo je, da je tovrstna prodaja zakonita, in vloženo ovadbo zavrglo.

Veliko dela je bilo pri kontroli zaračunanih storitev obrtnikov, ki so se marsikdaj razlikovale od potrjenih cenikov. Nasploh je tovrstna kontrola cen otežkočena, ker v republiki še danes nimamo veljavnih normativov za posamezne vrste storitev, in tako enostavno ni mogoče oceniti dejansko porabljenega časa za opravljanje nekega dela, poleg tega ima večina obrtnikov potrebne režijske ure.

O ugotovitvah pri kontroli prodaje predmetov, ki jih na policah po trgovinah lani domala ni bilo, smo

Bučna vas: kolesar zavil pred avtobus

19-letni Marjan Potočar je bil pri priči mrtev

V Veliki Bučni vasi pri Novem mestu je prišlo v soboto popoldne do hude prometne nezgode, ki je vzela življenje 19-letnemu Marjanu Potočarju z Dolenjih Kamenc.

Potočar se je v soboto peljal na kolesu z motorjem iz Novega mesta proti domu. Med vožnjo je iz neznanega vzroka v Veliki Bučni vasi med srečanjem z avtobusom novomeške registracije zavil na levo. Voznik avtobusa je sicer zaviral in se umikal na rob ceste, vendar najhujšega ni mogel preprečiti. 19-letni Marjan je dobil tako hude poškodbe, da jim je na kraju nezgode podlegel. V avtobusu je bilo tudi kakih 50 potnikov, vendar na srečo ni bil nihče poškodovan. Materialno škodo so ocenili na 90.000 din.

OTROK PONOVRNO ŽRTEV NEPREVIDNOSTI

V petek ob 16.30 je prišlo do nove nezgode, pri kateri je skupil 8-letni otrok Franc Barbič iz Breg pri Krškem. Tistega popoldneva je Francetova 17-letna sestra Olga s traktorjem in pripeto brano rahljala zemljo na njivi, brat pa je med delom sedel na blatniku. Ko je Olga pripeljala do konca njive, je s hidravliko dvigala brano, pri tem pa je roka hidravlike stisnila dečku nogo. Franceta so odpeljali po zdravniško pomoč v brežiško bolnišnico.

VLOMILCI V NEKAJ URAH ZA ZAPAHI

V noči na 19. april je bilo vlomljeno v bife trgovine Mercator na Drski. Vlomilci so razbili steklo na vhodnih vratih in se splazili v notranjost. Vzeli so štiri steklenice alkoholnih pijač in zavitek kave, nato pa jo jedro popihali v noč. Vse pa le ni ostalo neopazno, saj je eden bližnjih stanovalcev opazil možakarja, kako beži iz bifeja, in o tem obvestil postajo milice. Hitra akcija je že po nekaj urah uspela, saj sta se zjutraj našla za zapahi osumljenca A. H. in L. Z.

MED ORANJEM NAŠLI MINI

Franc Starešinič iz Dečjega sela je 16. aprila oral njivo in med delom v brazdah našel protitankovsko mino. Res sreča, da ni prišlo do eksplozije. Podobne sreče je bil tudi Jože Žagar iz Stare Lipe, ki je na svoji njivi našel enako mino. Za uničenje obeh nevarnih spominov na vojne čase je poskrbel pirotehnik.

TRAKTORISTA NAŠLI MRTVEGA

V noči na 21. april okoli 3. ure zjutraj so na lokalni cesti med Dolenjo vasio in Zdolami v vasi Čele našli mrtvega traktorista, 36-letnega Romana Vodeba iz Dolenje vasi pri Krškem. Pokazalo se je, da je Vodeb dan poprej delal na svoji in sosedovi njivi in končal opravila okoli 22. ure. Potem se je odpravil do gostilne na Okljukovo goro, kjer je bil do ene ure, nato pa se je odpravil domov. Pot je končal v vasi Čele, kjer so ga našli pod traktorjem mrtvega.

KRONIKA NESREČ

SPREGLEDAL SMERNE KAZALCE - Jože Vrba iz Martinjaka pri Cerknici se je 20. aprila popoldne peljal s tovrstnikom od Vinice proti Črnolju. Pri Brezniku je zavijal v levo, za njim pa je takrat pripeljal s tovrstnikom Branko Črnič iz Pribinica. Ta je spregledal utripajoče smerne kazalce in pričel tovrstnik Vrba prehitovati. Prišlo je do trčenja, v katerem se je laže poškodoval Marjan Dorini iz Blatnika pri Dragatušu, pločevina pa je utrpela za 80 tisočakov škode.

ŠKOCJANU, V ZALOGU PA MU JE NASPROTI PRIPELJAL KOLESAR. Točakov je med srečanjem s tovrstnikom zavil na rob ceste, pri čemer je vozilo zdrsnilo s ceste in se prevrnilo po strmini. Na vozilu je bilo za 100 tisoč din škode.

ZANESLO JO JE - Novomeščanka Anica Kostrevec se je 24. aprila zvečer peljala z osebnim avtom od Zabeje vasi proti mestu. V križišču z Ulico Majde Šilc je zavijala na desno, pri tem pa jo je zaneslo v avtomobil, ki ga je pravilno pripeljala Novomeščanka Tanja Kaplan. Pri nezgodi se je laže ranila sopotnica Kaplanove, škode na pločevini pa je bilo za 70 tisočakov.

PREHITEVAL V SMRT

Novogoričan Drago Mihajlovič se je 22. aprila nekaj pred polnočjo peljal s svojim osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Stefanu je kar v ovinku prehitel tovrstnik francoske registracije s priklopnikom, takrat pa je, kot se to tako rado zgodi, pripeljal nasproti drug priklopnik italijanske registracije. Italijan si je na vse kriplje prizadeval nesrečo preprečiti, umikal se je, vendar je Mihajlovič navzlic temu silovito trčil v prednji del tovrstnjaka, nato pa ga je odbilo še v francosko vozilo. Posledice nesreče so bile strašne. Mihajlovič je poškodbam podlegel na kraju nezgode, pločevina pa je utrpela za 500 tisočakov škode. Promet je bil zaradi nezgode zaprt dobro uro.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Turkovi iz Zagorice so imeli v petek obiske. Nenavadno je le to, da so to ugotovili po izginulih ženski torbici z dokumenti in veržiči. Obiskovalec zagotovo ni potrkal ali pozvonil, preden je vstopil. Kakšna neolika!

• Nespretno se je zadeve lotil znikavt, ki se je odločil, da Pajkovim iz Volčje jame sredi belega dne ukrade štiri slastne kokodajске. Predvidevamo namreč, da je imel z lovjenjem kar precej dela. Bolj „praktični“ so njegovi kolegi, ki si pečenko poiščejo kar v kurniku, recimo tisti, ki so v noči na soboto osiromašili kokošnjak Adolfa Dima na Hudejah.

• Jože Venc iz Zvabovega je prejšnji teden prijavil miličnikom, da mu je nekdo iz gozda na Javorovici izmaknil dva hlopa. Verjetno iskanje tatu ne da pretežno delo, saj se plen ne da skriti pod vsako posteljo.

• Čeprav bi načeloma lahko zatrdili, da je imela metliška Vigrd mnogo manj „prestopnikov“ kot njena novomeška sestra Cvičkarja, miličniki le niso vselej stali križemrok. Tako so morali med drugim poskrbeti tudi za nekega Sulejmana M., ki so mu kozarci prepogosto padali iz rok.

Uspešen atletski start

Lapanje in Primc tretja v Novi Gorici — Nov republiški rekord Šimuniča v troskoku

Za zadnji konec tedna so se člani novomeškega atletskega kluba udeležili treh tekmovalnih v Sloveniji in dosegli začetek atletske sezone lepe rezultate. Otvoritvenega atletskega mitinga v Novi Gorici sta se udeležila mladina Andrej Lapanje in Igor Primc, ki sta seveda nastopala v članski konkurenci in oba zasedla tretji mesti. Lapanje je skočil v višino 205 cm, Primc pa je vrgel disk 47,14 m daleč.

Cestnega teka v Grabrovki sta se udeležila Metod Žužek in Ivo Škedelj. Na 14 km dolgi in dokaj težki progi je Žužek zmagal s časom 47.04 m, Škedelj pa je bil s časom 51.35 peti.

Na atletske tekmovalni v Ljubljani je Matjaž Zupančič 100 m z ovirami pretekel v 15,9 s in s tem rezultatom postavil dolenski rekord za mlajše mladince.

A. B.

ŠIMUNIČEV REKORD V TROSKOKU

Za razliko od novomeških pa so topliški atleti v soboto nastopili na velikem medklubskem mitingu v Celju in dosegli nekaj dobrih rezultatov. Tako je Greta Hren z rezultatom 5,73 metra postavila letos najboljši rezultat v skoku v daljavo v Sloveniji, Bojan Potočar pa je svoj osebni rekord v troskoku izboljšal kar za 60 cm: skočil je 13,86 m.

Seveda je daleč najboljši rezultat mitinga postavil Milan Šimunič, sedaj sicer član AK Kladivar, ki je v troskoku za 31 cm izboljšal devet let stari slovenski rekord Koširja. Šimunič je skočil 15,91 metra, to pa je že rezultat, s katerim lahko upravičeno trka na vrata državne reprezentance.

Teklo 250 Novomeščanov

Mladinci Drske vnovič odlično organizirali tradicionalne spomladanske poulične teke

OO ZSMS z Drske je pred dnevi pripravila že tradicionalne spomladanske ulične teke, ki se jih je tokrat udeležilo že rekordno število udeležencev, kar 250. Nastopili so v vseh kategorijah, najbolj množično pa je bilo na startu cicibanov, ki se jih je pred črto gnetlo kar 60.

Rezultati — cicibani: Robert Filipič, Boštjan Retej, Jani Sajc; mlajše pionirke A: Maja Bučar, Nina Gorjup, Brena Uršič; mlajše pionirke B: Mateja Meglič, Janja Kovačič, Andreja Klobučar; mlajši pionirji: Miodrag Lazarevič, Samo Urbančič, Zoran Mrzlikar; starejše pionirke: Štefka Jaklič, Irena Romih; starejši pionirji: Bogdan Ravbar, Bojan Berginc, Tomaž Šmajdek; mladinke: Jelka Lindič, Jožica Gregorič, Andreja Gosencič; mladinci: Damir Zbogor, Matjaž Fabjan, Bojan Vidmar; članice: Borja Eržen; člani: Robert Sikonja, Ivan Škedelj, Igor Cvelbar, Alojz Vidmar; veterani: Jože Štine, Jože Lukšič.

Tekma je bila vzorno pripravljena, organizatorjem pa je pomagalo tudi lepo vreme.

BRŠLJIN—ČRNOMELJ 4:1 (2:1)

Na novomeškem Stadionu bratstva in enotnosti je bilo v nedeljo srečanje drugih selekcij za območno prvenstvo Dolenjske. Pomerili sta se enajsterici Bršljina in Črnomlja. Novomeščani pa so bili prepričljivi boljši. Morali bi nastopiti tudi mirenski nogometaši, vendar jih iz neznanega razloga ni bilo v Novo mesto.

USPEŠNO STARTALI — Šentjernejski konjerejci so uspešno startali v letošnjo sezono. Predsednik kluba Jože Mencin (na posnetku) je lahko z rezultati iz prve letošnje dirke v Ljutomeru več kot zadovoljen. (Foto: B. B.)

Vneti za mali nogomet

Tekmuje kar 16 ekip — Vsaka ekipa da za stroške

V sevnjski občini, kjer že vrsto let ne premorejo pravega igrišča za nogomet, vlada izjemno zanimanje za mali nogomet. Pri občinski zvezi za telesno kulturo je zato ustanovljena posebna trimska liga.

Redno igra, običajno ob nedeljah, 10 moštev v A — skupini in šest v B — skupini. Ker je običajno v barvah enega moštva po 16 igralcev, je to kar lepo število nogometašev. Igrajo po pravilih jugoslovanske nogometne zveze. Kajpak gre tu za pravi amaterizem, saj je moralo vsako moštvo ob začetku položiti prispevek v znesku 500 dinarjev (nabava pokalov in drugi stroški). Odbor te lige ima redne seje vsako sredo ob 16.30. uri. Seveda se igra ob vsakem vremenu, načeloma ni prestavljanja tekem.

V prvi skupini so odigrali že trije kol. Rezultati 1. kola: Drožanjska: miličniki 4:5, Jelovec: Log 3:0, veterani Boštanj: Studenec 11:6, Partizan Boštanj: Kopitarna 3:6, Blanca: taborniki 12:4, 2. kolo: taborniki: miličniki 6:1, Kopitarna: Drožanjska 3:7, Studenec: Partizan Boštanj 4:7, Log: veterani Boštanj 6:5, Blanca: Jelovec 7:3, 3. kolo: Drožanjska: Studenec 3:3, miličniki: Kopitarna 9:4, Jelovec: taborniki 5:4, veterani Boštanj: Blanca 4:6 in Partizan Boštanj: Log 2:1. V B ligi sta bili odigrani dve kolu. V 1. kolu so igrali: Sekstet: Celovnik 1:4, Orehovo: Florjan 5:7, Šentjanž: Kombivak 5:5. Rezultati 2. kola: Orehovo: Celovnik 4:4, Sekstet: Šentjanž 3:4 in Kombivak: Florjan 5:2.

V. KORB

A. Ž.

Prednost lesarjev že zadostna?

Ribničani v 16. kolu II. ZRL krepko zmagali proti Lipi — Poraz Novomeščank — V SRL zaenkrat, čeprav s precej sreče, po pričakovanju

Rokometaši ribniškega Inlesa so po sobotnem 16. kolu II. zvezne rokometne lige korak bliže osvojitvi končnega cilja. Z lahkoto so namreč ugnali ekipo Lipi, medtem ko so Splečani v Šoštanj ugnali točko. S tekmo manj (neodigrana je namreč prava ena napomembnejših tekem med Splitom in Inlesom) so Ribničani z dvema točkama naskoka na prvem mestu. Visok poraz pa so si privoščile rokometnice Novoga mesta v Ajdovščini, medtem ko je v republiških ligah vse potekalo po načrtovanih. Z drugimi besedami: Krčani in Kočevke so še zmeraj povsem na vrhu.

INLES — LIPA 25:16 (12:8) — Laže, kot je bilo pričakovati, so domači rokometiški opravili z gosti, ki so na letošnjem prvenstvu že poskrbeli za prenehanje presenečenja. Najzaslužnejši za uspeh Ribničanov je vsekakor razpoloženi strelec Karpov, pridno pa so mu pomagali tudi vsi ostali igralci. Rokometaši Inlesa so s sobotno igro dokazali, da so pred odločilnimi zaključnimi boji prvenstva v odlični formi.

Inles: Gelze, J. Tanko, Čirovič, J. Ilc 2, S. Tanko 3, Troha 2, Karpov 6, Mikulin 2, Ambrožič 4, Mate 2, Fajdiga 3, Kersnič.

Lestvica po 16. kolu: Inles (tekma manj) 24, Istraturist 22, Moshavina, Split (tekma manj) in Šoštanj 21 itd.

Pomembnejši pari prihodnjega kola: Inles — Rovinj, Lipa — Šoštanj, Split — Dubovac, Moshavina — Istraturist itd.

MLINOTEST NOVO MESTO 37:31 (19:11) — Z izredno slabo izro v začetku srečanja so Novomeščanke napravile sleberno upanje na morebiten uspeh v Ajdovščini. Že v 15. minuti so domačinke vodile s 14:7 in vse je kazalo na pravo polomijo. Na srečo so se Novomeščanke v nadaljevanju le tolikanj zbrale, da so ob koncu doživele „sprejemljivejši“ poraz.

Novo mesto: Hribar, Mršnik 13, Jakše 1, Kramar 4, Murn 4, Kastelic 1, E. Zupančič, T. Zupančič, Iličin 8, D. Udovič, M. Udovič.

Lestvica po 16. kolu: Zrinski 27,

Tri točke do vrha

Sedaj se najbolj pozna, kako usoden je bil za nogometaše Elana poraz pred tremi tedni na domačem igrišču z Belo krajino. Novomeščani so namreč tokrat na gostovanju v Ljubljani ugnali Ilirijo z 2:1 (1:0), enajsterica Ljubljane pa je kar s 3:0 premagala vodilno ekipo Vozil Kočevci so doma izgubili z Usnjajem z 1:3 (1:1), Bela krajina z Jesenicami 0:1 (0:1), lestvica pa je sedaj takšna: Vozila 25, Ljubljana 23, Elan in Domžale 22, ... 9. Kočevje 13, 10. Bela krajina 9. V vzhodni skupini so Brežičani doma izgubili z Ojstrico z 0:1 in so na 5. mestu s 16 točkami.

V prihodnjem kolu igrajo: Litija — Elan, Usnjaj — Bela krajina, Vozila — Kočevje in Proletarec — Brežice.

USPEŠNO STARTALI — Šentjernejski konjerejci so uspešno startali v letošnjo sezono. Predsednik kluba Jože Mencin (na posnetku) je lahko z rezultati iz prve letošnje dirke v Ljutomeru več kot zadovoljen. (Foto: B. B.)

Vneti za mali nogomet

Tekmuje kar 16 ekip — Vsaka ekipa da za stroške

V sevnjski občini, kjer že vrsto let ne premorejo pravega igrišča za nogomet, vlada izjemno zanimanje za mali nogomet. Pri občinski zvezi za telesno kulturo je zato ustanovljena posebna trimska liga.

Redno igra, običajno ob nedeljah, 10 moštev v A — skupini in šest v B — skupini. Ker je običajno v barvah enega moštva po 16 igralcev, je to kar lepo število nogometašev. Igrajo po pravilih jugoslovanske nogometne zveze. Kajpak gre tu za pravi amaterizem, saj je moralo vsako moštvo ob začetku položiti prispevek v znesku 500 dinarjev (nabava pokalov in drugi stroški). Odbor te lige ima redne seje vsako sredo ob 16.30. uri. Seveda se igra ob vsakem vremenu, načeloma ni prestavljanja tekem.

V. KORB

A. Ž.

ubranili prvo mesto. Najresnejšega tekmeča imajo v Sevnicih, ki so tokrat prav tako z nekaj srečo doma premagali mariborski Branik z 22:21 (13:13).

Lestvica po 16. kolu je takšna: Krško 22 točk, Sevnica 21, Celje 20, Rudar 19, Izola 18, itd.

Pomembnejši pari prihodnjega kola: Prule — Krško, Peko — Sevnica, Celje — Minerva itd. Vsaj na papirju so Krčani pred srečanjem s Prulami favoriti.

KOČEVKE DRŽIJO TOČKO NASKOKA — V nadaljevanju prvenstva ženske republiške lige so igralko kočevskega Itasa doma po pričakovanju opravile z ekipo Ete s 25:18 (9:7) in tako obdržale točko naskoka pred Burjo, ki je v gosteh presenetljivo močno premagala Polano. Rokometnice šentjernejske Iskre so tokrat gostovale v Izoli in domačinkam odšlepile točko. Rezultat 23:23 (13:12).

Lestvica: Itas Kočevje 27, Burja 26, Iskra Šentjerneje 22 itd. Veliko tega bo odločilo naslednje kolo, ko čaka Kočevke težko gostovanje pri Polani, Burja pa igra doma s Smartnim. Šentjernejčanke čaka doma naporno delo s Fužinarjem.

Lestvica po 16. kolu: Inles (tekma manj) 24, Istraturist 22, Moshavina, Split (tekma manj) in Šoštanj 21 itd.

Pomembnejši pari prihodnjega kola: Inles — Rovinj, Lipa — Šoštanj, Split — Dubovac, Moshavina — Istraturist itd.

MLINOTEST NOVO MESTO 37:31 (19:11) — Z izredno slabo izro v začetku srečanja so Novomeščanke napravile sleberno upanje na morebiten uspeh v Ajdovščini. Že v 15. minuti so domačinke vodile s 14:7 in vse je kazalo na pravo polomijo. Na srečo so se Novomeščanke v nadaljevanju le tolikanj zbrale, da so ob koncu doživele „sprejemljivejši“ poraz.

Novo mesto: Hribar, Mršnik 13, Jakše 1, Kramar 4, Murn 4, Kastelic 1, E. Zupančič, T. Zupančič, Iličin 8, D. Udovič, M. Udovič.

Lestvica po 16. kolu: Zrinski 27,

ZAKLJUČENA ODBOJKARSKA SEZONA — Z gladko zmago proti Uljaniku so pionirjevci zaključili letošnjo odbojkarsko sezono. Tudi tokrat se je pokazalo, da je za to športno zvrst v Novem mestu čedalje večje zanimanje, kar je konec koncev potrdil tudi obisk na nedavnem srečanju med reprezentancama Jugoslavije in Slovenije. (Foto: Budja)

Za slovo gladka zmaga

Končano prvenstvo v II. ZOL — Pionir—Uljanik 3:0 — Ob dveh tekmah manj četrti — Presenečenje v Kočevju

Brez kakega posebnega zanimanja, saj je bilo vse odločeno že veliko prej, se je v soboto končalo drugoligaško prvenstvo odbojkarjev. Igralci novomeškega Pionirja so v zadnjem srečanju pred le kakimi sto gledalci po pričakovanju brez težav odpravili z Uljanikom in tako z 18 točkami zasedli 4. mesto. Resda imajo novomeški odbojkarji še dve neodigrani srečanja z Ino Mlako in Lučkim radnikom, vendar tudi nove 4 točke na lestvici ne spremenijo bistveno, le to, da pionirjevci lahko prehite tretjevrščeni Kamnik.

Pionir — ULJANIK 3:0 (6:7,10) — Gostje so v prvem nizu povedli s 5:0, to pa je bilo tudi vse, kar so pokazali maloštevilnim gledalcem v novomeški športni dvorani. Nadaljevanje je namreč povsem pripadlo domačinom, ki so z nerazpoloženi igralci Uljanika opravili v petdesetih minutah. V pomlajeni vrsti domačih odbojkarjev se je najbolj izkazal Kotarič.

Pionir: Vernig, Brulec, Babnik, Kolarič, Smrke, Primc, Černač, Znidaršič, Skrbec, Prah.

Končna lestvica II. ZOL — zahod: Karlovac 32 točk, Novi Zagreb 24, Kamnik 22, Pionir 18 itd.

KOČEVKE PRESENETILE — Z 18. kolom se je končalo tudi prvenstvo v ženski republiški ligi. Kočevska dekleta so v zadnjem srečanju pripravila veliko presenečenje in dokazala, da bo treba v novem prvenstvu kar najresnejše računati nanje. S 3:0 (11, 3, 4) so namreč gladko premagale nove prvakinje, ekipo mariborskega Branika (ml), in tako Mariborčankam prizadejale prvi poraz prav v zadnjem srečanju prvenstva.

Končna lestvica: Branik 34, Partizan Vič 28, Partizan Tabor 26, Merkur 22, Kočevje 20 itd.

M. G.—6.

Mladinci zmagali med člani

Uspeh mladih novomeških kolesarjev na dirki „Po Jadranski magistrali“ — V nedeljo ugnali vse članske vrste

Minulo soboto in nedeljo se je večina jugoslovanskih kolesarjev udeležila tradicionalne članske dirke „Po Jadranski magistrali“. Med njimi je bilo tudi novomeško mladinsko zastopstvo, ki se je tokrat poskušalo v članski konkurenci. Že takoj uvodoma moramo omeniti, da so prav mladi Novomeščani poskrbeli za največje presenečenje.

Sobotna prva etapa je bila dolga 156, dva, v nedeljo, pa 125 kilometrov. Novomeščani so v skupni razvrstitvi ekip z mladinskim moštvom osvojili odlično peto mesto, temu pa je treba v isti sapi dodati, da so v nedeljski vožnji pripravili prvotno presenečenje, v konkurenci članskih ekip iz vse države so namreč zmagali. In kako so se odrezali posamezniki? Mladinec Smole je v konkurenci članov pristal na 4. mestu in pustil za seboj vse najboljše mladince, Novak je bil 16., Papež pa se je uvrstil okoli 20. mesta.

Kolesarski vikend so uspešno izkoristili tudi mlajši mladinci. Ti so namreč nastopili v bližnji Varaždina na dirki „Po Medjunurju“. V konkurenci najboljših mlajših mladincev iz vse države si je 1. mesto prikolesaril Novomeščan Glivar, medtem ko je bil njegov klubski tovariš Bele peti.

Šport

Brezje: za 10. jubilejno nagrado Bele krajine

1. maja mednarodni motokros pri Črmošnjicah

Že po tradiciji bodo tudi letošnjega 1. maja v Brezju pri Črmošnjicah zahrumeli motorji. Letošnja motokrosistična prireditel bo še tolikanj bolj slovesna, ker organizator AMD Bela krajina slavi letos 10-letnico motokrosa v Beli krajini. Prav maja pred 10 leti je bila namreč v Zlebu pri Kanizariji odprta prva tekmovalna proga za motokros.

Največ pozornosti na prvomajski prireditvi bo nedvomno veljalo mednarodni dirki v razredu do 125 ccm za jubilejno X. nagrado Bele krajine. Spomnimo se, da je bila prva mednarodna dirka v tem razredu 8. septembra 1974, v kalendaru FIM pa je bila vpisana pod številko 3/392/74. Tudi letošnja prireditel poteka v okviru sodelovanja „Alpe Adria“, nastopili pa bodo najboljši motokrosisti Italije, Avstrije in Jugoslavije v razredu do 125 ccm. Uradni trening za popoldnansko dirko bo prav tako 1. maja, med 9. in 10. uro.

Predsednik organizacijskega odbora letošnje prireditve je Martin Janžekovič, direktor dirke Alojz Gabrovec, medtem ko je na čelu častnega odbora tudi letos Franc Leskošek—Luka, član sveta skupščine SRS.

Ker se prireditel zavajajo težav zaradi pomanjkanja goriva in bencinskih bonov, sta Integral in „Gorjanci“ za obiskovalce prvomajskega motokrosa pripravila v Brezju brezplačne avtobusne prevoze, in sicer iz Metlike (ob 13. uri) čez Semič (13,20), iz Zuničev (12,45) čez Črnomelj (13,25), iz Črnomlja (12,40), z Dalmijih njiv (12,30) čez Črnomelj (13,30), iz Novoga mesta (13,00 in 14,10) in Zuzemberka (13,00 in 14,15).

SEVNICANI BOLJŠI OD LITIJCEV

V I. krogu zasavsko-posavske keglaške skupnosti je sevnjski klub Rudi Kepa na keglišču Terme na Čatežu ugnal moštvo Litije s 4.925 podrtimi kegli proti 4.850. Za Sevniciane so keglijali: Levčar 857, Bedek 839, Pinoza 838, Pešec 820, Hervol 808, Pfeifer 763. Povratno srečanje obeh ekip je bilo pred dnevi na keglišču Hrastnika, vnovič pa so bili boljši Sevniciani s 4.928:4.868. Tokrat so za KK Rudi Kepa metali: Bedek 886, Pinoza 860, Glavan 828, Povhe 814, Pešec 777 in Pfeifer 763. Sevniciani, enako kot Litijani in Zagorjani, ne bodo smeli več nastopati na svojem keglišču, ki je asfaltirano, kajti komisija za registracije zahteva na kegliščih plastične steze.

J. BLAS

Zagrizeni boji na divjih vodah Kolpe

Tridnevna prireditel pri Osilnici povsem uspešna

Turistični in športni delavci iz Osilnice so od petka do nedelje pripravili tradicionalno tekmovalje kajakašev in kanuistov na divjih vodah Kolpe. Dobra mednarodna udeležba tekmovalcev iz Avstrije, Norveške, Italije, Zahodne Nemčije in Jugoslavije je prispevala k res vrhunski prireditvi.

Zmagovalec petkovih bojev za Pokal 83 v kategoriji K-1 je bil zahodni Nemec Prion, medtem ko je Abramič iz Soških elektrarn zasedel odlično 3. mesto. Ekipno so v kategoriji K-1 zmagale Soške elektrarne, v C-1 pa moštvo Ljubljane. Druga dne je bilo tekmovalje za memorial Toneta Ožbolta, ki ga je v kategoriji K-1 dobil Avstrijec Wolthardt pred Poberjem iz Soških elektrarn, medtem ko je pri ženskah zmagala ljubljanka Demšarjeva. V kategoriji C-1 je slavil Zagrebčan Martinis. Ekipna zmaga je pripadla Soškim elektrarnam. Tridnevne boje so v nedeljo zaključili še z mednarodnim prvenstvom Hrvaške.

M. G.—6

SPRETNOSTNA VOŽNJA

Na občinskem tekmovalju „Kaj veš o prometu?“ je bil najboljši Dražen Šmuc z osnovne šole Zapadnodolenjski odred z Mirne. Kot najboljši Trebanjec se je udeležil tudi republiškega tekmovalja v Ljubljani, katerega uradni rezultati pa še niso znani. Na sliki: Dražen Šmuc trenira spretnostno vožnjo pred osnovno šolo na Mirni.

Z zmago bliže nazivu mojstra

Stefan Cimer občinski šahovski prvak Kočevja

V kočevskem hotelu Pugled se je pred dnevi končalo letošnje občinsko šahovsko prvenstvo, ki je postreglo z zanimivimi boji in izenačenostjo. Konec koncev govori o kvaliteti tudi podatek, da je sodelovalo šest mojstrskih kandidatov.

Vse do zadnjega kola se je bil ogorčen boj. Na koncu je zmaga pripadla mojstrskemu kandidatu Stefanu Cimiru, ki je skupaj tako z Mestekom potrdil kandidaturu za naziv mojstra. Pri tem naj omenimo, da je Dulmin osvojil naslov prvokategornika, Pod-

Stefan Cimer

koritnik pa je postal novi mojstrski kandidat.

Končni vrstni red: Cimer, Podkoritnik in Mestek 7,5 točke, Malnar in Ofak 7, Ivič in Dulmin 6, Žilevski 5,5, Kovac in Čuk po 4, Golja 3 in Mihelič 1. Tekst in fotografija MILAN GLAVONJIČ

V. KORB

ČESTITAMO OB 1. MAJU

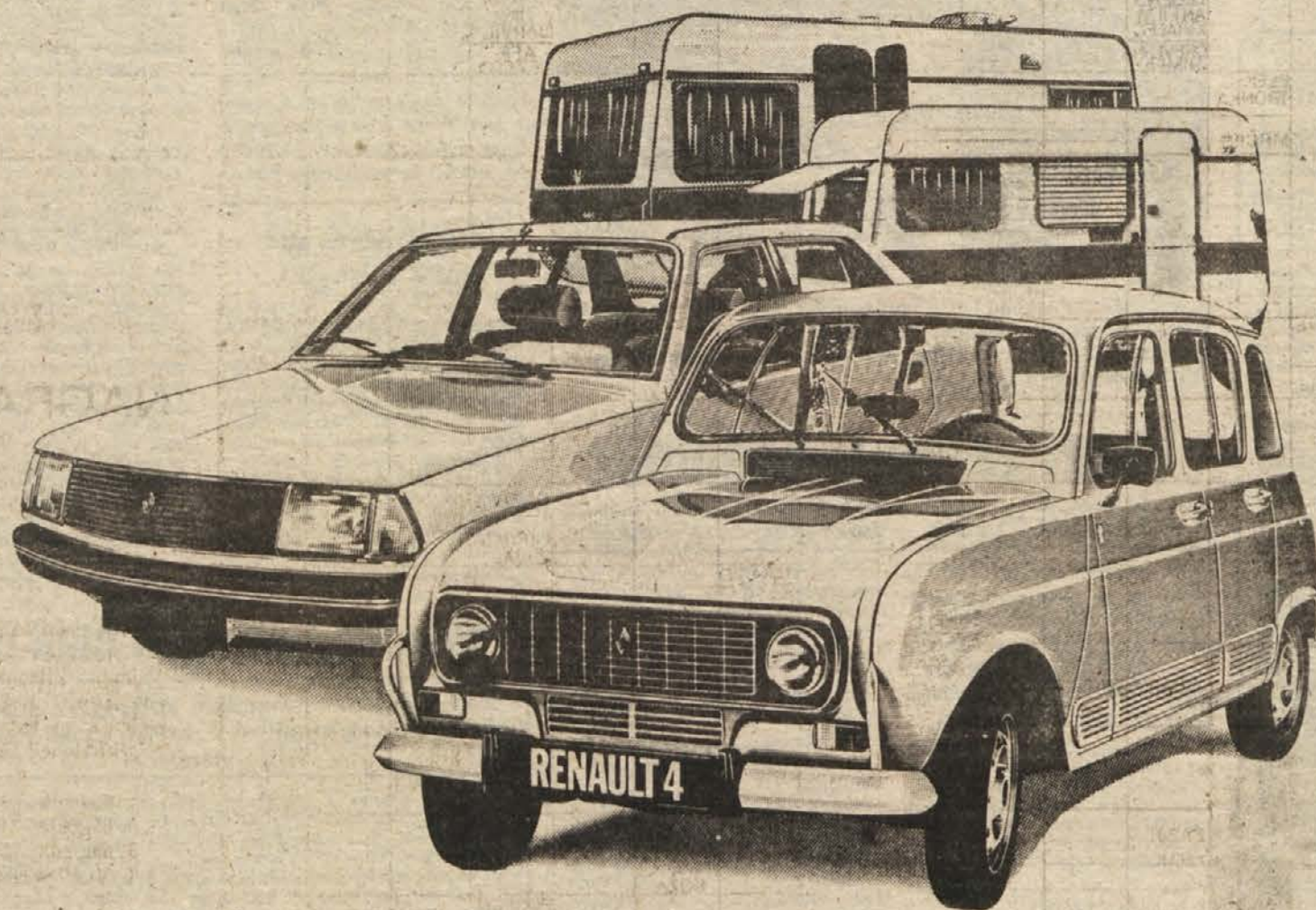
- PRAZNIKU DELA

LABOD

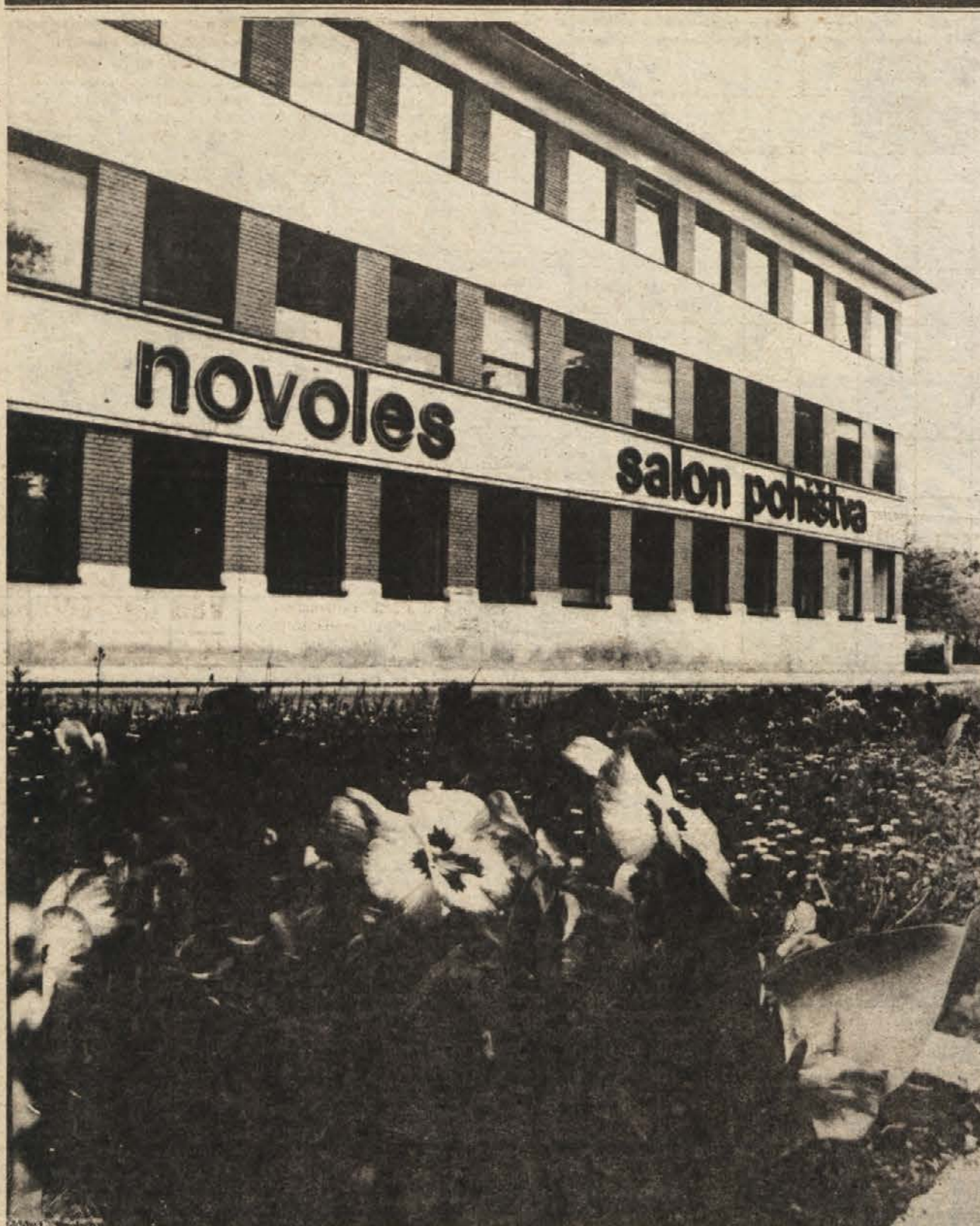
TOVARNA OBLAČIL NOVO MESTO

Vsem delovnim ljudem iskreno čestitamo
za praznik dela 1. maj.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

V našem razstavno prodajnem SALONU POHIŠTVA

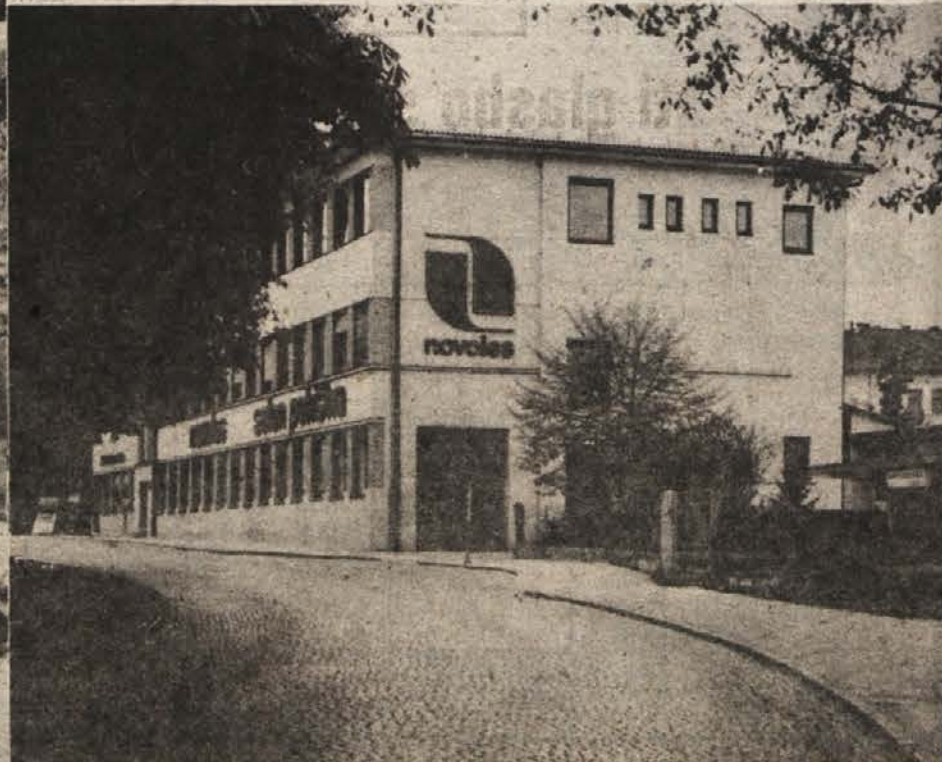
vam nudimo kompletno stanovanjsko opremo iz lastnega proizvodnega programa: dnevne sobe, spalnice, jedilnice, delovne kabinete.

Nudimo vam tudi kuhinjsko pohištvo, belo tehniko, zavese, ki jih na vašo željo skrojimo po meri, svetila ter pohištvo za dnevne sobe, spalnice, kabinete in otroške sobe.

Za kupljeno pohištvo organiziramo prevoz.

Salon je odprt vsak dan od 7. do 19. ure in v soboto od 7. do 12. ure.

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA!

Vsem delovnim ljudem in občanom ter poslovnim prijateljem čestitamo za praznik dela!

Bodo nesklepčni tudi pri gašenju požarov?

Seja skupščine novomeške interesne skupnosti za varstvo pred požarom v sredo že drugič ni bila sklepčna

Seja skupščine novomeške interesne skupnosti za varstvo pred požarom, sklicana za 20. april, ni bila sklepčna, zaradi česar so se delegati, ki so na sejo prišli, po eni uri seveda razšli. Da je zadeva še hujša, moramo omeniti, da je bila prav tako nesklepčna decembrska seja te skupščine, ki je sicer opravila svoje delo, a seveda neveljavno. Da se seje ni udeležilo zadostno število delegatov, so žal, ugotovili šele naknadno.

Čemu pripisati vse težave okrog sklepčnosti, s katerimi se srečujejo tudi v drugih interesnih skupnostih, kjer pa sklepčnost v glavnem zadnji trenutek le nekako zagotovijo? Vsak delegat bi brez dvoma našel celo vrsto razlogov, zakaj ni prišel na sejo. Ne glede na to je vendarle treba reči, da je množično izmikanje delegatov njihovim dolžnostim, ki so jih nenazadnje sprejeli prostovoljno, skrajno neodgovorno in neopravičljivo. Ne le, da so delegati, ki so na sejo prišli, izgubili toliko in toliko časa in delovnih ur.

Še posebno je nesklepčnost nerazumljiva glede na to, da naj bi delegati v sredo sprejemali letošnji program dela interesne skupnosti za varstvo pred požarom, njen finančni plan ter delovne programe posameznih protipožarnih ustanov v občini. Kajti prav takšna skupščina je najbolj pristojno mesto, da bi delegati resneje spregovorili o razdelitvi sredstev za posamezne namene, na katero je nemalokrat veliko pripomb in sicer predvsem v tem smislu, da gasilska društva v občini dobe za svoje delo premalo denarja od interesne skupnosti.

Drži sicer, da je denarja, ki se letno zbere v blagajni interesne skupnosti, veliko premalo za vse potrebe in želje. Prav zaradi tega je odločanje o razdelitvi toliko bolj odgovorno. Ob vsem tem je dejansko težko najti opravičilo, da se delegati (in to predvsem delegati uporabnikov, kar so vsa gasilska društva) izmaknejo dolžnosti, predvsem pa pravici odločati o razdelitvi in porabi sredstev.

Z. L.—D.

RAZPRAVA PRELOŽENA ZARADI NESKLEPČNOSTI

Po skupni seji obeh zborov skupščine novomeške stanovaljske skupnosti, ki je bila pretekli četrtek, bi moral samo

zbor uporabnikov razpravljati še o problematiki ogrevanja stanovanjskih sosesk, ki je marsikje zelo pereča. Razpravo so morali, žal, preložiti, ker so delegati po petnajsti uri začeli odhajati s seje in zbor ni bil več sklepčen.

Načela ne gradijo stanovanj

Vse kritike in besede o cenejši stanovanjski zidavi žal ne prispevajo k večji stanovanjski gradnji, če ni dovolj denarja — Z majem za 30 odst. višje stanarine

Z uresničitvijo lanskega programa novomeške stanovaljske skupnosti in načrta stanovanjske izgradnje bi morali biti pravzaprav zadovoljni, saj smo lani v občini dobili toliko novih stanovanj, kot je bilo načrtovano. Vendar se je s takimi številkami težko sprijazniti, še posebno, ker bi se dalo ob boljši organiziranosti in racionalnejši gradnji z obstoječim kapitalom le narediti več, kar bi ne nazadnje zahtevale tudi potrebe.

Celotno področje stanovanjske izgradnje nasploh spremlja cela vrsta težav in pomanjkljivosti. V novomeški občini so postavljena na glavo vsa razmerja med družbeno in individualno gradnjo, saj slednja še naprej daleč prekaša družbeno, za kar se imamo zahvaliti tudi posojilni politiki delovnih organizacij. Ob tem pa je družbeno usmerjena stanovanjska zidava nesporno edina prava usmeritev in njeno krčenje najbolj prizadeva tiste, ki svojih stanovanjskih zagat niso sposobni rešiti sami. Takih pa bo vse več. A z novozgrajenimi družbeni stanovanji v tem srednjeročnem obdobju v novomeški občini ne bomo mogli rešiti niti tretjine največjih stanovanjskih problemov.

Ob tem kaže poudariti, da je vprašljiva celo uresničitve tako zmanjšane načrta stanovanjske izgradnje. Vzrok je seveda jasen: pomanjkanje denarja. Vse kaže, da bomo v občini v prihodnje lahko zgradili komaj en blok na leto, zaradi česar bo stanovanjska stiska seveda vse večja. Pri tem vse kritike in hudovanja delegatov na račun majhnosti stanovanjske zidave v občini, ki bo poleg vsega zaradi dosedanjih vlaganj v komunalno opremljanje sosesk omejena v glavnem na Novo mesto, seveda nič ne pomagajo. Ne pomagajo niti ideje o racionalnejši gradnji, uveljaviti sistema družbenega investitorstva itd., če ni povsem konkretnih predlogov za pocienitev gradnje, ki bi se jih dalo uresničiti v praksi, in čig ni predvsem — več denarja.

Na seji je bilo izrečenih precej ostrih besed tudi na račun finančnega načrta delovne skupnosti interesnih skupnosti stanovaljskega in komunalnega gospodarstva. V sicer natančno pripravljene gradivo se

namreč ni bilo lahko znajti, zato so delegati zahtevali dodatna pojasnila. Ob tem so menili, da sredstva skupne porabe na delavca v delovni skupnosti ne smejo preseči tovrstne povprečne porabe v materialni proizvodnji občine, z združenim delom pa naj bi primerjali tudi osebne dohodke zaposlenih v delovni skupnosti.

Nič manj ostra ni bila razprava o zvišanju stanarin. Na koncu je zbor

OČIŠČEVALNA AKCIJA PRED PRAZNIKOM — Sledovi onesnaževanja okolice so vidni vsepovsod in mladina jih marsikje v lepih spomladanskih dneh hiti odstranjevati. Učenci osnovne šole Milka Šobar-Nataša iz Šmihela so se prejšnji petek resno lotili čiščenja, tako da bo kraj dostojno pripravljen na praznik OF in 1. maj. (Foto: T. Jakše)

PIONIRSKA POSLANICA V TORBI — Ob sprejemu kurirčkove pošte je bilo nadvse slovesno tudi med pionirji osnovne šole s prilagojenim programom Dragotin Kette v Novem mestu. Kurirska četverka te šole (na sliki) je torbo z dokumenti in pozdravi prejela iz rok pionirjev Vavte vasi. Skrbno so morali vrisati pot in napisati poročilo o vseh opažanjih in težavah, ki so jih imeli na svoji poti. Kurirčkova pošta je pot po novomeški občini zaključila na Vahti, kjer so jo stopiški pionirji predali vrstnikom iz metliške občine. (Foto: J. Pavlin)

Slabi časi za razvoj komunale

Na področju kolektivne komunalne rabe bo sredstev komaj za vzdrževanje — Malo novih vodovodov in kanalizacij v novomeški občini — Kje dobiti denar za sanacijo vodovodov?

Celotnemu področju komunale se v novomeški občini v prihodnje ne obetajo ravno dobri časi. Denarja, ki se steka v blagajno občinske komunalne skupnosti za namene kolektivne komunalne rabe, bo namreč komaj za vzdrževanje. Še slabši so obeti za vzdrževanje in gradnjo vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, saj so sredstva vodarine in kanalizacijske vse manjša, pa tudi 1,2-odstotni prispevek združenega dela iz čistega dohodka v te namene bistveno odstopa od načrtov.

V takem položaju, ko nad vsako željo, potrebo in načrtom visi vprašanje pomanjkanja denarja, delega-

tom ne ostaja veliko manevrskega prostora za sporazumevanje in odločanje. Morda lahko ravno temu vsaj delno pripišemo, da je bila zadnja seja skupščine novomeške komunalne skupnosti pretekli torek komaj sklepčna, čeprav so bila na dnevnem redu poročila o lanskem delu in poslovanju skupnosti ter o vlaganjih v vodovodne in kanalizacijske sisteme, pa seveda letošnji programi.

Kot že rečeno, letos in prihodnja leta z zbranim denarjem na področju komunale ne bo moč veliko narediti. Letošnji finančni načrt komunalne skupnosti znaša nekaj manj kot 62 milijonov dinarjev. Od tega bo šlo 19,88 milijona dinarjev za vzdrževanje in obnavljanje objektov in naprav kolektivne rabe, 32,6 milijona dinarjev pa za investicije, kjer odpade glavni delež na nadaljevanje pripravljanih del in začetek gradnje novega novomeškega pokopališča. Ob tem so delegati sprejeli tudi prednostni vrstni red za porabo razpoložljivih sredstev. Tako naj bi najprej zagotavljali vzdrževanje, nato odplačilo posojil, gradnjo pokopališča in delo skupnosti, dalje sofinanciranje del, ki jih bodo opravljale mladinske delovne brigade, šele nato pa pridejo na vrsto investicije.

Za gradnjo vodovodov naj bi bilo letos na voljo vsega 23,5 milijona dinarjev, za kanalizacijske sisteme pa 29 milijonov, od česar je 62 odst. sredstev samopriskpeva za gradnjo primarne novomeške kanalizacije. S tem denarjem se seveda ne bo dalo veliko narediti, tako da bo marsikateri odsek ali objekt, čeprav morda načrtovan že leta, moral počakati boljših časov. Ob vsem tem je bil posebej poudarjen tudi problem nadaljnje izgradnje primarne novomeške kanalizacije. S sredstvi samopriskpeva, ki preneha z majem

PRESTAVLJENA SEJA SINDIKALNEGA SVETA

V zadnjem času se nesklepčni sestanki v novomeški občini kar vrstijo. Tako v ponedeljek zaradi nesklepčnosti ni bilo seje občinskega sindikalnega sveta. Poročilo o enoletnem uresničevanju programa dela občinskega sindikalnega sveta, lanskega letnega gospodarjenja v novomeški občini ter naloge in aktivnosti Zveze sindikatov pri ustvarjanju pogojev za pospeševanje produktivnega zaposlovanja naj bi člani tako obravnavali 5. maju.

Začetek adaptacije pošte

Od začetka maja do srede oktobra letos bo spremenjen prometni režim na novomeškem Novem trgu zaradi adaptacije poštne stavbe — Delovala bo podružnica na Majde Šilc

Takoj po prvomajskih praznikih bo SGP Pionir začel z adaptacijo poštne stavbe na Novem trgu v Novem mestu. Z adaptacijo bo pošta pridobila predvsem prostor za razširitev nove avtomatske telefonske centrale, s čimer bo dana možnost priključitve 4 tisoč novih telefonov, bistveno večja pa bo tudi propustnost medkrajevskih telefonskih zvez. Celotna adaptacija bo stala 116 milijonov dinarjev, od česar odpade

na gradbena dela 19 milijonov, ostalo pa na opremo.

Gradnja sredi zelo prometnega Novega trga bo povzročala nekaj težav, predvsem pa zateva spremembo prometnega režima. Gradbišče bo zaradi varnosti seveda primerno zagrajeno, zaradi česar sedanji prehod po stopnicah tik ob poštni stavbi ne bo na voljo za uporabo. Dostop na pošto bo mogoč le po zavarovanem hodniku iz smeri občinske stavbe, dovoz s Ceste komandanta Staneta pa bo dovoljen le za službena vozila PTT, občinske skupščine in JLA, medtem ko se bodo morali vsi drugi posluževati parkirišč ob avtobusni postaji.

Zaradi adaptacije bo oteženo tudi delo na pošti, ki jo vsak dan obišče zelo veliko uporabnikov. Tako se bo moral poštni razdelilni center za najmanj mesec dni celo preseliti na Cikavo, kjer bodo večji uporabniki (gre predvsem za delovne organizacije) v tem času edino lahko odpremljali pakete, medtem ko bo za manjše uporabnike pošta še naprej opravljala te storitve v poštni stavbi na Novem trgu.

Da pa bi težave poslovanja v času gradnje kar najbolj omilili, bo Podjetje za PTT promet za ta čas odprlo poštno podružnico na desnem bregu Krke (Majde Šilc 20), kjer bo delovala celodnevna služba z vsemi storitvami razen sprejema paketov. Uporabniki naj bi se te podružnice posluževali v čim večjem številu. Ob tem velja omeniti, da si Podjetje za PTT promet Novo mesto že nekaj let prizadeva najti trajno rešitev za poštno podružnico na desnem bregu Krke, saj obstoječe kapacitete ne zadoščajo več, vendar vse do sedaj brez uspeha.

Adaptacija poštne stavbe naj bi bila zaključena do srede oktobra letos. Takoj zatem bodo začeli z montažo telefonske centrale, to delo pa bo trajalo od 9 do 12 mesecev.

OSEBNI DOHODKI ZAOSTAJAJO ZA SLOVENSKIM POPREČJEM

V novomeški občini je znašal lanski poprečni zaslužek 13.180 dinarjev, kar je za 6 odst. manj, kot je zaslužil poprečni Slovenec. V gospodarstvu pa je zaostajanje zaslužkov še večje. Medtem ko je v novomeški občini izkazano poprečje 12.750 dinarjev, je bil v slovenskem gospodarstvu poprečni osebni dohodek zaposlenih za 11 odst. višji.

1984, se namreč ne bo dalo zgraditi toliko kanalizacije, kot je bilo predvideno. Kako rešiti ta problem financiranja, da se prihodnje leto ne bo vse ustavilo, mora pripraviti predlog predsedstvo skupščine.

Prav tako je predsedstvo dobilo nalogo, da pripravi predlog sanacije vodovodov v novomeški občini, ki so večinoma v tako slabem stanju, da bi za saniranje celotne občinske vodovodne mreže potrebovali kar 250 do 300 milijonov. Sredstva amortizacije, ki naj bi šla letos v te namene za najbolj nujne primere, so tako le kaplja v morje, poleg tega pa celo nad temi nekaj milijoni visi vprašaj.

Z. LINDIČ—DRAGAŠ

Družbeno varstvo ni izhod

V novomeški občini nadaljevati s prizadevanji za preobrazbo hišne samouprave, ki doslej niso dala pravih rezultatov

Prizadevanja za preoblikovanje hišne samouprave v skladu z določbami stanovaljskega zakona, ki je začel veljati v začetku lanskega leta, tečejo v novomeški občini že skoraj leto in pol. Pravih rezultatov pa, žal, ni. Od 189 skupnosti stanovalcev, ki morajo biti sedaj nosilci celotnega gospodarjenja s stanovanji, jih več kot petina še vedno ni ustanovljenih, pa tudi v ustanovljenih samoupravljanje večinoma ni zares zaživevalo.

Akcijo ustanavljanja skupnosti stanovalcev je vodila SZDL, medtem ko je strokovna služba stanovaljske skupnosti prevzela strokovni del organiziranja in dejavnosti skupnosti stanovalcev. Da bi vsaj ustanavljanje skupnosti vendarle čimprej pripeljali do konca, je v zadnjem času strokovna služba sama sklicevala sestanke stanovalcev. Pravih uspehov spet ni, saj je bila cela vrsta zborov nesklepčnih, poleg tega pa je bila prej izjema kot pravilo, da se je vabilu odzval predstavnik krajevne skupnosti in SZDL.

Vse kaže, da stanovalci ne čutijo nikršnega zanimanja in potrebe, da bi, v svoje roke sprejeli upravljanje in gospodarjenje s stanovanji in stavbami, v katerih živijo. Brez dvoma je skrb za vzdrževanje lagodneje prepustiti nekemu tretjemu, vendar pa takšno ravnanje le ni

razumljivo. Kaj storiti? Kogar koli poklicati na odgovornost se ne da. Edina „kazena“, ki jo ima v rokah strokovna služba stanovaljske skupnosti, je ta, da za stanovalce v stavbah, ki se jim ne zdi vredno, da bi se vsaj samoupravno organizirali, ne opravlja strokovnih del, medtem ko je kljub temu dolžna skrbeti za najnujnejše vzdrževanje, da se ne bi delala prevelika škoda na stanovanjih, zgrajenih z družbenimi sredstvi.

Ob tem kaže poudariti, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja že zahteval seznam blokov, kjer še niso ustanovili skupnosti stanovalcev in da bo moral v skladu z zakonom za vse zahtevati uvedbo družbenega varstva. Komentarji nekaterih prizadetih so ob tem povsem nesprejemljivi: Kar naj uvedejo družbeno varstvo, bo vsaj delal nekdo drug, da nam ne bo treba!

Ko je o težavah okrog preobrazbe hišne samouprave tekla beseda na zadnji seji skupščine novomeške stanovaljske skupnosti, so razpravljali zahtevali, da se akcija vendarle mora izpeljati do konca, pri čemer morajo sodelovati krajevne skupnosti in organizacije SZDL ter ZK v njih, saj družbeno varstvo ni rešitev. V prihodnje pa bo moralo biti še bistveno več stikov in sodelovanja med skupnostmi stanovalcev in strokovno službo stanovaljske skupnosti, saj prvim le dati denar in prepustiti upravljanje s stanovanji očitno ni dovolj.

Z. L.—D.

Pozna se, da je več denarja

Kmetijstvo očitno oživlja, odkar družba do njega ni več mačeha - Največ uspehov proizvodnji mleka

Podatki o uresničevanju lanske občinske resolucije kažejo, da je plan še najbolje uspel na področju pridelave hrane. Kaj je bilo narejenega in kakšni so letošnji načrti, je razložil dipl. inž. Miha Krhin, vodja pospeševalne službe v novomeški zadrugi:

„Kmetijska proizvodnja je lani narasla za okrog 4 odst., kar je znatno nad republikanskimi dosežki. Lahko štejemo za uspeh, da je bilo narejenega in kakšni so letošnji načrti, je razložil dipl. inž. Miha Krhin, vodja pospeševalne službe v novomeški zadrugi:

Dipl. inž. Miha Krhin: „Dolejš smo o intenziviranju proizvodnje krme govorili in jo načrtovali, letos bo znatno težje, ko bomo s tem začeli v praksi.“

z letom 1981 celo nazadovala. Najboljši uspehi v priraji mleka so bili vsekakor v orehovski skupnosti, kjer so oddali 84 odst. mleka več. Tudi prosti odkup se je lani izboljšal, posebno pri konjih in ovcah. Nismo pa dosegli plana pri reji prašičev-pitancev.“

„Trdim, da je vse to predvsem posledica intervencijskih sredstev, namenjenih kmetijstvu. Prispevek, ki se od aprila lani dalje zbira v občini po stopnji 0,5 odst. od bruto osebnih dohodkov in ga plačujejo delovne organizacije, je dosegel namen. Ta denar je bil porabljen za regresiranje semen, gnojil in za delo pospeševalne službe.“

„Pospeševalna služba je prejšnja leta životarila v glavnem zato, ker zanjo ni bilo dovolj denarja. Kako ste zdaj organizirani in ali ste kos vsem nalogam? R. B.

„Brez dvoma je pospeševalna služba dosegla napredek, odkar je denar za njeno delo zagotovljen. Ni pa mogoče na hitro to službo postaviti na noge in na zadovoljivo naven. Pospeševalci so predvsem mladi ljudje, še brez izkušenj. Razen tega ni med njimi dovolj ljudi z višjo in visoko izobrazbo, ampak so predvsem tehniki. Ker so mladi, morajo nekateri še v JLA, ženske na poročni dopust in tako nismo polno zasedeni. Glavna ovira, da na terenu ne zmoremo vsega dela in do vseh kmetij, pa je v razdrobljenosti kmetij. Pospeševalci delamo zlasti na skupnih programih in spremljamo delo na blizu 700 usmerjenih kmetijah. Trenutno je v občini na spisku 12 pospeševalcev, toda dva od teh sta pri vojakih. V delovni skupnosti skupnih služb so samo trije pospeševalci, ostali so po tozdihi na terenu, v Skočjanu pa sploh ni nobenega.“

Koliko sredstev intervencijskega kmetijskega sklada bo letos na voljo in kako bodo porabljeni?

„Predvidevamo, da bo v novomeški občini zbranih 30 milijonov dinarjev, vendar gre polovica za združeni republiški program, s katerim se podpira priraja mesa, mleka in povečanje stalaža živine. Okrog 15 milijonov dinarjev, kolikor jih bomo lahko porabili v domači občini, naj bi porabili enako kot lani: za regrese in pospeševalno službo, ker je to direktno pospeševanje pridelave hrane.“

Za koliko načrtujete letos povečati kmetijsko proizvodnjo in ali boste plane uresničili? Kakšni so obeti po prvih treh mesecih?

„V letu 1983 je plan kmetijske proizvodnje še bolj zahteven. Računamo na nadaljnjo 4-odstotno rast. Po trimesečnem poslovanju pa ugotavljamo, da plan presagamo v kooperaciji, priraji mleka in mesa, ne dosega mo pa ga pri pridelavi žit, še manj v intenziviranju rastlinske proizvodnje. Ne bi si upal trditi, da bo letošnji plan v celoti uresničen, ker je v začetku leta primanjkovalo gnojil in občasno goriv. Zlasti težko bo 1313 hektarov travinja po naših planih spremeniti v čredinske pašnike, trikosne travnike in skupne pašnike, kot je zapisano.“ R. B.

DA BO VSE OBDELANO - Gregorčičevi iz Kronovega, ki je ostala sama na kmetiji z 12 hektarovi zemlje in ne zmore vseh del, prihajata pomagat sorodnika iz Ljubljane. Ondas so sejali peso in korenje. Takih primerov je na kmetijah nič koliko, posebno pa prihaja pomoč ob koncu tedna in čez praznike. Tudi prvomajske praznike bo večina kmetov in zaposlenih polproletarcev preživela na njivah - in jim ponudbe potovalnih agencij še na misel ne pridejo. (Foto: Bačer)

Maraton novomeških delegatov

Predvidene so bile tri skupščinske seje na isti dan, pa je bila druga prekinjena zaradi pomanjkanja časa - K pomembnemu gradivu tehtna razprava in nova vprašanja

21. aprila so vsi trije zbori novomeške občinske skupščine zasedali skupno s skupnostjo socialnega varstva, kjer so strnili pripombe z javne razprave o novem invalidsko-pokojninskem zakonu. Sejo so nadaljevali vsi trije občinski zbori z obravnavo lanskega letnega poročila in sanacijskega programa IMV. Za pet preostalih točk dnevnega reda te seje in še načrtovanega skupnega zasedanja zbora krajevnih skupnosti in zbora združenega dela, je zmanjkalo časa, čeprav so delegati zasedali že šest ur.

Široko zasnovana javna razprava o invalidsko-pokojninskem zakonu, ki je potekala do 15. aprila v 27 do 32 krajevnih skupnostih in v 146 do 178 osnovnih organizacij sindikata, pa še v vrsti organizacij in društev, je bila tokrat strnjena. Pripombe so bile dokaj enotne in z njimi bodo delegati nastopili v republiški skupščini ob sprejemanju zakona. Največ

RATEŽ ČAKA NA TELEFON

Ze pred meseci so v vseh Ratež, Sela-Gumberk in Male Brusnice občani sami s pomočjo krajevne skupnosti opravili vso telefonsko napeljava za 35 novih števil, Vsaka hiša je dala 35.000 dinarjev in opravila 30 delovnih ur, krajevna skupnost pa 150.000 dinarjev pomoči, kar je bila velika obremenitev. Vsa dela so končana, zdaj čakajo, da bo avtomatska telefonska centrala v Brusnicah zamenjana z večjo, ki bo omogočila 60 novih telefonskih priključkov. Računajo, da bo poleti prišlo do zamenjave centrale, potem bo možno že napeljano telefone na Ratežu tudi uporabljati. Za zdaj pa jim je uspelo, da so vsaj en telefon namestili v vsako vas na območju krajevne skupnosti Brusnice.

„NISTE NIČ BOLJŠI...“

Ko je Janez Šter, predsednik začasnega kolegijskega poslovnega organa IMV, pred delegati treh zborov novomeške občinske skupščine nedavno tega govoril o razmerah v IMV in nizkih osebnih dohodkih, je mimogrede tudi šaljivo zašpilil: „Kar se zavisti tiče, niste Dolenjci nič boljši od nas Gorenjcev. Za dvig nenormalno nizkih osebnih dohodkov v IMV smo dobili podporo tako iz republike kot v izvršnem svetu novomeške občinske skupščine, pač pa je bilo slišati nasprotovanja iz nekaterih delovnih organizacij v občini...“

Zahvala in spodbuda

22 priznanj OF in 12 srebrnih znakov sindikatov

V torek, 26. aprila, sta bili v novomeški Dolenjski galeriji dve prireditvi: najprej so odprli razstavo „Slovensko strokovno sindikalno časopisje od konca 19. stoletja do Delavske enotnosti“, zatem pa je bila svečanost v čast dobitnikom priznanj, ki jih vsako leto podeljuje pred dnevom OF in 1. majem.

Po krajšem nagovoru slavljenecem in predstavnikom njihovih delovnih organizacij, ki sta ga imela Boris Škedelj, predsednik občinske konference SZDL in Janko Goleš, predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov, so priznanja svečano podelili. Med dobitniki 22 občinskih priznanj OF za leto 1983

so: Jože Avguštin, Mirko Cvar, Franc Dular, Slavko Franko, Martin Gazvoda, Slavko Gregorčič, Ela Jug, Jože Klančar, Zora Marn, Stanko Medved, Simo Mrkšič, Štefan Pečaver, Anton Potočar, Dragica Rome, Alojz Serini, Ivan Somrak, Avgust Škrabec, Anton Škufca, Tine Tomšič, Mirko Knafelc, Anton Zupančič in Matija Zamida.

Srebrni znak sindikatov Slovenije pa so prejeli: Anton Avsec, Jože Bogovič, Justina Damjanovič, Slavko Judež, Danilo Kovačič, Smilja Relič, Milka Starič, Marta Senica, Milan Šinkovec. Poleg 9 posameznikov pa so to priznanje dobile še 3 sindikalne organizacije in sicer iz naslednjih kolektivov: GG-tozd gozdarstvo Podturn, Iskra Hipot-Sentjernej in Srednja šola tehniških usmeritev Novo mesto.

ZA 1. MAJ NA RUPERČ VRH

Člani KUD Ruperč vrh vabijo na prvomajsko srečanje, ki bo v nedeljo, 1. maja, ob 11. uri pri razvalinah gradu na Ruperč vrhu. Po kulturnem programu bo igral ansambel Jerko, poskrbljeno pa bo tudi za jedajo in pijačo.

VSE VEČ „ČRNIH“ ŽAG

Na območju novomeške občine obratuje vse več zasebnih žag, večina lastnikov pa nima obratovalnega dovoljenja. Les, ki ga tu žagajo, ni evidentiran, razen tega večina takih žag ni usposobljena za delo, ki bi zagotavljalo racionalno izrabo lesa, in tudi niso zagotovljeni varnostni ukrepi. Ob vsem tem ima škoda le lesna industrija. To je na zadnjem skupnem zasedanju novomeške občinske skupščine povedal delegat GG Novo mesto in vprašal: kdaj in kdo misli ukrepati v smislu določil zakonodaje? R. B.

NEMOGOČI POGOJI - V Novolesovi tovarni na Dvoru, kjer delajo v glavnem samo za izvoz, imajo zelo slabe delovne pogoje. Ne zato, ker ne bi bilo posluha za urejanje razmer, ampak ker zaradi zahtev spomeniškega varstva ne smejo nič modernizirati, spreminjati. Med malico se zaposleni vsaj nekaj minut „pretegnejo“ na svežem zraku. (Foto: R. Bačer)

Še vedno sredi vseh dogajanj

Borci so za doslednost pri uresničevanju dokumentov in odkritost pri obravnavi napak - V vodstvo občinske borčevske organizacije je bil izvoljen Ivan Somrak

21. aprila sklicana letna programska konferenca Združenja Zveze borčev NOV novomeške občine je dala vrsto usmeritev za nadaljnje delo. Po osmih letih opravljanja dolžnosti predsednika občinske organizacije je bil Vinko Bambič razrešen, za novega predsednika pa je bil izvoljen Ivan Somrak. Podpredsednik ostaja še za eno mandatno obdobje Janez Potočar.

Kot so ugotovili v razpravi in v poročilih, veliko borcev kljub bolhnosti in letom starosti še vedno aktivno dela na raznih področjih, medtem ko imajo člani predsedstva občinske organizacije celo po več nalog v raznih organizacijah, v interesnih skupnostih in raznih komisijah. Zanimivi so bili izsledki ankete, izdelane lani, ki jo je izpolnilo 1312 borcev. Da so njih življenjske razmere dokaj dobro urejene, pričajo odgovori, v katerih samo 34 borcev še želi stanovanjske kredite, za bivanje v Domu starejših so samo 3 zainteresi, za zamenjavo stanovanja prosita samo 2 borca.

borcem. So pa tudi izjeme, kjer zlasti šole z gledno opravljajo to delo. Na konferenci so obravnavali vsa področja dela in življenja borcev ter invalidov, nato pa sprejeli tudi izhodišča za novo delovno sezono. R. B.

Število ostaja enako

O zaslužkih in honorarjih v občinski upravi, izplačanih v preteklem letu - Poprečje 15.858 din

Odgovor na delegatsko vprašanje iz Laboda glede zaposlenih v upravnih organih skupščine občine Novo mesto in njihovih zaslužkov ter izplačil za honorarje in sejnine je bil pismeno posredovan vsem delegatom. V njem je navedeno, da bo letos v občinskih upravnih organih zaposlenih 201 delavec (isto število kot lani!), medtem ko je bilo leta 1980 196 zaposlenih, leta 1981 pa 202. Do povečanja zaposlenih je pred dvema letoma prišlo ob prevzemu novih nalog na upravi za družbene prihodke, ko so začeli izterjevati prispevke za samoupravne interesne skupnosti.

Najnižji osebni dohodek brez minulega dela je bil 8.382 din, najvišji pa v delovni skupnosti tudi brez minulega dela 23.336 dinarjev.

Najvišji osebni dohodek funkcionarja -predsednika občinske skupščine je znašal brez minulega dela in stimulacije 29.194 dinarjev, z vsemi temi dodatki skupaj pa v poprečju 32.588 dinarjev.

Medtem ko izplačil za sejnine pri skupščini ne poznajo več, pa je bilo za honorarje zunanjim sodelavcem in delegate s funkcijami izplačano 76.500 dinarjev, s tem da so posamezniki prejeli od 7.000 do 1.000 din po sklepu ustrezne komisije o enkratnih nagradah funkcionarjem - volonterjem.

Poprečen zaslužek delavcev v upravnih organih občine je lani znašal z minulim delom in funkcionarji vred 15.858 di-

Novomeška kronika

OZNAČUJEJO PREHODE - Teden so delavci Cestnega podjetja na novo označili čez zimo povsem zbledelo črte na prehodih za pešce, in sicer na najbolj kritičnih točkah v mestu. Predvsem okrog šole „Katja Rupena“. Hvalevredno dejanje, če ne bi del opravljali prav v času, ko se promet zgoščuje.

SE VEDNO SADIKE - Na novomeški tržnici je ta čas še vedno največ zanimanja za raznovrstne sadike zelenjave ali cvetja, sicer pa je bila ponedeljkova ponudba kar dobra. Mehka solata se je pocenila in je po 80 din kilogram na pretek.

Ena gospa je rekla, da so glede popularnosti nekateri poklici povsem v žatunu. Pred leti so ljudje iskali znanstva z zdravniki, kasneje z mehaniki, zadnje mesece pa samo še s trgovci. Če imaš med njimi dobrega znanca, lahko upaš na kavo, nisi v zadregi za čistila in ti ni treba hoditi naokrog s strganimi nogavicami.

„NAŠE GLASILO“ - OBRTRNIŠKI LIST

Aprila je izšla prva številka „Našega glasila“, ki ga izdaja uredniški odbor v okviru obrtnega združenja Novo mesto. Prva številka prinaša na 16 straneh zanimive tekstovne in fotografske prispevke, ki pomenijo v obveščanju obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev kvaliteten korak dalje. Posebej velja omeniti še vrsto drobnih vestí in člankov, ki pa so obrtnikom lahko v veliko pomoč pri organizaciji njihovega poslovanja na način, ki je v skladu z najnovejšo zakonodajo.

Pod enim dežnikom vsak zase

V brežiškem Zdravstvenem centru šesto leto po združitvi niso izpolnili obetov za boljše in racionalnejše zdravstveno službo — Zdej nič več odlaganja

V oceni razmer, ki sta jo organizaciji ZK v Zdravstvenem centru posredovali delovni skupini CK ZKS imed njenim obiskom 20. aprila v Brežicah, se vnovič ponavlja ugotovitev, da cilji združitve niso bili uresničeni.

Novo je samo ime, vse drugo je ostalo pri starem. Pa vendar so se delavci Splošne bolnišnice, Zdravstvenega doma in Lekarne 1977 z glasovanjem za združitve opredelili za celovitejšo zdravstveno varstvo, za popolnitev kadrovskih vrzeli in za poenotenje skupnih služb.

Zataknilo pa se je pri uresničevanju in se še vedno

KONEC ŽIVOTARJENJA

Tozd Dekorles v Dobovi nima več pogojev za obstoj, zato je izvršni svet občinske skupščine skupaj z začasnimi kolektivnim poslovnim organom podprl možnost, da se pridruži Tovarni pohištva kot obrat. Delavci obeh kolektivov se bodo o tem izrekli na referendumu 24. maja. Četudi bo združitve zglasovana v obeh kolektivih, pa s tem še ne bo zagotovljen kruh za vse delavce. Približno 60 jih je Tovarna pohištva pripravljena sprejeti, okoli 30 pa si bo moralo poiskati delo drugje. Pri razpisih delovnih mest v občini bodo imeli ti delavci prednost, če bodo izpolnjevali pogoje.

PRAZNIČNO V SROMLJAH

Prebivalci krajevne skupnosti Sromlje slavijo te dni svoj praznik v spomin na ustanovitev Kozjanskega odreda. Svečana seja sveta KS je bila na predvečer, 26. aprila. Kulturni program so pripravili domači pevci in Amaterski oder. V nedeljo, 1. maja, vabijo Sromljani na razstavo kmečkih jedi v osnovni šoli ob 12. uri. Ob 14. uri bodo v povorki prikazali delo v vinogradu od kopanja in rezanja do trgatve, ob 15. uri pa se bo začelo peto srečanje pevskih zborov „Kozjansko poje.“

MLADINA POJE — V Artičah je bilo v nedeljo popoldne srečanje mladinskih in otroških pevskih zborov. Dvanajst jih je bilo z osnovnih šol, eden pa iz Solskega centra. Mladi pevci so bili deležni pristranskih aplavzov občinstva. Koncert je poslušal tudi slovenski skladatelj in zborovodja Radovan Gobec. Po prireditvi se je odzval povabilu na razgovor z učitelji petja. (Foto: J. T.)

NOVO V BREŽICAH

MALO ODZIVA NA TISOČ LETAKOV. Z očistevalno akcijo v Brežicah Turistično društvo ni najbolj zadovoljno. Pokazalo se je, da se vse začne in konča pri hišni samoupravi. Tam, kjer hišni sveti ne delajo, tudi prostovoljcev ni bilo. Komaj deset ekip so našli po celem mestu, čeprav so bili občani tokrat zelo dobro obveščeni. Takoj po prvem maju nameravajo čiščenje mesta ponoviti. Vsaj tedaj računajo z malo več delovne volje. Zanimivo je, da se tam, kjer je zanemarjenost največja, ni nihče spomnil na svojo dolžnost (pred Turist hotelom, pred Marketom, na Tргу dr. Ivana Ribarja, v Ulici Veljka Vlahoviča, in morda še kje. V Kidričevi ulici stoji celo zapuščen star avto, pa nikogar ne moti.

NITI REPA V BREŽIŠKO KLAVNICO. Mesnice v Brežicah so zdaj pogosto napol prazne in če jih ne bi zalagala Agraria s svojo živino,

zatika. Sklepi problemskih konferenc ZK vselej izvenevajo v prazno in razmere se tudi od predzadnjega obiska skupine CK ZKS v letu 1979 niso spremenile. Vse se je ustavilo na najodgovornejših mestih.

V obeh organizacijah ZK spoznavajo, da so delali napak, ker so preveč ugotavljali, kaj je narobe, premalo pa so ocenjevali delo posameznih komunistov in njihovo odgovornost.

V razpravi je bilo slišati tudi očitek zaradi lažne solidarnosti in olepševanja razmer, češ da

DVA LIKOVNIKA V DOMU JLA

Dom Jugoslovanske armade v Brežicah je počastil praznik OF slovenskega naroda z likovno razstavo. Odprli so jo v torek zvečer. Akvarele prikazuje Jurij Godec, plastike v lesu pa Alojz Pongrašč. Oba sta amaterja, člana delovnega kolektiva Aero Celje. Razstava bo odprta do 6. maja.

V BREŽICAH LETOS TRI ZLATE LIRE

Brežiška glasbena šola je minuli teden spet obogatila glasbeno življenje v občini z javnim nastopom učencev. Koncert je bil v prosvetnem domu v četrtek zvečer in dvorana je bila tudi tokrat polna navdušenega občinstva. Med poslušalci glasbenih prireditelj niso samo starši, ampak veliko drugih ljubiteljev, ker so izredno prisrčne. Zaključni nastop je bil združen s slovesnim trenutkom, s podelitvijo zlate lire, ki je najvišje priznanje šole najprizadevnejšim učencem ob koncu šolanja. Letos so jo prejeli Neno Djokić, učenec oddelka za kitaro, Simona Rožman, učenka klavirskega oddelka, in Ivan Pipić, učenec oddelka za pihala in trobila (klarinet).

zbor združenega dela 1980 na svojo zahtevo ni dobil prave slike o uresničevanju integracijskih ciljev. Vsak tozd je še naprej obdržal lastnosti enovite delovne organizacije in se s tem zadovoljil. Tako je center obstajal le formalno, a od take tvorbe res ni bilo pričakovati posebne koristi.

Seveda ne gre zanikati strokovne povezanosti med tozdi, morali pa se bosta uveljaviti še organizacijska in samoupravna, za kar so naložili odgovornost komunistom na vodilnih mestih. Šele potem, ko bo vzpostavljen red v hiši, naj bi nadaljevali prizadevanja za posavski zdravstveni center, v kar naj bi se sedanji center razvil.

Najprej naj bi torej izpolnili pričakovanja in zahteve združenega dela v domači občini. Rok je tokrat kratek in program za sanacijo razmer oziroma uresničenje integracijskih ciljev morajo v zdravstvenem centru pripraviti do naslednjega obiska delovne skupine CK ZKS čez mesec dni. Pri tem se lahko obrnejo na pomoč na občinsko zdravstveno skupnost in na poslovno skupnost zdravstvenih organizacij Slovenije.

J. TEPPEY

„Napakam ne prizanašamo“

Borci so najbolj delavni v krajevni skupnostih

Čeprav so borci vsak dan starejši, se ne odtegujejo družbenopolitičnim dolžnostim in občinski organizaciji ZB NOV v Brežicah je pred enim tednom na letni konferenci z zadostnim omenila delo združenj in posameznikov.

Izjave, za katere smo zaprosili delovnega predsednika Ivana Videniča, potrjujejo, da so člani ZB še vedno tesno povezani z utripom vsakdanjega življenja, da so marsikje prav oni oblikovali poglavitni nalog v svojem okolju. Najbolj delavni so v organih KS, najbolj številni v aktivnostih SLO. Tudi v delegacijah SIS so dobro zastopani, slabše pa v občinski skupščini, kar borcem ni po volji, vendar so se spriznali s tem. Po svoje je najbrž tudi res, da bi telesno težko zmogli to breme, saj so seje zelo pogoste, večina pa jih živi zunaj občinskega središča.

Ivan Videnič je povedal, da so borci zaskrbljeni zaradi počasne reševanja problemov, ki se ta čas zgrinjajo na družbo, še bolj pa nad izpadi, ki načenjajo Titovo izročilo o ohranjanju bratstva in enotnosti. V nadaljevanju je omenil, da borci vztrajajo, naj se reševanje gospodarskih težav odvija na samoupravnih temeljih. Pogrešajo hitreje uresničevanje sprejetih usmeritev v praksi.

„Prepričan sem,“ je dejal, „da vključujemo premalo mladih, strokovno usposobljenih ljudi na vodilne položaje v gospodarstvu in v družbenopolitičnih organih.“

Ko je tekla beseda o ostrem odzivanju borcev na nepravilnosti, je omenil trdno prepričanost o tem, da je prišel čas, ko moramo s prstom pokazati, kdo je kriv za kak spodrsljaj, da bo zanj odgovarjal. Ivan Videnič je optimist in verjame, da bomo tudi sedanje težave uspešno prebrodili. „Če pa že posegamo po administrativnih ukrepih,“ je prabil, „potem bi morali ljudem povedati, za kako dolgo. Borci nismo prav nič prizanesljivi do povzročiteljev gospodarskega kriminala ali nerentabilnih investicijskih naložb, ki slabijo družbeno moč, zato zahtevamo, da krivci za svoja dejanja tudi odgovarjajo.“

Nazadnje je omenil tudi nezadovoljstvo z obveščanjem javnosti oziroma z nasprotujočimi si poročili o podražitvah. Radio pove drugače, kot poroča na primer Delo. To bega ljudi, da ne vedo, kje je resnica.

J. TEPPEY

RADI BI ZDRAVNIKA V KRAJU

Kostanjevičani in Podbočjani so pričakovali, da se bo zdravstveno varstvo po odprtju nove zdravstvene postaje v Kostanjevici bistveno izboljšalo. Toda zdaj po končanem delu zdravnika ni več v kraju, upajo pa, da bodo v kratkem uredili stanovanjsko vprašanje za zdravnika, da bi bil na voljo tudi popoldne in ob koncu tedna.

SPET „VEČERI NA VASI“

Kmetje v podbočjanski krajevni skupnosti bi radi, da bi jih pospeševalci krškega M-Agrokombinata pogosteje obiskovali. Ti naj ne bi hodili le k usmerjenim kmetijam, marveč tudi in predvsem k tistim, ki se še niso odločili za preusmeritev. Menijo, da bi kazalo ponoviti nekaj zelo uspešne Večere na vasi, ko so se kmetovalci po predavanjih lahko pogovorili s strokovnjaki o raznih vprašanjih, tudi o komasacijah in melioracijah.

TELEFONJA IN OBRAT „ETE“ — Podbočjani vztrajajo pri taktni ureditvi telefonije, ki bo cenejša za krajane, ne za PTT Novo mesto. Občinskim možem so izrazili upanje, da se bodo pogovori s kamniško Eto o postavitvi obrata uspešno končali.

Moč odločanja vaških skupnosti

V krajevni skupnosti Podbočje le stežka vzdržujejo ceste z vasmi na Gorjancih

„V 24 vaseh, oziroma zaselkih naše krajevne skupnosti živi 1200 volilnih upravičencev. Osnovne celice odločanja so vaše skupnosti in planov ne sprejemamo, dokler ni soglasja vseh devetih skupnosti,“ je pojasnil delovanje krajevne samouprave občinskim družbenopolitičnim delavcem ob nedavnem obisku predsednik krajevne konference SZDL Podbočje Milan Masnec.

Po besedah predsednika Socialistične zveze bi preoblikovanje krajevne skupnosti v bistvu pomenilo politični „samomor“, saj nimajo dovolj ljudi, da bi pokrili določena območja. „Ne poznamo problema SZDL v krajevni skupnosti. Dela ne moremo ločevati na delo SZDL in krajevne skupnosti, kajti vedno smo zadeve reševali skupno,“ je še povedal Masnec. Razumljivo pa je, da delegacije (povprečna starost delegata je 30 let!) še niso dorasle vsem problemom. Denar za delegatski sistem v celoti porabijo, predvsem za krpanje cest.

35 kilometrov cest, ki povezujejo naselja, so slej ko prej najbolj pereče vprašanje, saj imajo Podbočjani na voljo za vzdrževanje tega

Jože Zupančič: „Predelov, kot so Gorjanci, ne smemo zapustiti praznih. Če ne bo deklet, ne bo kmetijstva!“

stev kmet Vinko Škulj. Cesta Gradec — Planina — Nova sela, to je do prve vasi na hrvaški strani, je trasirana, a še ni dokončno usposobljena za pravi promet, čeprav se zanjo borijo že leta. Veliko skrbi jim povzroča poltretji kilometer ceste od Gramca v Trebevnik in pa cesta v Premogovce v prav takni dolžini. „Hudorniki odnašajo cestišča, zlasti pa ob redki naseljenosti ni mogoče vzdrževati številnih cest. Na osmih kilometrih od Gradca do Brezovice je komaj 12 hiš, ob cesti za Jark 8 in za Hrast le 6 gospodinjstev,“ je dejal Martin Frankovič.

Selitev avtobusov

Od 4. maja parkirišča izletnikov avtobusov pri železniški postaji

Poslovalnica celjskega Izletnika se 4. maja seli v preurejene prtične prostore bivše družbene prehrane hotela Sremič pri železniški postaji. V istih prostorih bo pričel z delom tudi Izletnikov tozd Turizem, kjer bo zaenkrat ena zaposlena moč svetovala za letni odih, izlete, pisali bodo mednarodne vozovnice in podobno.

Izpred občine bo po prvomajskih praznikih veliko manj dandaja, saj bodo po 4. maju parkirani pri železniški postaji. „Parkirišče bo za okrog 12 avtobusov, čeprav jih je zjutraj okoli 7. ure in popoldan okoli 15. ure, torej ob konicah, tudi okoli 30. Toda odstavni pas na mrtvi ulici, kjer bomo namestili oštevilčene table z navedbo krajev, kamor bodo vozili avtobusi, je vendarle napredek, kajti tam bodo lahko vozila, ki niso stalno v prometu. Urejeni bodo tudi trije boksi za lokalni avtobus, to je za dva Izletnikova lokalca in enega SAP-Viatorjevega. Na upravni stavbi bo nameščen vozni red. Lokalec bo vozil krožno vsake pol ure v dveh smereh, in sicer Vihre-Leskovec-Gmajna-Krško ter Dolnja vas — Stari Grad — Resa — Žadovinek. Na lokalcih bo uveden sistem S, to pomeni, da bodo brez spovednika,“ pripoveduje v. d. vodje poslovne enote Izletnika v Krškem Anica Likarjeva. Lokalec bo imel še tri postajališča, to je pred SDK, gostilno Šinkovec in pri novem naselju Grič.

Ne le da gre za razbremenitev starega mestnega jedra, gre za zametek nove avtobusne in železniške postaje. Na travniku za tema zgradbama pa bo zrastle tudi nova, toliko zelena tržnica. Kot kaže, bodo slednje začeli graditi najprej, še letos.

Glede na mnoge zahteve Kostanjevičanov, Podbočjanov in drugih krajanov tega dela občine, da bi vendarle izboljšali povezanost z občinskim središčem, je Izletnik predlagal kooperacijski enourni interval z „Gorjanci“. Med prevozniki bo treba še uskladiti dogovor.

Vodovod imajo vse vasi, kar je izjemen napredek. Gorjanski vodovod z blizu 20 kilometri voda je pravi velikan. Do te in mnogih drugih komunalnih pridobitev so krajani prišli z lastnim delom in prispevki. Zelo so ponosni na novo, osnovno šolo s telovadnico. Tega in še nekaterih znanilcev napredka pa po mnenju krajanov ne bi bili deležni v tolikih meri, če ne bi imeli Jožeta Zupančiča, ravnatelja šole in sedanjega predsednika sveta krajevne skupnosti, ki je, kot pravijo, „duša in motor krajevne skupnosti“. Pomembno je namreč, da zna človeč potrkati na prava vrata, hkrati pa vztrajati, saj družbeno koristno delo prej ali slej prinese priznanje. To pa je lahko že posluš ožjega okolja in širše družbene skupnosti.

P. PERC

PODBOČJE ZA CESTO PROTI KOSTANJEVICI

Podbočjani vztrajajo pri asfaltiranju ceste od Podbočja do Kostanjevice, ki je bila že v prejšnjem srednjoročnem planu. Z avtobusnimi prevozniki so se že pogovarjali o tem, da bi približali avtobus vsem gorjanskim vasem, to pa bo le tedaj, če bo avtobus vozil po desnem bregu Krke. V programu občinskega skisa imajo letos rezervirane 3 milijone dinarjev, prva dela od Podbočja pa bodo pričeli letos.

KORISTNO IN VZGOJNO DELO — Razne zbiralne akcije, zlasti starega papirja, kjer sodelujejo mladi člani Rdečega križa ter številni pionirji, imajo poleg koristi za tovarne, katerim vračajo odpadne surovine, in za učence, ki denar porabijo predvsem za izlete, tudi vzgojni smoter.

KRŠKE NOVICE

KAVA SE DOBI V DISCONTU — Med ljudmi je precej negotovanja, ker so zvedeli, da so kavo nekateri kupovali na naročilnico, na policah pa je ni bilo. Gre pa pravzaprav za nepotrebno razburjanje, kajti res je, da je kavo moč kupiti le z naročilnico, toda ta kava je dražja in je predvidena za reprezentanco in gostinstvo, pojasnjujejo trgovci. Kavo so umaknili iz trgovske mreže in se dobi le v discountu Nakupovalnega centra M-Prekrbe. Seveda le z naročilnico!

KAKO NA ODDIH V NEREZINE? — Delavci v Celulozi in številnih drugih kolektivih, kjer so si uredili počitniške hišice na Lošinju, se sprašujejo, kako naj pridejo v Nerezine ob tako pičlo odmerjenih bencinskih bonih. Na dodatne ne morejo upati, razen če ne želijo že tako predragega bencina na „črni borzi“ preplačati za kakšnega jurja.

Lahko damo vsaj tolažilo (pre)drzno napoved, da bonov v juliju sploh ne bomo več potrebovali, ker jih bodo ukiniteli, ali pa ker nam bo ob tej draginji zmanjkalo cvenka za dopust?

ŠE ZA ENO ROMKINJO NISO POSKRBELE — V krajevni skupnosti Leskovec so precej storili za Romo, saj so precej malečkov vključili v predšolsko varstvo in šolo, lotili pa so se tudi opismenjevanja odraslih. Kljub dokajšnjem sožitju z Romi pa zavoljo številnih razlogov sploh niso navdušeni, da bi morda v občini načrtovali strnjeno poselitev vseh Romov na svojem območju. „Kračmi se za eno družino, oziroma Romkinjo niso poskrbeli,“ se hudejejo v Veniškah. Na žalost je namreč res, da mladi Romkinji že dlje časa zaman iščejo zaposlitev, celo na pozive iz občine se v kolektivih te ženske otepajo.

KRŠKI TEDNIK

BREŽIŠKE VESTI

SEVNIŠKA BRIGADA NA KRAS

Pri občinski konferenci ZSMS v Sevnici zbirajo do konca meseca prijave za letošnje mladinsko delovno akcijo v Brestovici v sevnici občini. Predvidoma naj bi mladi brigadisti tam gradili vodovod. Brigada naj bi delala na Krasu od 26. junija do 16. julija. Doslej so se sevnške mladinske delovne brigade vedno vračale z najvišjimi priznanji. Prejšnja leta so delali na Goričkem.

KRMELJSKA SVOBODA DELAVNA

Te dni je imelo svoj redni letni obračun delavsko kulturno in športno društvo Svoboda iz Krmelja. Poslej imajo v svojem sestavu dvoje novih sekcij. Z igrice se je že predstavila lutkovna skupina pod vodstvom Barbare Hočevar. Društvo je bogatejša tudi s skupino za izrazni ples. V njej nastopajo dekleta, ki so prej nastopale že v osnovni šoli. Minuli teden so s posebno skrbjo valjali novo balnišče, zgrajeno udarniško s skupnimi močmi.

BETONIRANJE ZA PRAZNIK — Boštanjski gasilci udarniško povečujejo svoj dom, ki mora biti nared do občinskega praznika. Do praznikov bi radi opazili za ploščo na dozidanem delu. Pri delu prizadevno sodelujejo tudi krajanje okolških vasi. (Foto: A. Zeleznik).

Ostaja premalo za vzdrževanje

Od 1. maja dražje stanarine — Preračun stanarin povišuje stanarine v starejših hišah

V družbenih stanovanjih sevnške občine je vložena precejšnja vrednost. Jih lahko temu primerno tudi vzdržujejo? Da bi jih, je skupščina stanovanjske skupnosti 20. aprila sprejela okvirno 30-odstotno povišanje stanarin.

S tem je bil stanovalec nekako prihranjen en mesec, saj bi moralo povišanje stanarin veljati že od 1. aprila dalje. Preračunavanje sedanjih stanarin po novem točkovnem sistemu je tudi vzelo čas, odtod ta zamuda.

Pomeni omenjeno povišanje res toliko? Če vzamemo, da se je po

starem v občini zbralo vsega 767.816 dinarjev od vseh stanarin, po novem pa se bo še vedno le

• V novejših stanovanjih se je po novem točkovnem sistemu stanarina celo za nekaj odstotkov znižala. Nekaj opreme, npr. bojlerji, kuhinjska oprema, se namreč ne točkujajo. Pač pa se je občutneje zvišala pri starejših hišah, kjer so v točkovanje zajete kleti (50 odst. površine) in celo drvarnice (2 odst. površine).

998.160, se to v skupni mošnji ne bo kaj dosti poznalo. Vsakogar zanima, koliko bo plačeval po novem. Za stanovanje s 60 kvadratnimi metri v starejši hiši je bilo treba doslej odšteti 609,50 dinarjev na mesec. Preračunan po novi točkovni vrednosti prinese približno nekaj nad 67 dinarjev, s 30-odstotnim poveča-

njem pa zneso to 880 dinarjev na mesec. Za 58 kvadratnih metrov veliko stanovanje v novejšem bloku je bilo treba po starem plačevati po 1.342,90 dinarjev stanarine, po novem pa bo prišel račun za 1.670,65 dinarjev (primer je vzeta naključno). Nekateri dostikrat mahajo z višjimi številkami, leti ponavadi vsičeje se kurjavo.

Zanimiv je vpogled v upravljavske možnosti hišne samouprave, razvidno pa je iz načrta enote za gospodarjenje. Skupaj vzeto, je to le okrog 33 odst. denarja. Dober gospodar — to bi pri upravljanju s temi stanovanji naposled je morali biti — kajpada tudi ve, kako ves ta denar nažira inflacija. Približevanje tako imenovanim ekonomskim stanarinarom ostaja torej slej ko prej vprašljivo.

Skupščina stanovanjske skupnosti je na tej seji v skladu z družbenimi usmeritvami tudi znižala prispevno stopnjo. Zaradi porasta bruto osebnih dohodkov v občini so namreč znižali prispevno stopnjo za izgradnjo solidarnostnih stanovanj. Skupna prispevna stopnja znaša po novem 1,435 odst.

A. ZELENIK

Mladi pod svojo streho

Sevnica: interesne dejavnosti v Zupančičevi hiši, ostali na Glavnem trgu — Mladi že razporejajo akcije

Kar precej tiskarske barve je moralo biti prelite, da naposled lahko zapišemo, kako se mladim v Sevnici obetajo boljše časi. Dogovorjeno je namreč, da slednjič dobijo svoje prostore.

Minuli teden je v mladinski vitrini sicer še visela stran iz Mladine o „sanjah o prostoru“. Vmes so se že sestali člani sevnške osnovne mladinske organizacije in se pogovarjali o ponujeni rešitvi.

Za tako imenovano klubsko dejavnost bo sevnška osnovna mlad-

inska organizacija imela na voljo prostore na dvorišču občine na Glavnem trgu. Za ta koticček so pred časom mladi že udarniško delali, uredili so tla in pleskali zidove. V obe sobici pa se je kljub temu najprej zgnel občinska zdravstvena skupnost in za njo cestarji. Ker so to službo spet reorganizirali, je slednjič le prišla na vrsto mladina. Mladi, veseli rešitve, so se minuli teden že dogovarjali o novih delovnih akcijah, ena je bila predvidena za terek.

Opravljene pogovori nudijo lasten koticček tudi drugim, predvsem rektorjem. Zela je, da bi nekako združili nekatere interesne dejavnosti tehnične kulture, ki gostujejo kar po zasebnih domovih. Tako se godi fotoklubu. Po vsej verjetnosti naj bi te dejavnosti združili v zgornjih prostorih stare Zupančičeve hiše. Zasebniku naj bi ostali na voljo funkcionalnejši spodnji prostori.

Prostore bodo torej mladi dobili, čeprav nekateri nejevernejši zatrjujejo, da bodo povsem prepričani šele, ko bodo notri. Zeleti je, da bi našli skupen jezik v krajevni skupnosti tudi za nekaj denarcev, potrebnih za tekoče vzdrževanje.

A. Z.

KJE IN S ČIM KURITI?

Gradnja novih blokov v Šmarju, seve da pa tudi težav pri kurjavi ostalih stanovanj je dala pobudo za iskanje celovitejših rešitev ogrevanja v Sevnici. Razgovori s Kopitarno, da bi dobivali toploto iz njene kotlovnice, niso uresničljivi, ker za to ne bo dovolj lesnih odpadkov, tovarna pa nima prostora za deponijo premoga. Gradnja posebne kotlarne v Šmarju tudi ni vabljiva, saj bi morali zgraditi 60 metrov visok dimnik. Kaj in kako, bo treba torej še razmišljati že zategadelj, ker bi bilo koristno najti rešitev za ogrevanje ostalega dela mesta.

Manj kamenja na Selih-Šumberku

V krajevni skupnosti Sela-Šumberk so opravili agromelioracijska dela na 52 hektarih — Dela so veljala precej čez dva milijona dinarjev — Pomemben prispevek mladine

„V okviru razvoja Suhe krajine in pomoči tamkajšnjemu kmetijstvu smo že lani začeli agromelioracijska dela na področju krajevne skupnosti Sela-Šumberk. Letos smo jih nadaljevali in jih s pomočjo mladincev tudi skoraj končali. Po projektu, ki smo ga skupaj pripravili Kmetijska zadruga Trebnje in kmetijska zemljiška skupnost, smo minirali kamenje na 52 hektarih travnatih in njivskih površin. Pričakujemo, da bodo zaradi tega pridelki na tem območju večji za 20 do 30 odst., kar tudi opravičuje naložbo v ta dela,“ je dejal Janez Resman, strokovni delavec trebanjske kmetijske zemljiške skupnosti.

Najprej je bilo nekaj težav, ker so se odločali za večje komplekse, še posebej, ker slovenska skupnost kmetijskih zemljiških skupnosti ni bila pripravljena financirati takih del na večjih območjih. Zdaj pa je prispevala okoli dve petini denarja. Tudi kmetje sami in trebanjska kmetijska zadruga so prispevali precej denarja in strokovne pomoči. Seveda je prišla prav tudi pomoč trebanjskih mladincev, ki so v enodnevnih delovnih akcijah prispevali pomemben delež.

Vsa dela so sicer veljala nekaj čez dva milijona dinarjev, tako da so stroški za en hektar znašali okoli 40 tisoč dinarjev. Seveda bi akcija prav gotovo ne uspela, če ne bi kmetje, potem ko so videli učinek teh del, ne stopili v agromelioracijsko skupnost, ki je tudi imela pomemben delež pri uspešni akciji. Le tako je bilo moč dobiti kredite.

„Zdaj se pripravljamo še na večja dela v območju Malih dol, kjer se bomo lotili agromelioracijskih del na 80 hektarih. Resda so te površine nekaj večje kot na Selih-Šumberku, toda dela bodo manj zahtevna pa tudi cenejša. Projekti so že končani, začetna dela pa smo že začeli.“

Pomenek s krajanje na Selih-Šumberku je razkril, da so bili vsi izredno zadovoljni z mladinsko delovno akcijo.

Sindikalna šola

V Trebnjem so nedavno zaključili sindikalno politično šolo — Velik uspeh šole zaradi dobrih predavateljev

Ne dogaja se tako pogosto, da bi slušatelji političnoizobraževalnih programov terjali dodatna srečanja s predavatelji. In prav to se je zgodilo v Trebnjem, kjer so nedavno uspešno zaključili sindikalno politično šolo, ki jo je obiskovalo 49 sindikalnih aktivistov iz vse občine. Uspešen potek šole in tudi njeni rezultati pa so bržkone v veliki meri posledica dobrega kadrovanja za šolo in tudi v izboru predavateljev.

Že pred pričetkom šole je trebanjski Center za izobraževanje in kulturo skupaj z občinskim sindikalnim svetom pripravil izbor predavateljev in z njimi opravil razgovore. Poudarek te šole namreč ni bil samo na spoznavanju teoretičnih izhodišč sistema socialističnega samoupravljanja, ampak tudi na uporabi le-teh v vsakdanjem življenju v tovarnah in drugih delovnih okoljih. Analiza ob koncu šolanja je pokazala, da so v Trebnjem ubrali pravo pot. Med drugim se je pokazalo, da so sindikalni aktivisti prav željni predavanj, z družbenim pravobranilcem samoupravljanja Lojzeto Šterkom pa so želeli ponoviti razgovor, ker se jim je zdelo, da so se z njim premalo pogovarjali v času, ko je bil temu namenjen. Tudi ostali predavatelji — Bogdan Osolnik, Slavko Štante, Albin Panič, Janez Gartner, Marjan Jelen, Zdravko Troha, Tone Gole, Boštjan Kovačič, Nace Dežman in drugi — so z nazornim predstavljanjem, zlasti pa pristnim stikom s poslušalci ostali v prijetnem spominu vsem slušateljem. V anketne liste, ki jih dele po vsakem zaključku političnega izobraževanja, so zapisali, da si takih predavanj še žele. Med drugim so izrazili željo, da bi jim predaval tudi Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

PODELILI PRIZNANJA OF

Čeprav zadnja seja občinske konference SZDL Trebnje ni bila sklepna — izmed 63 članov jih je manjkalo dve tretjini — so na njej vendarle sprejeli sklep o podelitvi občinskih priznanj OF. Letos so jih na priložnostni slavnosti, ki je bila 26. aprila v Trebnjem, podelili Jožetu Markiču, Jožetu Severju, Jožetu Falknerju, Alfonzu Tratarju in Stanetu Pečku.

cev, zato smo lahko veliko naredili. Menim, da so take akcije dobre, saj je pomoč mladine več kot dobrodo-

Šla. Tudi mi si želimo, da bi pri nas pripravili še kakšno tako akcijo.“
J. SIMČIČ

BONI ZA GOSPODARSKE STROJE

Referat za gospodarske zadeve pri trebanjskem komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo je imel lani v zadnjem četrtletju poleg drugih opravil na skrbi tudi razdeljevanje bonov za gorivo za motorne žage, kosilnice in druge gospodarske stroje. Lani so na tem referatu razdelili bone za 2.015 motornih žag, 693 motornih kosilnic, 13 mešalcev, 7 agregatov, 6 črpalk in eno žago.

Marija Kastelic: „Pri nas smo se dobro pripravili na prihod mladinc-

mogli premikati velikih skal, so pomanjkanje moči nadomestili s pridnostjo.“

Možni premikati velikih skal, so pomanjkanje moči nadomestili s pridnostjo.“

Marija Kastelic: „Pri nas smo se dobro pripravili na prihod mladinc-

Sestankovanje ni merilo

Ludvik Lovše prevzel dolžnost občinskega komiteja ZK Trebnje — Poudarek na izpolnjevanju dogovorov

Na volilno-programski konferenci občinske organizacije ZK, ki je bila nedavno v Trebnjem, so za predsednika občinskega komiteja izvolili Ludvika Lovšeta. Novi predsednik komiteja, ki je na tej dolžnosti zamenjal Janeza Zajca, je znan družbeno-politični delavec. Deloval je v občinskih telesih ZK, mladinski organizaciji, sindikatih in krajevni konferenci SZDL Mokronog. V mokronoški Iskri, kjer je bil do nedavnega vodja gospodarskega oddelka — zdaj je vršilec dolžnosti direktorja — pa je bil sekretar osnovne organizacije ZK.

„Pri opravljanju te naloge si bom prizadeval, da bom s kar največjo odgovornostjo uresničil vse dogovore in politične smernice, ki smo jih sprejeli bodisi v občini ali republiko,“ je dejal Lovše. „Najpomembnejše se mi zdi, da bomo povečali kvaliteto našega dela, kjer ne bi smelo biti merilo samo število sestankov. Vsi, ki bodo sprejeli naloge, jih bodo morali opraviti in sprejeti tudi vse moralne in politične posledice, torej bomo tudi pri nas zostrili odgovornost. Zlasti se ne bi smelo dogajati, da bi se politika ZK odvajala od delovnih ljudi. Ko govorim o tem, izjaham iz svojih izkušenj, saj je znano, da tam, kjer se ZK ni znala ali mogla vključiti tudi v sindikate in

Socialistično zvezo, politično delo ni najbolje zaživelo. Slej ko prej bo zato naše delo usmerjeno v sodelovanje z osnovnimi organizacijami, kjer naj bi se tudi sprožale pobude za vsebinske razprave in boljše metode dela.“

Ludvik Lovše, ki je trenutno eden izmed najmlajših funkcionarjev v občini, se zavzema tudi za kritično obravnavo slabega dela. Zato podpira zamenjavo

sekretarjev osnovnih organizacij ZK v krajevni skupnosti, kjer te organizacije niso zaživele, kot bi morale. Seveda kritičen odnos do nedela ne bo omejen samo na osnovne organizacije, ampak tudi na vodilna partijska telesa v občini. Na volilno-programski konferenci je že bil zamenjan en član občinskega komiteja, ker ni delal. Taka praksa naj bi veljala tudi vnaprej.

J. S.

SEVNIŠKI PABERKI

PREVOZI NA LISCO — Čeprav naj bi 1. maja odšlo na proslavo tega praznika skupaj z dnevom OF kar največ ljudi peš, bodo organizirani tudi nekateri avtobusni prevozi. Predvsem bodo s sevnškega avtobusnega postajališča do izhodišča za pohod v Krakovem vozili avtobusi od 6. ure do 7.30. Ob 7. uri bodo odpeljali avtobusi iz treh smeri občine: z Bučke preko Studenca, Šentjanža-Krmelja-Tržišča-Boštanj-Sevnice-Lisce ter Zahukovca-Podvha-Lončarjevega dola-Sevnice-Lisce. Ob 8. uri bo iz sevnške avtobusne postaje odpeljal še en avtobus za starejše občane. Prvi avtobus z Lisce se bodo vračali ob 16. uri.

PRVOMAJSKA BUDNICA — Sevnška gasilska pihalna godba bo imela 1. maja naporen dan. Ne le da bodo nastopili na proslavi na Lisci, temveč bodo od 5. ure dalje igrali po mestu sedaj že tradicionalno budnico.

V ZNAKU TEKMOVANJ — Za praznike resnično nikjer ne bi smelo biti dolgčas. Poleg priznanj in celo pokalov najštevilnejšim skupinam pri pohodu na Lisco bo občinski sindikalni svet zmagovalnim skupinam prispeval zaboj vina, mladinci pa lahko računajo vsaj na zaboj piva. V soboto se bodo ob 15. uri začele v Florjanski ulici v Sevnici prvomajske zabavne igre. V ponedeljek, 2. maja, pa bo mladinska organizacija z Loga na igrišču pri boštanjski osnovni šoli priredil tokrat že petega prvomajskega turnirja v malem nogometu.

RANA URA, ZLATA URA — Samopostrežnice, torej trgovine s prehrano, so po novem v Sevnici odprte od 8. do 19. ure. Preden zjutraj odpro, se običajno pred vrati naberejo številni nakupovalci, tako je bilo vsaj v soboto. Lep dan je vabil, očitno marsikdo ne more pozabiti na čase, ko je bilo po starem odprto že ob sedmih.

SEVNIŠKI VESTNIK

Storitvena obrt ostaja ob strani

Nezadovoljiv razvoj drobnega gospodarstva v črnomaljski občini — Zanimivejše so donosnejše dejavnosti — Število zaposlenih v obrti narašča

Drobno gospodarstvo je udeleženo v družbenem proizvodnem črnomaljske občine le s 4-odstotnim deležem, kar je veliko premalo, zlasti če upoštevamo, da ta delež v razvitih občinah dosega tudi 20 odst. Konec preteklega leta je bilo v občini 200 rednih obrtnikov ter 173 občanov, ki se ukvarjajo z obrtjo kot s postranskim poklicem. Trenutno je najbolj pereč problem v drobnem gospodarstvu premajhno zanimanje za deficitarne poklice, kot so pečarstvo, šiviljstvo, krojaštvo, čevljarstvo in ostale servisne storitve.

Delo na tem področju postaja v veljavnem sistemu administrativnega zadrževanja cen ob visoki udeležbi živega dela ne vzdržno.

Če upoštevamo še majhno akumulativno sposobnost tega področja drobnega gospodarstva ter visoke prispevke za družbene dejavnosti, potem je jasno, da celo davčne olajšave, ki jih predvidevata družbeni dogovor in odlok o ureditvi določenih vprašanj s področja zasebne obrti v črnomaljski občini, ne pomenijo

zadostne spodbude za nadaljnji razvoj storitvene dejavnosti.

V skladu z družbenim dogovorom o pospeševanju drobnega gospodarstva so pri Ljubljanski banki zagotovljena sredstva za kreditiranje te dejavnosti, vendar banka v Črnomlju ugotavlja, da so kreditno sposobni in upravičeni do višjega zneska kredita tisti obrtniki, ki imajo donosnejšo dejavnost. Ravno to odvrca občane od deficitarnih poklicev, prav tako tudi dejstvo, da imajo prednost pri najemanju kreditov naložbe, ki

posredno ali neposredno povečujejo izvoz, torej kooperacijska proizvodnja.

Ob vseh težavah je razveseljiv podatek, da narašča število zaposlenih delavcev v drobnem gospodarstvu. Toda glede na to, da je zaposlovanje mogoče le v redni obrti, predvsem v proizvodni dejavnosti, je v razpravi osnutek odloka, ki bi omejil število občanov, ki se ukvarjajo z obrtjo kot s postranskim poklicem, na tiste, ki bi opravljali predvsem uslužnostne dejavnosti, le izjemoma pa tudi deficitarne proizvodne dejavnosti.

M. BEZEK

„Mladi se moramo potrjevati z delom“

Mojca Vrlinič, nosilka štafete mladosti v Črnomlju

V sredo, 11. maja zjutraj, bodo Črnomaljši znova pozdravili zvezno štafeto mladosti, ki

Mojca Vrlinič

jo bo na osrednjo prireditev v Jurjevansko drago prinesla Mojca Vrlinič, 17-letna učenka 2. razreda srednje šole družboslovne usmeritve iz Črnomlja.

Nositi palico štafete mladosti je nagrada za vsakega mladega, prav tako tudi za Mojco, ki ji zaupana naloga hkrati pomeni priznanje za minulo delo in spodbudo za v prihodnje.

Da Mojce v Črnomlju niso izbrali po naključju, ve vsak, kdor jo pozna. Pozna pa jo veliko ljudi, saj poleg tega, da je dobra učenka, veliko dela na šoli, v krajevni skupnosti in v občinski konferenci mladine. Vrliničeva je predsednica osnovne organizacije ZSMS Loka, ki je prav pod njenim vodstvom postala ena najbolj delavnih v občini. Znala je pritegniti k mnogim akcijam v krajevni skupnosti svoje vrstnike, saj se zaveda, da od starejših mladincev, ki odidejo na šolanje v druge kraje, ni moč več veliko pričakovati. Čeprav je res, da je uspešnost dela v marsičem odvisna od predsednika, pa skromno pripominja, da mora imeti leta tudi dobro zaledje in Mojca ga prav gotovo ima.

Vrliničeva je od 7. razreda osnovne šole tudi brigadirka in letos bo odšla že četrto na delovno mesto. „Moti me, ker je med dijaki in študenti zadnje čase malo zanimanja za mladinske delovne akcije. Menim, da bi moral vsak študent, zlasti če doma nimajo kmetije, vsaj enkrat v brigado ter se tako delno oddolžiti družbi za pomoč v času šolanja,“ pravi.

Mojca pa moti še marsikaj, med drugim tudi to, da funkcije vedno obešajo na tiste, ki jih imajo že cel kup, a se izkažejo. Niti ona se temu ni mogla izogniti, saj je med drugim tudi predsednica šolskega športnega društva, članica centra za MDA pri OK ZSMS, dela v klubu OZN na šoli. A vendar najde čas tudi za učenje: „Ne morem pritriliti tistim, ki trde, da nimajo časa za izvenšolske dejavnosti, saj se vendar ne morejo učiti vse popoldneve. Le enakomerno bi si morali razdeliti delo, pa bi bilo dovolj časa. Priznam, da imam včasih kakšen sestanek preveč in se moram v šoli opravičiti ali tvegati slabo oceno, vendar me izvenšolsko delo ne obremenjuje v tolikšni meri, da ne bi zmogla tudi šolskih obveznosti.“

B. M.

Vinska vigred skozi objektiv

PRAZNIK BELOKRANJSKIH VIN — Tri dni je cela Metlika živela v znamenju Vinske vigredi. Stari del mesta, kjer je bila večina prireditev, je bil ves ta čas poln številnih obiskovalcev iz vse Bele krajine, prišli pa so tudi od drugod. Največja gneča je bila seveda okoli številnih stojnic, kjer so točili nagrajena vina, in na plesišču. Obiskovalci so popili okoli 6.000 litrov vina in se zraven mastili s primernim številom gud in drugimi slastnimi jedmi.

Dražje meso je še prepceni

Da bi v metliški občini letos izpolnili zastavljeni načrt sklada za intervencije v kmetijstvu, bi potrebovali 39,7 milijona dinarjev. Od te vsote bi morala metliška občina zagotoviti 17,8 milijona dinarjev, ostalo pa jim pripada po republiškem programu. Že sedaj pa je vsakomur, ki se vsaj malo spozna na zmožnosti te belokranjske občine, jasno, da v Metliki za ta namen ne morejo zbrati toliko denarja. Sklad za intervencije v kmetijstvu (prejšnja interesna skupnost za pospeševanje kmetijstva) načrtuje, da bo imela letos na voljo 5,8 milijona dinarjev, in tako jim primanjkuje celih 12 milijonov dinarjev.

Največji primanjkljaj bo pri prodaji svinjskega mesa. Za 360 ton svinine, kolikor je bo prišlo iz klavnice metliške Kmetijske zadruge, bi bilo potrebno za kritje razlik med nakupno in prodajno ceno zagotoviti 28,8 milijona dinarjev, od tega naj bi metliška občina prispevala dobrih 11,1 milijon dinarjev, ostalo pa kupci iz drugih občin, kamor meso prodajajo. Težave nastajajo, ker je kalkulacijska odkupna cena svinjskega mesa 88 dinarjev za kilogram, dejanska pa je 130 dinarjev in še so težnje, da bi se povečala. Zadnja podrazitev mesa ni prav nič pripomogla k rešitvi tega problema, saj je le prenos bremena pri pokrivanju razlike v ceni iz republiškega in občinskih proračunov na potrošnika, rejec pa od višje prodajne cene mesa nima nič, zato se tudi ni povečalo zanimanje za rejo. Tako je za oskrbo z mesom v veliki meri odvisno, koliko bo moč cene mesu povečati v korist rejcev. V Metliki sicer delajo vse, da bi prekrbo z mesom obdržali na lanski ravni, vendar...

Za vse ostale postavke v programu sklada za intervencije v kmetijstvu pa bodo v metliški občini zagotovili svoj delež denarja. Tako naj bi čredo krav povečali od sedanjih 1.400 na 1.450 in vsak rejec, ki ima sedaj dve kravi in se bo odločil, da jih bo redil več, bo za vsako dobil po 12 tisočakov premije, vendar bo moral tako povečani stalež obdržati najmanj pet let. Po republiškem programu premirajo poleg proizvodnje prašičjega mesa, povečanja staleža krav še proizvodnjo mleka, rejo mlade pitane živine, sofinancirajo delo pospeševalne službe, regresirajo obrestno meho ter urejanje pašnikov.

A. BARTEJ

Tekmovalo 69 kovinarjev

Občinsko tekmovanje kovinarjev najmožičnejše doslej

Črnomaljski občinski svet Zveze sindikatov je v sodelovanju z osnovnimi organizacijami ZS pripravil pretekli petek že 7. občinsko proizvodno tekmovanje, na katerem se je v znanju iz samoupravljanja in varstva pri delu, v testih o poklicni dejavnosti ter praktičnem delu pomerilo v 12 poklicih 69 kovinarjev. To je bil doslej največji odziv na tovrstno tekmovanje, poleg delavcev in delovnih organizacij Belt, Integral, Kovinar, Gorenje in Iskra, kjer so tekmovanja potekala, pa so se vključili tudi GOK-a obrtne zadruge ter varilci in strugarji iz Trebnjega.

V posameznih poklicih so bili najboljši: Janez Prijanovič (livar, Belt), Marjan Matotek (avtomehanič — diesel, Integral), Jože Ivanušič

(avtomehanič — Oto, Integral), Miloš Dragoš (strugar, Belt), Damjan Judmič (ključavničar, Iskra), Aljo Bahor (varilec — CO₂, Gorenje), Anton Malnarič (varilec — plamensko, Iskra), Anton Ogulin (rezkalec, Iskra), Matjaž Moljk (orodjar, Iskra), Tone Jakše (varilec — argonsko, Iskra), Martin Sprajcer (brusilec, Iskra) in Janko Frankovič (varilec — električno obločno, Iskra).

Najboljši se bodo udeležili repu bliškega tekmovanja kovinarjev, ki bo od 27. do 29. maja na Jesenicah. Za uspehe so prejeli etuije z orodjem, prvi trije v posamezni poklicni skupini diplome, ostali pa priznanja.

DUMPERJI V ETIOPIJO — Dumperje, vozila za prevoz gradbenega materiala po težko dostopnem terenu na krajše razdalje, z močnostjo dveh prostorninskih metrov so pred osmimi leti zasnovali in razvili v Beltu. Sprva so jih prodajali le na domačem tržišču, leta 1980 pa so 34 vozil izvozili tudi v Etiopijo, kjer je Beltov serviser usposobil tamkajšnje ljudi za vzdrževanje in upravljanje z dumperji. Ker so se dobro obnesla, so pretekli teden v Etiopijo znova poslali pošiljko enajstih vozil (na fotografiji nalaganje na črnomaljski železniški postaji), letošnji izvozni načrt pa predvideva tudi izvoz dumperjev v Egipt, Irak in Zimbabve. (Foto: M. Bezek)

ČRNMALJSKI DROBIR

AVTOBUSNE ZMEDE — Kot da zmed z novim poletnim časom še ni bilo dovolj, so v soboto, 16. aprila, znova spremenili avtobusne vozne rede, česar pa mnogi potniki niso vedeli. To se je zlasti potrdilo naslednji dan, ko je samo na avtobusnih postajah od Vinice do Črnomlja zaman čakalo javna prevozna sredstva za nekaj avtobusov potnikov, avtobusi pa so odpojali vrti cilju uro prej, seveda skoraj prazni. Glede na to, da je bilo mnogo čakajočih namenjenih v Ljubljano, zadnji avtobus pa jim je ušel, so se znašli po svoje: eni so poskušali z avtostopom, drugi pa so se sprizajzili s tem, da so neprosto-voljno podaljšali nedejski odhod ter v ponedeljek pač zamudili delo.

LE TRETJINA BRIGADIRJEV — Če že vseh potnikov ni doseglo obvestilo o novih avtobusnih voznih redih, pa se nad slabo obveščenoostjo prav gotovo ne morejo pritoževati

mladinci, zlasti ce je govor o mladinskih delovnih akcijah. A kljub temu da so na občinski konferenci ZSMS posvetili veliko pozornosti evidentiranju brigadirjev in da je rok za prijave že zdavnaj potekel, se je doslej za MDA prijavilo le 20 mladih, potrebovali pa bi jih trikrat več. Na OK ZSMS so se uštel predvsem, ko so računali na 20 brigadirjev iz srednje šole družboslovne in kovinarske usmeritve, od koder se doslej še nihče ni prijavil. Pa bi bilo le prav, če bi se kateri izmed učencev odločil za prostovoljno delo, da ne bi pozabil, kakšna sta kramp in lopata.

VINICA PRICAKUJE TURISTE — Viniški kamp, ki je znan po tem, da je med turisti priljubljen in vedno dobro obiskan, je te dni odprl vrata svojim gostom. To je še toliko bolj pohvalno zato, ker se marsikje drugje niti še niso dogovorili, kako bi pritegnili čimveč turistov.

MEDALJE ZA NAJBOLJŠA VINA — Na slavnostni seji Društva belokranjskih vinogradnikov je predsednik društva Martin Plut številnim vinogradnikom izročil diplome in medalje. Strokovna žirija je ocenila, da dvoje vin zasluži veliko zlato medaljo, 27 pa zlato medaljo. Metliška Vinska klet je dobila eno veliko zlato medaljo za šentlovenko, dve zlato medalji za metliško črmino in eno za rose.

S KOLESI IZ LJUBLJANE V METLIKO — V organizaciji kolesarskega društva Rog Franek je v soboto na 100 km dolgo pot iz Ljubljane do Metlike krenila karavana rekreativnih kolesarjev. Na metliškem Trgu svobode so jih prisrčno pozdravili, še posebej najmlajše in dekleta ter žene. Po izdatnem okrepčilu in prijetni zabavi so se kolesarji proti večeru z vlakom odpeljali nazaj v Ljubljano.

SPREHOD PO METLIKI

VECKRAT BI BILO POTREBNO pripraviti kaj podobnega, kot je bila nedavna Vinska vigred. Pa ne le zavoljo pitja, jedi, plesanja in veseljačenja, ampak predvsem zato, da bi bilo mesto kot iz škatlice. Krajanstvo skoraj ni moglo verjeti svojim očem, ko je videlo, da perejo ulice. Kaj takega se ni zgodilo že več kot desetletje, čistoča je bila prepričana dobri ali slabi volji oblakov. Pa ne samo to: po grajskem dvorišču so nasuli pesek, uredili so grajsko klet, dobršen del nesnage je zginitil z dosega oči. Kaj če bi bili tako pridni in delovni tudi naprej?

V METLIŠKEM DISKU se ne vrtijo samo plošče, ne pije se samo in pleše, marveč poskrbe mladi tudi za gostovanja. Da je pel nedavno tega Jani Kovačič, že vemo, da je uspel, tudi. Če boste brali dalje, pa boste zvedeli, da pride 7. maja ob 20. uri v metliški disk Jenny Beeching iz Anglije. Več o tem še na zadnji strani.

TURISTIČNO DRUŠTVO JE SKLICALO letno konferenco, ki pa je zaradi preslabe udeležbe ni bilo.

Zdaj pričakujete kritiko članstva, vendar je ne bo, kajti zdaj je pomlad in poldelavci, člani Turističnega društva, imajo polno opravil po vrtovih, sadovnjakih, njivah in vinogradih. Ne pride jim niti na kraj pameti, da bi zapravili zgodnji večer za razpravljanje o turističnem razvoju v občini. Zavedajo se tudi, da se je sezona že začela in da bo na turističnem področju letos težko narediti še kaj pametnega. Letošnji turistični vlak je namreč že odpeljal.

TABORNIŠKI ODRED DVEH KROKARJEV PRIPRAVLJA od 23. do 30. julija taborjenje nekje ob Kolpi. V glavnem bodo odšli taborit predšolski otroci. Stariši bodo morali odšteti okoli 2000 dinarjev, kar niti ni tako malo. Cena bi bila lahko nižja, vendar ima odred premalo denarja, da bi lahko kaj prispeval iz lastne blaginje. Za delo tabornikov je v Metliki premalo zanimanja. Kaže, kot da starejšim ne bi bilo veliko do obstoja Dveh krokarjev, četudi je vključenih v odred blizu devetdeset otrok. Nekaj jih je celo predšolskih, vendar prednjači osnovšolska mladež.

metliški tednik

Rešitev je le v boljšem delu

Gospodarske težave naj bi reševali po samoupravni poti — V SZDL evidentirati tiste, ki uživajo ugled v okolju, kjer delajo in živijo — Oceniti delo funkcionarjev

Skoraj brez razprave je minila seja občinske konference SZDL Kočevje, ki je bila 20. aprila, čeprav je bilo na dnevnem redu tudi več zanimivih točk.

Najprej je predsednik občinske skupščine Jože Novak podal informacijo o gospodarskih gibanjih v Jugoslaviji in ocenil gospodarjenje v občini. O gospodarjenju v občini smo že poročali, zato bomo tokrat posvetili malo več pozornosti izjavam sekretarja predsedstva občinske

konference ZK Petra Šobarja, ki je govoril o političnih razmerah in pri tem ugotovil, da se vsi preveč ukvarjamo z gospodarskimi zadevami, pozabljamo pa na utrjevanje samoupravljanja, ki naj bi razreševalo gospodarske težave. Samoupravljanje je tisto, ki ga je treba krepiti, sicer lahko pričakujemo še večje težave. Potegniti je treba mejo med samoupravljanjem in vodenjem, saj si vodenje prisvoja vedno več pravic, tudi na področju samoupravljanja. Poudaril je tudi, da se v praksi še ni uveljavila misel, da stabilizacija pomeni tudi spreminjanje naših navad, saj je treba z njo pričeti pri sebi, in ne le kazati s prstom na druge. Na koncu je poudaril, da nas iz težav lahko reši le boljše delo.

O pripravi na volitve organov in nosilcev odgovornih dolžnosti v SZDL je poročala sekretarka OK SZDL Tanja Svetličič, ki je med drugim opozorila, da je treba evidentirati, kandidirati in voliti tiste, ki s svojim delom in načinom življenja izpričujejo, da so za socializem, ki zagovarjajo interese delavskega razreda, ki so za samoupravljanje in delegatski sistem, ki so za krepitve bratstva in enotnosti in ki uživajo ugled v okolju, kjer živijo in delajo. Poudarila je tudi, da je treba

v pripravi na volitve, ki bodo od oktobra (v KK SZDL) do decembra (občinska konferenca SZDL), oceniti tudi delo nosilcev odgovornih dolžnosti v SZDL.

Sprejet je bil predlog predsedstva OK SZDL, da bodo v mesecu dni skušali v sodelovanju s SIS in krajevnimi skupnostmi zbrati še preostali denar, ki jim manjka za sofinanciranje Dolenjskega lista. Osvojili so tudi predlog o podelitvi letošnjih srebrnih priznanj OF.

Pod točko razno je podpredsednik občinske konference SZDL Zofija Rovnan seznanila prisotne s „pobudo o pripravah za izdajo glasila za občino Kočevje“. Ob tem je ugotovila, „da glasila pišejo o občini le slabo“. Informacija naj bo kratka, jasna in ne preveč učena. Kupi papirja še ne pomenijo, da je informiranje dobro. Do glasila bi prišli tako, da bi združili denar, ki ga zdaj dajajo za tovarniška glasila oz. informiranje. Koliko bi glasilo veljalo, je treba še izračunati in proučiti tudi ostale zadeve okoli tega. Vsekakor pa naj bi o tej zamisli — ko bodo znani izračuni in drugo — razpravljali tudi tisti, ki bodo glasilo financirali in brali, to pa so delovni ljudje in občani.

JOŽE PRIMC

Park in brunarica

V osnovni organizaciji ZSM v Ošihci smo pred kratkim izvolili novo vodstvo. Sprejeli smo delovni program za obdobje marec 1983 — marec 1984. Sodelovali bomo z vsemi družbeno-političnimi organizacijami in društvi v krajevni skupnosti.

9. aprila smo organizirali turnir v malem nogometu, katerega pokrovitelj je bilo Turistično društvo Oslinca. Zmagala je ekipa Žurg.

V nedeljo, 16. aprila, smo imeli delovno akcijo. Prva skupina mladincev in mladkin je urejala park „88 drevce za tovariša Tita“, ki je v vasi Belica; druga pa je gradila brunarico v Podvrhu. Tako smo izpolnili nalogo, ki smo jih za to obdobje zapisali v program. Upamo, da bo naše delo tudi v bodoče uspešno, čeprav imamo težave, za katere pa upamo, da jih bomo premagali.

JOŽE STIMEC

Obrambni dan

Najboljši strelec Car

Tekmovanje s področja SLO in družbene samozagrade so izvedli v Centru poklicnih šol v Kočevju 16. aprila. Tekmovanja izvajajo že tretje leto. Ekipa te šole je zelo uspešno tudi na republičkih tekmovanjih, saj je leta 1981 osvojila 7. mesto, lani pa četrto. Za uspehe je še posebno zaslužan mentor obrambnega krožka Anton Andošek.

Tekmovanje je potekalo v streljanju, reševanju testa, poznavanju azimuta, puške, gasilnega aparata, bombe in v prvi pomoči. Udeležilo se ga je 42 ekip iz kovinsko predelovalne usmeritve in 13 ekip iz tekstilnotehnoške usmeritve.

Pri kovinsko predelovalni usmeritvi (KPU) so bile najboljše ekipe: 1. b (Novak, Besal, Marinc D., Žužek, Gorše), 2. 1. c, 3. 2. b itd.; pri tekstilnotehnoški pa: 1. 1. a (Kocjan, Osmak, Rus, Vodičar, Naglič), 2. 1. a, 3. 2. a itd. Med razredi so bili najboljši pri KPU 2. b, 1. b in 2. d, pri TTU pa 1. a, 2. a in 3. a.

Pri streljanju so bili najuspešnejši: 1. Car (45 krogov), 2. Možina (41), tretje mesto pa so si delili Lukek, Stipič in Klun s po 40 krogov. Skupno je tekmovalo 83 strelcev, noben tekmovalec pa ni nastreljal manj kot 30 krogov.

Drobne iz Kočevja

RAZBITE SVETLOBNE TABLE — Na zgradbi telovadnice in plavalnega bazena so razbite svetlobne table in tudi žarnice. Dosegli so jih kamni „nočnih ptičev“, ki jih svetloba moti pri njihovih podvigih.

Ali razgrajcem, razbijcem in podobnim pobalnikom pri nas res nihče nič ne more?

— Zakaj si se začel učiti novo matematiko?

— Ker s staro nikakor ne morem uskladiti osebnih dohodkov in cen.

OČISTITI MESTO — Za nami je dan OF, pred nami pa praznik dela. 20. in 21. maja bo v Kočevju oz. Dolgi vasi 18. zborov pionirjev Jugoslavije. Junija bo v Kočevju srečanje športnikov-zamejcev. V vsem letu pa bo še več drugih prireditev, posvečenih 40-letnici Kočevskega zbora in drugih obletic. Prav bi bilo, da bi vsaj za te prireditve in praznike mesto in okolice še posebno olespali. Predvsem pa naj bi tam, kjer tega še niso storili, organizirali očistevalne in olespevalne delovne akcije. Zasebniki že sicer skrbijo za lepši videz svojih hiš, prav pa bi bilo, da bi tudi hišni sveti organizirali podobne delovne akcije vsaj za ureditev okolice svojih stanovanjskih blokov. Seveda velja to tudi za delovne kolektive. Nekateri, na primer kemična tovarna in drugi, so takšne akcije že izpeljali.

LEPŠA RESTAVRACIJA — Restavracijo nasproti hotela Pugled so prebravali in preplekali. Gostje pa tudi člani kolektiva se v lepšem okolju prijetno počutijo. Upamo, da bodo oboji vse prostore tudi varovali, da ne bodo prehitro potrebni novega beljenja.

Kaj izobraževati doma?

V kočevski občini je bilo lani prijavljenih na Zavodu za zaposlovanje 127 brezposelnih, letos pa 179 (od tega 116 žensk in 99 mlajših od 26 let). Po oceni se bo število brezposelnih v maju in juniju še nekoliko zmanjšalo, nato pa bo spet naraslo, saj bodo prišli iz šol novi, dela pa za vse ne bo.

Tako bo iz kočevske občine letos končalo kovinarsko šolo 180 učencev, iz Itasa pa prihajajo vesti, da novih ne bodo zaposlovali. Zaradi tega šolniki pa tudi občani upravičeno opozarjajo, da mreža šol ne bi smela biti nekaj stalnega, saj nima smisla, da bi v Kočevju še naprej izobraževali kovinarje, če jih delovne organizacije več ne sprejemajo. Namesto kovinarske usmeritve nekateri že predlagajo,

naj bi uvedli občansko še kakšno drugo. Predvsem je treba razmisliti o predlogih za lesno in kmetijsko usmeritev.

Nekateri imajo pomisleke proti taki „giblivi“ mreži šol, češ da ni dovolj učnega kadra, oz. da bi se moral učni kader seliti, da stane opremljanje samo ene specializirane učilnice 3 milijone, itd. Vendar ti pomisleki niti preveč ne držijo. Učni kader za splošne predmete je lahko za vse usmeritve isti, za posebne strokovne predmete (v našem primeru lesne in kmetijske) pa imamo v občini tudi dovolj inženirjev in drugih strokovnjakov, ki bi lahko predavali. Stroški za opremljanje specializiranih učilnic bi bili gotovo manjši, kot so stroški za plačilo internatske oskrbe in prevozov naših učencev drugam.

J. PRIMC

Vrnitve na staro ni več

Strokovnjaki menijo: zložene zemlje ne kaže drobiti — Na 78 ha njiv je preko 1.500 parcel, lastnikov pa 600

Na območju krajevne skupnosti Kostel so pred leti zložili precej zemlje za potrebe takratnega kmetijskega obrata v Potoku. Obrat je od lastnikov zemlje vzela ta zemljišča v najem za 10 let.

Obrata že zdavnaj ni več. Nekdanje njive so začele zaraščati celo jelše. Pojavil se je

interes, ki bi tu imel farmo nutrij, potreboval pa bi tudi okoli 40 ha zemlje, da bi na njej prideloval hrano zanje. Vendar je ta zemlja postala zanimiva tudi za lastnike. Hočejo, da bi jo spet razmerili na nekdanje parcele in bi jo tako lastniki dobili nazaj.

Po mnenju kmetijskih in drugih strokovnjakov pa je zložene zemlje ne bi kazalo ponovno drobiti na parcele in parcelice. Ponovno razmerjevanje bi bilo dolgotrajno, drago po nekaterih trditvah pa celo nemogoče.

Po podatkih iz leta 1981 je na območju katastrske občine Pirče (od bencinske črpalke do avtobusne postaje med Vasjo in Faro ter do Jaksičev 46 ha njiv, ki so razdeljene na 842 parcel, ta zemlja pa je last 403 lastnikov.

Podobno je v katastrski občini Fara (od avtobusne postaje do Slavskega laza), kjer je 32 ha njiv razdeljenih na 673 parcel, lastnikov njiv pa je 196.

Kot smo že omenili, so ti podatki iz leta 1981. Od takrat do danes je precej lastnikov pomrlo in za vsakim od pokojnikov je dehalo več sorodnikov, tako da je zdaj lastnikov še več. Če če bi bili vsi lastniki iz domače krajevne skupnosti, bi bilo z razparcelacijo veliko dela in stroškov. Zadevo pa je praktično nemogoče urediti zato, ker so lastniki raztepeni ne le po vsej Sloveniji in Jugoslaviji, ampak dejansko po vsem svetu, saj žive mnogi celo v Ameriki in Avstraliji. Vrnitve nazaj, na kmetovanje na razdrobljenih zemljiščih, torej ni saj je možno to zemljo najbolje izkoriščati le, če je zložena.

J. PRIMC

Letos pet tečajev

Izobraževanje voznikov poteka po načrtu

Ribniško Avto-moto društvo je letos izvedlo en tečaj za voznike motornih vozil, ki ga je obiskovalo 32 kandidatorov, zdaj pa se je začel že drugi. Računajo, da bodo do konca leta izvedli skupaj pet tečajev, enega tudi v Loškem potoku, če bo od tam dovolj prijavi.

Tajnik društva Alojz Mihelič nam je povedal, da načrtujejo, da bi v članstvo pridobili 25 odst. vseh lastnikov registriranih motornih vozil v občini. Lani je imelo društvo 536 članov, ali 24 odst. lastnikov motornih vozil, za letos pa načrtujejo 590 članov AMD. Ta odstotek je precej visok, saj je to znatno nad republikansko povprečje.

Pri tajniku Miheliču smo zvedeli, da ima društvo zanimiv program dela za prvo polovico leta. Najprej pripravljajo tradicionalni izlet v neznanu, ki bo okoli 1. maja. Testiranje motornih vozil bodo izvedli v Loškem potoku, če bo potrebno, pa ga bodo ponovili še v Ribnici in Loškem potoku. Sodelovali bodo tudi pri šolskih akcijah „Kaj več o prometu?“

Društvo ima trenutno dva poklicna in 4 honorarne inštruktorje. Največja težava pa je, pravi tajnik Mihelič, ker po novih predpisi inštruktorji ne smejo uporabljati svojih vozil za učenje kandidatorov.

M. GLAVONJIC

„Kljub znanim težavam v zvezi z visokimi cenami goriv in dragimi avtomobili, zanimanje za vozniške tečaje še ne pojenjuje,“ pravi tajnik AMD Ribnica Alojz Mihelič.

Tekmovanja in preizkusi

To so si zapisali ribniški gasilci v delovni načrt za letos — Zgradili ali prenovili bodo tri gasilske domove

Minulo leto je bilo za preko 1.000 gasilcev ribniške občine plodno in uspešno, je ugotovil na nedavni konferenci občinske gasilske zveze Ribnica njen predsednik Alojz Kos. Ribniški gasilci so bili lani izvrstni organizatorji mnogih prireditev, posebno pa so ponosni na tiste ob dnevu gasilcev Jugoslavije, ki so ga slavili 26. septembra v Ribnici.

V minulemu letu so gasilci posvetili pozornost tudi vzgoji gasilskega kadra, posebno mladine. Na osnovnih šolah v Ribnici in Sodražici uspešno delujeta sekciji „Mladi gasilec“, prizadevajo pa si, da bi take sekcije ustanovili še na drugih šolah.

— Sodeč po vlogi, ki jo imajo, se komunisti ponekod res delijo na zavestne in (dobesedno) nezavestne.

(Iz Večernjih novosti)

PLANINCEM PLAKETO — Občinski odbor ZKB NOV je ob letošnjem občinskem prazniku podelil plaketo „Jelenov žleb“ tudi Planinskemu društvu „Inles“ Ribnica, ki označuje pot „Po poteh štirih brigad“ in sodeluje pri mnogih akcijah te organizacije. Na fotografiji: predsednik PD Ferdinand Nosan (desni) prevzema priznanje ZKB NOV. (Foto: Primc)

Planinci markirajo pot po občini

„Pot po poteh štirih brigad“ so začeli označevati pred dvema letoma, delo pa bodo dokončali letos — Pot bo povezovala kulturne, zgodovinske in naravne spomenike

Planinsko društvo „Inles“ Ribnica šteje preko 100 članov. Okoli 20 jih v društvu dela, medtem ko ostali hodijo predvsem na izlete v planine, in to posamezno ali v skupinah.

Sedanje društvo, ki dela za območje vse občine, je bilo ustanovljeno pred štirimi leti. Sicer pa je v Ribnici delalo Planinsko društvo že pred vojno in vanj so bili vključeni tudi planinci iz kočevske občine.

Pri vodstvu današnjega planinskega društva „Inles“ Ribnica se zelo trudijo, da bi pridobili čimveč novih članov, predvsem pionirjev in mladine. Zato že vse od ustanovitve niso zvišali članarine, ki znaša za člane 100 din na leto, za dijake in mladino 30 din in za pionirje 10 din. Prepričani so, da bi imeli še več članov, če bi bilo delo društva bolj znano širši javnosti in če občanov ne bi motilo ime „Inles“, na osnovi katerega zmotno sklepajo, da se vanj lahko vključijo le člani delovnega kolektiva Inles.

Predsednik Ferdinand Nosan in člana upravnega odbora Jože Andošek ter Leopold Žindra so povedali, da je bilo glavno delo društva v zadnjih dveh letih markacija planinske poti oz. transverzala „Po poteh štirih brigad“, ki poteka praktično po območju vse občine, posvečena pa je zmagi partizanskih brigad v Jelenovem žlebu pred 40 leti. Okoli dve tretjini te planinske poti so že označili, letos pa nameravajo delo dokončati.

„Pot po poteh štirih brigad“ se začne v Ribnici in vodi dalje na razgedne točke Sv. Ana, Stebe in Grmada in do spominskega obeležja v Žukovem, od tam pa do starega ortneškega gradu in naprej preko Slemen (Sv. Gregor). V dolino pridje spet pri Žimaričah in se nadaljuje preko Globeli do Gore, kjer se pri Jancih razcepi na dva kraka, ki se v Jelenovem žlebu spet združita. Seveda pa je na poti tudi več odcepiov do raznih spomenikov (zgodovinskih, kulturnih, naravnih in NOB), kot na primer do Novc. Šilfe itd.

Samo glavni del te planinske poti meri okoli 70 km, kar pomeni, da bi jo bilo možno z zmerno oseurno hojo na dan opraviti v štirih dneh. Kdor jo bo prehodil prvič, bo dobil poseben bronzni znak, kdor jo bo dvakrat, srebrni znak, za tri- in večkrat prehojeno pot pa zlati znak.

Doslej so se pri označevanju te poti najbolj izkazali poleg omenjenih treh članov vodstva društva še Alojz Lovšin in Branko Vavtar, pri ostalem delu za društvo pa tudi Janez Gorše in Ivan Francej.

J. PRIMC

RIBNIŠKI ZOBOTREBCE

LIPUŠEK PREDAVAL — Komentator notranjepolitične rubrike ljubljanske televizije Uroš Lipušek je v domu JLA v Ribnici predaval o sedmem vrhunskemu srečanju neuvrčenih v New delhiju. Poslušali so ga starešine ribniške vojaške enote in ostali občani.

PRIREDITVE IN RAZSTAVA — Fotoreporter ljubljanskega lista Mladina Janez Bogataj je odprl v domu JLA razstavo svojih del na temo srečanj neuvrčenih. V petek, 29. aprila, bo v domu JLA koncert Andreja Šifrerja. Svečana akademija in tovariški večer ob dnevu OF in prazniku dela bo 30. aprila.

RAZGOVOR V KASARNI — Predsednik občinske skupščine Ribnica Stanko Rus je obiskal ribniško vojaško enoto. Ob tej priložnosti je seznanil vojaške starešine in civilne osebe, ki so v službi v JLA, o pripravah na uvedbo referendumu za nov samoprisevek.

VELIKO KRVODAJALCEV — Odziv na nedavno akcijo za prostovoljno darovanje krvi je bil med prebivalci ribniške občine izredno velik: kri je darovalo kar 720 ljudi.

V razpravi je bilo posebno živahno, ko so govorili o gradnji novih gasilskih društev. V Dolenji vasi, Nemški vasi in Malem Logu bodo zgradili ali prenovili gasilske domove. Za nakup gasilske opreme redno doteka denar od SIS za varstvo pred požari. Mladi gasilci iz Rakitnice so poudarili, da so se resno zavzeli za oživetev gasilstva v svojem kraju, občinska Gasilska zveza pa jim bo pomagala pri nakupu opreme, da se bodo postavili spet na noge.

V delovnem programu za letos so dali največji poudarek na številna meddruštvena tekmovanja in preizkuse znanja. Tako se bodo najboljše vključili v predkongresno dejavnost, saj bo kongres gasilcev Slovenije v prihodnjem letu. Seveda se bodo gasilci, kot so se vedno doslej, vključili tudi v akcijo „Nič nas ne sme presenetiti!“

Konference so se udeležili tudi predstavniki Gasilske zveze Slovenije tovariš Koba, predstavniki občinske skupščine in političnih organizacij, ki so dali gasilecem napotke za uspešnejše delo.

M. G.

TRI GASILSKE

ŠTIRINAJST POŽAROV — Lani je bilo na območju občine Ribnica 14 požarov, ki so povzročili skupaj okoli 780.000 din škoda. Škoda ni bilo več zato, ker so gasilci hitro posredovali in požare pogasil ali pa vsaj omejili.

JUBILEJ NA 'VINICAH — Gasilsko društvo Vinice pri Sodražici bo letos praznovalo 60-letnico obstoja. Ob tej priložnosti bodo pripravili proslavo. To bo največja letošnja gasilska proslava v ribniški občini.

TEČAJ V RAKITNICI — Tečaj za gasilce v Rakitnici je končan. Obiskovalo ga je 20 mladih gasilcev, ki so uspešno končali vzgojo. Tako bo delo prenovljenega društva lahko uspešno in kakovostno.

POPRAVEK

Ko smo poročali o mladih gasilcih iz Rakitnice, je prišlo do nejubne napake. Zapisali smo, da je poveljniki društva Franc Vidervol, v resnici pa opravlja to dolžnost Franc Levstik, pri Niku Vidervolu pa je shranjena gasilska oprema, ki jo zbirajo mladi gasilci. Obojema prizadetima se za napako opravičujemo.

V kratkem bo občini zbor društva.

Ribniški planinci zelo dobro sodelujejo z občinsko organizacijo ZKB NOV. Udeležujejo se pohodov, oz. jih celo organizirajo ob raznih praznovanju, omenili pa smo že, da markirajo pot „Po poteh štirih brigad“. Za uspešno sodelovanje jim je občinski odbor ZKB NOV ob letošnjem občinskem prazniku podelil tudi plaketo „Jelenov žleb“.

J. PRIMC

— Po čem sklepaš, da so medvedje že budni?

— Ker nekateri „medvedji“ že kar podnevi jemljejo z vrvi tuje perilo in ga nosijo v svoj „brlog“.

REŠETO

beti

METLIKA BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA

Delovni kolektiv

beti

s svojimi

temeljnimi organizacijami čestita vsem delovnim ljudem za praznik dela 1. MAJ

Z orodjem Black & Decker bo vaše delo bolj uspešno in kvalitetno

DN 85

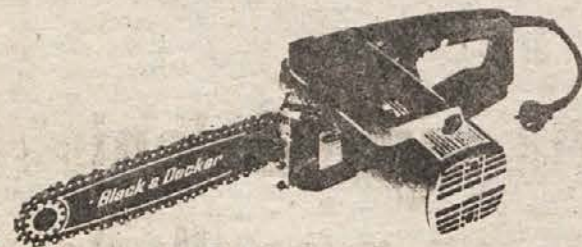
travniki brusilnik
moč: 950 W (220 V, 50 Hz)
širina traku: 75 mm
travniki površina: 75 x 135 mm
težava: 435 mm
teža: 3,8 kg

DN 412

vertikalni žagil

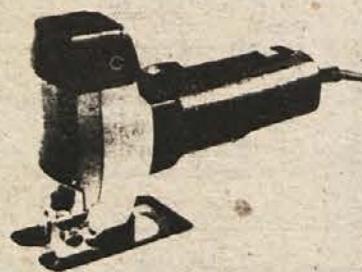
moč: 1300 W (220 V, 50 Hz)
dolžina meča: 30 cm
hitrost vrtenja: 8000/min
teža: 3,1 kg

SAB - 2V

dvohitrošna vobodna žaga

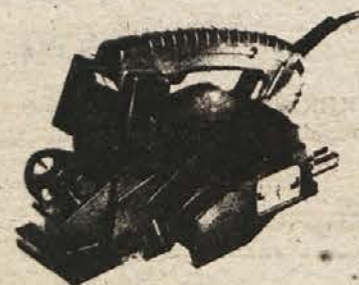
moč: 350 W (220 V, 50 Hz)
obroti: 2800/3300 v/min
globina rezanja: 180 - 95 mm
dolžina ročice: 95 mm
teža: 2,1 kg

PL 806

oblačilo

moč: 800 W (220 V, 50 Hz)
širina rezanja: 82 mm
globina reza: 0 do 1,5 mm (brezplačno regulabilna)
število vrtenj: 18000/min
teža: 3 kg

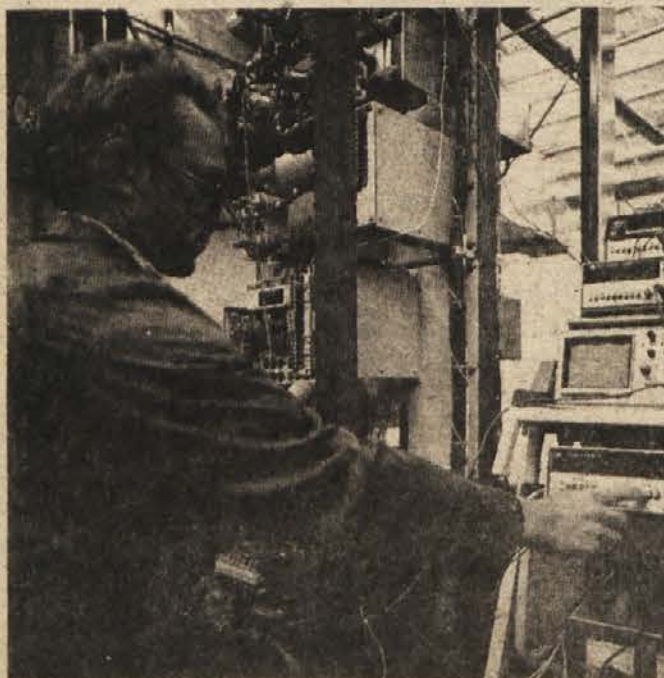
B-D Black & Decker
JUGOSLAVIJA

**OB 1. MAJU - PRAZNIKU DELA
ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM**

**ISKRA INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO LJUBLJANA
TOZD TOVARNA NAPAVALNIH NAPRAV
NOVO MESTO, BRŠLJIN 63, telefon: 068 / 21 - 050**

- PROIZVAJAMO:**
- Napajalne naprave za večnamensko uporabo
 - Polnilnike baterij za viličarje
 - Napajalne naprave in sisteme za telekomunikacije:
 - za napajanje hišnih telefonskih central
 - za napajanje javnih telefonskih central
 - Napajalne naprave in sisteme za elektrokemične procese
 - Napajalne naprave in sisteme za elektroenergetiko
 - Napajalne naprave za opremo delavnic
 - Stabilizatorje napetosti
 - Napajalne naprave za rezervno napajanje
 - Napajalne naprave za ladjedelništvo
 - Napajalne naprave za posebne namene

Delovnim ljudem in občanom čestitamo ob prazniku dela 1. maju

obrtna zadruga metlika

- avtoprevoznništvo in gradbena mehanizacija Metlika tel. 068/58-510
58-179 58-201 58-598

S SVOJIMI POSLOVNIMI ENOTAMI

- avtoprevoznništvo in gradbena mehanizacija Novo mesto
Kastelčeva 9 068/23-001
- avtoprevoznništvo in gradbena mehanizacija Ljubljana
Resljeva 34 061/313-749
- avtoprevoznništvo in gradbena enota Poreč 053/31-812

ČESTITA VSEM SVOJIM ČLANOM, KOOPERANTOM, POSLOVNIM PARTNERJEM IN VSEM OBČANOM ZA PRAZNIK DELA 1. MAJ IN SE PRIPOROČA S SVOJIMI IZDELKI IN STORITVAMI!

KONFEKCIJA „KOMET”
METLIKA

Občanom Dolenjske čestitamo
za praznik dela 1. MAJ

KRKA, tovarna zdravil
TOZD ZDRAVILIŠČA

Obveščamo, da bomo s prvomajskimi prazniki odprli zunanje bazene v zdraviliščih Dolenjske in Šmarješke Toplice. Obenem vas vabimo tudi v KRKIN HRAM na Trški gori, kjer vam bomo poleg stalnih specialitet in domačih vin ponudili tudi jagnjetino in odojka.

KRKA, tovarna zdravil, n. sol. o., Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo sredstev izven uporabe razpisuje

LICITACIJO

v petek, 6. 5. 1983, ob 15. v Zdravilišču Dolenjske Toplice. Odprodajali bodo rabljeno opremo (štedilnika, ležišča, jogije, omare, okenska krila, odeje in 5 elektromotorjev). V ponedeljek, 9. 5. 1983, bo ob 12. v Ločni komisiji na Licitaciji prodajala osebni avto Mercedes 220 S, karamboliran, in Zastavo 750, letnik 1973.

284/17-83

KRKA, TOVARNA ZDRAVIL, n. sol. o.,
NOVO MESTO
OBJAVLJA
prosta dela in naloge

1. v kovinski delavnici TOZD Tehnoservis

a) 1 KLJUČAVNICARJA
b) 1 STROJNEGA KLJUČAVNICARJA

2. v OE Izolacije

a) 1 VODJA IZMENE V SKLADIŠČU

3. v TOZD Zdravilišča – PE Dolenjske in Šmarješke Toplice

a) REDARJEV – REŠEVALCEV
b) BLAGAJNIKA NA ŠPORTNEM BAZENU

Za opravljanje navedenih del se zahteva:
pod 1 a in b) – končana 3-letna poklicna šola ustrezne smeri in 2 leti delovnih izkušenj
pod 2 a) – končana poklicna šola trgovske smeri in 2 leti delovnih izkušenj
pod 3 a) – končana osemletka, izpit iz prve pomoči in dobro obvladanje plavanja
b) – končana 2-letna administrativna šola in vsaj 1 leto delovnih izkušenj

Pod točko 3) se sklone delovno razmerje za določen čas – do 31. 8. 1983
Vse, ki želijo skleniti delovno razmerje z našo delovno organizacijo, vabimo, da pošljejo svoje ponudbe, kadrovske službi KRKE, Cesta herojev 45, v roku 8 dni po objavi, kjer dobijo tudi vse informacije.

KRKA, tovarna zdravil, n. sol. o., Novo mesto

Zlata plaketa kvalitete za NOVOTERM na jugoslovanskem sejmu gradbeništva in gradbenih materialov, Gornja Radgona '83.

Najnovejši dosežki moderne tehnologije so omogočili nove proizvode iz steklene volne – NOVOTERM za izolacijo v gradbeništvu in industriji:

- neobdelana steklena volna,
- elastični filci, blazine,
- plošče, dekorativne plošče in
- cevakj

Prodaja in informacije:
KRKA IZOLACIJE, Marketing sektor, Novo mesto, Bršljin 62, tel.: 068/25-877, telex: 35713 yu krka
TERMIKA Ljubljana, Kamniška 25
tel.: 061/315-477, telex: 31263 yu termiz

PRODAJA NA DOLENJSKEM TUDI V

- Mercator Železnina na Mirni
- Mercator Trebnje
- Mercator Metlika
- Mercator Kostanjevica
- Novotehna Novo mesto
- Opekarna Zalog, Zalog 21, Novo mesto

Še nikoli ni bila energija tako draga, še nikoli izclacija tako pomembna!

industrija stavbnega pohištva Ribnica

inles
61310 Ribnica, Partizanska 3
telefon h. c.: (061) 861-411
telegram: Inles Ribnica
telex: 31262 yu inles

okna
kombivak

Vsem delovnim ljudem iskreno čestitamo
za praznik dela 1. maj.

TTL TOZD TOBAK
TOVARNIŠKO ZNIŽANJE CEN
KONFEKCIJE
V PRODAJALNAH TOBAK
V Novem mestu, Cesta komandatna Staneta 15 in
v Krškem, CKZ 59.
POPUST DO 40% ZA IZDELKE
MODNE KONFEKCIJE „ASTIBO” Stip.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

RAZNO

Z NOVOSELSKE PORODNIŠNICE

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 29. aprila - Katarina
Sobota, 30. aprila - Robert
Nedelja, 1. maja - Praznik dela
Ponedeljek, 2. maja - Boris
Torek, 3. maja - Filip
Sreda, 4. maja - Florjan
Četrtek, 5. maja - Angel
Petek, 6. maja - Judita
Sobota, 7. maja - Gizela
Nedelja, 8. maja - Dan Rđ. križa
Ponedeljek, 9. maja - Dan zmage
Torek, 10. maja - Izidor
Sreda, 11. maja - Ziga
Četrtek, 12. maja - Pankracij

LUNINE MENE
5. maja ob 4,43 - zadnji krajec
12. maja ob 20,25 - mlaj

KINIO

BREŠTANICA: 30. 4. ameriški barvni film Velika prva divizija. 7. 5. jugoslovanski barvni film Z vlakom proti jugu.
BREŽICE: 29. in 30. 4. jugoslovanski film Savamala. 30. 4. ameriški film Upornik Jose Vels. 2. 5. ameriška drama Kaznilnica. 3. in 4. 5. kanadski film Dekleta. 6. in 7. 5. ameriški zgodovinski film Rdeči. 7. 5. ameriška risanka Tommy in Jerry - Dobri prijatelji. 8. in 9. 5. ameriški film Oktogon. 10. in 11. 5. italijanski film Corleone.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

FRIZERSKO POMOČNICO sprejme frizerski salon STOJKA, Ilke Vaštetove 10, Novo mesto.
STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA - KOVINOŠTRUGARJA takoj zaposlim. Ostalo po dogovoru. Slapničar, Čegalnica 39 a, Novo mesto, telefon 22-706.
BRIVSKO - FRIZERSKO POMOCNICO sprejme salon PUČELJ, Cesta komandanta Staneta 26, Novo mesto.

Motorna vozila

ZASTAVO 750 S, letnik 1978, prodam. Lado Kukec, Kambičev trg 2, Kostačevica na Krki, telefon 69-742 (popoldne).
LADO 1600, letnik 1980, in motor terno SAXS Dolmar 133 prodam. Telefon (068) 84-178.
126 P, letnik 1979, prodam. Ogled v petek ali soboto. Zdravko Malnar, Kal 7, Semič.
TROEN GS CLUB, letnik 1976, prodam. Košak, Drama 12, Sentjernej.
UGODNO PRODRAM (zaradi bolezni) tovorni avto TAM 5000 kasonari - s poslom vred. Prodaj tudi motor za menjalnikom TAM. Zvone Rožman, Mali vrh 29, 68254 Globoko.
FIAT 124, letnik 1969, registriran do oktobra, poceni prodam. Telefon 24-006 (dopoldne), 24-487 (po 18. uri).

CRNOMELJ: 29. in 30. 4. francoski film Munreker. 1. 5. francoski film Kralj zvodnikov. 1. in 3. 5. italijanski film Zena ljubica. 5. in 8. 5. film Banana Joe. 6. in 8. 5. francoski film Gimnazijka. 10. 5. italijansko-francosko-nemški film Lulu. 12. 5. ameriški film Poslednja Pozejdno nova avantura.
KOSTANJEVICA: 30. 4. jugoslovanski film Razseljena oseba. 1. 5. ameriški film Kmalu bo poletje. 4. 5. nemški film Jaz sem tvoj morilec. 7. 5. ameriški film Mesec. 8. 5. ameriški film Xanadu. 11. 5. ameriški film Vojaki Podzemlja.
KRŠKO: 3. 5. ameriški film Sinovi pušcave - Stanio in Olio. 4. 5. ameriški film Rdečilo za ustnice. 5. 5. ameriški film Mesto groze. 8. 5. ameriški film Ljudje orli. 10. 5. angleški film Dvoboju. 11. 5. angleški film Kuzla. 12. 5. ameriški film Vrnitev v življenje.
NOVO MESTO - KINO JLA: Od 29. 4. do 1. 5. ameriški film Brue Backer. Od 1. do 3. 5. domači film Hajka. 4. in 5. 5. nemški film Lili Marlen. Od 6. do 8. 5. ameriški film Coco Chanel. Od 9. do 11. 5. angleški film Razbojniki za vse čase.
SEVNICA: 29. in 30. 4. ameriški film Ljubzen pred 17. letom. 2. 5. hongkonški film Kralj boksarjev. 2. 5. ameriški film Ubijalec iz slušalke. 4. in 5. 5. ameriški film Druga plat polnoči. 6. 5. jugoslovanski film Delo za določeno čas. 7. in 8. 5. slovenski film Rdeči boogie ali kaj ti je deklica. 11. in 12. 5. francoski film Pojdi k mani... ata je v službi.

DAF 66 super luks, preurejen za invalida, ugodno prodam. Telefon (068) 25-225.
FIAT 124, letnik 1969, in leseno garažo na Jerebovi, prodam. Miran Dobravec, Cesta herojev 68, Novo mesto.
LADO 1600, letnik 1979, prodam. Ogled možen vsak dan. Drago Henigman, Bočka 2, Metlika.
ZASTAVO 750, letnik 1973, prodam. Alojz Pavlič, Gor. Maharovec 14, Sentjernej.
MINI MORIS, v voznem stanju, registriran, prodam za 2 M. Martin Kump, Kot 50, Semič.

Kmetijski stroji

SAMONAKLADALKO (22 m3) prodam po zelo ugodni ceni. Bogovič, Bukošek 53, Brežice.
PRODAM traktorsko škroplilnico KZK (330 l) in štirivrstno sejniko za koruzo. Jože Barborič, Gorenja vas 12, Šmarješke Toplice.
PLUG, dvobrazdni, nemški, prodam ali zamenjam za lažjega. Bruno Vegej, Mrtvice 55, Leskovec pri Krškem.
PRODAM nov, še nerabljen kultivator Goldoni. Matija Vlahovič, Nova Lipa 4, 68344 Vinica.
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO SIP 17 prodam. Vodopivec, Roje 15, Sentjernej.
TRAKTOR FERGUSON 3 prodam. Telefon (061) 786-089.

PRODRAM

PRODAM kombinirano peč za kopalnico. Planar, Trdinova 5a, 68000 Novo mesto.
POCENI PRODRAM spalnico ročne izdelave. MURN, Resljeva 4, Novo mesto, tel. 23-233.
DVA KAVČA in sobno mizico prodam po ugodni ceni. Telefon 24-802.
PRODAM garažna železna dvizna vrata in smrekove deske. Telefon 22-249.
UGODNO PRODRAM novo motorno škroplilnico TURBINA, Maline 18, Semič.
PRODAM rabljen barvni televizor NORMENDE, Verbič, telefon 22-494 (popoldne).
PRODAM skoraj nov kombinirani otroški voziček - avtosedež. Gregorič, Stritarjeva 4, Novo mesto, telefon 21-908 (popoldne).
KOLESA - otroška za 3 do 10 let ugodno prodam. Ragovska 6, stanovanje 9, Novo mesto, telefon 22-550.
PIANINO prodam. Galič, Gotna vas 79, Novo mesto.
PRODAM dve kravi s teleti ali brez telet, pod garancijo. Jože Štepan, Grabrovec 35, Metlika.
KORUZO prodam. Bojanc, Mačkovec 2, Novo mesto.
PRODAM ostrušje za vikend, 10 špirovcev po 8 m in nekaj hrastovih plohvov. Mirna peč 8.
PRODAM kolo (do 10 let) in jedilni kot. Telefon 23-355.
STREŠNE ZLEBOVE (20 m) poceni prodam. Telefon 23-956.
PRODAM 96-basno melodijo. Telefon 21-040.
UGODNO PRODRAM silos cisterno (24 m3, visok 7 m) in sipov mešalec za BCS. Oglasite se na naslov Miro Salehar, Gradšče 1, Trebnje. Ogled vsak dan po 16. uri.
ŠOTOR za štiri osebe z opremo prodam. Informacije po telefonu 23-626.
PRODAM kozolec, poliesterski silos (43 m3), rabljeno strešno opeko, grabnerjeve naveze za 12 strojšč, hlevska vrata in frezo Goldoni GM-4. A. Kunej, C. prvih borcev 40, Brestanica.
SPALNICO, dobro ohranjeno, prodam. Marolt, Valantičevo 16, Novo mesto, telefon (068) 21-238.
LESEN VOZ poceni prodam. Vera Požun, Rožno 44, 68283 Blanca.
SPALNICO, kompletno, prodam. Telefon 22-179, popoldne.
OTROŠKI VOZICEK, globok, in chico stolček, prodam. Stangelj, Volčičeva 8, Novo mesto.
TAM 5500 kasonar, registriran, prodam ali zamenjam za osebni avto. Litoželezno peč za centralno ogrevanje (25000 kalorij) in kosilnico BCS z vozičkom prodam. Zagorica 7, Dobrnjč, telefon (068) 44-094.
ČEBELJE ROJE ali DRUŽINE s panji prodajam v maju. Naslov v upravi lista (1813/83).
POCENI PRODRAM skoraj novo KLIP-KLAP orodje. Naslov v upravi lista (1814/83).
PRODAM globok otroški voziček TRIBUNA, Polona Pezelj, Pugnjeva 4, Novo mesto, telefon 25-752.
CISTERNO za kurilno olje (2000 l) prodam. Vprašajte na telefon 84-577.
1000 kg sena prodam. Mišjak, Boričevo 1, Novo mesto.
DNEVNO SOBO prodam. Telefon 25-911.
OTROŠKO DOLGO BELO OBLEKO številka 10 prodam.

Telefon 25-308.
PRODAM poročno obleko številka 38, otroško posteljico in hojco. Telefon 24-234 (popoldne).
FIZOL (nakolski), zbran, nad 50 kg, prodam. Naslov v upravi lista (1816/83).

KUPIM

TRAKTOR, rabljen ali pokvarjen (do 22 KW), kupim. Ponudbe pošljite na naslov: Jože Jakše, Hrastje 3, Sentjernej.
KUPIM mladega psa pasme PUDEL. Tel 25-747 (od 19. - 20. ure).

POSEST

POSESTVO pri Črnomlju ugodno prodam. Telefon (061) 832-285.
PRODAM gradbeno in komunalo urejeno parcelo in cement v Krškem. Telefon 71-940 (zvečer).
STANOVANJSKO HIŠO - starejšo, vseljivo, z novjšim stanovanjskim in gospodarskim poslopjem na Jesenicah na Dolenjskem. Zelo primerno za gostinstvo ali drugo obrt. Informacije na telefon (068) 71-070.
KOZOLEC DVOJNIK na štiri okna prodam. Marjan Kirar, Dobruška vas 20, 68275 Škokjan.
PRODAM stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem v Črešnjicah pri Cerkljah ob Krki. Informacije pri Marjanu Zupančiču, Dol. Maharovec 27, Sentjernej (popoldne).

ZAMENJAM nov elektromotor (7,5 KM) za motor z manj obrati. Ludvik Anderlič, Radna vas pri Trebelnem.

SLAPNIČARJEVI in SLAKOVI iz Mirne peči se zahvaljujemo vsem za pomoč pri nesreči.

PREKLICI

ALOJZIJA MAVRIČ, Brezje 1, Trebelno, prepovedujem sekanje po mojem gozdu (Kal Zalovci 1888/74). Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.
STANE IN EMA GRUBAR, Sevnica 11, Otočec, opozarjajo MARTINA OSTERMANA in MARTINA SREBRNJAKA, Trška gora 31, Otočec, da nama prenehati groziti. V nasprotnem primeru ju bova sodno preganjala.
MARIJA ČONTA in SAVI, Cerovi log 46, Sentjernej, prepovedujem hojo in vožnjo preko moje parcele v kraju "KIRA". V nasprotnem primeru bom sodno postopala.

CESTITKE

Dragemu možu, očetu in staremu očetu JANEZU KLEMENČIČU iz Zdinje vasi iskreno čestita za dvojno praznovanje, posebno za 80. rojstni dan, ki ga bo praznoval 4. maja. Hkrati mu želi iz srca veliko sreče in zdravja hčerka Slavka z družino.

OBVESTILA

Lastniki vozil: FIAT, ZASTAVA, LADA, MOSKVIČ! Servisiram, pripravljam za tehnični pregled vaša vozila in opravljam generalna popravila na motorjih. Montiram brezšumni napeljavce verige na vozila LADA. Prodajam novo školko za ZASTAVO 101 ali 128. Delovni čas od 7. do 16. ure. Za usluge se priporočam! AVTO-SERVIS Janez MOLEK, 68332 Gradec v Beli krajini.
OO sindikata ZS TRIGLAV DOS Novo mesto prodaja kamp prikolico ADRIA 305 SLB. Licitacija bo 18. maja 1983 ob 16. uri v mali sejni sobi poslovne stavbe na Cesti herojev 1.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. 4. 1983 do 22. 4. 1983 so v Brežiški porodnišnici rodile: Slavica Molan iz Zdol - Eriko, Stjepica Pongrac iz Radakovega - Maria, Mojca Ocvič iz Sevnice - Damaris, Albina Marb iz Krškega - Borisa, Anica Kramer iz Vukovega sela - Snježano, Zdenka Panterič iz Gornjega Kraja - Nevenko, Anica Preskar iz Pavlove vasi - Boštjana, Jasenka Ečimovič iz Brežice - Davora, Ivanka Zakšek iz Senovega - Mojco, Danica Vdovič iz Kumrovca - Saša, Verica Pribranič iz Bregana - Viktorijo, Stefanija Gorupč iz Vidikovca - Lidijo, Boža Ojsteršek iz Reštanja - dečka, Zeljka Filipič iz Zdencev - Mirelo. Čestitamo.

V času od 14. do 20. aprila so v novomeški porodnišnici rodile: Milena Podboj iz Trebnja - Andraža, Ivanka Lipar iz Črneče vasi - Janija, Marjanca Novak iz Celevca - Vesno, Slavka Pirnar z Dolenje Prekope - Petra, Vida Pušak s Suhorja - Andreja, Anica Maršič iz Kamjanja - Daliborja, Pavla Stravs iz Srednjega Lipovca - Jerneja, Katica Murgelj s Sela pri Zajčjem vrhu - Sonjo, Pavla Zupančič iz Prečne - Črta, Jožica Kuhar z Dolenje Prekope - Gregorja, Jožica Sitar iz Krmeja - Metodo, Ružica Ivanič iz Podloga - Janeza, Darinka Cimerman iz Metlike - Polono, Majda Kerin z Brezovske gore - Andrejo, Olga Pungercar iz Jablana - Majo, Olga Springer iz Gabra - Andrejo, Stjepica Starič iz Trebnja - Ksenijo, Ivanka Višek iz Trebnja - Renato, Silva Zupančič iz Imenja - Francija, Nada Gregorič iz Črnomlja - Roka, Julka Simonič z Vinjega vrha - Tomaza, Marjeta Krstič iz Krškega - Majo, Rozalija Aš iz Gotne vasi - Vanjo, Alojzija Jeralič iz Mačkoveca - Primoža, Frančiška Žužek iz Trebnja - Andrejko, Majda Lenarčič iz Brune vasi - dečka, Pava Vrhovc iz Velike Loke - dečka, Cvetka Papič iz Črnomlja - dekllico, Slavica Rončević iz Metlike - dekllico, Jožica Fabjan iz Orehovca - dekllico, Anica Požun iz Dolenjega Kronovega - dečka, Zdenka Borse iz Herinje vasi - dekllico, Mojca Hudorvac iz Rosalnica - dekllico, Stjepica Murgelj iz Bršljana - dekllico, Biserka Blažina iz Durlincev - dečka, Cilka Zupančič iz Meniške vasi - dečka, Frančiška Nadrih iz Dolenjega Medvedjega sela - dekllico, Anica Šega z Brinja - dekllico in Sonja Hrstar iz Dolenje Dobrave - dekllico. Čestitamo!

»Dolenjski list« v vsako družino

Veterinarski zavod Krim Grosuplje, p. o. Grosuplje, Taborska 32 objavlja po sklepu DS

JAVNO PRODAJO OSEBNEGA AVTOMOBILA ZASTAVA 750

letnik 1979 v DE Ribnica. Izključna cena je 50.000,00 din
Licitacija bo 4. maja 1983 ob 15. uri na dvorišču Vet. zavoda Krim Grosuplje DE Ribnica v Lepčah.
29/17-83

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Bračice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.
UREDNišKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič - Dragaš, Milana Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomski propagandni: Janko Saje, Iztok Gačnik in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 600 din - Za delovne in družbene organizacije 1.200 din - Za inozemstvo 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 250 din, za razpise, licitacije ipd. 350 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 380 din, 1 cm na prvi strani 500 din. Vsak mali oglas do 10 besed 115 din, vsaka nadaljnja beseda 12 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov skupnih služb DITC: Germova 3, p. p. 33, tel. 22-365 in 22-551 - Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka: Jenkova 1, p. p. 33, telefon (068) 24-006 - Nenaročeni rokopi so in fotografije vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC, tozđ Grafika, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

OSMRNICA

Sporočamo žalostno vest, da se je smrtno ponesrečil naš sodelavec

MARJAN POTOČAR

s Kamenc

Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 25. aprila, na pokopališču na Kamencu. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ZAHVALA

V 48. letu nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC MESOJEDEC

iz Razdrtga 1 pri Šentjemeju
Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni ISKRI Šentjerneji, IMV Podgorje, KRKI TOZD DSSD, nevrološkemu oddelku in duhovnikom za tolažilne besede in lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je tiho in mirno za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, teta, tašča in svakinja

REZKA KOLAR

iz Zdol pri Krškem

Vsem, ki ste našo ljubo mamico spremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, iskrena hvala! Posebno zahvalo smo dolžni dr. Toth, patronažnim sestram Senovo, vsem sosedom in prijateljem, posebno Justiki Ban za nesebično pomoč med kratkotrajno boleznijo. Iskrena hvala pevcem iz Zdol, krajevni organizaciji ZB NOV Zdole, praporščakoma, DU, govornikoma za poslovilne besede in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi našega dragega sina, brata in strica

FRANCA PAVLIČA

iz Gornjega Suhadola 7

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, nam stali ob strani v najtežjih trenutkih in pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Zahvala velja župniku za opravljeni obred in podjetju SAP iz Ljubljane za vence. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mama, brat in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

Minilo je pet let, odkar nas je tragično zapustil naš dragi

JOŽE TRATNIK

mesar z Rake

Dragi Jože, z grenkobo v srečju se spominjamo tvoje žalostne nasilne smrti. Ne moremo se potolaziti in se tudi nikdar ne bomo. Od velike žalosti je prišel tudi oče kmalu za teboj in sta, kot sta bila prej, spet eden ob drugim.

VSI TVOJI

*Zapustil si nas, mož in oče,
za teboj nam srce joče,
tolažba ena nas krepi,
da srečamo se v večnosti.*

ZAHVALA

V 47. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož in oče, brat, zet in svak

ZDRAVKO MATKOVIČ

s Tanče gore 47

Z bolečino in žalostjo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam v tako težkem trenutku stali ob strani, izrekli besede sožalja, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja sosedom, GD Tanča gora, dr. Boriču, OŠ Dragatuš, GD Dragatuš in Zapudje ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Stanka, otroci Stanko, Milena in Jožko ter ostalo sorodstvo

Tanča gora, dne 9. aprila 1983

*Kje si, naša ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki so delale za nas?*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 79. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in teta

MARIJA PIRNAR

iz Sentjurja pri Mimi peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, nam pomagali v težkih trenutkih, pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvala velja dermatološkemu oddelku bolnišnice Novo mesto za podarjen venec, GD Hmeljčič za spremstvo, pevcem iz Mirne peči in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sin Tone z družino, hčerka Slavka z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

4. maja bo minil mesec, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

ANTON GORENC

iz Kočevja

Hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Zahvala velja tudi Društvu upokojencev in invalidov, Zvezi borcev, Trgovskemu podjetju NAMA in AVTO Kočevje. Prav posebno pa se zahvaljujemo vsem gasilskim društvom, govornikoma tovarišu KRNIČNIKU in tovarišu KUŽNIKU, ožjim sodelavcem Restavracije NAMA in godbi.

VSI NJEGOVI

Kočevje, dne 20. aprila 1983

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je zapustila draga žena, mati in stara mama

APOLONIJA KUSELJ

iz Gaberja pri Šentjanžu

Zahvaljujemo se vsemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za zdravljenje, delovnim organizacijam Stilles Sevnica, LTH Škofja Loka, Papirnica Radeče, Peta Radeče, Kroj Krka za podarjene vence. Enako vsem, ki so pokojno spremili na zadnji poti, ji podarili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mož Ivan, sinovi Vinko, Janko, Lojze, Franc in Jože z družinami in Stanko ter hčere Slavka, Anica in Jožica z družinami

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je po kratki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in svak

JOŽE MUHIČ

z Daljnega vrha 14

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja sosedom Zupančičevim in Grmovškovim za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, kolektivu NOVOTEHNE za podarjene vence, GD Kamence za organizacijo pogreba, župniku za opravljeni obred in tov. Potočarju za poslovilne besede.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega brata in strica

ANTONA PAJNIČA

Breg pri Ribnici

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, darovalcem cvetja, župniku, gasilskemu društvu in vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: sestri Pepa in Ivanka, družine Horžen, Čampa, Barbo in Postrak

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni nenadoma zapustila draga mama, tašča in stara mama

ANTONIJA FABJAN

iz Lašč 6

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna hvala zdravstvenemu osebju ZP Žužemberk in osebju internega oddelka bolnišnice Novo mesto za vse napore, da bi jo ohranili pri življenju. Hvala pogrebem in vsem udeležencem pogreba.

Žalujoči: sin Franc z družino

*O preljubi očka naš,
prezgodaj si odšel od nas.
Hiša pusta, prazna je ostala,
a zemljica naprej se bo orala.*

V SPOMIN

7. maja bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi mož in oče

MATIJA ADLEŠIČ

iz Vrhovcev 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga še spominjate, mu prižigate svečke in prinašate cvetje.

ŽALUJOČI: vsi njegovi

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar si odšel od nas, dragi mož in ata

JOŽE ŠTUPAR

iz Dolenjega vrha 1, Dobrnjč

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Žalujoči: žena in otroci

STANE NOVAK

Če Stane Novak iz trebanjskega Trima pravi, da je treba bolj odkrito, bolj določno govoriti o težavah v gospodarstvu, pa tudi v Trimu, kjer je nepretrgoma zaposlen že dvajset let, potem to niso prazne besede. S svojim zgledom dolgoletnega sindikalnega delavca in z nastopi pred delavci največje delovne organizacije v trebanjski občini ter v sindikalnih in partijskih telesih je že zdavnaj vse prepričal, da zares tako misli. Ne bi se veliko zmotili, če bi pritrtili mnenju, da je prav zaradi svojih stališč in iskrene, očitne privrženosti sindikatu kot najmočnejši delavski organizaciji v Trimu dosegel, da danes sindikat, čeprav nima dolge delavske tradicije, nekaj pomeni.

Trimu nikoli ni šlo vse gladko, še posebej ne, ker je rasel iz vrste manjših delovnih organizacij, ki niso imele izdelane jasne programe in dolgoročnih načrtov. Toda potrebe po hitrejšem razvoju industrije so narekvale ustanovitve močnejše delovne organizacije, ki bi bila sposobna nastopiti doma in na tujem. In že na začetku ter tudi kasneje, ko je Trimu postal ime v industriji montažnih industrijskih objektov, se je pokazalo, da potrebuje zagnane ljudi, ki bodo znali uresničiti tedaj vse prej kot majhne načrte. Novak je bil za to človek iz pravega testa. Doma iz Suhe krajine, ki ni bila nikoli bogata z ničemer, razen s trmastimi ljudmi, ki se niso ustavili pred še tako težkim delom, je velik del svoje volje ponesel v to delovno okolje. Kdo bi morda rekel, da mu drugega niti ni preostalo, saj tedaj, v poznih petdesetih letih, niti ni bilo mogoče dobiti dela v kmetijstvu, čeprav s

kmetijsko solo. Toda če Novak sam in z njim tudi vrsta drugih ljudi ne bi bili takšni, kot so, potem Trimu danes ne bi bilo to, kar je, pa tudi on sam bi bil še vedno delavec za strojem ali zarisovalec. Z voljo do dela in učenja je pomagal graditi tovarno, sam pa se je potem vključil tudi v družbenopolitično delo in postal referent v komercialnem sektorju.

Njegov glas je večkrat slišati na sejah občinskega sindikalnega sveta, občinskega komiteja ZK, hkrati je predsednik občinskega odbora panožnega sindikata delavcev kovinske in elektro industrije, pri republiškem odboru panožnega sindikata pa je član komisije za delovne in življenjske pogoje delavcev. Kjerkoli deluje ali se priklasi k besedi, je čutili, da je veliko svojega časa posvečal političnemu izobraževanju, seznanjanju z gospodarstvom. Tudi končana srednja politična šola pri CK ZKS, ki jo je opravil pred tremi leti, je bila dobra podlaga za to. Največ pa mu daje stalen stik z neposredno proizvodnjo, z delavci. Zato z veliko prizadetostjo govori o sedanjih težavah:

„Veseli me, da je naša družba na dobri poti, kar se tiče odkritega, če hočete tudi ostrega obravnavanja perečih vprašanj. Vendar vse to še premalo upoštevamo v delovnih organizacijah in občinah, kjer se samoupravljanje pravzaprav začne. Zato ne razumem, zakaj pri nas tako v rokavicah ravnamo z izgubljeni pa s takimi, ki se že vrsto let mučijo zaradi notranjih konfliktov. Taka vprašanja je treba reševati sprotno in v skladu s tradicijo, ki je veljala v dolgih letih boja za oblast delavskega razreda.“

Novakovo razmišljanje vendarle ni namenjeno samo političnemu delu. V zadnjem času se veliko ukvarja s kitarstvom, ki mu pomeni najboljše razvedrilo, pa tudi najboljši način za pozabljanje vsakdanjih stisk in težav. „Ob tistem kosu lesa ali kakšnega drugega materiala občutim pravo svobodo.“ pravi Novak. Hkrati odplačuje neke vrste dolg do domače zemlje. Splet okoliščin je nanesele tako, da ni gospodar na kmetiji, kot mu je namenil oče, toda še zmeraj obiskuje domače Vrhe, kjer poprime tudi na zemlji.

J. SIMČIČ

NEMSKI PLESI OB BELOKRANJSKEM VINU – Na Vinski vigradi je nastopila tudi folklorna skupina iz nemškega Lauterbacha, ki je tako vrnila obisk metliški folklorni skupini Ivan Navratil. Gostje pa niso prišli samo plesat, marveč so tudi z veseljem pokušali najboljša belokranjska vina. Morda so bili tudi zato njihovi plesi še bolj poskočni in veseli. (Foto: A. Bartelj)

Pravi praznik vina in običajev

Zelo uspeha vinogradniško-folklorna prireditev „Vinska vigradi“ v Metliki

Vinska vigradi v Beli krajini, spleti prireditev zadnji petek, soboto in nedeljo v Metliki, katerih rečca nit je bila tradicionalna razstava belokranjskih vin, je zglel, kako naj bi bile zasnovane in izvedene take in podobne prireditve. Ne samo da se Vinska vigradi ni sprevrgla v nebrzdano pijančevanje in sproščanje temnih nagonov in nizkih strasti, marveč so prireditelji veliko pozornosti posvetili kulturnemu deležu iz bogate zakladnice belokranjskega ljudskega izročila ter drugim prireditvam, kot so razstava belokranjskih jedi, ročnih del, kviz tekmovalju mladih vinogradnikov, v bogatem katalogu pa so tudi širše predstavitvi zgodovinske in turistične zanimivosti Bele krajine.

Da je sreča s hrabriji, je tokrat potrdilo tudi izredno lepo vreme.

Večina prireditev je bila namreč na prostem, saj je bil za Vinsko vigrade vse tri dni „rezerviran“ tako rekoč vse stari del Metlike. V teh dneh je prišlo na Vinsko vigrade več kot 3.000 obiskovalcev, največ seveda iz Bele krajine, ni pa jih manjkalo tudi iz ostalih krajev naše domovine. In imeli so kaj videti in poskusiti! Ob pokušnji najboljših belokranjskih vin — po grlih je steklo kakih 6.000 litrov vina — so z zanimanjem spremljali nastope belokranjskih folklornih skupin ter folklorne skupine iz nemškega Lauterbacha, za zabavo pa sta skrbeli dva ansambla. Belokranjski so spet dokazali, da so izvrstni činogradniki, Belokranjci pa, da še niso pozabile receptov za okusne domače jedi, ki so se jih naučile pripravljati od svojih mam in babic.

Za medalje se je letos potegovalo kar 270 vin, kar je največ doslej. Veliko zlato medaljo pa so dobili: Otnar Šturm za belokranjsko belo sortno vino ter metliška Vinska klet za belokranjsko sortno črno vino. Za belokranjska bela vina je strokovna komisija podelila zlate medalje štirim vinogradnikom, za sort-

Krško nared za nedeljsku consko svetovno prvenstvo

Spet velika tekma

Častni komite, ki ga vodi Stane Potočar — Lazar, je v ponedeljek v Krškem ocenil, da je vse pripravljeno za nedeljsko consko svetovno prvenstvo parov na stadionu Matije Gubca v Krškem. Razen Nizozemske so vse ostale ekipe že prijavile imena tekmovalcev. Prav Nizozemci pa so ob Bolgarih Markovu in Mamevu ter Italijanom Merzotom in Sciracollim med favoriti. Tekmovali pa bodo še Avstrijci in Madžari, v prvi skupini pa je tudi domači par Jože Zibert in Krešo Omrežal, medtem ko bosta namesto Švicarjev vozila še druga Jugoslavana Stefan Kekec in Zvonko Pavlič.

Ima več pokojninske dobe kot let

Navaden pokojninski rekord letalskega pilota

1. aprila letos je odšel v pokoj dolgoletni pilot pri Inex Adria-Avio prometu Albin Pibernik. Nikar ne mislite, da se je v ta zapis vmešal tiskarski škrat, ko boste brali, da je Pibernik odšel v pokoj razmeroma mlad in povsem zdrav, star 53 let, priznali pa so mu 60 let, tri mesece in 19 dni zavarovalne dobe. Za več kot sedem let je varovalna doba daljša, kot je star. Neverjetno, kajne, morda sploh ni takega upokojenja na splošno.

Albina Pibernika boste kmalu vsi spoznali, ker bodo letos na puljskem filmskem festivalu prikazali film Igmanski marš. V tem filmu bo prikazan del življenjske poti revolucionarne družine Pibernik. Albin je bil najmlajši udeleženec igmanskega marša, januarja 1942 star 10 let in 11 mesecev. Očeta Albina bo v filmu upodobil Radko Polič—Rac, mamo Julko—Anico pa Milena Zupančič. Albina upodablja 13-letni Edin Parlo.

Albin Pibernik se je rodil v Šmarci pri Kamniku, delal pa je v jeseniški železnici. Julka je Jeseničanka in je bila 1935/36 v mednarodni leninski šoli v Moskvi, kjer je tedaj predaval tudi tovariš Tito. Albin je bil že 1934 sekretar jeseniškega partijskega okrožja, edinega takrat na Gorenjskem. S Titom sta se spoznala na pokrajinski konferenci 1934 v Goricanah pri Medvodah.

1937 so Albina odpuščili iz železarne, češ da „nenemno rovavi proti interesom železarne“. Družina je odšla v Zemun, ob začetku vojne se je vrnila na Jesenice, Nemci pa so jo takoj izgnali nazaj v Srbijo, kjer se je priključila partizanom. Albin je postal komandir slovenske čete Ivana Cankarja, Julka pa pom. političnega komisarja čete. Sodelovali so v bojih za Užiško republiko in bili v vrsti, ko se je ustanovila prva proletarska brigada. Za posledicami igmanskega marša je Julka v Foči umrla in je tam tudi pokopana. Po njeni smrti je bil mali Albin nekaj časa Titov varovanec, dal mu je pravo pištolo z naboji in dodelil malega konja ponija.

Albinu so priznali NOB od leta 1941 dvojno. 1948. leta je opravil pilotsko vojno akademijo, star vsega 17 let in pol. Bil je najmlajši pilot vojnega letalstva. Pozneje se je demobiliziral in odšel v civilno letalstvo. Vse do decembra lani je bil pilot pri Inex Adria. Skupno je bil pilot 35 let, piloti pa imajo beneficirano delovno dobo, tako da se leto dni šteje za 18 mesecev zavarovalne dobe. Tako je treba k 35 letom dodati še 17 let in pol beneficiranih in 8 let partijske dobe, pa smo na čistem, da je vse pošteno. JOŽE VIDIC

Jenny spet pri nas

Mnogi se še spominjajo uspeha, ki ga je bila deležna londonska pevka in igralka na bendžo in kitaro Jenny Beaching na gostovanju po Jugoslaviji pred dobrimi tremi leti. Glasbenica je ta čas ponovno na turneji po Evropi: pred tedni je izšla njena nova velika plošča, posnetka z modernim pop glasbo (pri snemanju sta sodelovala tudi sloviti kitarist Bert Jansch iz skupine Pentangle ter saksofonist Pete Thomas iz ansambla Joea Jacksona), ki je brž prišla tudi na top lestvice. Po nastopih v Avstriji in pred grško turnejo se bo prikupna Jenny ustavila tudi kar na osmih jugoslovanskih odrih, med katerimi bosta tudi metliški in novomeški. V Metliki bo nastopila v soboto, 7. maja, ob 20. uri v disku Kino (po koncertu bo ples na plošče), v Novem mestu pa se bo občinstvu skupaj z vse bolj izuzeno Didl dud bando predstavila na dvorišču SSPTNU (nekad gimnazije) — v primeru slabega vremena bo koncert v telovadnici — v ponedeljek, 9. maja, ob 19.30. D. V.

Ko bi izvažali še jezike!

Na 6. jezikovi nedelji na Pohorju največ obiskovalcev doslej — Tekmovali prečkajeni in nabrušeni jeziki

Strokovnjaku, do miselnemu med-občinskemu veterinarskemu inspektorju magistru Miru Mikelnu in pa okoli 400 zbranim planincem, ki so večji del, kot se spodobi, prilezli peš do kočice na Bohorju, kjer jih je namesto napovedane plohe pozdravilo toplo spomladansko sonce, je duhoviti povezovalček tega družabnega srečanja Lojze Stih zastavil več vprašanj. Tako niso tekmovali le prečkajeni goveji jeziki, marveč so k prijetnemu vzdušju, kot je bilo napovedano, pričakovati, največ pripresvajali bolj ali manj nabrušeni jeziki obiskovalcev prireditve senovskega Planinskega društva Bohor.

Za komisijo, ki jo je vodil Lojze Anzelec, je bilo to gotovo eno najtežjih del v zadnjem času, zato se je morala večkrat odpočiti in okrepeti. Najdaljši jezik (125 dagov) je imel Grega Lovše (Krško), Drago Guček iz PD Nuklearka in Božena Štruk iz Zagreba sta se nasmejala ob komentarju: „Tudi na Hrvaškem je očitno kriza za jezike. Če že niso najtežji, pa vemo, da imate zelo urne.“ Najtežje delo pa je imela komisija pri izbiri najbolj domiseenega jezika. „Gavge“ (vishce) so prinesle strečo komaj 18-mesečnemu Sebastijanu Abramcu iz Krškega, tokrat pa se je morala zadovoljiti z 2. mestom dvakratna zmagovalka Štefica Colarič (Krško), tretji je bil primerek Rudija Samca iz Brestanice.

Letos so najmanjšemu jeziku in še

ZDRAVILO OPOLNOČI DOBILI IZ AVSTRije

Radioamaterja Antona Hribnika iz Brežic je v nedeljo, 24. aprila, ob 19,15 poklicala magistra Polona Milavec iz lekarni v brežiški bolnišnici. Nanj se je obrnila s prošnjo, da bi radioamaterji pomagali najti zdravilo lomidine, ki ga v jugoslovanskih lekarnah ni na zalogi.

Hribnik se je iz kluba radioamaterjev preuk UKV mreže nemudoma povezal s slovenskimi in hrvaškimi radioamaterji in jih prosil za pomoč. Dva radioamaterja iz Kidričevega sta se vključila v avstrijsko UKV mrežo in vzpostavila zvezo s tamkajšnjimi radioamaterji, ki so omenjeno zdravilo odkrili v bolnišnici v Gracu. Takoj so organizirali štafetni prenos do meje, kjer sta zdravilo prevzela radiomaterja iz Kidričevega. Odpeljala sta ga do Podlehnik, kamor sta prihajala hrvaška kolega in ga prepeljala do Klanjca. Tam so že čakali Brežičani in 25 minut po polnoči oddali težko pričakovano zdravilo v bolnišnico. Pomoč je kljub hitri akciji žal prispela prepozno, zaradi nevarne infekcijske bolezni otroka niso mogli več rešiti.

GASILSKO DRUŠTVO Grmovlje pri Škocjanu

priredi v nedeljo, 1. maja,

VELIKO VRTNO VESELICO

s pričetkom ob 17. uri. Zabaval vas bo ansambel „Fantje vseh vetrov“.

Na pomoč! 283/17—83

UPITNOST JE POGOJ — Vsi tekmovalni primerki jezikov na bohorski Jezikovi nedelji morajo biti užetni. Sicer lepega, predvsem pa težkega jezika, ki ni bil dovolj kuhan, si celo komisija ni upala poskusiti. (Foto: P. Perc)

Najti še koga, ki bo delal

V Repičevini so se vneto pripravljali na razstavo svinjskih kož. „Gledalcev in kupcev s polnimi žepi se bo kar trlo,“ so sanjarili odprtih oči pred polnimi steklenicami vina.

„Osnovati je treba organizacijski odbor,“ je predlagal tovariš Župan z zadržanim upanjem v srcu, da bodo ja toliko pametni in ga bodo postavili za predsednika.

„Vi ne smete manjkati v odboru. Še več: najbolj bo, da kar stojite na njegovem čelu,“ se je počasi vlekel v tovariša Župana tovariš Izvršnik.

„Hudo narobe bi bilo, če bi slučajno pozabili na tovariša

Sezedejeviča,“ se je zavzemal tovariš Sindikalič.

„Pa tudi vi si zaslužite biti član,“ je vskočil tovariš Mlađič.

„Tovariš Doktorič je vpliven človek naše Repičeve drage. Članstvo v našem odboru bi nam prineslo ugled in veljavo. To je gotovo,“ se je vmešal tovariš Župan, ki je čutil že dalj časa topo bolečino tri prste od desnega kolka.

„Pa tovariš Inženirič. Ne smemo pozabiti, da zakolje vsako leto štiri prašiče in mu torej svinjske kože niso španška vas,“ je opozoril nase tovariš Rdečnik.

„Naravno je, da boste v pripravjenem odboru tudi vi, tovariš Rdečnik. Človek, na katerega besedo krajani še kaj dajo, ne bi smel biti izvzet,“ se je ponovno oglasil tovariš Izvršnik, ker njegove kandidatature ni še nihče podprl.

„Saj že imate zabeleženega tovariša Izvršnika, kajne?“ je zapičil svoje oči v Županove tovariš Mlađič, fant, ki mu je potekal mandat, pa mu je bil tovariš Izvršnik upanje, da mu ne bo treba nazaj v neposredno proizvodnjo.

„Ze, ze,“ je bil skoraj malce površen tovariš Župan in je nadaljeval: „Razstava svinjskih kož bo ponesla repiško ime po vsej naši domo-

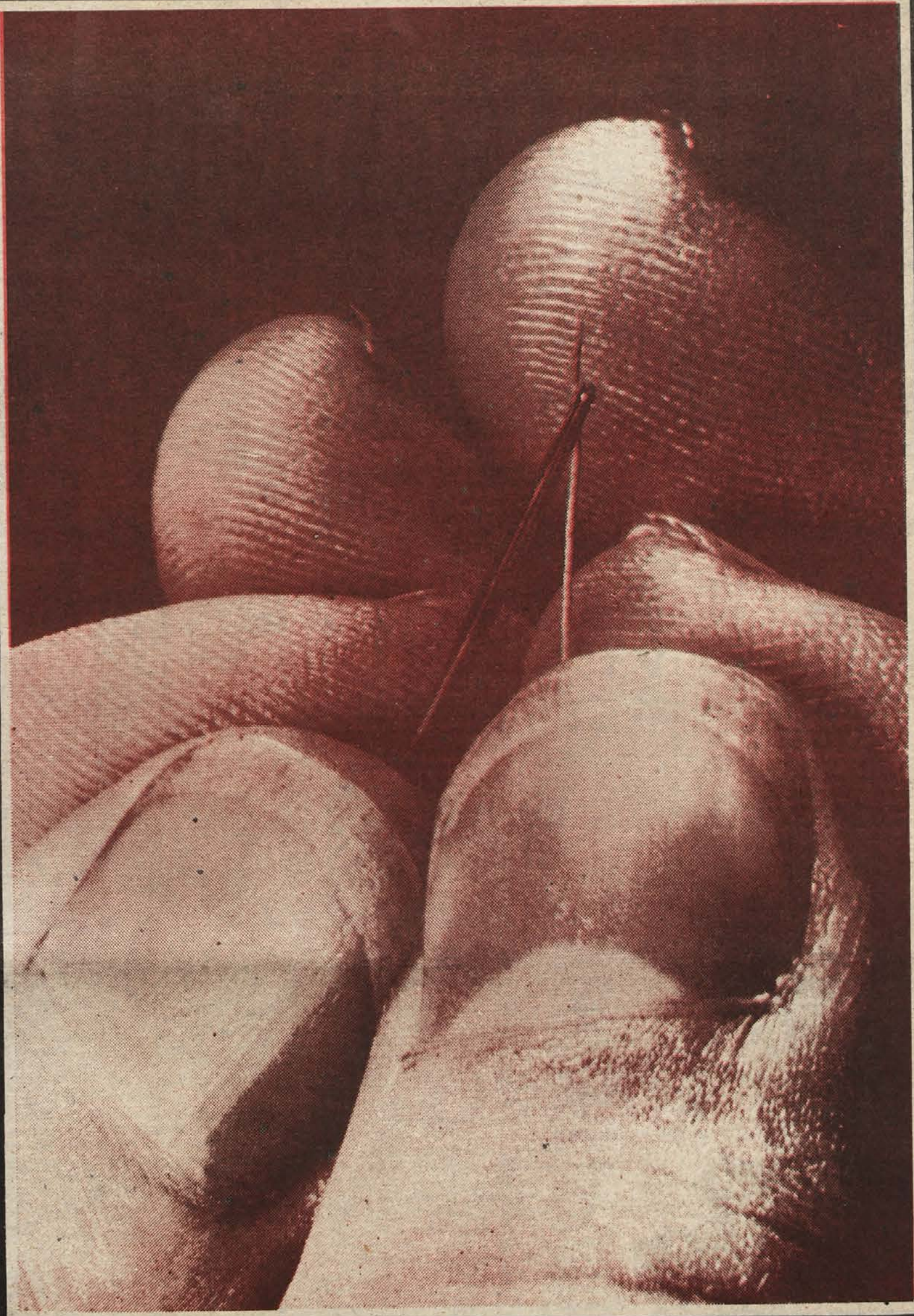
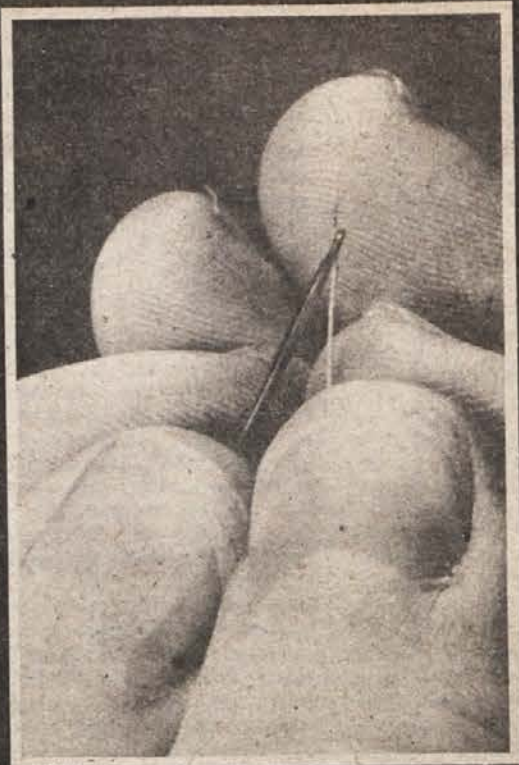
vini. S turističnega in gospodarskega vidika je to zelo dobro. Menim tudi, da so v pripravljnem odboru ljudje, ki v Repičevini nekaj pomenijo. Imajo ugled. Dobro premislimo, če nismo na koga pozabili.“

„Morda sem preslišal, morda pa je tudi res, da ni nihče omenil direktorja vseh direktorjev iz Hitrotkala,“ je bil ob seznamu kritični tovariš Sindikalič.

Župan je vpisal v seznam še ime in priimek direktorja vseh direktorjev in z obraza mu je bilo razbrati, da je zadovoljen.

„Tako,“ je rekel tovariš Župan, „in zdaj napišimo še seznam ljudi, ki bodo pri pripravi razstave svinjskih kož tudi delali.“

TONI GAŠPERIČ

Načrtovanje ali kdaj kmet kupi kravo

Ko se kmet odloči, da bo kupil kravo, mora vedeti vsaj to, v kakšnih razmerah jo bo molzel naslednjih pet let. Bolj učeno rečemo takemu gledanju v prihodnost planiranje, načrtovanje. Žal moramo ne glede na bližajoči se praznik dela ugotoviti, da nam v zadnjem času celo načrtovanje ne gre več od rok, čeprav so naša planiranja večinoma seznama želja in gledanj v lepšo bodočnost.

Poglejmo samo, kako brezbržni smo do srednjeročnih načrtov razvoja in vsakoletnih resolucij. Precej jih je, ki pravijo, da gre pač za plane in resolucije osmih držav in še zveze povrh, združenega dela pa nihče nič ne vpraša. V takem mišljenju je precej resnice, združeno delo namreč vpliva na „vrhovne“ plane samo formalno. Seštevek planov tozgov je plan občine, zbir občinskih razvojnih načrtov je republiški ali pokrajinski plan, ta pa s še sedmimi tvori tovrstni jugoslovanski dokument.

Ko napravimo črto, se vedno znova izkaže, da so želje prehitete možnosti. Največja slabost naših načrtovanj je potemtakem njihova prevelika ambicioznost. Drugače ni mogoče razložiti dejstva, da vedno znova načrtujemo hitrejši razvoj nekaterih prednostnih dejavnosti (hrane, energije, prometa), slednje pa se praviloma vedejo in ravnajo tako, kot da bi načrtovali njihovo še hitrejše zaostajanje. Najlaže je reči, da se bo na primer kmetijstvo razvijalo po stopnji 4,5 odst. letno, hkrati pa nič storiti za ugodne razmere, ki bi omogočile tak razvoj. Obnašamo se, kot da lahko napredujemo v vsakih razmerah, bolj na tanko ko piskamo, bogatejša bo žetev.

Nič nenavadno ni torej, če je danes kar precej ljudi, ki jih ne moremo označiti za kritizerje, pa kljub temu trdijo, da je naše načrtovanje na domala vseh ravneh sicer orjaško, vendar žal neučinkovito, odseva pa pred-

vsem voljo in miselnost administrativnega stroja.

V vseh naših važnejših dokumentih in celo v jugoslovanski ustavi je zapisano, da je naše gospodarstvo tržiščno in plansko. Času in razmeram je uspelo oba pridevka že domala povsem izbrisati. Ko nimamo več tržiščnih kriterijev gospodarjenja, ki bi temeljili na objektivnih ekonomskih zakonitostih — in v praksi jih res nimamo — potem nimamo tudi objektivnih meril vrednosti, meril, ki bi bila sposobna oceniti, koliko je bilo ali je vredno načrtovano. Administrativna logika je tako prevladala tržiščno, da lahko za skoraj vsakim načrtovanjem stoji vprašaj.

Da pa ne bodo vsega krivi planerji, je treba vprašanje zastaviti tudi z druge strani. Ali je sploh mogoče načrtovati, ko je zanesljivost in stalnost razmer gospodarjenja tako majhna. Če kak tozdi želi danes v nekaj investirati, mora vsaj

v osnovi poznati gospodarske razmere, ki bodo v veljavi takrat, ko bo investicija končana. Podobno, kot kmet, ki na začetku naše zgodbe kupuje kravo. Vendar ta lahko vsaj precej natančno predvideva, da otroci tega sveta v naslednjih petih letih najbrž ne bodo nehali piti mleka.

Pri nas je povsem mogoče, primercev je žal dovolj, da se pogoji gospodarjenja zaradi administrativnega ukrepa spremenijo čez noč. In tako kos papirja do včeraj dobro poslušajočo tovarno spremeni v izgubarja.

Morda je praznik dela pravi čas in tudi dovolj težko nam je že, da bi vendarle bolj natanko pregledali, kako (ne)učinkovit je naš sistem planiranja. Tudi planiranje planiranja je delo, naš kmet pa bi rekel, da delo vedno poteka tako, kot je zastavljeno. Važen je temeljni kamen.

CVETJE POD DREVESOM

Na okrasnem vrtu, kjer ni veliko prostora in bi radi zemljo izkoristili predvsem za sadno drevo, ponujajo sodobni načrtovalci in oblikovalci vrtov nove rešitve. Pod drevesno krošnjo uredimo okrogel vrtiček z živopisanim cvetjem.

varčujmo

ŠTIRI PETINE ENERGIJE GRE V NIČ

vodne elektrarne začeti graditi nepretrgoma, organizirano in serijsko, pa naj gre za graditev verig elektrarn na Savi, Soči ali Muri. Vsi se tudi strinjajo, da je vodna energija najcenejši in najzanesljivejši energetski vir, da pa je ta energija lahko samo dopolnilo v električni oskrbi, glavna hrbenica energetskega razvoja bodo še vedno elektrarne na premog in jedrske elektrarne. Samo te lahko pokriva velike skoke v porabi.

Zlasti zdaj, ko je začelo primanjkovati nekaterih energetskih virov, razvoja energetike ni mogoče več načrtovati tako kot v času energetskega obilja. Razvoj energetike se ne da načrtovati samostojno, neodvisno od razvoja ostalega gospodarstva ali samo za nekaj let naprej. Energetska poraba je že tako prepletena, da porabe posameznih energetskih virov ni mogoče bilancirati ločeno.

Kljub energetske stiski vlada med energetiki velika nestrpnost – bodisi med skrajnimi zagovorniki vodne energije in ekologi, bodisi med vodnimi energetiki in zagovorniki jedrske ali sončne energije. Kljub različnim mnenjem je prevladalo stališče, da smo v minulih letih gradnjo vodnih elektrarn zanemarili, da smo izgubili vrsto strokovnjakov in da bo treba

Ugotavljajo tudi, da so vsi energetski viri, ki lahko nadomestijo nafto, dražji in manj prikladni za uporabo kot nafta. Vsaj za nekaj desetletij, dokler ne bomo začeli množično uporabljati novih energetskih virov, se bo treba sprijazniti, da bo energija bistveno dražja, kot je bila, in da bo treba zanjo nameniti večji delež družbenega proizvoda. Računajo, da bomo do konca stoletja zgradili štiri jedrske elektrarne.

Ob poceni nafti smo v zadnjih dvajsetih letih skoraj povsem opustili raziskave premoga, odkrite zaloge pa slabo izkoriščali. Rudarski strokovnjaki so ocenili, da pri odkupu puščamo polovico premoga v rovih. Še bolj uničujoč je podatek, da na poti od rudnika prek proizvodnje v elektrarnah in omrežja do dejanskega porabnika v Sloveniji izgubimo 80 odst. energije. To pomeni, da na vsako izkopano tono premoga dejansko izrabimo samo 200 kilogramov težko pridobljenega vira energije!

NAJMANJ V DVEH BARVAH

Letošnja pomlad in poletje sta v različnih modnih inačicah z veliko črko zapisala obrobe in kombinacije istovrstnih tkanin v raznih barvah. Kompleti s tričetrtinskimi hlačami za prosti čas so tudi dvobarvni, prav tako imajo po vsem običajna ozka krila vsaj na šito temnejšo obrobo. Take mode že več let ni bilo, zato pomeni mlajšim resnično novost, po kateri radi segajo.

VOJAŠKI KOTIČEK

lo majhne. To pomeni, da so vojaki v dobri kondiciji in enakih možnostih. Za obrambo dežele je to zelo pomembno.

Najtežja vojaška športna disciplina je premagovanje vojaških ovir. Panoga zahteva poleg telesne pripravljenosti in vzdržljivosti še veliko spretnosti in izurjenosti. Ovire so strokovno prirejene tako, da kar največ prispevajo k razvijanju tistih lastnosti, ki vojaku v vojni in pri primaganju najrazličnejših težav največ pomagajo. V vojašnicah zato premagovanju ovir že dolga leta posvečajo izredno skrb, vojaška športna tekmovanja so samo dodatna spodbuda in zunanja manifestacija vzdržljivosti in spretnosti.

Ena od vojaških športnih disciplin je tudi plezanje po vrvi, dolgi 7 metrov. Res je, da vrvi ne preplezajo vsi vojaki v rekordnih časih, toda če povemo, da so na začetku služenja vojaškega roka obvladali to veščino le nekateri, že sredi služenja pa skoraj vsi, je to velik napredek. Odlični so vsi rezultati, ki se začenejo s petimi sekundami, na tekmovanjih je razlika med prvim in trideseto uvrščenim vojakom komaj dve sekundi!

Panoga vojaškega mnogoboja je tudi metanje bombe v cilj. Vsi vojaki dosegajo lepe rezultate, kar je rezultat urjenja in vsakodnevnega usposabljanja.

Pred vsakokratnim prvenstvom ljubljanskega armadnega območja v vojaškem mnogoboju se seveda vrste množična izbira tekmovanja. Množičnost je tista osnova, ki tudi v armadi prispeva k boljšemu delu in večjim dosežkom. Če smo še pred leti lahko govorili o še dokaj številnih primerih, ko so tekmovanje sprejemali kot prisilo in delo, ki nekaterim ne diši, danes ni več tako, praviloma povsod posvečajo pripravam veliko pozornost, še posebej množičnim tekmovanjem v osnovnih enotah. Šport je postal v armadi tisti dejavnik, ki krepko prispeva k večji telesni pripravljenosti vojakov. Zahteve so danes zelo velike, čeprav je večina vojakov in enot „na kolesih“, kot se reče. Klasične vojaške pehote namreč skorajda ne poznamo več.

Strokovnjaki menijo, da je današnjemu vojaku za premagovanje psihičnih in telesnih naporov potrebno veliko več telesne moči, kondicije in splošne telesne pripravljenosti kot kdaj prej.

V armadi se tega zavedajo, zato je telesna kultura sestavni del vsakdanjega dela – od jutranje telovadbe do pouka telesne vzgoje in športnih dejavnosti v prostem času.

Nekatere analize kažejo, da pri naših fantih v dvajsetem letu starosti telesne zmogljivosti že začno upadati. Niso tako redki vojaški obvezniki, ki sploh niso sposobni opraviti odločenih fizičnih opravil, v teku premagati določene razdalje, skočiti v daljavo in podobno. Nepripravljen obveznik ima seveda omejene zmožnosti za opravljanje določenih nalog v armadi.

Z novim načinom rekrutiranja vojakov – vpokličejo jih po končani srednji šoli ali z 18 leti starosti – se je glede telesne pripravljenosti marsikaj spremenilo na boljše. Mladenci, ki vstopajo v JLA iz šol, telesnega urjenja in ukvarjanja s športom dejansko ne prekinajo. Prekinitev, ki povzroči, da začne telesna sposobnost upadati, ni.

Strokovnjaki so prepričani, da bo ravno to nadaljevanje organizirane telesne vzgoje iz srednjih šol v armadi prispevalo k še večji pripravljenosti vojakov, k še večji splošni bojni in obrambni sposobnosti SFR Jugoslavije.

VOJAŠKI MNOGOBOJ

Športna tekmovanja pripadnikov JLA imajo dolgo tradicijo, letos bo že 38. po vrsti. Značilnost tega zanimivega merjenja moči je dobra telesna pripravljenost tekmovalcev. Vojaki – tekmovalci so zelo izenačeni, časovne razlike med tistimi, ki so na primer na vojaških ovirah dosegli najboljše čase, in tistimi, ki so se uvrstili v zlato sredino ali celo spodnjo polovico, so ze-

TRIDESET LET S TITOM

Ivo Kužnik, 58-letni polkovnik v pokoju iz Rumanje vasi pri Novem mestu, je bil 30 let osebni šofer predsednika SFRJ in predsednika Zveze komunistov Jugoslavije Josipa Broza-Tita. Ob obletnici maršalove smrti se je odzval prošnji uredništva Dolenjskega lista in obudil delček bogatih spominov na druženje z vrhovnim komandantom.

Ivan Kužnik (levo) iz Dobindole in Franc Božič iz Prušne vasi v partizanih leta 1943.

Tito s spremstvom leta 1953 v Novem mestu. Vozi ga Ivan Kužnik.

Kužnik je prišel v Beli dvor v Beogradu januarja 1945. V Titovo gardo so ga razporedili po prihodu iz Barija v Italiji, kjer se je zdravil zaradi ran, ki jih je prejel v boju z okupatorji. Ivo je bil partizan v Cankarjevi brigadi, bil je pomočnik komisarja čete. Po prihodu v Beograd je opravljala različne dolžnosti, med drugim je bil podporočnik-komisar posebne avto čete. Da je prišel med Titove najožje spremljevalce, je krivo naključje. Njemu in še dvema tovarišema so namreč ukazali, naj vzamejo tri džipe in jih odpeljejo v Beli dvor.

„Storili smo tako,“ se spominja Kužnik. „V Belem dvoru so nam rekli, naj vzamemo en džip, gremo v vojašnico po vse svoje stvari in se vrnemo. Nazaj da moramo priti ravno mi trije. Seveda nam še na misel ni prišlo, da bi s kom menjavali. Tako sem prišel v Beli dvor.“

Kmalu sem se prvič srečal z maršalom. Na skrbi sem imel tiste tri džipe in še dva avta. Tito je zvedel, da se je avtopark njegovega spremstva povečal. Nekega dne je prišel, da vidi nova vozila. Za tehniko se je vedno živo zanimal. Nenadoma sem ga zagledal, bil sem sam pri tistih džipih. Sedel je za volan enega od njih, mi velel, naj sedem poleg njega, in pognal. Odpeljal je proti ploščadi pred Belim dvorom, naredil krog in ustavil. Omenil je, da je to ravno tak džip, kakršnega je imel v Drvarju; po umiku iz Drvarja so tisti avto zaplenili Nemci. Takrat je prišel mimo feldmaršal Aleksander, ki je bil na obisku pri nas. S Titom sta se zapletla v angleški pogovor o avtomobilih. Tako se je zgodilo, da je ob mojem prvem srečanju s Titom on vozil mene, ne jaz njega.

Leta 1950 sem bil postavljen za maršalovega osebnega šoferja, obenem pa sam bil tudi komandir specialne enote, ki je skrbela za vozila varnostne službe. V našem avtomobilskem parku so bila v začetku predvsem trofejna vozila. Tu je bil nemški horch, avto z odprto streho, ki ga je imel Tito zelo rad, poseben packard, ki ga je podaril Stalin, kasneje je prišel cadillac, ki so ga maršalu kupili naši kanadski izseljenci (Tito je bil zelo ljub), leta 1953 smo kupili odprtega rolls roycea, kasneje packarda, leta 1964 pa smo prešli na mercedes. Prvega pulmana smo kupili kar na beograjskem avtomobilskem sejmu, kar pomeni, da je bil serijski, kolikor je lahko seveda tako vozilo sploh serijsko. Tito se je zelo dobro razumel na avtomobila, nisi mu mogel zatajiti napake. Bil je izvrsten, vendar previden voznik. Veliko seveda ni smel voziti, krmilo si je lahko privoščil predvsem na Brionih, ko je vozil okoli goste ali pa svoja šoferja in spremljevalce. Takrat je imel navado vprašati: „Ivo, kako te kaj vozim?“ Odgovoril sem po pravici: „Dobro, tovariš predsednik!“

Spominjam pa se, da je vsaj enkrat peljal tudi v pravem prometu. Po Zagrebu je vozil rollsa, sedel sem poleg njega, ljudje so ga prepoznali in seveda burno pozdravljali.

Ko me sprašujeta, kako bi opisal povprečen delovni dan Titovega osebnega šoferja, moram najprej povedati, da ni šlo samo za vožnjo. Titova voznika – bila sva dva (drugi je bil dolga leta Marko Agbaba) – sva imela skupaj z drugimi spremljevalci na skrbi prevoze vseh Titovih gostov, formiranje kolon, določanje mest posameznih vozil v koloni, vzdrževanje tehnike itd. Veliko dela, tudi odgovornega. Sporočili so mi, na primer, da bo šel Tito drugi dan ob tej in tej uri na to in to mesto. Pričakal sem ga, pozdravil po vojaško, Tito je sedel in odpeljal sem. Večkrat je kaj vprašal, na primer, zakaj nismo vzeli drugega avta, kaj je z njim narobe itd. Predvsem pa se je zanimal za ljudi. Takoj je opazil, da tega ali onega spremljevalca ni v posadki. Vprašal je zanj. Če je bila vmes bolezen, je takoj naročil svojim zdravnikom, naj ga obiščejo. Nekoč smo vozili v koloni, iz špaliža ob cesti se je iztrgala neka ženska in zaprla pot motoristu iz spremstva. Motorist je preprečil nesrečo z ostrim ovinkom. Pri tem je padel in se huje poškodoval. Tito je velel ustaviti kolono; ni smela odpeljati, dokler niso ranjenega motorista naložili v enega od avtomobilov spremstva in odpeljali v bolnišnico. Nato se je nekaj dni zapored zanimal za motoristovo zdravje.

Maršala, po letu 1953 smo mu po protokolu rekli predsednik, čeprav je za nas v pogovoru še dolgo ostal maršal, nikoli nismo nadlegovali z osebnimi zadevami. Enkrat pa sem se le pregrešil. Ko je bil pravi trenutek, sem mu omenil, da imam že veliko let službe, da sem v Vavti vasi sezidal hišo, skratka, da bi se rad umaknil v pokoj. Maršal me je pogledal, se nasmehnil in vprašal, ali se mi ne zdi, da ima tudi on že kar dovolj takih in službenih let. Nikoli več nisva govorila o moji upokojitvi.

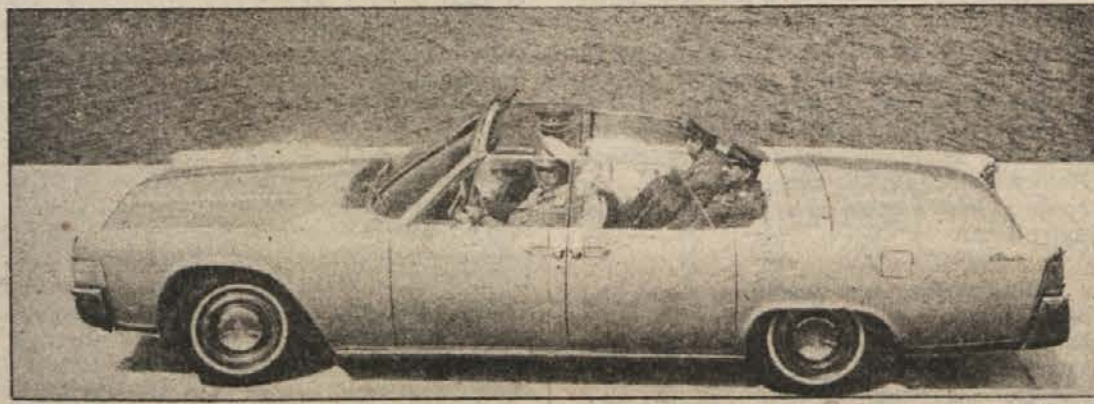
Tito je bil neverjetno potrpežljiv potnik. Takoj po vojni so bile slabe ceste, rezervnega avta ni bilo vedno, včasih se je izpraznila ali počila zračnica. Tito je mirno čakal, da smo zamenjali kolo ali popravili okvaro. Zgodilo se je, da je priskočil tudi na pomoč; spominjam se, da nam je nekoč nekje pri Han Pijesku celo pomagal namestiti snežne verige. Bili so strašni zameti in snežna nevihta, maršal pa je bil miren, rekel je samo: „Ivo, če vidiš, vozi, če ne vidiš, stoj.“ Svojim ljudem je povsem zaupal, vedel je, da se trudimo po svojih najboljših močeh in da so pripombe samo odveč.

Tako so minevala leta. Napočilo je žalostno leto 1980. Pričakali smo ga v Karadjordjevu. Tretjega januarja sem peljal predsednika na Batajnico. Hudo je snežilo, pot je bila slaba, do letala sva bila s predsednikom oba mokra. Z Brnika sem odpeljal Tita naravnost v ljubljanski klinični center, tam je ostal do osmega. Nato se je Tito tri dni mudil na Brdu. Dvanajstega januarja smo spet krenili v klinični center. Zadnjič v življenju sem vozil živega Josipa Broza-Tita.

Peti maj 1980. Krsto s posmrtnimi ostanki predsednika SFRJ, predsednika ZKJ in maršala Jugoslavije peljem iz centra v skupščino SR Slovenije. Iz skupščine žalostna pot na postajo. Na dan pogreba se s tovarišem Markom Agbabo izmenjujema za krmilom džipa, ki vleče lafeto s krsto. Vse do groba.

Moja služba je bila za vedno končana.

ZAPISAL: M. BAUER

Tito je smel redko sedeti za volan, čeprav je bil dober in izkušen voznik. Včasih je na Brionih v avto „naložil“ svoja šoferja in spremljevalce in jih popeljal naokoli.

Navada je bila, da so predsedniku Titu ob njegovem rojstnem dnevu osebno voščili tudi člani njegovega najožjega spremstva. Na sliki: Tito sprejema čestitke od majorja Ivana Kužnika

Predsednik Tito z Miho Marinkom in novomeškimi gostitelji leta 1953 v kavarni na novomeškem Glavnem trgu.

Maršal Tito je leta 1951 obiskal Dolenjske Toplice.

Krsto s posmrtnimi ostanki Josipa Broza Tita nesejo proti modremu vlaku, ki čaka na zagrebški železniški postaji. Med nosilci je tudi polkovnik Ivan Kužnik.

Ivo Kužnik na častni straži ob krsti s posmrtnimi ostanki Josipa Broza Tita.

Ivo Kužnik danes.

Osebna voznika predsednika Tita Marko Agbaba in Ivan Kužnik zadnjič opravljata svojo dolžnost. Izmenjujeta se za krmilom vozila za katero je pripeta lafeta s posmrtnimi ostanki predsednika Tita.

MESIJO POGAČO ZA KRŠKO NUKLEARKO

PAVEL ALOJZIJ
FLORJANČIČ

Vodja geološkega oddelka pri RUŽV je 43-letni dolenjski rojak inž. Florjančič. Doma je z Laz pri Uršnih selih, v skupinicah kake deseterice vodilnih slovenskih strokovnjakov na področju raziskav uranske rude pa se je prebil po dolgi poti od kvalificiranega kovinstrojarja v nekdanji Motomontaži (sedanji IMV), kjer je začel delati, preko oročarja v Geodetskem zavodu Slovenije do študenta geologije na ljubljanski univerzi. Študij je končal ob rednem delu. Z Geološkim zavodom je pričel raziskovati ležišča uranove rude na Žirovskem vrhu, in ker se je pokazalo, kje bo njegovo glavno delo, se je naselil v Škofji Loki, kjer je zgradil hišo in dom za svojo štiričlansko družino. Leta 1971/72 je bil na specializaciji v Franciji. Vse od prvih korakov pri ustanavljanju RUŽV pa je član tega kolektiva, ki pomaga Slovincem stopati v atomski vek z rudo, ki jo Florjančič odkriva v čvrstih nedrkih domačih hribov.

ganskih snoveh nabirale usedline z delci urana in tvorile lečasta ležišča. Milijone let so ležala nedotaknjena, dokler ni v drobci tega oceana časa nastopil človek in odkril silno moč, ki se skriva v snovi. Po rušilni eksploziji atomske bombe je poskusil strahovito moč izkoristiti tudi v miroljubne namene. Uspelo mu je obvladati nuklearne procese in jih varno zapreti v lupine atomskih reaktorjev, ki med drugim dajejo potrebno energijo tudi za pogon električnih generatorjev. Atomske elektrarne so sprožile povečano zanimanje za ležišča urana povsod po svetu in seveda tudi pri nas.

Naši geologi so imeli kar precej sreče, ko so iskali uranovo rudo v okolici škofjeloških hribov. Zanašali so se na „izdajalske“ rdeče nanose, za katere pa se je šele kasneje izkazalo, da sploh niso zanesljivi pokazatelji uranovih ležišč. No, na Žirovskem vrhu niso zatajili. Prve geološke raziskave so v tem delu Slovenije opravili že 1960, močno pa so jih pospešili po letu 1970, ko smo v Sloveniji začeli resne priprave za gradnjo jedrske elektrarne v Krškem. Izkazalo se je, da so žirovska ležišča dovolj bogata. V celotnem masivu so ugotovili preko 30.000 ton uranovega oksida, kar bi zadoščalo za pridobivanje pogonskega goriva za 20 do 25 let delovanja krške nuklearke. Sedanje raziskave celo kažejo, da se v masivu skrivajo večje zaloge, s katerimi bi lahko pokrivali potrebe za 75-letno delovanje atomske elektrarne srednjih zmogljivosti ali za pokrivanje letnih potreb treh do štirih nukleark.

Leta 1974, ko so v Krškem položili temeljni kamen za prvo našo jedrsko elektrarno, so naši in tuji strokovnjaki izdelali pripravljalni investicijski program rudnika na Žirovskem vrhu, kateremu je že dve leti kasneje sledil elaborat ljubljanskega Geološkega zavoda o ekonomski upravičenosti izgradnje rudnika in obrata predelave rude. Na osnovi tega dokumenta je velika in pomembna naložba prišla v srednjeročni plan slovenskega elektrogospodarstva. 1977. leta je že bil izdelan tudi osnovni investicijski program, ki so ga naredili v inženirskem biroju Elektroprojekt na osnovi bazičnih konceptov Geološkega zavoda, Inštituta Jožef Stefan in ameriške firme Fluor Utah. Gradnje rudnika in spremljajočega obrata predelave so se lotili s posebno skrbjo do okolja in zdravstvenega varstva rudarjev.

ZAČETEK PRIHODNJE LETO

Delovna organizacija Rudnik urana Žirovski vrh (RUŽV) je še vedno v ustanavljanju, kar pomeni, da proizvodnja še ne teče.

„S poskusno proizvodnjo bomo pričeli ob koncu letošnjega leta, sredi prihodnjega pa naj bi se začela že redna proizvodnja,“ je povedal direktor RUŽV Dušan Pensa. „Zatika se nam predvsem pri nabavi rudarske opreme, ki jo dobimo iz

uvoza. Pri združevanju deviznih sredstev ne gre lahko. Poudaril pa bi, da imamo v obratu predelave, kjer bo proizvodnja kmalu stekla, vgrajenih 60 odst. domače opreme in le 40 odst. uvožene. Za obratovanje rudnika pa potrebujemo prav obratno 60 odst. uvožene jamske opreme. Skratka, predelava bi lahko stekla, ko bi imeli vso opremo za rudnik.“

Do konca lanskega leta je bilo opravljenih 65 odst. del pri odpiranju jame. Nakopali so 6.500 ton rude iz poskusnega odkopa. Na zunanjih jamskih objektih je opravljena polovica del, v obratu predelave štiri petine. Vsega skupaj sta končani dve tretjini vseh del, ki so potrebna do konca izgradnje. Omenimo naj še to, da stoji od načrtovanih upravnih prostorov le osnovna konstrukcija, vsa rudniška uprava pa še vedno domuje v delovnih barakah, kjer bo, kot kaže, ostala še vrsto let.

Direktor Pensa je še pojasnil, da bo domači uranski rudnik prihranil nekaj milijonov vse dragocenejših deviz, čeprav je seveda res, da je cena pri nas pridobljene rumene pogače — to je končni produkt žirovskega rudnika — precej višja od cene na prostem tržišču v svetu.

V „URANSKEM PEKLU“

Po kratkem ogledu predelovalnega obrata, ki čudno tih še miruje, smo pod vodstvom našega vergila Pavleta Florjančiča krenili v „uranski pekel“. Rudnik se razteza v treh horizontih, ki leže na 180 m višinske razlike. Rovi segajo 1750 m globoko v hrib, vsega skupaj pa jih je za 15 kilometrov. Vrezani so v zelo trde skalne plasti, zato jih ni potrebno podpreti. Rudarji na nekaterih mestih le zavarujejo jamski strop z mrežo, ki jo, kot pravijo, vsidrajo s posebnimi sidri, da ne bi kakšen odluščen kos kamna koga poškodoval.

Rudarsko delo se v jami začne z vrtnjem merilnih vrtin, v katerih z instrumenti merijo, kje se spleča kopati. Taka mesta označijo. S prostim očesom namreč še tako izkušenemu rudarju ni mogoče ugotoviti, kje je dovolj bogato nahajališče uranove rude. Na označenih mestih samohodni vrtni stroj navrtva več vrtin, pri tem delu pa dolgi sveder ves čas zaliva voda, da prepreči dviganje prahu. Prah je namreč za rudarje v uranskem rudniku življenjsko nevaren. Nanj se lahko vežejo radioaktivni delci, ki bi tako prišli v pljuča in jih v daljšem obdobju ogrozili. Varstvu pred prahom in nevarnimi plini služi tudi izdatno prezračevanje rudniških rogov. Vsako uro se zrak v rudniku kar trikrat zamenja, kar pomeni, da prezračevalne naprave izčrpajo iz rudnika desetkrat več ton zraka, kot da rudnik rudi. Kljub vsem tem ukrepom je rudar v uranskem rudniku trikrat bolj ogrožen, da dobi raka na pljučih, kot so ljudje pri navadnih delovnih opravilih. Slišati je malo spodbudno, vendar pa ta ogroženost zbledi

ob podatku, da je običajni kadilec kar desetkrat bolj ogrožen od raka na pljučih. Jasno je, da velja za rudarja—kadilca v uranskem rudniku 30-kratni rizični faktor.

Ko vrtni stroj opravi svoje delo, pride na vrsto miner, ki v vrtine vložijo mine. Od njegove spretnosti je odvisno, ali se bo po eksploziji kamnita stena lepo luščila.

Odkop opravijo nakladalci in transporterji, ki nakopano rudo vozijo iz rudniških rogov na odlagališče. Slišati je preprosto, od blizu pa je zadeva videti bolj zapletena. Ni malenkost upravljati in manevrirati v rudniških rogovih z vrtnim strojem, nakladalcem ali kamiončkom. Stroji na električni in dieselski pogon (bencinski motor je prepovedan!) so sicer narejeni prav za jamsko delo in kompaktni, vendar pa vodni in električni priključki, ki se vlečejo za nekaterimi stroji, zanesljivo ne olajšujejo manevriranja. Ko bi vozniki po naših parkiriščih s pol toliko spretnosti obrabljali avtomobile, bi ne bilo ne opraskane ne zvite pločevine.

Transportni kamiončki, ki vozijo rudo iz rogov, morajo skozi posebno napravo pri vhodu — radiometrična vrata, kjer merijo približno vrednost izkopenine. Tako se že na samem izhodu opravi izbor: ničvredno in za predelavo nezanimivo izkopenino odložijo na deponijo jalovine, medtem ko gre uporabna na odlagališče, od koder potem steče postopek predelave.

Po sedanjih predvidevanjih naj bi izkopali na leto okoli 160.000 ton rude, mogoče pa je izkop povečati na 210.000-ton, za kolikor so zgrajene zmogljivosti predelave. To bi dalo 120 ton uranovega oksida oziroma ob največji zmogljivosti rudnika 430 ton letno.

Pot od izkopenine rude do končnega proizvoda rumene pogače je precej zapletena in v grobem poteka takole. Rudo v drobilnicah zdrobe in jo nato transportirajo v palični mlin, kjer jo mokro zmeljejo. V izluževalnikih jo izlužijo z razredčeno žvepleno kislino. V lužnici se nabira raztopljeni uran, ki ga z najšodobnejšimi vakuumskimi filtri izločijo od jalovine, iz same lužnice pa ekstrahirajo s tekočimi ionskimi izmenjevalci. Tako dobe uranovo raztopino, ki jo obore z amoniakom v koncentrat. Posušeni tehnični koncentrat urana — rumeno pogačo ali amonijev diuranat — shranijo v posebne posode. S tem proizvodom se postopek pri nas zaključuje. Nadaljuje se v ZDA, kjer iz rumene pogače pridelujejo po zapleteni tehnologiji gorilne elemente v obliki uranovih tablet. Le-te potem dobimo nazaj in jih uporabijo kot gorivo v jedrskem reaktorju.

Kadar nam torej posveti luč, ki jo napaja energija iz naše jedrske elektrarne v Krškem, lahko pomislimo, da se je rodila globoko v temi Žirovskega vrha.

T. JAKŠE
M. MARKELJ

V običajnih predstavah je rudnik kaj neprijazna stvar, splet temnih rogov, kjer se pod oporniki stiskajo v prahu in umazaniji počrneli rudarji, ki z nekaj skromnimi stroji vrtajo in kopljejo v nedra zemlje. A vse te predstave nimajo nič skupnega z rudnikom na Žirovskem vrhu, kjer zaenkrat še poskusno kopljejo kot edini v naši državi uranovo rudo, iz katere bodo pridobili gorilne elemente za našo jedrsko elektrarno v Krškem. V tem rudniku ni polgolih rudarjev in ne tesnih, podprtih rogov. V kamnito osrčje Žirovskega vrha so sodobni stroji zavrtali široke rove, po katerih vozijo kompaktni transporterji, hrumijo nalagalni stroji, brne samohodni vrtniki, rudarji pa so videti bolj vzdrževalci in mehaniki kot težki fizični delavci. Pa vendar je rudnik le rudnik. Obiskovalcu ni lahko pri srcu ob misli, da je nad njim na tisoče ton skalovja. Tesnoba še povečuje strah pred radioaktivnim sevanjem, saj je človeka rado strah pred vsem malo znanim in nevidnim. Žirovski rudarji pa se na to ne ozirajo. Ni jih strah pred dragocehim elementom, ki ga iščejo, strahovita masa skal jih ne teži.

Nekaj tesnobe sva čutila tudi midva, ko sva kot prva dolenjska novinarja zakoračila v sicer dobro varovane rove edinega uranskega rudnika v Jugoslaviji. Tesnoba nama je pomagala lajšati misel, da nisva edina Dolenjca v rudniku, in če se v njem dobro počutijo naši ljudje s Senovega, iz Kanižarice in še od kod drugod, ne gre bojazni resno jemati. Najin vodnik Pavle Alojzij Florjančič, vodja geološkega oddelka, je tudi Dolenjec. In ne nazadnje morava med Dolenjce—prišteti tudi imevejev kombi, ki sva ga videla pod zemljo; z njim namreč vozijo rudarjem v malo jamsko jedilnico malico.

220 MILIJONOV LET STAR

Zgodovina žirovskega rudnika se je pravzaprav začela pisati že pred 220 milijoni let, ko so se v kremenovnih peščenjakih v tesno stisnjenih or-

IZ SKROMNIH ZAČETKOV

S tem kratkim raportom mi je predstavil Dolenjski list Tone Gošnik, ki je mesec predtem postal njegov odgovorni in glavni urednik, tehnični urednik, lektor in korektor, upravnik, novinar... jaz pa sem postal sodelavec. Stojec ob mizi — stolov namreč še nismo imeli! — sva izdelala in sestavila idealni in perspektivni načrt dela:

Pisali bomo o naših ljudeh in za naše ljudi. Prinašali bomo poročila o delu in življenju teh ljudi, objavljali bomo posamezne dogodke iz prebogat zgodovine narodnoosvobodilnega boja na Dolenjskem, pisali bomo o rasti naših podjetij, o življenju delovnih kolektivov, objavljali bomo fotografije, grajali napake, smešili negativne pojave in slabosti. Obrnili se bomo na sedanje sodelavce na terenu in druge ljudi, naj pšejo v Dolenjski list o življenju pri njih, v njihovi vasi, tovarni, zadrugi. Sami jih bomo obiskali, se z njimi pogovorili, posvetovali in jih prosili za pomoč. Obsežni načrt smo debelo podčrtali še s parolo: „Dolenjski list v vsako dolenjsko hišo!“

Da bi Dolenjski list postal to, kar so mu določili ustanovitelji, je bil tak načrt več kot

potreben. Potrebno je bilo urediti pot poslanstvu lokalnega časnika, njega pa usposobiti za to nalogo.

Načrt je bil idealen, pogoji dela pa še daleč ne. Kot smo videli zgoraj, je bila vsa tehnična oprema Dolenjskega lista takrat izrabljen pisalni strojek. K sreči sem bil sam bolj tehnično opremljen kot Dolenjski list. Kolo, pisalni stroj in fotoaparati so takrat predstavljali važen pripomoček za izvajanje načrta in postavljenih nalog. Dosledna „mobilizacija“ lastnih sredstev je dopolnila dobro voljo za delo.

Na kolesu in s fotoaparatom prek pleč se je pričelo kroženje po Dolenjski. Na krajevne odbore, v kmečke delovne zadruge, med delovne kolektive mladih podjetij, na sedeže organizacij in do predstavnikov društev ter prosvetnih delavcev. Pot je šla med ljudi, ki so živeli in delali od Prekope do Hinj, od Čateža do Vinice v Beli krajini, od Trebelnega do Velikega Gabra, od Gabrja do Dobriča, od Starega trga do Božakovega in Drašič ter tudi v Kočevje. Ni šlo lahko, vendar šlo je.

Kmalu so pričela prihajati vabila od vseh strani: Pridite, boste videli in zapisali, kaj delamo! Pa fotoaparati prinesite s seboj! Pridite

na naš občni zbor, pridite na volitve, na zaključek poslovnega leta v naši zadrugi... Kdo se ne bi odzval takim vabilom.

Obiski pri stalnih sodelavcih lista na terenu so bili ena izmed oblik dela od pričetka. List je imel res nekaj zvestih sodelavcev, ki so pravilno ocenili pomen lokalnega tiska in mu krepko pomagali pri uveljavljanju in rasti. Od takih sodelavcev se zlasti spominjam, iz tistih dni Regine Firove v Metliki, Janeza Vitkoviča v Črnomlju, Slavka Hotka v Žužemberku, Draga Gregorca v Dolenjskih Toplicah, Angele Zaletove v Dobriču, pokojnega šolskega upravitelja Marinča iz Šentjerneja, Jožeta Dularja iz Metlike in številnih drugih, ki so se oglašali redno ali občasno z novicami, s kritičnimi sestavki, smešnimi, veselimi in neveselimi vestmi.

Tiste čase je bil novinar na terenu „dekla za vse“. Čestokrat je bil zbiralec naročnikov, inkasant in kolporter, sprejemal je dobre in slabe pripombe na račun lista. Pri tem je „popil“ marsikatero kritiko, pa tudi smešnih, zabavnih in prijetnih ni manjkalo. Iz obilice ustreznega gradiva je nastala znana rubrika „Iz dolenjske popotne torbe“, ki jo je večina bralcev sprejela z zadovoljstvom. Rubrika je bila podpisana z imenom Janez Popotni in ker sem veliko potoval po terenu, so mnogi kar meni pritisnili to ime.

Še danes se spominjam pisma, ki ga je pisala preprosta žena iz Prečne pri Novem mestu: „Kadar pride Janez Popotni kaj tudi mimo, naj se oglasi pri meni. Dobil bo pol litra vina in klobaso, ker tako zabavno piše...“

Prihajala so pisma tudi od drugih. Niso bila vsa vabljiva in pohvalna. „Ker ste nas kritizirali, ne boste od nas dobili nobenega oglasa več“, je sporočil neki upravnik zadruga. In tako je bilo večkrat.

„S sekiro bi ga mahnila, če bi vedela, po kaj je prišel,“ je sporočila mlada mlinarica, ki je pod tremi imeni prosjčila pakete v Ameriki za svojih „sedem lačnih otrok“, čeprav še ni nikdar rodila. Stara žena izpod Gorjancev nas je hotela kar v uredništvu namahati, ker smo ugotovili, da z njeno nosečnostjo pri 64 letih ne bo nič, zato tudi paketa s pleniciami ne potrebuje...

V Popotni torbi in tudi drugih sestavkih se je pač znašel marsikateri kršilec poštenja, godrnjač, prestopnik in podobni. Taki seveda niso imeli laskave besede za pisanje v listu. A to so bili le posamezniki, izjeme med desetstisoči bralcev.

PETER ROMANIČ

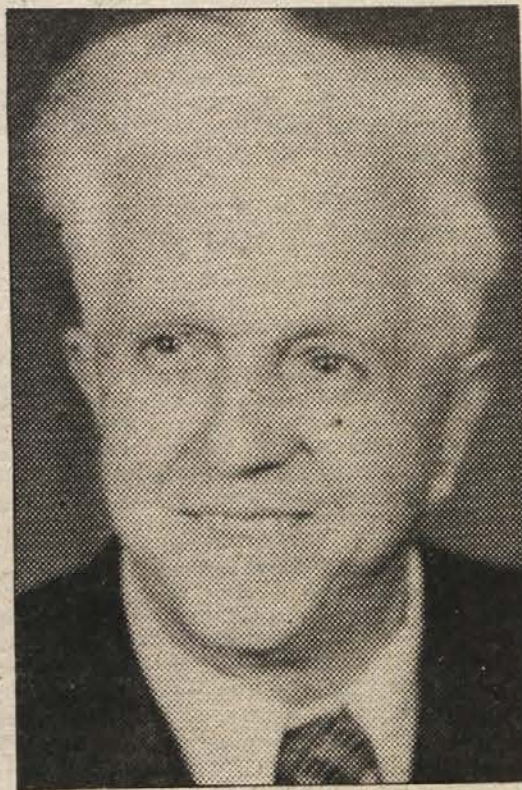
Pred dnevi je umrl Peter Romanič, starosta dolenjskih novinarjev, sodelavec Dolenjskega lista, Slovenskega poročevalca in Dela. V spomin na njegovo delo in lik objavljamo zapis, ki ga je pripravil ob desetletnici izhajanja Dolenjskega lista. Prepričani smo, da ponatisnjene vrstice v polni meri izražajo slog, način in vsebino dela Petra Romaniča, angažiranega in poštenega kronista svojega časa.

„Ko odhajaš med tiste, ki po naši lepi Dolenjski zbirajo novice za Dolenjski list, ti želimo obilo dobre volje in uspehov...“

To je del toplih besed, ki mi jih je izrekel kolektiv LIP Novo mesto, ko sem februarja 1951 odhajal iz tega podjetja na novo službeno dolžnost, ki mi jo je naložil okrajni odbor Osvobodilne fronte — za sodelavca pri Dolenjskem listu, takrat še majhnem neobjavljenju, ki je storil komaj prve opotekave korake v svet. Dobro leto predtem je namreč zagledal „luč sveta“ z namenom, da tudi sam postane luč, ki bo posredovala svetlobo socialističnega napredka našemu dolenjskemu človeku, pa naj živi ta doma v svoji vasi, izven okraja ali celo v tujini.

Kaj kmalu sem se prepričal, da je potrebno res obilo dobre volje in krepka mera požrtvovalnosti za delo, kjer je za debelo pest nalog, osnovnih pogojev pa niti za ščepec ne.

„Dva tisoč osemsto izvodov naklade imamo. Večino jih prodamo v kolportazi. Vso administracijo vodi tovarišica Tinca, imamo pa tudi tole staro reč, ki ji pravimo pisalni stroj, stare dolgove smo za silo poravnali, to je pravzaprav vse, kar se imenuje Dolenjski list...“

Pri starih Novomeščanih

ŠE NIKDAR PRI ZDRAVNIKU IN NIKOLI NA MORJU

mizarila, mama je že zgodaj umrla, jaz pa sem jima gospodinjala, nabavljala ves material za mizarstvo in opravljala posle po uradih. V prvi razred osnovne šole sem začela hoditi v prostore čitalnice (današnji Sokolski dom), učila pa me je Gebauerjeva iz Šmihela. Imela je „štabrle“, paličico, s katero je kazala napisano na tabli. Če pa je katera samo gledala pod klop namesto na tablo, je rekla: „Nastavi roko!“ in štabrle je zapel. Patri so nas pa topli z vrvjo, prevezano v pas. Tudi to je kar zbolelo. Drugo in tretje leto sem hodila v šolo v Fajdigovo hišo na Kapitlju, učila pa nas ja Adela Turkova, mama Petra Ivanetiča. Šolanje sem nadaljevala na meščanski šoli pri nunah v Šmihelu. To je bila dobra šola. Nismo pa imeli samo osem ur pouka, ampak smo bili tam dopoldne in popoldne z vmesnim odmorom. Tudi kosilo, in to dobro kosilo, si lahko dobil v šoli, seveda če si ga lahko plačal.“

Med pripovedjo mi je pogled obstal na kupu časopisov na kuhinjski mizi, od Nedeljskega do

Dolenjskega lista, Delavske enotnosti in Jane, celo Komunist je bil vmes. Kot da bi vedela, da želim pojasnilo, je rekla:

„Veste, preberem vse, kar mi pride pod roke. Nekaj časopisov kupujem sama, druge mi posojajo sosedje. Tudi Komunist večkrat dobim, prinaša pa mi ga znanec inženir. Na srečo imam dobre oči, berem največkrat brez očal. Od leta 1975 pa šepam. Brčila me je kobila, ko sem jo napajala. Ker sem poprej švigala po mestu ko raketa, me je zdaj sram hoditi med ljudi s to krevljačko, in tako že več let nisem bila v mestu. Nakupuje mi nečakinja ali pa kdo od sosedov, sicer pa živim sama. Hodim težko.“

Z lučjo bi lahko iskali Dolenjca, ki še ni bil nikdar pri zdravniku, kaj šele v bolnišnici. In tudi ta posebnost je lastnost Kastelčeve Marije. „Imam različne čaje. Če sem prehlajena, to sem večkrat, se zdravim sama. Tudi ko me je brčila kobila in sem imela nogo debelo ko škaf, nisem

šla po pomoč. Sama sem jo sicer spravila v red, ampak šepam.“

Po drugi vojni, ko sta, tedaj še Murnovi Mici, umrla ata in brat, je dobila v hišo vsakovrstne stranke. Z njimi je imela take težave, da ji ob spominu še dandanes trpe živci. Tako so jo ljudje nagovorili, da se je poročila. „Dobro sem naredila, ko sem vzela Slavka Kastelca. Doma je bil iz Žabje vasi. Imeli so gostilno, bognarjivo in kovačijo. Ko je on prišel po poroki k meni, sva se strank počasi znebila in zaživela sva res lepo. O možu lahko rečem le najlepše. Nikdar me ni osorno vprašal, kam sem dala denar. Nikdar priganjal k delu, pač pa mi je često govoril: „Nikar se tako ne naprezaj. Sedi in uživaj.“

Pred tremi leti ji je mož umrl.

Ko sva bili že pri senčnih straneh njenega življenja, je povedala še, kako so se morali seliti. „Naša hiša je bila med prvimi, ki je šla zaradi potreb IMV. Nihče nas ni nič vprašal. Nekoč sem samo videla občinske može, kako so prišli pred našo parcelo in kazali na našo zemljo. Nas ni nihče klical zraven. Čez čas sem dobila menjalno pogodbo v podpis. Denarja nobenega, pač pa selitev in rušitev hiše zaradi mestnih potreb. Dali so nam nedokončano nekdanjo Grobovškovo domačijo. Morala sva jo možem še dozidavati, da sva se lahko vselila. Tu sem že 20 let in na srečo me znanci pogosto obiskujejo. Nekateri mimo-grede, kadar gredo v gozd po borovnice ali gobe, drugi podaljšajo sprehod na pokopališče.“

Kastelčeva Marija je tudi med tistimi, ki ji ni bilo nikdar dano videti morje. „Bila sem večkrat v Ljubljani in Zagrebu, do morja pa nisem nikdar prišla in mi zaradi tega tudi ni kdove kako žal. V mlajših letih sem rada šla včasih v kino, tudi gledališče me je zanimalo, po plesih in gostilnah pa nisem hodila.“

V trdem delu ji je kot blisk minila mladost, iz katere hrani prijetne spomine na takratne fantovske navade. Pravi, da so se ob večerih zbirali mlajši fantje na enem ali drugem koncu mesta in lepo prepevali, dokler jih ni ponoči razgnal kak sosed ali policaj. In v njenih spominih, ovekovečenih na fotografiji, je še ena posebnost domačega rodu. Njena teta, ki je sicer živela v Mariboru, je tehtala 186 kilogramov. Bila je najtežja ne samo med Slovenkami, ampak še precej čez domovinske meje. Ko je umrla, so dekleta iz sorodstva iz ene njene obleke sešile kar tri.

Če pa bi kdo rad vedel za njene sošolke iz prvega razreda, za imena nekdanjih meščarov, učiteljev, sodnikov, trgovcev, jih lahko strese kot iz rokava. Ker pa veliko bere, je prav dobro seznanjena tudi z današnjim utripom časa. Zanima jo še vse: kaj bo delala krajevna skupnost in kako rastejo nove tovarne pa, seveda, kako živijo ljudje.

RIA BAČER

Malo je še živečih, če je še kdo v Novem mestu, ki bi imel prav v tem kraju štiristoletne korenine, kot jih ima 81-letna Marija Kastelic, poprej Murnova. Zadnjih dvajset let prebiva na Cesti herojev 39, v hiši za tovarno Labod, vendar se tu čuti priseljenka. Vse življenje poprej je prebela na Zagrebški cesti, v pritlični hiši nasproti IMV. Danes hiše ni več, ker so jo že pred leti podrli, bojda zaradi mestnih potreb.

Umsko neverjetno živahna ženska, prijetna za pogovor, je s palico prišla izza skednja, črn psiček ji je z lajanjem najavil obisk. Prav rada se je razgovorila o starih časih, ki jih pomni, kot da bi se medtem le noč prevesila v jutro.

„Naš, Murnov rod je imel domačijo na zdajšnji Ragoški cesti, včasih pa se je tam reklo „Oberkandija, numera 34“. Moj ata je bil mizar, stari ata pa mitničar na starem mostu, ki je stal še v spodnji Kandiji. In še njegov oče poprej je bil tudi meščan. Ko sem bila jaz majhna in odtlej dalje smo živeli na Zagrebški cesti. Ata in brat sta

IZVOZ PO DOLENJSKO

leta. Glede na to, da je tretjina njihove proizvodnje, ki jo izvozijo, vredna polovico vseh prihodkov, turci ta denar ni zanemarjiv. Kljub vsemu pa računajo, da bodo letos uresničili svoje izvozne načrte.

Tudi Belt iz Crnomlja je močan izvoznik, saj izvozi okoli 40 odst. svoje proizvodnje, največ na klirinško področje. Čeprav bodo letos povečali izvoz na konvertibilne trge skoraj za polovico, je to za Belt še vedno premalo. Devize namreč potrebuje za uvoz reprodukcijskega materiala in za participacijo domačim dobaviteljem. Ker doslej niso uspeli uresničiti izvoza, so imeli tudi manj deviz za nakup materiala, posledica so bili zastoji v proizvodnji. Veliko pričakujejo od izvoza v Egipt, kamor bodo plasirali polovico svojega konvertibilnega izvoza. Pričakujejo, da se bo njihova devizna bilanca precej izboljšala maja, ko bodo realizirali izvoz v Egipt.

KOČEVJE: ODEJE PO 10 DOLARJEV

Lepo je videti se na seznamu 150 največjih izvoznikov Slovenije, toda v resnici se izvoznikom precej slabo piše. Vendar ne kasnijo samo stimulacije, ovir ne postavlja samo zvezna administracija. Tudi tuji kupci, na primer Alžirija, kasnijo s plačili. Zato ima kočevska Tekstilana nemalo težav prav s to državo. Za blago, ki so ga izvozili že februarja lani, še sedaj niso dobili ne plačila ne izvoznih spodbud. Ker ni denarja, seveda ni mogoče kupovati surovin. Zato najemajo kratkoročne kredite s 30-odstotnimi obrestmi, po devize pa je treba celo na tuje, kjer obresti niso dosti nižje. Seveda se ekonomski položaj Tekstilane še poslabšuje, saj cene odej padajo zaradi močne konkurence drugih držav — Španije, Koreje, Hongkonga in Japonske. Da težko zdržijo v neenakopravni tekmi z državami, ki bržkone razpolagajo z boljšo tehnologijo in z manj počasno državno administracijo, menda ni treba posebej razlagati. Tako so prisiljeni, da cene svojih izdelkov nižajo — nekdanje taka odeja veljala 15, zdaj le še 10 dolarjev — in s tem poslabšujejo svoj ekonomski položaj. Nekdanje pa so na tujem trgu dosegali višje cene kot doma. Podatek, ki je vse prej kot spodbuden.

KRŠKO: BREZ DEVIZ NI PAPIRJA ZA DOMAČE ČASNIKE

Čeprav tovarna celuloze in papirja iz Krškega deluje tako rekoč s polno zmogljivostjo, ni mogoče reči, da ji posli cvetijo. Letos načrtujejo za 35 milijonov dolarjev izvoza, vendar ga bodo težko dosegli, saj bodo imeli na voljo le 56 odst. ustvarjenih deviz, potrebovali pa bi jih tričetrt. Devize bodo potrebovali za uvoz lesa in kemikalij. Čeprav za papir dosegajo na tujem vrhu ravno tako ugodne cene kot na domačem, so ob letošnjem devetodstotnem povečanju izvoza zanj iztržili za 12 odst. manj deviznega priliva kot v enakem obdobju lani. Devize pa zelo potrebujejo, če naj pokrijejo svoje dolgeve, ki so si jih naložili, da bi zagotovili dovolj papirja za časnike (domače!).

V zahodnem svetu je vsa papirna in celulozna industrija v krizi, iz katere se poskuša izvleči tudi tako, da manjša proizvodnja. Kljub temu krška tovarna dosega ugodne cene in mora ta trg obdržati, saj bi bila škoda prevelika, če bi se odpovedali temu trgu. Vendar iščejo izvozne možnosti v smeri, kjer še računajo na uspeh. V

zadnjem času narašča povpraševanje po voluminoznem papirju, ki ga uporabljajo za žepne izdaje knjig. Izvoz tega papirja zavzema v celotnem izvozu tretjino vse prodaje na tuje. Torej v največjem posavskem delovnem kolektivu vendarle iščejo najboljše možnosti, čeprav razmere zanje niso niti najmanj ugodne.

METLIKA: BETINE BITKE Z BANKAMI

Tudi v metliški občini je tako, da je največja delovna organizacija tudi največji izvoznik. Tako kot drugi se tudi v Beti ne pohvalijo z izvažanjem. Tu ne gre samo za težave z likvidnostjo, ki se jim že obetajo — vzrok so zakasnele izvozne spodbude — ampak tudi za devize, ki jih imajo na voljo. Zdaj še obračunavajo, kot da imajo na voljo več kot polovico deviz, kar pa je glede na veliko uvozno odvisnost premalo zanje.

Zdaj za izvoz delajo s skoraj polovico zmogljivosti, vendar teh ne morejo več povečevati, saj so cene na tujem trgu praviloma nižje, kar povzroča izpad dohodka. Zraven tega se srečujejo še z veliko konkurenco, da ne govorimo o tem, kako tuji kupci izkoriščajo naše stiske. Kljub težavam, ki so že prišle, in drugim, ki se šele napovedujejo, so izvozni načrti znani. Lani so na konvertibilne trge izvozili za 192 milijonov dinarjev, letos bodo izvoz povečali za trinajst odstotkov.

V Beti vsaj na prvi pogled bolj slabo pokrivajo uvoz z izvozom, a ne samo na svoj račun. Veliko surovin namreč uvažajo tudi za domače kupce, devizni delež teh pa je največkrat hudo vprašljiv. Seveda Beti ostane sama tudi, ko gre za bitke z bankami. Čeprav Beti ima devize, le težko uvažajo, ker so banke nelikvidne. Tuji dobavitelji pa terjajo plačilo vnaprej, s tako imenovanimi akreditivi. Skratka, izvoz je tudi za Beti življenjska nuja, vendar se zdi, da jim strežeta po življenju tako nedoločena ekonomska politika kot slabo dogovarjanje oziroma izpolnjevanje dogovorov.

NOVO MESTO: NA KONVERTIBILNIH TRGIH VIŠJE CENE KOT DOMA

Novomeška Tovarna zdravil Krka je ena izmed redkih delovnih organizacij, kjer se lahko pohvalijo, da na konvertibilnih trgih dosegajo višje cene kot doma, kjer se cene zdravil ne povišajo tudi po deset let. Seveda to pomeni za Krko dodatno spodbudo za še večji izvoz in v zadnjem času niso več potrebna tudi izvozna dovoljenja, ki jih je podeljeval zvezni izvršni svet. Tudi ta so bila med drugim vzrok, da Krka v letošnjem prvem četrtletju ni izpolnila izvoznih načrtov. Računajo, da bodo do konca polletja še nadoknadili zamujeno, s tem pa izboljšali oskrbo domačega trga.

Tudi sicer se v Krki ne pohvalijo kaj dosti. Preskrba s surovinami in repromateriali je bila letos še slabša kot lani, tako da so živeli na račun lanskih, sicer majhnih zalog. Tudi pogoji za poslovanje niso bili znani do letošnjega marca in je šele zdaj nekoliko bolj jasno, kako bo mogoče poslovati. Sprejet je samoupravni sporazum, po katerem bo Krki ostajalo tričetrt deviz, žal pa bo tudi teh deviz premalo pa tudi Narodna banka Jugoslavije nima denarja, da bi te potrebe pokrila. Na srečo in po zaslugi Krkinih finančnih delavcev prihajajo pravočasno vsaj izvozne stimulacije.

Kljub temu da je prva naloga Krke, in seveda vse farmacevtske industrije, pokrivanje potreb po zdravljenju doma, je Krka druga največja izvoznica zdravil v državi. Vendar več kot za petino letos svojega izvoza ne more povečati, ker za to nima zmogljivosti. Vseeno lahko

AKCIJA DOLENJSKEGA LISTA

postrežemo z zgovornimi številkami. V Krki letos načrtujejo, da bodo izvozili za 55 milijonov dolarjev zdravil, od tega za 33 milijonov dolarjev na konvertibilni trg. Največji izvoz ustvarjajo v manj razvitih državah, na prvem mestu pa so antibiotiki in v zadnjem času še izolacijska vlakna.

RIBNICA: POLENA MANJ RAZVITIH DOBROTNIKOM

Ribniški Inles izvažajo več vrst proizvodov — od žaganega lesa do oken — učinki pa so kaj različni. Z nekaterimi ustvarjajo dohodek, z drugimi izgubo. Toda v celoti je Inles uspešen, saj ima to srečo, da plačila in izvozne stimulacije ne kasnijo. Tudi z uvozom reprodukcijskega materiala ni težav, več jih je z uvozom opreme.

Toda, če ni teh težav, so pa druge. Tu ne gre omenjati samo tega, da je Inles postal izvoznik šele v zadnjem času — nekaj zaradi potreb družbe, nekaj pa tudi zaradi tega, ker je na domačem trgu manjše povpraševanje — ampak domačo konkurenco na tujem trgu. Nekateri izvozniki znižajo cene tudi za štirideset odst.; to je pred kratkim naredilo neko slovensko podjetje. A tako niso samo slovenska podjetja. Med take izvoznike štejejo tudi firme iz manj razvitih republik, ki so še sicer dotirane. Tako manj razviti mečejo polena pod noge svojim „dobrotnikom“, kar ni moralno, pa še nelep vtis ustvarja o nas v belem svetu.

SEVNICA: LISCA SE ZAVZEMA ZA STVAREN TEČAJ DINARJA

Sevniška Lisca je že vrsto let vodilna izvoznica v občini, zato so na tekočem z vsemi težavami. Kot vrsta drugih izvoznikov se tudi oni ne zavzemajo za stimulacije, ampak za realni tečaj dinarja. Potem pridejo na vrsto tudi nepotrebne težave pri uvozu reprodukcijskega materiala, zahteve tujih dobaviteljev po plačilu vnaprej in podobno. Skratka, radi bi vedeli, pri čem so, že nekoliko prej, ne pa da se predpisi spreminjajo tako rekoč vsak dan. Znano pa je, da se pogodbe sklepajo vsaj pol leta vnaprej. Ob sicer že znanih težavah, ki jih imajo izvozniki, je to še dodatna ovira več, ki izvoznikom ne da dihati.

In ker ni materiala, stroji pa morajo večji, primejo za vsako delo. Tudi predelavnih poslov in kooperacij se oprimejo, a tudi tu je na dnevnem redu prava papirnata vojska. Žal za nekatere predpise in določila izvedo šele iz časopisov. Zato so njihovi izvozni napori tembolj vredni pohvale, saj v tujini propadajo mnoge večje in že znane firme z več desetletno tradicijo.

TREBNJE: TRIMO MENI, DA SE DENAR PREPOČASI VRTI

V trebanjskem Trimu menijo, da so kot izvozniki na slabšem kot drugi; a naj bodo težave takšne ali drugačne, izvažati so prisiljeni. Domača naložbena poraba je precej manjša, za svoje izdelke potrebujejo precej surovin iz uvoza, ker jih doma ni dobiti ali pa so neustrezne kvalitete. Vprašanje pa je, kako bo z devizami. Za zdaj še ne vedo, koliko zelenih dolarjev jim bo ostalo, toda z manj kot polovico ustvarjenih deviz nikakor ne bodo mogli shajati. Če bi se zgodilo kaj takega, ne bi bili ogroženi samo izvozni načrti, ampak tudi proizvodnja sama, do česar je letos nekajkrat že prišlo. Več kot polovica njihovih zmogljivosti je namreč namenjena izvozu.

Izvoz je zanje dohodkovno zanimiv, k čemer prispevajo tudi izvozne stimulacije. Toda te prihajajo z veliko zakasnitvijo pa tudi dinarska protivrednost deviznih iztržkov, ki gredo državi in republik, kasni. Zaradi tega se Trimo pogosto otapa z nelikvidnostjo ali mora najemati drage kratkoročne kredite, za katere plačuje visoke obresti, medtem ko zapadlih obveznosti država ne obrestuje.

Težave imajo tudi pri najemanju izvoznih kreditov. Pri njih traja proizvodni cikel leto dni, kredite dobe le za 90 dni. Tudi z nabavo materiala v tujini morajo polegati akreditiva, skratka, denar se zanje vrti prepočasi, sami pa za to največkrat plačajo ceno. Čeprav so se razmere v primerjavi z lanskim letom, ko so ukrepi tekoče ekonomske politike presenečali iz dneva v dan, izboljšale, tudi letos težav ne manjka. Kakšnih posebnih olajšav pri prispevkih in davčinih niso deležni, na tujem trgu se srečujejo z vse močnejšo konkurenco, ki ima boljšo tehnologijo in večjo storilnostjo.

Trimo, ki je največja trebanjska delovna organizacija in je tudi največja izvoznica v občini, je samo letos v prvih treh mesecih povečal izvoz za 60 odst. Konvertibilni izvoz je večji za 88 odst., klirinški precej nad polovico. Zdaj je pred podpisom pogodbe z Alžirijo, kjer bo Trimo gradil objekte v vrednosti 12 milijonov dolarjev.

Anketo o položaju izvoznikov so pripravili novinarji: Andrej Bartelj, Ria Bačar, Mirjam Bezek, Pavel Perc, Joža Primc, Jože Simčič, Jožica Peppey in Alfred Želaznik.

Letos moramo poravnati okoli 4,5 milijarde dolarjev obveznosti do tujine, prihodnje leto še pol milijarde več. K vse prej kot majhnim številkam ni kaj dodajati. Obveznosti so velike, rešimo se iz tega položaja lahko edino tako, da čim več izvažamo. Če hočemo v redu pokrivati naše obveznosti do tujine — brez reprogramiranja dolgov — potem moramo letos za petino povečati izvoz na konvertibilni trg. Da o tem ni nobenega dvoma več, kažejo vsakodnevni prispevki v javnih občilih, kjer se na dolgo in široko govori o naših izvoznih nalogah. Hkrati je slišati tudi vse več glasov, da so najboljši izvozniki tudi v najbolj nezavidljivem položaju.

Vzrokov za take razmere je več. Ravno na področju zunanje trgovinske menjave je bilo sprejetih toliko in toliko administrativnih predpisov, ki so ovirali samoupravno dogovarjanje med ozdi pa tudi omejevali samoupravne pravice delavcev do razpolaganja z devizami. Spomnimo se samo lanskega šoka, ko je imelo združeno delo na voljo le nekaj več kot petino ustvarjenih deviz. Sladili so zastoji v proizvodnji, reprodukcijske verige so bile pretrgane, ogrožene so bile dobave izdelkov v tujino. Veliki pritiski na izvoz so mnoge prisilili, da so izvažali za vsako ceno, posledica je bila pogosto, da so si jugoslovanske firme ostro konkurirale na tujih trgih, kar so tam znali spretno izkoristiti. Stalni pritiski intervencijskih ukrepov so vplivali na to, da so bile možnosti odzov za trajnejše vključevanje v mednarodno menjavo zelo otežene. Ko smo zahtevali večji izvoz, izvoznikom nismo zmanjšali ne davstev ne prispevkov, z izvoznimi spodbudami pa kasnili. In mnogi so se znašli v nezavidljivem ekonomskem položaju, začela je upadati njihova reprodukcijska sposobnost, ni bilo denarja za akumulacijo in podobno.

In kako je pri nas? O tem smo pripravili anketo, ki sicer ni popolna. Čeprav smo hoteli v občinah obiskati predvsem tiste delovne organizacije, ki so bile po podatkih SISEOT lani med največjimi izvoznicami v Sloveniji, nam to ni uspelo. Predvsem tu manjka IMV, ki je bil lani četrti slovenski izvoznik. Tamkajšnji vodilni možje imajo že s sanacijo dosti dela, zato jih ni bilo mogoče dobiti. Prav tako se nismo posebej posvetili tekstilni industriji, ki je na našem območju močno razvita in ima tudi največ težav v zunanjetrgovinski menjavi. Tudi odgovori na naša vprašanja niso bili vedno najbolj jasni. Toda približna podoba naših izvoznih (ne)radosti je vendarle tu. Na srečo se med temi izvozniki ni znašel niti en zgubar, kar pa seveda ne pomeni, da težav tudi pri nas ne manjka.

BREŽICE: SOGLASJE CELO ZA DRVA

Gozdno gospodarstvo iz Brežic je največji izvoznik v občini. Lani je izvozilo več kot četrtno svoje proizvodnje na zahodni trg, največ v Italijo. Za 31 tisoč prostorninskih metrov žaganega lesa in drv so iztržili 105 milijonov dinarjev. Letos bi morali povečati izvoz še za petino, toda tega načrta bržkone ne bodo uresničili. Problem ni v tem, ker izvoz lesa ne bi bil dohodkovno zanimiv, ampak v administraciji. Januarja in februarja letos niso na tuj trg poslali niti ene pošiljke, ker so zaman čakali na ustreznega soglasja iz Beograda. Ta soglasja potrebujejo celo za drva. Bržkone so soglasja zelo zapletena zadeva, saj traja tudi po tri mesece, da prispejo. S 1. julijem bodo začele veljati še izvozne omejitve, kar je v skladu z dogovorom o blagovnem kontingentu. Težave imajo tudi ta mesec, aprila, saj v prvi tretjini ni bilo moč dobiti vagonov.

K tem težavam, ki tako ali drugače ovirajo izvozne načrte gozdnega gospodarstva, je treba dodati še konkurenco gozdarjev iz Bosne, ki se na tujih trgih pojavljajo z nižjimi cenami. Tuji kupci seveda izkoriščajo naše slabosti in stalno pritiskajo na nižanje cen. V Brežicah računajo, da bodo moreli cene znižati še za nadaljnjih 20 odst.

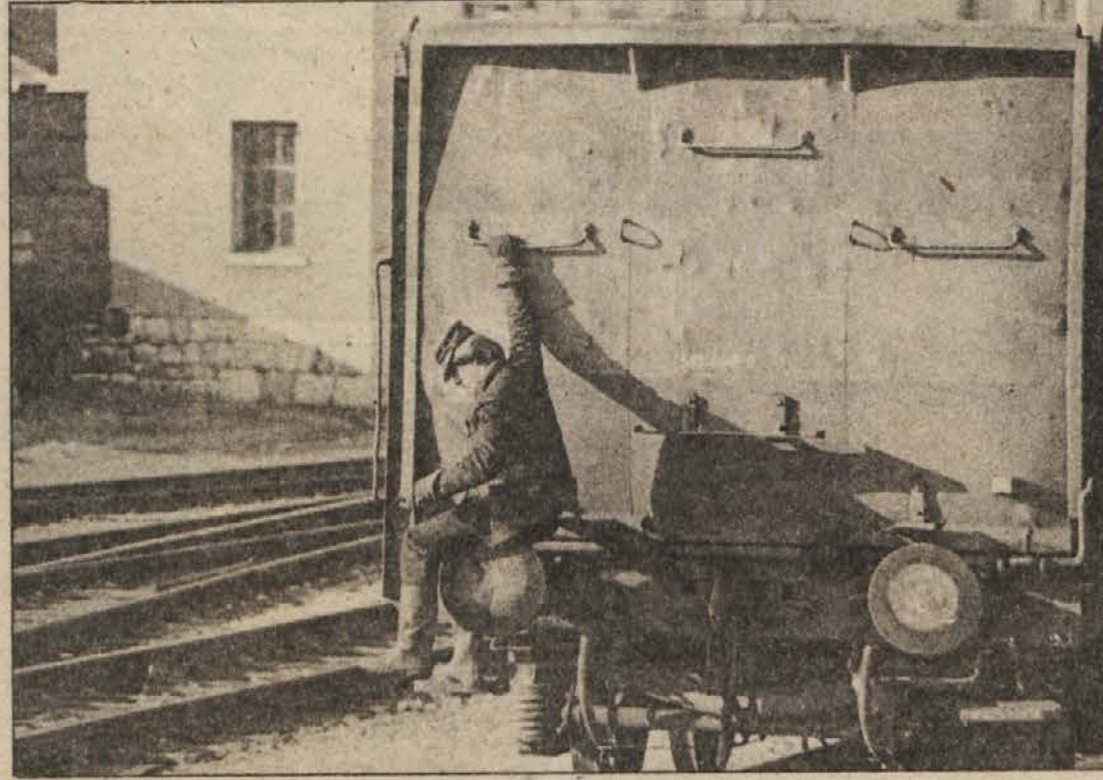
Čeprav bi pričakovali, da gozdarji ne potrebujejo deviz za svoje potrebe, jim je 27 odst. deviz še kako prav prišlo za nakup mehanizacije. Samo za gume so morali združiti nekaj milijonov deviznih dinarjev, za žago v Sevnici pa so morali uvoziti švedsko jeklo, ki je potem potovalo h Kordunu v Karlovac, da je lahko izdelal liste za žage.

K tem vse prej kot spodbudnim vestem še ena dobra. Na zunanje trge izvažajo samo les, za katerega doma ni zanimanja. Torej les, ki ga tovarne iveric ne marajo ali pa ga dobe na območju svojih gospodarstev. Tako gre na tuje samo droban les, medtem ko hlodovina ostaja doma.

ČRNOMELJ: NA STIMULACIJE ČAKAJO PO POL LETA

Iskrina tovarna kondenzatorjev iz Šemiča letos načrtuje za 80 odst. več konvertibilnega izvoza, kot ga je dosegla lani. Na zahodnje trge bodo izvozili za 6,5 milijona dolarjev, za okoli 2 milijona dolarjev izdelkov pa bodo izvozili tudi na klirinško področje. Vendar so njihovi izvozni načrti precej vprašljivi glede na to, da bodo morali uvoziti za 5,5 milijona dolarjev surovin, kar je skoraj neuresničljivo, še posebej, ker še sedaj ne vedo, s koliko devizami bodo lahko razpolagali. Seveda zaradi tega lahko pride do zastojev v proizvodnji.

Tudi z izplačilom stimulacij se ne morejo pohvaliti, saj te prihajajo precej pozno. Nanje čakajo tudi po pol

obzornja

prebrali smo je in ni

Bralec, ki se bo nepripravljen zapletel v kaotično tkivo tragične igre Komisar Kriš pisatelja in dramatika Petra Božiča, bo najbrž z mešanimi občutki odložil knjigo, kjer je ta igra skupaj z njenim dopolnilom, Avguštinovo vrnitvijo, natisnjena. Beli dan je ugledala v knjižni obliki lanske leto v zbirki Nova slovenska knjiga, še prej pa je igra doživela tudi uprizoritev, ki je bila deležna prav tako mešanega odziva, kot ga v bralcih sproža knjiga. Peter Božič je namreč ustvarjalec, ki piše z zares svojimi potezami, kar imajo nekateri za zmedeno pisanje, drugim pa predstavlja slovenski vrhunec uprizorjanja „stanja popolne ogroženosti“.

Realne mejnike svoje dramske pripovedi je Božič zakoličil z obdobjem od 16. stoletja do 1945. leta in dvajset let kasneje v vasi Tomelj na robu Ljubljanskega barja. V davnih dnevih se

v vasi pojavi vedomec Kriš, za katerega nihče točno ne ve, „ali sploh obstaja ali ne, ali je mrtev ali živ.“ Okoli te središčne točke, kjer se gosti vsa negotovost, nesmiselnost in ničnost življenja, se vrti dogajanje, ki je prepolno nasilja, krvi, razuzdanosti, zločina, groze, razpadanja in smrti, dogajanje, ki mu uhaja rdeča nit smiselnosti in objektivnosti; nič ni res in vse je res, resničnost je privid in izmislek ter izmisleki so resničnost. Kaos je popoln, saj zajema trdne, tisočletne ustanove, kot je cerkev, in tudi mlado, revolucionarno novo oblast. Kriš je srednjeveški vampir in parti-

zanski komisar, Kriš je izmislek oblasti in resničnost ljudstva (kaplan pravi, da je izmislek njegovih sanj, da si ga je izmislil, Honza pa zaključil prvo igro z besedami, da je Kriš resnično bil). Rešitve iz te, popolne negotovosti ni, racionalnega odgovora, kaj je res, ni. Kaotični svet nima temeljev, nima opornih točk, nima ničesar zares trdnega, za vsem zeva nič. Tako nekako bi lahko določili najosnovnejšo barvo Božičeve knjige. Seveda pa je v nji vse preveč pomenskih plasti, ki so med seboj tudi premešane, tako da je nemogoče zabeležiti vse razsežnosti te slovenske novitete. M. MARKELJ

Za mlade

Preden opozorimo, kaj je nazadnje izšlo v zbirki Izbrana mladinska beseda (že četrto leto izhaja pri Mladinski knjigi in je ponudila že več izvrstnih izborov besedil, ki so jih zvečine klasiki slovenske nižečnosti namenili odrasčajočim bralcem), ne bosta odveč tile opombi. „Rokovnjači“, povesti o Kekcu, „Pod svobodnim soncem“ ali „Ptički brez gnezda“ so zagotovo daljša, ako ne celo dolga besedila, zato bi kazalo na platnicah knjig, ki bodo izšle v zbirki, popraviti kratko oznako; ta zdaj glede na omerjena dela zgrešeno pravi, da prinaša zbirka „v izboru krajše tekste ali odlomke...“ Manj obrobno pri zbirki pa je to, da ne upošteva založenosti slovenskega knjižnega trga z določenimi deli in si tako zožuje krog morebitnih kupcev. To je še posebej očitno ob zadnjih knjigah Izbrane mladinske besede.

Fraňa S. Finžgarja zgodovinski roman „Pod svobodnim soncem“ je zdaj dostopen v treh različnih izdajah. Preračunljiv bralec se bo odločil ali za najcenejšo (z ilustracijami, izšla je pri Mladinski knjigi) ali pa najtehtnejšo (iz zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, izšla pri Državni založbi Slovenije). Ne taka ne drugačna pa ni pričujoča izdaja, ki jo je s spremno besedo in opombami dopolnil Jože Šifer. V mladini namenjeni zbirki znameniti Finžgarjev roman kajpak ne bi smel ujanjkati, a zdi se, da je bil vanjo gledn na knjigo-trške razmere urščen prepozno ali pa prezgodaj.

V knjigarnah je mogoče kupiti tudi še vse štiri knjige „Zbrani spisov“ Frana Milčinskoga. V okviru zbirke za mladino bo ta pisatelj deležen treh knjig; dve sta že izšli in zanj je treba odšteti le malo manj ko za „Zbrane spise“ v celoti. Račun je torej spet v škodo pričujoče zbirke, za tiste, ki se bodo vseeno odločili za njenega Milčinskoga, pa tale podatek. V prvi knjigi je objavljen izbor pravljic, pet pripovedk o kraljeviču Marku, povest „Junaštvo“ in več zgodb o Butalcih, v drugi povest „Ptički brez gnezda“, za tretjo pa so predvidene zgodbe o Fridolinu Žolni. Za izbor, spremno besedo in opombe je poskrbela Breda Slodnjak. D. R.

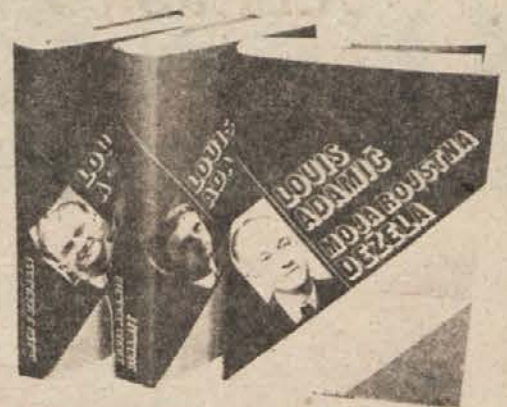
čisto vsakdanja pesem

„Čisto vsakdanja pesem“ je naslov pesniški zbirki, ki jo je izdal v samozaložbi Tomaž Skrbinšek, Črnomaljec, v nakladi tristo izvodov in je v prodaji na drobno po 50 din.

Gre za dvajset pesmi, nastrojenih na zafrkljivo struno, prežetih s humorjem, življenjsko vitalnostjo, s pogledom na svet, ki je veliko lepši, če je gledan skozi kupico rujnega vina. Šegavosti je krepko dodan odtonek zasmehovanja vsega, kar je civilizacija in kar imenujemo s tujko standard. Skrbinšku gre bolj za barabstvo v pozitivnem pomenu besede, kot za resnoba (morda) prav preko vihravosti, kančka cinizma in nepreresnega dojemanja sveta. Igračkanja z življenjem, ki ga sicer globoko cenil, vendar le toliko časa, dokler ne pokuka iz okvirov njegovega lastnega jaza. In samotarji, živeči v masi ljudskih teles, ostanejo vedno samotarji: malce čudaški, nagajivi do okolice,

iz izložbe

Ni pravila, po katerem bi si slovenska književnost lahko za svojega lastila Louisa Adamiča; ta v vseh ozirih sodi v krog ameriške književnosti. A pisatelj, izseljenec slovenskega rodu, si z angleško spisanimi knjigami ni spodkopal, temveč v dokajšnji meri celo okreplil korenine, s katerimi je bil vezan na staro domovino. Zato bi moral biti že zdavnaj deležen vsaj zajetnejšega izbora, ako že ne vseh svojih del v slovenščini. Slednje najbrž še dolgo ne bo uresničljivo, o kolikor toliko sprejemljivem izboru pa lahko govorimo šele zdaj, dobra tri desetletja po pisateljevi nasilni smrti — založba Borec je namreč poskrbela za izdajo treh Adamičevih knjig.

„Smeh v džungli“ je bil poslovenjen že pred zadnjo vojno, a je dostopen le v boljše založenih knjižnicah, zato tokratno izdajo (v novem prevodu Rape Šuklje) lahko le s pridržkom smatramo za ponatis; večini bralcev bo knjiga, po kateri se je Adamič kot velik pisatelj razodel tudi Otonu Župančiču, nedvomno novost. Delo je v marsičem pisatelj življenjepisa, vendar so posamezne slike iz Adamičevega življenja literarno preoblikovane, zato tudi oznaka roman ni zgrešena. Kazanje sebe, ki se je iz rojstne vasi Blato na Kranjskem odpravil v Ameriko, je pisatelj nanizal vrsto odločitev, dogodkov, zlasti pa usod ljudi, s katerimi je prihajal v stik pri prilaganju in celo bolečem vraščanju v novo družbeno okolje. Roman na svojski način zastavlja vprašanje slovenstva na tujih tleh, to je v eseju u Adamiču poudaril O. Župančič, in okoli tega, kaj sploh je slovenstvo, se je ob prvi izdaji „smeha v džungli“ pred pol stoletja razvila široka polemika med slovenskimi književniki.

„Moja rojstna dežela“ je osrednja knjiga Adamičeve trilogije v glavnem dokumentarno zastavljenih delih, ki se ukvarjajo s Slovenijo in Jugoslavijo. „Vrnitev v rodni kraj“, ki podpira revolucionarne sile tukajšnjih narodov v boju proti fašistično-kapitalistični diktaturi, pa „Orla in korenine“, Adamičev obračun z informbirojskim pritiskom na neodvisnost Jugoslavije, že poznamo, prvič pa je v slovenščini dostopno (prevod je opravil Branko Gradišnik) trilogijsko jedro, ki z različnih plati osvetljuje pravični boj partizanov zoper okupacijske in kvsilniške sile med zadnjo vojno. Knjigo je Adamič spisal v drugi polovici 1943 in z njo ustvaril temelj, na katerem je gradil svoja prizadevanja za priznanje nove Jugoslavije. Četudi na moč propagandno, je delo on-

stran Atlantika pomagalo lučiti resnico o tem, da so Tito in partizani edini, ki se dejansko bojujejo proti okupatorjem, ter da je preoblikujoča se država močan, nepogrešljiv člen protihitlerjevske koalicije. Na ozadju narodnoosvobodilnega boja in sploh značilnosti druge svetovne vojne je pisatelj pokazal tudi na nujnost drugačne, nikakor ne izkoriščevalske družbene ureditve v sklopu države jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Slovenski bralec ima (po zaslugi Bogdana Gradišnika) prvič priložnost poseči še po eni Adamičevi knjigi, po njegovem knjižnem prvencu, to je romanu „Dinamit“. Od pričujočih treh je ta knjiga edina, ki je v celoti posvečena ameriškemu delavstvu. Kaže zgodovino boja ameriškega delavskega razreda od prve polovice prejšnjega do tridesetih let zdajšnjega stoletja, pisatelj se je osredotočil na ključne dogodke v boju med delavstvom in kapitalom, raziskal je njihove neposredne vzroke in posledice ter popisal glavne osebnosti. Knjigo štejejo za zgleden primer t. i. romana, ki brska po blatu, to je posebne literarne zvrsti, ki se ne meni za estetske kriterije, temveč ji gre za socialno kritično razčlenbo stvarnih dogodkov, tako rekoč za zgodovinsko. Z „Dinamitom“ je Adamič pritegnil precejšnjo pozornost ameriškega bralstva in si pridobil veljavno literarno ime.

Vse tri knjige, ki le deloma vračajo slovenski dolg velikemu rojaku, so opremljene z uvodnim pojasnilom Ivana Bratka, vsaka posebej s spremno besedo poznavalcev Adamičevega dela (Mirko Jurak, Joža Vilfan in Janez Stanonik), vse pa še z bio-bibliografskim dodatkom, delom Jerneje Petrič. D. RUSTJA

ki je po njihovem mnenju pokvarjena in hlastava, vendar z dušo otroka, ki se zna razveseliti tudi najdrobnejše reči. To pa je že optimizem pri odraslem in Skrbinšku tega ne manjka.

Ko prebereš njegove pesmi, se nasmehneš dovolj grenko ob spoznanju, da so na svetu le še stvari, v vsakdanjem gibanju pozabljene in malokomu vidne, vendar dovolj močne in vredne, da živis z njimi, ob njih ali celo nad njimi. Nikoli pa brez njih. Če si človek še tako želi biti sam, mu to ne uspeva, kajti so vzgibi, so dogodki in doživlja, ki te povežejo z drugimi. Pa naj gre le za sodček vinčka, za izpihneni dim ali za življenje, polno vijolic. Pa naj gre za: „pravljice cunjice kolege in ženske šah in vijolice v očeh vse skupaj prodam za liter vina z nekонтроliranim poreklom.“

Skrbinškove pesmi je opremil Franci Fortun — Funf. Ne gre za opremo, namenjeno pesniški zbirki, ampak za preslikane tempero, ki pa ne izgube v črno-beli tehniki skoraj ničesar. „Čisto vsakdanja pesem“ je pesniška zbirka, ki jo prebere človek v enem dihu, sapa pa mu zastane za dalj časa. Zbirka je bila natisnjena v Sitotisku Boštjana Kržeta, in če boste naleteli nanjo, le odprite mošnjo. TONI GAŠPERIČ

V oceno smo dobili

JAMES HENRY: DEDINJA. Roman. Prevod Janko Moder. Mladinska knjiga 1982. Cena: 480 din.

KUŠČER SAMO: SABL. Splet domišljjskih zgodb. Mladinska knjiga 1983.

LONGMAN DAVID: NEGA SOBNIH RASTLIN. Priročnik z naravnimi ilustracijami. Mladinska knjiga 1983. Cena: 1620 din.

MUNI—PETRIČ JOŽI: SOVRAŠTVO NI VEČNO. Roman. ČZP Kmečki glas 1983. Cena: 580 din.

PETEK ŠTEFKA: SKRIVNE VEZI. Povest. ČZP Kmečki glas 1983. Cena: 680 din.

ZDRAVO ŽIVLJENJE. Kako si ohranimo zdravje in telesno sposobnost v vseh življenjskih obdobjih. Priročnik. Mladinska knjiga 1983. Cena: 1545 din.

ZEI MIROSLAV (v sodelovanju z LADO ZEI): MORSKI RIBJI TRG. Priročnik. Mladinska knjiga 1983.

ZUPAN VITOMIL: POTOVANJE V TISOČERA MESTA. Pripoved za mladino. Ilustriral Maksim Sedaj. Mladinska knjiga 1983. Cena: 450 din.

razstava, polna življenja

Z izborom 164 barvnih fotografij o naših krajih in ljudeh iz Planetarnega arhiva v Parizu so Francozi posredovali Jugoslovanom bogato kulturnozgodovinsko in etnološko dokumentacijo iz vsakdanjega življenja Hrvatov, Srbov, Makedoncev, Črnogorcev, Romov, Židov, Albancev in Turkov na ozemlju današnje SFRJ. Razstava je bila nedavno tega v Posavskem muzeju v Brežicah, pred tem pa je obšla Beograd, Zagreb in Ljubljano.

Tako zgovorna je in tako polna življenja, da bi bilo vsako pojasnilo odveč, če ne bi medtem že marsikaj utonilo v pozabo. Čas ponekod hitreje, drugod počasneje izpodriva iz vsakdanjica preživele načine in oblike človekovega udejstvovanja znotraj vsakega kulturnega kroga. Podoba sveta se spreminja v nenehnem boju za vsakdanji kruh, prežetem z željo po večjem kosu in lažji poti do njega. Kljub temu pa je dobro, da se tu in tam zavemo svoje samobitnosti in iz nje črpamo moč za jutrišnji dan, ko gradimo mostove v prihodnost.

Fotografije, ki so nas na brežički razstavi popeljale na sprehod po Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Srbiji, Kosovu, Makedoniji in Črni gori v letih 1912 — 1913, so prvi barvni zapis o ljudeh in pokrajinah, ki jih prikazujejo. V zbirki Alberta Kahna v Parizu je petsto slik z ozemlja današnje Jugoslavije iz tistega časa. Zaradi življenja, ki diha iz njih, zaradi pestrih narodopisnih značilnosti in umetniške vrednosti fotografije je izbor pri nas

razstavljenih slik dragocen, vsestranski prikaz najbolj običajnih vsakdanjih opravkov.

Snemalci je sledil ljudem na dvorišča, k rekam, na tržnice, da bi čim verneje ujel utrip kratkega časa. Posnel je tudi nič koliko naravnih in kulturnozgodovinskih značilnosti krajev, skozi katere ga je vodila pot.

Obiskovalec razstavljenega slikovnega bogastva se nehote vpraša, kako to, da prihaja k nam s Francoskega. O sloviti pariški zbirki enkratnih fotografskih dokumentov iz vseh delov sveta pri nas doslej nismo kaj prida vedeli, zato beseda o njenem nastanku ne bo odveč.

Zamisel zanjo se je porodila Alžacanu Albertu Kahnu, navdušenemu fotografu in uspešnemu bankirju v Parizu (1860 do 1940). Uresničil jo je in postala je njegovo življenjsko delo. Svoje sodelavce, ki jih je izbiral predvsem med geografi, je v letih 1910 — 1930 pošiljal na vse strani sveta z eno samo željo, da bi na film ujel in tako za vselej ohranil življenjski vsakdan, utrip in oblike ljudskega delovanja v posameznih okoljih. Ob tem se je zelo dobro zavedal, da običajni in navade hitro izginejo in da jih slika lahko nazorneje ohrani kot pero. Dragocena ja zato, ker ustavi čas in tako trenutek podaljša za desetletje, stoletje in še dlje.

Tako je Albert Kahn, bankir, „ta čudni bankir“ kot so ga imenovali sodobniki, zbral v treh desetletjih 72 tisoč barvnih fotografij v tehniki avtokroma iz 37 držav in z njimi vzbudil zanimanje za njihove sociološke in etnološke značilnosti, ne le za antropogeografske ponazoritve življenja na našem planetu. Fotografije govore v prvi vrsti o človeku v vsakdanjem življenju, ne ob posebnih priložnostih. Zato zasledimo na njih toliko podrobnosti iz njegovega dela, s katerim je služil kruh zase, za družino. Po Evropi, Afriki, Aziji in Ameriki

razkropljeni fotografi so iz leta v leto zapolnjevali prazen prostor v mozaiku iz življenja in dela takratnih prebivalcev Zemlje.

Albert Kahn je uspešno položil temeljni kamen za sodobno zasnovano posredovanje informacij iz večine dežel našega planeta in utiral pot h kolektivni zavesti človeštva. Čutil, je da mora ljudi družiti nekaj, kar je vsem skupnega, čeprav ima na zunaj zelo različno podobo. Končno smo vsi le državljani Zemlje, in čimbolj se b. mo poznali, bližji si bomo, je razmišljal daljnovidni Francoz, ki ni podcenjeval nobene človekove dejavnosti, navade ali običaja.

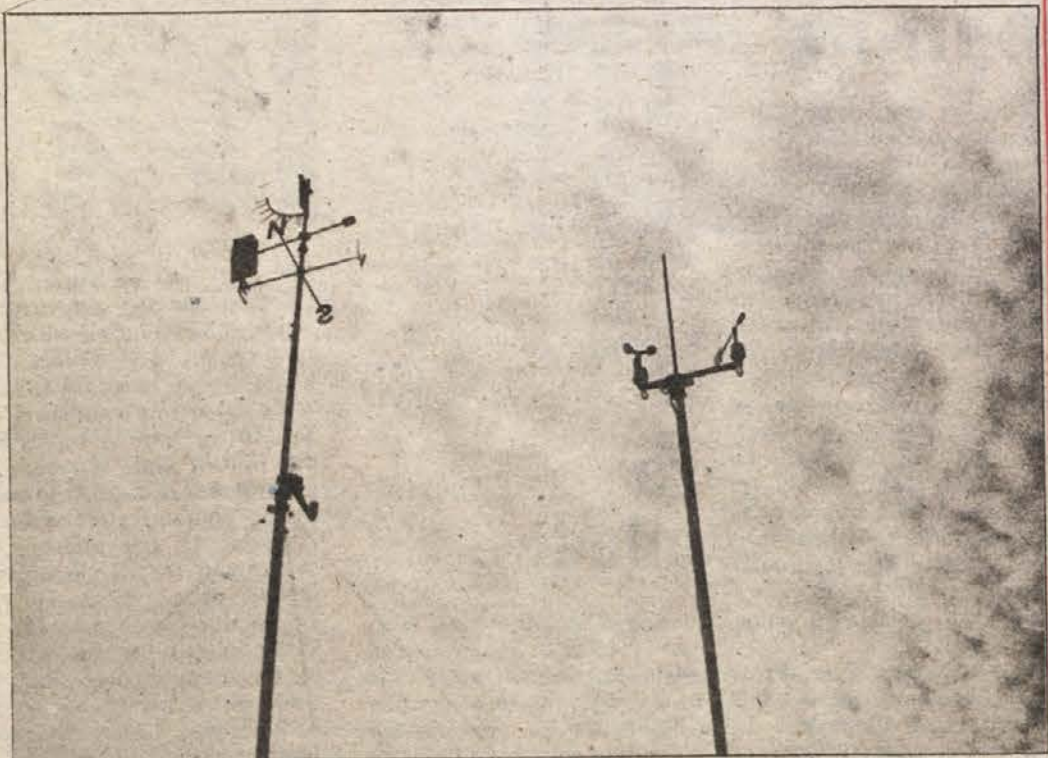
Kahnovo edinstveno zbirko na svetu je 1936 odkupil Department Seine, ki nadaljuje poslanstvo, kakršno je zbranim fotografskim dokumentom namenil ustanovitelj planetarnega arhiva. Vrata do njih so na široko odprta vsakomur, ki želi spoznati vsaj drobec njenega bogastva. In tako zdaj ustanova uresničuje zamisel po sirjenju informacij, po seznanjanju novih generacij s preteklostjo.

Za Jugoslovane so ti izvorni barvni posnetki prijetno odkritje, saj dokazujejo, kako pozorno so tuji snemalci opazovali življenje v tem delu Balkana, kjer so se prepletali številni kulturni vplivi narodov in narodnosti, ki so se samo bežno ali za daljša obdobja srečevali med seboj in bogatili, včasih pa tudi siromašili ljudsko ustvarjalnost. Posnetki prikazujejo nadvse pestro vsakdanjo podobo življenja, ki je že tedaj vzbudilo zanimanje pri Francozih, saj so na primer z njimi ilustrirali predavanje o Bosni in Hercegovini že 1912. leta, vendar predvsem z vidika človekovega vpliva in delovanja na naravo, na prostor, ki ga obdaja. J. TEPPEY

Mesar na dvorišču gostilne v Kruševcu.

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

SONCE IN VREME SE NE RAVNATA PO ODLOKIH

Ure v hiši Polčevih v Maistrovi ulici v Novem mestu po službeni dolžnosti še zmeraj kažejo „star“ čas. „Vreme se pač ravna po soncu, tega pa zaenkrat še noben dekret ni pomaknil naprej,“ hudomušno pojasni časovno zmešnjavo Tone Polc, domačin hiše, ki je hkrati glavna meteorološka sinoptična postaja za Dolenjsko. V službi vremena je Polc že natanko 32 let, zadnjih 22 jih je pustil Novemu mestu. Pa prej?

„Prvič sem službeno gledal vreme leta 1951 v Planici, kot meteorološki opazovalec pa sem se potem selil iz kraja v kraj. Bil sem na Jezerskem, v Slovenj Gradcu, Mariboru, na letališčih v Lescah in Brniku, leto pa pol celo na Kredarici,“ pove Polc.

Meseci dela na Kredarici so bili za Toneta Polca huda preizkušnja. Trojica vremenarjev je stanovala v domu, bili so več ali manj odrezani od sveta, le enkrat na mesec se je kdo od trojice odpravil v dolino, ko je nosil mesečna poročila. Polc se spominja prve poti na Kredarico, bilo je to leta 1956, ko je s kovčkom pešičil iz Radovne do vrha natanko 12 ur in 45 minut. Še sreča, da je Gorenjec in vaju zime ter snega. Danes imajo meteorologi na Kredarici na voljo kar helikopter.

Tone je z ženo prišel v Novo mesto leta 1960. Vse odtlej se življenje v prijetni Marlesovi hiši na vrhu Žibertovega hriba pričinja ob tretji uri. Takrat se namreč začne delavnica, konča pa nekaj čez deveto zvečer. Še sreča, da je vremenarka tudi Polčeva žena, pomaga pa jima še tretji meteorološki opazovalec. Dela je kljub temu čez glavo, že ob treh je treba naviti aspirator, ki pomaga odčitati vlago zraka, prebrati temperaturo, določiti smer in hitrost vetra, opazovati oblake, jim določiti vrsto, višino in njihovo količino, potrebno je spremljati pojave, kot megla, meglica, dež, sneženje, določati vidljivost, izmeriti količino padavin itd. Poročila o vsem tem pošiljajo v Ljubljano; navadne depeše potujejo tja vsako jutro, glavne pa ob 4., 7., 10., 13., 16. in 19. uri.

Pri Polčevih smo bili v četrtek, takrat, ko je zbirni meteorološki center sprejel iz Novega mesta ob štirih zjutraj naslednje sporočilo: Višina oblakov je 5 tisoč metrov, vidljivost 20 kilometrov, z oblaki je „posejanega“ šest osmin neba, piha slab jugozahodni veter, temperatura zraka je 8,6 stopinj, rosišče je pri 6,2 stopinje, zračni pritisk je 1.022 milibarov in pada, nizkih oblakov ni, le tanki slojasti. Ob sedmih je bilo treba vsem tem podatkom dodati še najnižjo nočno temperaturo, izmerjeno 2 metra od tal, ki je takrat znašala 7,6 stopinje, in najnižjo temperaturo vsega 5 centimetrov od tal, ki je bila v v četrtek 5,1 stopinje.

Verjetno bi se dalo iz četrkovnega dnevnega poročila še marsikaj razbrati, vendar za to ni bilo časa, kajti že je iz Črnomlja prihajala nova, vremenarji ji pravijo agro depeša. Takšno poročilo je izredno omembno za kmetijce, kajti naloga vremenarjev ni le buljenje v nebo in instrumente.

„Gostost pšeničnih stebel zelo dobra, posevku primanjkuje talne vlage, splošno stanje

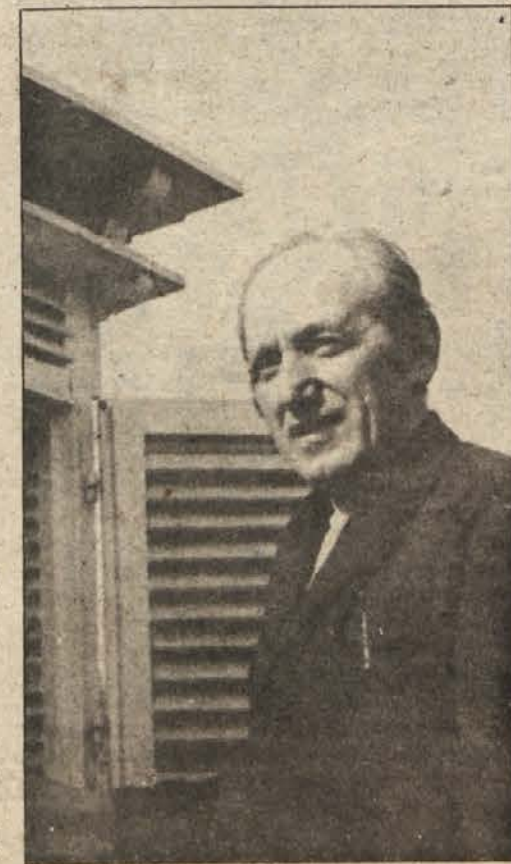
dobro; gostost ozimnega ječmena dobra, primanjkuje vlage; na jarem ječmenu se je pojavil tretji list; krompir se sadi; med poljskimi deli je oranje za spomladansko setev opravljeno več kot 90-odstotno.“ Takšno je bilo, zelo poenostavljeno dešifrirano, poročilo Črnomaljevcev v četrtek, 21. aprila, zjutraj.

Vse to pa je le delček delavnika. Vsakih 10 dni vremenarji merijo vlažnost zemlje. Kako? Praviloma zvrtajo na njivi s kruzo s svedom štiri luknje, iz vsake pa v globini med 5 in 60 centimetrov vzamejo po sedem vzorcev. Svežo zemljo stehatajo, gramsko težo zapišejo v dnevnik, zemljo nato 12 do 13 ur sušijo, jo ponovno stehatajo in izračunajo vlažnost.

Posebna veda, s katero se morajo pri svojem delu spoprijeti vremenarji, je fenologija. Opazovati morajo ne le poljske posevke, pač pa tudi gozdno drevje, grmičevje, spomladanske cvetlice itd. Pri opazovanju leske je treba sporočati čas cvetenja, nastanek plodov, pri sadnem drevju čas olistanja, konec in začetek cvetenja, kdaj je listje odpadlo, beležiti sleherni vpliv vremena na rast rastlinja.

Ne nazadnje pa od vremenarjev, pa čeprav le opazovalcev, pričakujemo tudi, da nam bodo znali napovedati vreme. Instrumenti in več kot tridesetletne izkušnje Toneta Polca so v četrtek zjutraj napovedali skorajšnje poslabšanje vremena, beri dež. Tako je tudi bilo. Konec koncev pa lahko točnost vremenskih poročil z Žibertovega hriba vsak dan spremljamo po časopisju in radiu.

B. BUDJA

KRI, KRI, JOJ, TO BOLII!

žalost je v trenutku planila v sleherno hišo te sicer mirne vasice. Rifljevi so takrat izgubili trinajstletnega sina, Teropšičeva dvojčka, Gorenjčevi, Zupančičevi in Šmitovi sinovi pa so dobili lažje ali težje poškodbe. Košakovega Jožka najprej niti našli niso, tako daleč ga je vrglo.

Kmalu po eksploziji so v vas prvič prišli Nemci. Obkolili so hiše in iskali partizane. Iz vasi niso pustili nikogar. Tudi težko ranjenih otrok ne. Šele drugi dan so jih vaščani lahko na petih vozeh odpeljali v bolnišnico. Jožek je v bolnišnici ostal sedem mesecev. Vrnil se je brez ene noge in svobodo je dočakal na berglah.

Danes je invalidski upokojenec Jože Košak zopet v Črešnjicah. Sam živi na domu svojih staršev. Kaj prida zaradi bolečin v nogah sicer ne more kmetovati, pri manjših opravilih, kot je vezanje trt in obrezovanje, za katera sam pravi, je pravi mojster, pa rad priskoči na pomoč tudi sosedom. Ker je, kot se temu reče zelo pismen, pa rad pomaga tudi z drugimi stvarmi, s pisanjem prošenj za zaposlitev, za razne ugodnosti, oprostitev in povračila. Tako je postal že kar majhna socialna ustanova v svojem kraju.

Pred tem se je precej potepal po naši mali domovini. Takoj po vojni je bil v Domu invalidne mladine v Kamniku, kjer je dobil protezo in se privajal na normalno hojo. Tu je začel tudi nižjo gimnazijo, ki jo je kasneje končal v Novem mestu. V Ljubljani je končal administrativno šolo, nato pa pričel službovati v Novem mestu pri Dolenjskem listu, pri Pionirju, v Ljubljani, Valdoltri pa zopet v Novem mestu na Zavodu za socialno zavarovanje in pri gradbenem podjetju „Tehnik“ v Škofji Loki. Vsa ta potepanja kažejo Jožetov nemir. Kljub invalidnosti je hotel iz svojega življenja napraviti nekaj več, kot pa samo uradovati. Zato je ob delu pridno študiral. Bil je vpisan na višjo upravno šolo v Ljubljani, vendar je vse načrte prekrizala nova nesreča. Na prehodu pred ljubljanskim nebotičnikom ga je podrl avto in za dva meseca je izgubil spomin. Ko je po štirih mesecih prišel iz bolnišnice, ni mogel več študirati. Nekaj časa je še delal v pisarni na Otočcu in kot receptor v hotelu Kandija, nato pa se je upokojil.

Gotovo je, da je eksplozija mine korenito spremenila življenjsko pot prizadetim dečkom in družinam v Črešnjicah, vendar Jože Košak ne obtožuje niti se ne pritožuje. Nekaj svojih najglobljih in najbolj intimnih misli in opažanj pa je preflil tudi na papir. Že v nižji gimnaziji je sestavljal pesmice, od katerih se je večina porazgubila. Najlepše spomine ima na drugovanje s pokojnim prijateljem in sodelavcem Tonetom Srebrnjakom, ki je tudi eden od neopaženih in pozabljenih novomeških pesnikov. Sedaj, ko je upokojen in ima časa ob sprehodih po vinogradih v okolici Starega gradu dovolj, Jože veliko premišlja. Morda pa bodo ta premišljanja tudi v jeseni njegovega življenja še rodila kakšen sad.

TONE JAKŠE

Verz iz naslova je le eden od verzov, ki jih je Jože Košak iz Črešnjice zapisal ob spominu na vojne grozote, na talce, ki so jih okupatorji postrelili v bližini njegove rojstne vasi. Podzavestno pa so verjetno te besede privrele prav iz njegovih lastnih občutij in doživetij iz tistih, bolečine in groze polnih dni, ko je kot komaj enajstleten Jožek novembra trinštiridesetega tudi sam postal težak invalid.

Za vasjo je bila takrat skrita prehodna partizanska bolnišnica, aktivistke v vasi pa so za ranjence nabirale hrano. Ker same niso smele iz vasi, so k partizanom pošiljale malega Jožka. Tako je bilo tudi 21. novembra 1943. Iz svinčnih oblakov je pršilo, kdaj pa kdaj se je utrnila tudi že prva snežinka. Jožek je že enkrat odnesel tovor v hrib, kjer so ga lačni partizani hvaležno sprejeli, in se napotil v vas, da bi odnesel še preostalo hrano, ki so jo pripravile partizanske zaupnice. Vendar drugega tovara Jožek ni nikoli več odnesel. Ob vodnjaku sredi vasi se je igrala vaška otročad in živahnega enajstletnika je premamila družina vrstnikov. Za trenutek je pozabil na svojo nalogo in se jim pridružil. Ta trenutek je bil usoden za vse njegovo življenje. Takrat je Košakov Jožek iz Črešnjic poletel. Njegov let je bil dolg in zdelo se mu je, da plava v gostem prahu kot v neoprijemljivih, čudnih sanjah. Ko se je iz teh sanj prebudil, je videl, da leži v grmovju: Hotel je vstati, pa nekako ni našel nog. Pogledal je in videl kri, razmesarjene mišice, kosti. Šele takrat ga je prešinila ostra bolečina. Zaječal je.

„Joj, tukaj je še Košakov Jožko!“ je zajadikovala sosedka, močne roke so ga dvignile iz grmovja, ga položile na rjuho in odnesle domov.

Kaj se je pravzaprav zgodilo? Kot vsi otroci na svetu so se tudi črešnjiški kratkohlačniki radi igrali z orožjem. Takrat je bilo to še laže. Vojna je divjala že poldrugo leto in razstreliva je bilo povsod dovolj. Tankovska mina, ki so jo že nekajkrat vrgli v dolino, na prvi pogled ni bila več nevarna. Zato so pri vodnjaku brezskrbno trkali po njej. Najbližji otroci eksplozije niti slišali niso, le močan sunek jih je pometal naokoli in globoka

